

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Liber Septimus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

DE IRREGVLARITATIBVS EX DELICTO PROVENIENTIBVS.

Liber Septimus.

Authores de Irregularitate tractantes vide in præludio Libri Sexti.

De Irregularitate ex Homicidio voluntario iniusto proueniente. Cap. I.

S Y M M A R I V M.

- 1 Homicidium quidam proprie sit.
- 2 Abortum causans antequam partus animatus sit, nec homicida, nec irregularis est.
- 3 Partus, si masculus sit, die quadragesimo, si uero femininus, octuagesimo die animatur.
- 4 Homicidium iniustum contra septimum Decalogi præceptum est.
- 5 Homicida omnis, vel mutilator iniuste post baptismum irregularis est.
- 6 Homicidium voluntarium, vel casuale, etiamsi occultum sit, irregularitatem inducit.
- 7 Mutilans seipsum, quamuis id recta intentione faciat, irregularis est.
- 8 Homicidium iniustum, & iustum qualiter inter se differant.
- 9 Homicidium iniustum duplex est, voluntarium, & casuale.
- 10 Voluntarium quidam sit, & quis voluntarie agere censetur.
- 11 Voluntas qualiter in actum homicidij tam directe, quam indirecte ferri possit.
- 12 Casualis effectus duplex est, scilicet, simpliciter, & secundum quid, & quid uterque sit, & quomodo ab effectus fortuito differat.

Inter alia multa delicta, quibus in iure Canonico Irregularitas imposita est, merito annumeratur homicidium, seu mutilatio illicita, cum per huiusmodi homicidium vita hominis sublata sit; definitur enim homicidium corporis humani animati occisio, ut docet S. Aug. lib. 19. contra Faustum, cap. 23. & refertur in ca. Homicidium; de pœn. dist. 1. & idem S. Aug. lib. 1. de lib. arbitrio, c. 4. & habetur in c. si homicidium, 23. q. 5. unde qui corpus mortuum percuteret, aut corpori inanimato caput, aut membrum abscinderet, nec homicida uere esset, nec irregularis, etiamsi animum haberet eum occidendi, si eum uiuum comperisset, ut latius docent Arch. in cap. periculosè, de pœn. dist. 1. & cap. ult. 15. quæst. 1. & Felin. in ca. sicut dignum, de homicid. & DD. in cap. sicut ex litera, & in cap. si aliquis, tit. eod. Tabiena, verbo Irregularitas, 3. §. ult. Mar. Ledesm. 2. 4. quæst. 26. art. 2. pag. 365. col. 1. Albert. Troius lib. 2. de uero, & perfectio Clerico, c. 20. num. 7. & Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. in princip. num. 1. de homicid. & Ludouic. Carrer. in pract. crimin. tit. de homicidio, §. 1. num. 21. & 22. & alij omnes, quos ca. 16. libri præcedentis ad hoc propositum enumerauimus. Qua etiã de causa, qui causat facere abortiuum antequam partus sit animatus quocumque modo talis abortus procuratur, siue cum herbis, siue quibuscunque medicinis, talis nec ho-

micida est, nec irregularis censetur, quamuis grauius peccet, ut expresse tradunt S. Thom. 2. 2. quæst. 64. ar. 8. ad 2. & Scholastici 4. dist. 31. DD. & glos. in cap. si aliquis, in verbo, ut homicida. & DD. & glos. in capit. sicut ex literarum, in verbo uiuificatus, de homicid. DD. & glos. in cap. Consultuisti, in verbo per abortum 2. quæst. 5. & DD. in cap. 1. quæst. 12. de homicid. Summa Astens. par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 8. quæst. 11. & 12. Zacharias in annotationibus ad Pænorm. in cap. Quæsitum, de tempor. ordin. Alber. Troius lib. 2. de uero, & perfectio Clerico, cap. 14. num. 6. Ludouic. Carrer. ubi supra, §. 1. num. 24. & Couar. in Clem. si furiosus, par. 2. §. 3. num. 1. de homicid. Alphons. Vivald. tract. de irreg. num. 230. & 231. Cosmus Philiarthus de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. cap. 11. §. 1. Et quamuis uariant auctores, quando partus sit animatus * siquidem Arist. li. 7. hist. animal. cap. 3. & 9. & Plinius lib. 7. cap. 6. putat in femineo partu animam die nonagesimo infundi, & Auicenna lib. 9. de natura animal. cap. 3. uult marem animari trigessimio die, S. Augustinus autem animari uult diebus quadraginta sex; communis tamen DD. opinio est, fetu masculo infundi animam die quadragesimo, id quod etiam fatetur Arist. & Plinius, quod intelligitur post susceptum semen, & S. Augustinus exponi potest de formatione plæna & apparenti in 46. diebus, sicut & Auicenna intelligi potest de die 30. nimirum a tempore, quo femina sentit grauedinem, coagulato iam semine, quod contingere solet octo, aut decem diebus elapsis post concubitum; feminae uero infunditur die octuagesimo, ut uenit opinio tradit.

Illud autem aduertendum est, per homicidium hoc in loco intelligi occisionem hominis, prout est contra iustitiam proximo debitam facta, scilicet, ut est delictum contra quintum Decalogi præceptum, commissum; & hoc modo homicidium committi potest opere, vel mandato, vel consilio, vel auxilio & fauore, vel cooperatione aliqui, vel permissione, vel approbatione, & complectitur quocumque ministros, aut officiales, quorum actiones ipse facit in homicidium, vel membri abscissionem dirigunt, de quibus omnibus agendum est. Vbi etiam ut supra diximus, per mutilationem intelligitur membri alicuius abscissio; per membrum autem intelligitur, id quod habet officium in corpore per se separatum ab alijs; per homicidium uero intelligitur occisio iniusta cuiuscunque hominis, siue pagani, siue Iudæi, siue excommunicati, siue benedicti, ut de pagano habetur in cap. Clericum, dist. 50. & de his Clericis, dist. ead. & de excommunicatis habetur in cap. excommunicatorum, 23. quæst. 5. ubi licet excommunicatus

A D D I T I O.

* Adde. In dubio autem, id est, non apparente, an factus sit masculus, uel femina, tunc post quadraginta dies fetus censendus est animatus anima rationali. Et ideo causans abortum in fetu post tempus illud animato dicitur homicida, & irregularis, & ita seruari in sacra penitentia restantur omnes.

si videatur ab homicidio, qui occidunt excommunicatum, id tamen intelligitur solum quoad peccatum, si id faciat zelo Catholice fidei, vt ibi Urbanus Papa II. docet: ab irregularitate tamen non excusantur, vt Maiol. lib. 5. capit. 4. in princip. num. 1. & communiter DD. tradunt.

Regula generalis igitur in hac materia est, irregulares sunt quotquot sunt homicidæ, vel mutilatores iniuste occidentis, vel mutilantes, id est, quotquot vel mortem inferunt, vel membrum amputant contra quintum Decalogi preceptum, dummodo is, qui occidit, vel mutilat id faciat post baptismum, vt habet communis DD. opinio. Nota tamen placet, quod Nauar. in Man. cap. 27. num. 219. & Martin. Ledesin. 2. 4. quæst. 26. artic. 6. tract. de irregu. pag. 365. colum. 1. dicunt irregularitatem esse eum, qui concurrit vt causa finalis ad homicidium. Si enim intelligunt proprie causam finalem, sic certum est, quod is, cuius gratia mutilatio, aut homicidium committitur, non est irregularis dummodo non concurrat aliquo modo ex illis, qui his verbis numerantur.

Iusto consilium, consensus palpo, recursus.
Participans, Mutuus non obiens, non manifestans.

Neque enim exemplum ab eis allatum, de eo scilicet, qui promittit premium, aut receptionem deformati, vt de & proprie de causa finali intelligi potest, cum hic ponitur consilium, & consensus, tanquam causa efficiens moraliter loquendo, quam in genere causæ finalis, ad huiusmodi homicidium, aut mutilationem concurrere censetur.

Intelligitur etiam hæc Regula, non solum quando homicidium publicum, & manifestum est, sed etiam si sit occultum, dummodo sit voluntarium, vel casuale in ijs casibus, in quibus homicidium casuale hanc irregularitatem inducit, vt infra dicemus: quantumuis occultum sit, semper impedit ne promoueri possit, argum. eorum, quæ tradunt glo. & DD. in cap. ex tenore, & cap. sine de tempor. ordin. & glof. & DD. in cap. inquisitionis, de accusat. Sylu. in verbo Homicidium, 3. quæst. 8. vers. Quartum. Maiol. lib. 5. cap. 4. in princip. num. 2. & Concl. Frid. Sess. 14. de reform. cap. 7. & Sess. 24. de reform. cap. 6. Nauar. in Man. cap. 27. numero 194. versicul. Sexto, & versicul. Septimo, & num. 239. versicul. Secundo. Martin. Ledesin. 2. 4. quæst. 26. artic. 2. de irreg. pag. 366. colum. 1. §. Anton. 3. par. tit. 29. cap. 2. §. penult. Covar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 3. num. 4. de homicid. & Henriquez lib. 1. 4. quæst. 3. §. 2. & cap. 5. §. 2. Cordula. lib. 1. quæst. 3. §. 5. & casu 41. quicquid Alphonsus a Castro lib. 2. de potest. leg. pgn. cap. vlt. versicul. Tertia principalis Conclusio falsò putat, nullam in hac specie contrahi irregularitatem ex homicidio occulto, quod probatur in 30 potest aliter, quam ex ipsius homicidæ confessione.

Et denique intelligitur non solum quando quis alterum occidit, aut mutilat, sed etiam quando seipsum mutilat, quia cum nemo membrorum suorum Dominus sit, irregularis est, qui seipsum mutilat, quamuis id recta intentione fiat: sicut, qui seipsum castrat, ad melius seruandum castitatem, cap. si quis abscedit, & cap. Hi qui, distin. 5. §. 5. & facimus, quæ tradunt S. Thom. 2. 2. quæst. 64. artic. 5. Sylu. verbo Homicidium 1. quæst. 1. Martin. Ledesin. 2. 4. quæst. 26. artic. 2. de irreg. pag. 364. colum. 4. Nauar. in Man. cap. 27. numero 219. §. Tertio, versicul. Scipsum. Maiol. lib. 5. capit. 4. in princip. num. 5. Alphonsus Viuald. tract. de irregu. num. 201. Summa Corona, tit. eod. num. 9. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 11. §. 2. Sebast. Medices par. 2. tit. 9. quæst. 34. §. 1.

Hæc autem irregularitas ex homicidio iniusto differt a superiori, illa enim dicitur irregularitas ex defectu lenitatis hæc ex delicto homicidij; Illa contrahitur ex morte alteri illata, vel mutilatione absque vlla culpa, vt contrahitur iudex per sententiam mortis, aut mutilationis, & miles, qui in bello iniusto occidit: hæc verò semper contrahitur cum peccato: Illa est facilius ad dispensandum, hæc verò difficilius multo, vt notat Nauar. in Man. cap. 27. num. 218. quamuis post Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 6. in illa Episcopus dispensare non possit, in hac autem poterit,

si homicidium occultum sit. Et licet vtraque irregularitas ex homicidio contracta satis antiqua sit, hæc tamen antiquior est, quæ ex voluntario homicidio nascitur; nam Exod. 21. proponitur his verbis: Si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari meo euellat eum vt moriatur. Cuius verba transcribit Concil. Trident. Sess. 14. de Reform. capit. 7. id quod etiam apud Gentiles in vsu fuit, qui vt auctor est Seneca. lib. Declam. cap. 1. homicidas a Sacerdotio expellebant quem refert Maiol. lib. 5. cap. 48. in princip. num. 1. eosque Concilium Trid. Sess. 14. de Reforma. cap. 7. ab omni beneficio, etiam simplici, & ab omni ordine, & officio Ecclesiastico excludit, & hoc tam in foro interno, quam externo, quamuis occultissimum sit, vt ex d. ca. 7. iuncto cap. 6. Sess. 24. de Refor. colligit Maiol. vbi supra.

Homicidium verò iniustum, ex quo irregularitas iure Canonico contrahitur, est duplex, vnum dicitur *Voluntarium, alterum Casuale*; Rursus voluntarium aliud est simpliciter, & directè: aliud secundum quid, indirectè, seu reductiue; Similiter Casuale, aliud simpliciter, & directè: aliud secundum quid, seu indirectè.

Illud dicitur *Voluntarium* ex Arist. 3. Ethic. capit. 1. & S. Thom. 1. 2. quæst. 6. artic. 1. quod procedit ab aliquo principio intrinseco seipsum mouente: sicuti violentum est illud, quod procedit a principio extrinseco, nihil conferente passo. Hinc constat actum voluntarium esse illum, qui in se est ab agente intentus, non potest autem esse intentus, nisi cognitus, ideoque in effectibus moralibus erit, & dicitur effectus voluntarius simpliciter, & directè, qui simpliciter, & absolute intenditur ab agente. Is verò secundum quid, & indirectè voluntarius dicitur, qui licet non sit intentus ab agente in seipso, intentus tamen est in sua causa. Potest enim voluntas ferri in actum homicidij tam directè, quam indirectè; Directè quidem, & per se fertur voluntas in homicidium, quando quis habet animum occidendi, vt qui intendit occidere Petrum, & hæc est vera, & propria malitia, & peccatum homicidij; Indirectè verò & secundum quid fertur voluntas in homicidium, quoties fertur in id, ex quo immediatè, & per se sequitur homicidium, vt ad propinationem veneni, mors: ad percussionem prægnantis, abortus: ad grauem percussionem in capite, aut iuxta cor, mors: ad applicationem ignis homini viuo, eius combustio & interitus, applicans enim causam, quæ naturali vi est causa mortis, moralis causa mortis censetur. Quamuis enim ex eo quod voluntas non fertur directè, sed indirectè in homicidium, minuatur aliquantulum culpa, ex S. Thom. quæst. 64. artic. 8. & Covar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. primo, num. 1. de homicid. non tamen exinde tollitur irregularitas: vt verbi gratia quamuis voluntas directè, & per se fertur ad percussionem, propinationem veneni, percussionem prægnantis, & non ad occisionem, aut abortum, si ex ea propinatione, aut percussione sequatur mors, culpa non ita grauis est, ac esset si directè occisionem, aut abortum intendisset, nihilo minus tamen incurritur irregularitas: satis enim est, quod illud directè voluit, & intendit, vnde immediatè, & per se homicidium sequitur. Quoad rationem verò peccati, vt sciamus quantum fuerit indirecta, aut directa minus voluntas ad occidendum, considerare oportet modum percipientis, & instrumentum quo illatum est vulnus, ex eo scilicet quod, vel instrumentum aptius erit, vel qualitas vulneris magis propinqua ad homicidium, quod ex ipso vulnere immediatè subsecutum est: ex hoc enim sumitur præsumptio voluntatis, sed magis indirectè, vel minus ad ipsam occisionem.

Casuale autem simpliciter est ille effectus, qui nec in se nec in suo causa est intentus ab agente, qui potius dici debet fortuitus, quam casualis effectus: Casualis enim effectus dicitur respectu agentium sine cognitione, fortuitus verò effectus dicitur respectu agentium, qui cum cognitione operantur, & sic est casuale homicidium. Casualis effectus secundum quid, is est, qui aliquo modo est intentus, non quidem in se, sed in aliqua causa, & circumstantia. Quæ omnia colliguntur ex doctrina S. Thom. 1. 2. quæst. 20. artic. 5. & 2. 2. quæstio. 64. articulo. 8. & Caietan. & alijs inter.

preſibus, & ibi Palud. 4. d. 2. §. 1. q. 3. artic. 2. & Couar. in Clem. Si fatioſus. par. 2. in principio. num. 2. de homicid. & aljs DD. communiter. Et hæc de irregularitate ex homicidio uoluntario in uoluerſum dicta ſunt, nunc de ſingulis eius modis agendum eſt.

De Irregularitate ex opere, & mandato, proueniente. Cap. II.

S Y M M A R I V M.

- 1 Homicidium iniuſte committere quis cenſetur.
- 2 Occidens hominem excommunicatum iniuſte, irregularis eſt.
- 3 Concurrens, ut cauſa propinqua mortis, aut abſciſſionis membri, irregularis eſt.
- 4 Iudex, Prætor, ac alij officiales iuſtitia, ad homicidium iniuſtum concurrentes, irregulares redduntur.
- 5 Percutiens mulierem prægnantem, ſi ſequatur abortus factus animati, irregularis eſt.
- 6 Mandans alicui ut ſeipſum, uel alium occidat, uel mutilet, ſecuto effectu, irregularitatem incurrit.
- 7 Mandans alicui ut aliquem uerberet illicitè, quamuis expreſſe prohibeat, ne occidat, uel mutilet, irregularis eſt, ſi mandatarius excedens mandatum percutiendo alterum occidat.
- 8 Mandans licitè alium percuti, aut uerberari, irregularis non eſt, ſi mandatarius excedens mandatum mutilet, aut occidat.
- 9 Dominus ſi ſeruo, aut pater filio dicat, caue ne occidas Petram, non tamen reuertaris domum, donec aliquid noui de te audiam, ſi cuncta morte, irregularis eſt.
- 10 Prælati, aut iudex dicens militibus, ite, & adducite mihi talem, uiuum, aut mortuum, ſecuta morte illius per manus militum, irregularis eſt.
- 11 Mandans alicui homicidium, qui aliàs illud commiſſurus erat, an, & quando ſecuta morte irregularis ſit.
- 12 Mandans aliquem occidi, aut mutilari, irregularis eſt, ſi ipſemet mandatarius occidatur.
- 13 Mandans homicidium fieri, ſi reuocet mandatum ſuum an, & quando irregularis ſit, ſi poſtea mandatarius occidat.
- 14 Mandati reuocatio, ut mandantem ab irregularitate excuſet, qualiter mandatario nota eſſe debeat.
- 15 Mandator, quouſque mandatum reuocat, in priori crimine quod mandauit, perſeuerare cenſetur.
- 16 Adulterium uxoris marito deſerens, ſi mors adulteræ ſequatur, an, & quando irregularis erit.

Inter alios modos, quibus homicidium iniuſte committitur, aut mutilatio, is eſt, qui factus, & opere exercetur, de quo hæc breuiter dicenda ſunt.

Primo. Quiſcunque occidit, uel membrum abſcindit homini uiuenti ſiue fideli, ſiue infideli, ſiue excommunicato, ſiue bannito irregularis eſt, non ſolum huius ſpeciei, quando id ſit iniuſte, ſed etiam illius alterius, quæ ex homicidio iuſto promanant, ut ex dictis conſtat.

Secundo. Quiſcunque ad homicidium iniuſtum, uel iniuſtam membri abſciſſionem concurrat, ut cauſa propinqua, irregularis eſt; erit autem cauſa propinqua, ex Nauar. in Man. c. 27. nu. 220. & Mart. Ledefm. 2. 4. q. 26. ar. 2. de irregul. pag. 365. col. 1. & Henriquez lib. 1. c. 16. §. 1. dictum, uel factum alicuius ſufficienter directum in tales effectus inde ſecutos, uel ſaltem, ut citius ſequantur.

Tertio. Iudices, Prætores, & alij Miniſtri, & Officiales iuſtitia, concurrentes in homicidium iniuſtum, uel membri abſciſſionem iniuſtam tanquam cauſa propinqua ſunt ir-

regulares huius ſpeciei; unde Iudex, qui prætextu publicæ auctoritatis occidit illicitè, uel ob cauſam leuiorem iniuſte ad mortem, uel ad græuam penam, ex qua reus, iniuſte mutilatur, ſit irregularis huius ſpeciei, ex Nauar. cap. 27. num. 225. uerſ. undecimo, & Henriquez lib. 1. c. 14. §. 5. & qui in bello iniuſto pugnat, ſi aliquis occidatur ex Nat. ubi ſupra num. 224. & Henriquez d. c. 14. §. 5. quæ omnia ex fe factis ſunt manifeſta, & communiter ab omnibus aſſeruntur.

Quarto. Qui percutit mulierem prægnantem, uel dat ei aliquid, ut faciat abortum, ſi ex huiusmodi percuffione, uel rei datione illa abortitur, irregularis eſt, ſi factus animatus fuerit, ſecus tamen ſi nondum animatus fuerit. Quod ſi dubium ſit an ex illa datione, uel percuffione ſecutus ſit abortus, uel ex alia cauſa, uel an fetus animatus fuerit, nec ne, tunc irregularis cenſeri debet, argumen. cap. ad audientiam, de homicid. Specul. tit. de Diſputa. §. iuxta, uerſicula item qui homini. Summa Piſanella, uerbo Homicidium, 4. uerſ. Quid ſi quis. Sum. Aſtenſ. par. 2. lib. 1. tit. 14. art. 8. quæſt. 1. 2. §. Anton. 3. par. tit. 29. c. 2. §. penult. Angelica, uerbo Homicidium 1. num. 7. Martin. Ledefm. 2. 4. quæſt. 26. artic. 2. de irreg. pag. 365. col. 1. Nauar. in Man. c. 27. nu. 223. uerſ. 6. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 1. nu. 4. Alphons. Viuald. tract. de irregu. num. 230. & 231. Coſmus Philarchus, lib. 4. capitul. 1. §. 1. Toletus lib. 1. inſtruct. Sacerd. capit. 29. §. Viuum, & Henriquez lib. 1. cap. 15. §. 6. Qui uero medicinas, aut uenena ſterilitatis præbuit, ita ut nec homo generare, nec mulier prolem concipere poſſit, irregularis non erit; ſicut, nec qui abortum ante animationem procurauit, ut præfati auctores Nauar. Ledefm. Angel. Anton. & Henriquez ubi ſupra, & Tabiena uerbo irregularitas 3. §. decimo quarto, & §. decimo quinto teſtantur, quicquid Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 1. num. 3. & 4. falſo dicat irregularem eſſe, qui ſterilitatem procurat, etiam ſi fetus non ſit animatus, & ſolum differentiam ponit in hoc, quod ſi fetus animatus fuerit, a ſolo Papa diſpenſatio petenda ſit, ſi uero animatus non erat, Episcopus diſpenſate poterit, uerum ut diximus, ſi fetus animatus non fuerat, nulla incurrit irregularitas.

Quoad Irregularitates ex mandato prouenientes hæc ſtatenda ſunt.

Primo. Præcipiens, ſeu mandans alicui, ut alium, uel ſepſum occidat, mutilet, præcipiter, immergat, aut aliquid ſimile, ſecuto effectu, irregularis eſt, etiam ſi alter parendo rem ſtultiſſimam facit. Ratio eſt, quia ſic mandans uerè cauſa eſt illius effectus. Sic Specul. tit. de diſpenſ. §. iuxta, uerſ. ſed ſi aliquis, & ibi Jo. And. in addit. & Simon Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 2. num. 7. & facit cap. Henricus, de Cler. pag. in duello.

Secundo. Præcipiens aliquem uerberari, uel percuti illicitè, quamuis expreſſe in iubeat, ne occidat, uel mutilet, irregularis eſt, ſi mandatarius excedens mandatum mandatum percutiendo, uel uerberando, alterum occidat, uel habeatur in cauſa de homicid. lib. 6. Innoc. & Panorm. in cap. ad audientiam, numero 6. de homicid. Alberic. uerbo Homicidium 2. uerſ. Quid ſi mandauit Summa Aſtenſ. par. 2. lib. 6. tit. 14. ar. 8. quæſt. 26. Summa Piſanella, uerbo homicidium 2. uerſ. Quid ſi mandauit. S. Anton. 3. par. tit. 29. de irreg. cap. 2. §. 1. Angel. uerbo Homicidium 2. §. 10. Sylueſt. uerbo Homicidium 1. quæſtio. 7. uerſ. Tertium. Tabiena, uerbo irregularitas 2. §. ſecundo. Martin. Ledefm. 2. 4. quæſtio. 26. art. 2. de irreg. pag. 365. col. 4. Nauar. in Man. capit. 27. num. 233. & num. 240. & conſil. 27. de homicid. Jacob. de Graſſ. lib. 2. cap. 64. num. 8. Alphons. Viuald. tract. de irregu. num. 260. & Couar. in Clem. Si fatioſus, par. 2. §. 1. numero. 2. de homicid. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 4. & 5. & ſi Henriquez lib. 1. cap. 14. §. 2. contrarium inſinnet. Cuius ratio dicitur in d. cap. ſina. quia in culpa fuit, & hoc euenire poſſe debuerit cogitare, unde mandans alicui ut uerberet Titium, uel cum eo rixetur, prohibendo ne occidat, ſi mandatarius Titium occidat, uterque tam mandans, quam mandatarius irregularitatem incurrit, ex Tabiena, uerbo irreg. 2. §. 12. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 2. num. 5. Et idem dicitur eſſe, ſi quis mandet illicitè alium capi, monendo ne occidat, & tamen mandatarius capiendo occidit. Ratio

veritasque casus est, quia ut ait Couar. ubi supra, tale homicidium est indirecte mandatum voluntarium, fertur enim voluntas in id, ex quo immediate mors secuta fuit, & ideo irregularis est, voluntas enim indirecte fertur in homicidium, propter illam culpam, quam habuit mandator, non praecavendo, quod ex huiusmodi percussibus, & adibus, soleat mors immediate, & ut plurimum contingere. Non enim excusatur ex eo, quod non habuerit animam occidendi, sicut nec excusatur, qui malo animo ense alterum percuperet in capite, aut iuxta cor, nolens eum occidere, si ex vulnere mors sequatur, unde Couar. vnum notata dignum addit, quod cum homicidium istud sit voluntarium, indirecta scilicet occidendi voluntate commissum, & non casuale, qui potestatem haberet dispensandi in irregularitate ex homicidio casuali contracta, non potest in hoc casu dispensare, unde pari ratione non potest dispensari cum hoc irregulari, virtute Concilii Trid. Sess. 24. de reform. c. 6. Eadem ratione mandans capere iniustam possessionem castri, aut beneficii cum strepitu armorum, vel balistarum, bombardarum, secuto homicidio sit irregularis, ex Specul. tit. de dispensat. §. iuxta, ver. sed quaeritur quando in hoc, & Panorm. in cap. ad audientiam, num. 5. de homicid. Summa Astensis lib. 2. tit. 1. questio. 6. Maiol. lib. 7. c. 48. §. 2. num. 4. & Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 1. & pater ex dictis.

Dubium tamen est, An idem dicendum sit, si quis licite mandet alium percipi, vel verberari, v.g. si Magister, vel Pater, vel Dominus correctionis, & disciplinae causa Discipulum, Filium, aut Seruum percipi, aut verberari mandet, & mandatarius excedens mandatum mutilet, vel occidat? Sylva in verbo Homicidium, l. q. 7. vers. Quartum, ait mandatum esse irregulare. Verum contraria opinio est communis, scilicet in hoc casu non esse irregularem, sic glo. in cap. fina. in verbo culpa, de homicid. lib. 6. Tabiena, verbo irregularitas, 2. §. secundo. Nauar. in Man. ca. 27. num. 233. vers. vigesimo, ubi ait opinionem Syluestri esse periculosa. Martin. Ledesma. 2. q. 16. art. 2. de irreg. pag. 365. col. 4. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 2. num. 5. Alphonsus Viualdus tract. de irreg. num. 260. & sic intelligi potest. Henriquez ubi supra lib. 14. cap. 16. §. 2. & clarè cap. 16. §. 1. in annota. litera G. dum dicit irregularem non esse, qui licite mandat accipere possessionem castri, aut beneficii, secuta morte, Ratio est, quia irregularitas hæc non incurritur nisi ex delicto, unde cum percussio, aut verberatio sit licite facta a mandante, non incurritur irregularitas hæc, si mandatarius excedat mandatum. Quando vero mandans illicitè mandavit percussorem, aut verberationem puta in vindicta, & iniuriam, tunc incurritur irregularitas, quantumvis dicat, & moneat ne mutilet, aut occidat, quia dedit operam reillicita, scilicet vindicta, & probabiliter ex verberatione, & alijs circumstantijs aduertere debuerit posse sequi talem effectum homicidij, vel mutilationis, ex Summa Confess. lib. 2. tit. 1. q. 6.

Tertio, Non solum præcipiens expresse, sed etiam tacite aliquem occidi, aut mutilari, secuto effectu, immo etiam si in se beat ne occidat, aut mutilet, secuto tamen effectu, irregularis erit; ut v.g. si pater læsus iniuria dicat filio, aut Dominus seruo caue, ne occidas Petrum, qui mihi iniuriam intulit, non tamè reuertaris domum meam, donec aliquid noui de te audiam, & filius, aut seruus postea illum occidat, vel mutilet, irregularis est mandans, sicut & mandatarius, sic Panorm. in cap. ex literis, nu. 3. de excess. prælat. Angelica, verbo excommunicatio 1. nu. 34. Tabiena, verbo irregularitas 2. §. Tertio, & verbo excommunicatio 1. Causa 1. §. 36. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 1. num. 3. de homicid. Ludouic. Carer. in pract. crimin. tit. de homicid. §. circa, nu. 37. qui ait esse communem opinionem, Marian. Socin. in cap. ad audientiam, num. 74. de homicid. Nauar. in Manuali, c. 27. nu. 233. vers. vigesimo. Alphons. Viuald. tract. de irreg. num. 255. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 2. num. 8. Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 2. & cap. 16. §. 1. & Bar. in l. si quis mihi bona, §. sed quid si mandauit, ff. de acquir. hered. Decius, consil. 234. ad finem. Hippol. consil. 132. col. 1. Anania consil. 59. ad dit. ad Panorm. in d. c. ex literis. Qui omnes volunt his verbis contineri mandatum tacitum,

de offendendo illum, a quo pater, vel dominus accepit iniuriam, & ideo impurantur mandanti illicitè, quia debuit cogitare tale quid euenire posse.

10 Quarto, Prælati, aut Iudex dicens militibus, quos misit ad capiendum reum; Ite, & adducite illum ad me, viuam aut mortuum, si milites illum reum occidant, vel mutilent, irregularis efficitur, sic Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 2. num. 8. & Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 2. Quia verba illa ad minimū præstiterunt animum militibus, ut talia perpetrarent. Hoc tamen intelligendum censeo, quando reus ille nec fugit, nec resistit vi, & armis militibus tentantibus capturam; Immo etiam si fugeret, dummodo non resisteret vi, & armis; si autem resisteret armis ne caperetur, sicuti milites non valentes aliter capere eum, nisi occidant, aut mutilent non erunt rei homicidij, ut potè quibus iure id permittitur ita nec iudex aut Prælati homicidij reus erit, nec irregularis. Eodem modo irregulares sunt, ut notat Maiol. ubi supra, qui propositis edictis præmium promittunt, si quis reum aliquem viuam, vel mortuum attulerit, aut aliquod eius membrum quod sæpenumerò fit.

Dubium est, Quid dicendum sit, quando quis mandat fieri homicidium ei, qui aliàs erat facturus; & idem dicendum de eo, qui consulit homicidium ei, qui aliàs facturus erat? Respondeo cum Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 2. num. 1. de homicid. vel mandatarius erat aliàs facturus, vel non; si non, tunc certum est mandantem irregularem esse, secuto effectu; si sic, tunc vel ex mandato citius occidit, vel non; si sic, tunc erit irregularis, cum sit causa propinqua accelerationis, ut patet ex communi DD. sententia; si non, tunc irregularis non erit, & est communis opinio ex Couar. ubi supra, & faciunt, quæ tradunt glo. in c. sicut dignum, §. Qui verò, verbo prouocasset, de homicid. & glo. in cap. Nuper, §. in secunda verò, in verbo consilium, de sentent. excommunic. Panorm. in simili casu, cap. ex literis, numero 5. de excess. prælat. Tabiena, verbo irregularitas, 2. §. Quarto, in fine. Syluest. verbo Homicidium, 3. qu. 5. versic. Quartum. Henriquez libro 14. capitulo 16. §. 4. versic. At si iudex, & optimus text. in lege sæpe, ff. de verb. signific.

12 Dubium aliud est, An mandans aliquem occidi, vel mutilari, irregularis sit, si ipsemet mandatarius occidatur? Respondeo esse irregularem, argum. c. fin. de homicid. lib. 6. Summa Confess. lib. 2. tit. 3. q. 7. Sylva, verbo Homicidium 1. q. 7. vers. Quartum. Nauar. in Man. ca. 27. nu. 233. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 2. num. 4. & Alphons. Viuald. tract. de irreg. nu. 259. Ratio est, quia mandans homicidium dat operam reillicita sic mandando, & ita nihil refert, si præter eius intentionem accidat, mors mandatarij, cogitare enim debuit talia contingere posse.

13 Dubium maius est, An si mandans homicidium, aut mutilationem fieri, reuocat mandatum suum, irregularis sit, si postea mandatarius occidat, vel mutilet? Respondeo, si occidat, aut mutilet antequam nota sit mandatario reuocatio, tunc mandans est irregularis; Sin autè occidat postquam nota est ei reuocatio mandati, tunc mandans non est irregularis, quia facta reuocatione, & innotescente mandatario, si occidit, aut mutilat, id non facit ex alterius mandato. Sic communis DD. opinio Sic Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quest. 6. S. Anton. 3. par. tit. 29. de irregular. cap. 2. in princip. Summa Pisaneli, verbo Homicidium 2. versic. Quid si quis mandauit. Tabiena, verbo irregularitas 2. §. 14. Syluest. verbo Homicidium 1. quest. 7. versic. Tertium. Summa Astensis, par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 3. quest. 1. Nauar. in Man. cap. 27. numero 233. vers. vigesimo. Martin. Ledesma. 2. q. quest. 26. art. 2. de irreg. pag. 365. column. 4. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 2. numero 3. Fr. Lopez par. 1. Instr. cap. 63. Alphons. Viuald. tract. de irreg. num. 252. & 257. Summa Corona, tit. eod. num. 10. & Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 2. Ratio prioris partis est, quia antequam mandatum reuocet, verè censetur causa illius homicidij, aut mutilationis. Ratio secundæ partis est, quia qui reuocauit mandatum, nullo modo videtur causa illius homicidij. Unde qui non potuit mouere mandatarium (ut si longè distet) aut eum, qui periculum patitur (puta in tantem cuius aborsum fieri mandauit matri) sit irregularis, secuto homicidio, quamuis

uis peniteat facti, vt qui postquam iecit sagittam in aliquem, penitet antequam feriat, non excusatur ab irregularitate. Et qui bibit multum vinum eo animo, vt ebrius impunè occidat, sit irregularis occidens, quamuis in eo in teruallo, antequam ebrietate capiatur, doleat, & confiteatur. Satis enim est effectum in causa non impedibili fuisse voluntarium, vt doctè, subtiliterque Henriquez vbi supra argotauit. Et quæ in hoc dubio sunt dicta, procedunt, siue mandataris statim post mandatùm occidat, siue post longam tempus, parum enim, aut nihil refert, quod post paruum, aut longum tempus occidat, aut mulet; quoniam enim id facit, non facta reuocatione mandati, aut nõ manifestata illi, semper mandans est irregularis, secuto effectu, vt præfati auctores communiter tradunt, quia semper factum hoc committi censetur a mandatario causa ipsius mandantis, donec mandatam suum reuocauerit, & illud mandatario notum fecerit.

14 *Quod si quaras*, Quomodo nota esse debeat reuocatio mandatario? *Respondes*, id fieri posse, vel expresse, scilicet, si expressis verbis, vel per epistolam, vel per nuncium monuerit mandatarium, vt cesset a tali facto; vel tacite, nimirum, si mandans reconcilietur ei, cuius homicidium mandauit, vel cum eo reconciliatus sit, & amicitiam, aut affectionem contraxit, & hoc notum sit mandatario. Syluest. verbo Homicidium 1. quæst. 7. versic. Tertium, Tabiena, verbo Irreg. 2. §. primo. Summa Confess. lib. 1. tit. 1. quæst. 6. Alphons. Vival. tract. de irreg. num. 257. vel si mandans re integra, & infecta moriatur, arg. cap. relatum, & capit. gratum, de offic. deleg. Palud. 4. dist. 17. q. 4. art. 3. Concl. 7. Angelica, in verbo Mandatum. & Henric. lib. 1. c. 16. §. 2. & facit. Mandat. C. m. d. Satis enim est tacite reuocasse mandatum suum, dummodo reuocatio constet mandatario, vt diximus, nec tenetur monere eum, qui periclitatur, vt notat Henriquez cit. etfi. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 2. nu. 3. velit teneri ad monendum occidendum, quando verisimiliter credit mandatarium nolle desistere ab homicidio propter reuocationem, quia cum adhuc maneat mentis corruptio ipsius mandatarij, non videtur sufficienter reuocasse mandatum in hoc casu, nisi etiam moneatur occidendum, quæ opinio sine dubio tutior est, illa tamen Henriquez est communis DD. quando autem monet occidendum, nullo modo personam mandatarij nominare debet, vt rectè notat Tabiena, verbo Irregularitas 2. §. decimo tertio.

15 *Hoc autem quod diximus de mandante*, nõ solum procedit, quando mandataris a principio acceptauit mandatum, sed etiam quando repudiavit mandatum, & postea mutata sententia exequitur mandatum, quod prius repudiauerat, semper enim mandator, quousque reuocat mandatum, in priori crimine, quod mandatum perseverare censetur, & ideo secuto effectu, irregularis erit, vt notat Bal. in l. 1. C. de feris fugit. col. 2. ad finem. Innoc. in c. ad audientiam, de homic. Maiol. lib. 3. c. 48. §. 2. nu. 2. & additio. ad Pan. in c. ex literis, de excess. prelat. Alph. Vival. tract. de irreg. num. 254.

16 *Quanto*, Deserens marito adulteriũ vxoris, ob quod maritus vxorẽ occidit, vel in adulterio deprehensã, vel extra, si ad arbitrium viri prudentis talis delatio sit causa propinqua illius mortis, erit irregularis. E contra vero si per leuitatem, & loquacitatem id dixerit, contrarium dicendum est non esse irregularem, ex Maiolo li. 5. c. 48. §. 2. nu. 7. Qui hoc idem docet de eo, qui desert a mantium perfidiam, id est, amatori dixit, amantiam ei fidem non seruare; vel e contra. Itemq; docere videtur Alphons. Vival. de irreg. num. 261.

De Irregularitate ex illicito consilio proueniente. Cap. III.

S Y M M A R I U M.

1 *Consulens illicitè homicidium, aut membri abscissionem, irregularis est.*

2 *Dubium cum sit, an quis ob consilium præstitum, homicidium commiserit, necne, qui consuluerit, sit irregularis.*

3 *Consulens alteri, vt occidat, vel mutilet, si is cui consilium datum sit, occidatur, consulens irregularis efficitur.*

4 *Irregularis est, si ob eius consilium secutum sit homicidium etiam si consilium reuocauerit.*

5 *Consulens homicidium monere tenetur eum, cuius homicidium consuluerit, vt sibi caueat, aliàs secuto effectu irregularis efficitur.*

6 *Consulens homicidium, & consilium suum reuocans, quando excusetur ab irregularitate, etiam secuto effectu.*

7 *Consilium pium præbentes, ex quo præter intentionem homicidium sequitur, irregularitatem non incurunt.*

8 *Consulens alteri, vt se mori pro fide Christi, aut Ecclesie exponat, secuta morte irregularis non est.*

9 *Consulens alteri ne hostes fugiat, si exinde alter occidatur, an & quando ab irregularitate excusetur.*

10 *Consulens transeuntis fluminis rapacissimum vt descendat, si exinde descendens submergatur, ab irregularitate quando sic consulens excusatur.*

11 *Consulens alicui vt patrem suum periclitantem defendat, irregularis non erit, quamuis is cui consilium sit datum interficiatur.*

12 *Consulens alicui vt bona sua tueatur, si alter se defendendo occidatur, quando ab irregularitate sic consulendo excusatur.*

13 *Consulens alicui omnino parato inferre graue damnum, vt potius minus damnum faciat, secuto damno minus irregularis consulendo non erit.*

14 *Consulens non homicidium, sed aliud aliquid vnde verisimiliter homicidium sequi poterat, eo secuto, irregularis efficitur.*

Quantum verò ad irregularitatem ex consilio illicito, & illicito prouenientem, hæc ex communi DD. sententia dicenda sunt.

1 *Primo* Quicumque consulit illicitè homicidium, aut membri abscissionem, irregularis est, argum. ca. si quis viduam, dist. 50. & cap. sicut dignum, §. Clericos, de homicid. & c. 2. de Cleric. pug. in duello, quod intelligitur secuto effectu. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quæst. 6. Summa Asten. par. 2. lib. 6. tit. 24. art. 3. quæst. 1. Summa Pisanello, verbo Homicidium, 2. in princip. Syluest. verbo Homicidium 1. quæst. 8. Tabiena, verbo Irregularitas 2. §. Decimo. Nau. in Manca, 27. num. 223. Martin. Ledesin. 2. 4. quæst. 26. art. 2. de irreg. pag. 365. col. 4. S. Anton. 3. par. tit. 29. cap. 18. Alphonsus Vivaldis tract. de irreg. num. 249. Summa Corona, tit. eod. num. 1. Sebastianus Medicus, par. 2. tit. 9. §. 34. §. 1. & communis DD. Quia consilium se habet, vt causa efficiens moralis. Et quia secudum omnes tenetur quis ad penam criminis commissi ex Couar. in Clement. Sinirosus, par. 2. §. 2. num. 1. de homicid. Vnde sit, vt quando

2 *cunq; dubium sit, an quis ob consilium præstitum homicidium commiserit, necne hoc casu qui consulens irregularis erit, quia in dubio nemo præsumitur delictum commissurus, merito ff. pro socio. Couar. cit. §. 2. num. 1. versic. Sed si quis* Quamuis vt rectè notat Henriquez lib. 4. cap. 16. §. 3. in tali dubio vir prudens vii poterit coniectura, interrogando eum cui consilium dedit, si enim alter dicit se nec ad substantiam facti, nec ad illius accelerationem motum esse ex consilio, consulens irregularis non erit, Sin autem non esset facturum homicidium, nisi ipse consilium dedisset, tunc certum est consultorem esse irregularem, & secuto effectu, ex Host. & Panor. numero 5. in cap. ex literis, de excess. prelat. Felin. in cap. sicut dignum, num. 12. & DD. communiter, in cap. ad audientiam, de homicid. vbi Socin. num. 70. & Albert. Tror. libro 2. de vero, & perlicito Clerico, cap. 2. §. 2. num. 7. & Couar. in d. §. 2. num. 1. Immo verò, licet alter facturum esset homicidium sine eius consilio,

fito, si tamen ex eius consilio ex iniquo factus, factus sit deterior, aut nouo alio modo homicidium perpetraverit, erit irregularis propter homicidium in de secutum. arg. ca. siue dignum. §. Qui uero, de homicid. Conar. in Clement. de homicid. part. 2. §. 2. num. 1. verfi. Et igitur, de homicid. & Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 3. & faciunt, quia traduntur ad Innoc. & DD. communiter, in c. Naper, de sentent. excomm. & a Syluest. verbo, excommunicatio, §. num. 12. verfi. Tertio, & verbo, excommunicatio, 10. quest. 4. verfi. Quartum, dum dicant tale consilium sufficere ad incurrendam iuris Canonici excommunicationem; prestatu- ranti consilium suadendo, rogando, mandando, instructuo- do, vel uilitatem inde securam ostendendo, ex Syluest. d. quest. 4. verfi. Quartum, & Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 3. **Dubium** tamen est, An si ille, cui datum est consilium, occidat, vel mutuet, non occidit alium, sed ipsemet vice uersa occiditur, irregularis sit dans consilium? Ratio dif- ficulter est, quia consuluit in mortem illius, sed in mor- te alius. Vnde nullo modo censetur causa mortis istius, nec factio, nec consilio, nec precepto Innoc. in c. Ad audi- entiam, nu. 4. & 5. de homicid. & Hostiens. dicunt, quod si uer- sifimiliter ille poterat occidi ab iniusto, tunc est irregularis, quia debebat cogitare hoc posse euenire, secus si cessa- ret illa presumptio, seu uerisimilitudo, puta, quando ille, cui datum fuit consilium, erat illo longe fortior. **Communior** autem & uerior opinio est, in omni euentu consultorem esse irregularem, si occidat is, vel mutuetur, cui datum est consilium, uel alium occideret, vel mutuetur, sicut supra diximus de mandante, quando mandarius occiditur, vel mutuetur. Sic Ioan. Andr. in c. fin. de homicid. lib. 6. Panor. in cap. ad audientiam, nu. 6. de homicid. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quest. 7. Summa Astensis, part. 2. lib. 6. tit. 14. art. 3. quest. 2. Summa Pisanelia, verbo, Homicidium, 2. §. 2. in fine. Angelica verbo, Homicidium, 1. nume. 12. Cardin. in cap. ad audientiam, num. 3. de homicid. Ancha. Dominici, de Franc. in cap. fin. de homicid. lib. 6. Felin. in c. 1. de offic. deleg. nu. 23. & in c. sicur dignum, de homicid. Sylu. verbo, Homicidium, 1. quest. 8. verfi. Quintum. Tabiena, verbo, Irregularitas 2. §. Duodecimo. Albert. Trotius li. 2. de uer- no & perfecto Clerico, c. 2. 1. nu. 9. Ludouic. Carer. in Prac. Cam. de homicidio, §. circa, num. 140. Martin. Ledesin. 2. 4. q. 26. art. 2. de Irreg. pag. 365. col. 4. Nau. in Man. c. 27. num. 237. Conar. in Clem. si futiosus, par. 2. §. 2. nume. 1. verfi. Quid si ex prauo, de homicid. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 2. num. 4. Marian. Socin. in cap. ad audientiam, nume. 80. de homicid. & Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 1. & §. 3. quidquid Specul. tit. de dispens. iuxta, num. 43. verfi. Quid si aliquis consuluit, contrarium uelit, cuius opinionem Maiol. ubi supra, & merito, periculosam appellat.

Dubium grauius est, An ad euitandam hanc irregulati- tate sufficiat consilium semel datum reuocare? Ratio dif- ficulter est: quia, ut diximus, hoc factus est in mandante, dummodo reuocatio expresse, vel tacite nota sit mandata- rio. **Respondet** tamen cum communi opinione, non suffice- re reuocare prius datum consilium, etiamsi id manifestet ei, cui consilium dedit, sic Summa Confess. lib. 2. tit. 1. qu. 6. Innoc. in cap. ad audientiam, num. 3. de homicid. Sylue- st. verbo, Homicidium, 1. qu. 7. verfi. Tertium. fauet Tabiena, verbo Irregularitas, 2. §. Quarto decimo & expresse Ange- lica, verbo, Homicidium, 1. num. 14. Martin. Ledesin. 2. 4. q. 26. art. 2. de irreg. pag. 365. col. 4. Nauar. in Man. cap. 27. nume. 233. Maiol. lib. 5. capitul. 48. §. 2. nume. 33. Summa Astensis, part. 2. lib. 6. tit. 14. artic. 3. quest. 1. Alphons. Vuald. tract. de Irreg. nume. 258. Summa Corona, tit. 1. §. 5. qui omnes docent consulentem esse irregularem, etiam post reuocatum consilium, si sequatur homicidium, propter prius consilium datum. Ratio diuersitatis inter mandantem, & consulentem est, quia mandans in mandando vim, & ob- ligationem imponere uidetur mandatario, adeo, ut quic- quid agit mandatarius, in gratiam ipsius mandantis age- re uideatur, unde ad hanc obligationem tollendam satis est quod reuocet mandatum prius factum, & illud mandata- rio inuicem, postquam reuocationem si mandatarius postea occidat, non imputabitur mandanti, cum uox in

gratiam eius occiderit; At uero consilium est in fauorem eius, cui datur, unde consulens quasi ueneno uoluntatem eius infecit, ideoque non satis erit ei, qui consulit ho- micidium, reuocare consilium, sed conari debet precibus im- portunis, & contrario consilio, & suadone, ne consilium a se datum mandetur executioni. Quod si hoc illi persua- dere nequeat, tunc Maiol. lib. 5. capit. 48. §. 2. nume. 3. Syl- uest. Angelica, Astensis, Alphonsus Vualdus, & Henriquez ubi supra, bene docent teneri monere eum, cuius homi- cidium consuluit, ut sibi caueat, alias irregularis erit secu- to effectus. Non tamen reuelare debet nome personae cui consilium dedit, sed bono modo seruata eius fama inimi- cum moneat, ut sibi caueat, quo facto, irregularis non erit, etiamsi postea consequatur effectus. Quod si illi, contra quem datum est consilium, de periculo monere non potest, secuto effectus irregularis erit, ut notat Henriquez ubi supra capitulo 16. §. 5. unde Clericus, qui mulieri adultere pregantis, ut crimen celaret, consulit, ut assumeret certa remedia ad expellendum sceleratam uiam, irregularis erit, si ipsa postea pariat abortum, quantumuis ipsemet Clericus penitentia ductus dixerit postea mulieri ne id fa- ceret, significans ei esse graue peccatum. Quia licet satis fuerit dissuasisse uerbo, & animo ad euadendum postea subsequutum peccatum, ad effectum tamen euadendi ir- regularitatem non sufficit illi dissuasisse malum consilium, nisi impediatur efficaciter ne abortum procuret, ut notant Nauar. in Manual. capitulo 27. numero 233. in fine. Cor- dub. Casti 173. §. 6. Frat. Ludouic. Lopez parat. Instruct. capitulo 63. & Henriquez libro 14. capitulo 16. §. 2. et si §. 5. eiusdem capitis sibi contrarius, id negare uideat- ur.

Dubium tamen in hac re potest esse, An consulens, qui reuocauit consilium, & satis probabiliter credidit hoc sufficere, (credidit enim sic reuocato consilio mortem non subsequutam) irregularis sit, si subsequatur homici- dium? **Respondetur**, si bona fide putauit sufficere reuoca- tionem non erit irregularis etiamsi sequatur homicidium, argum. capitul. sicut tuis, de simonia, & 1. quest. 4. capitul. quia prefulatus. Sin uero aliqua ratione dubitauit, aut du- bitate debuit non sufficere reuocationem, tenetur indica- re ei, contra quem consilium datum est, ut sibi caueat, alias secuto homicidio irregularis erit, sic Innocen. quem refer- runt, ac sequuntur Summa Pisanelia, verbo, Homicidium 2. §. Quid si aliquis consuluit. S. Anton. par. 3. tit. 29. cap. 2. §. 2. Syluest. verbo, Homicidium, 1. quest. 3. verfi. Ter- tium. Tabiena, verbo, Irregularitas, 2. §. Decimo quarto. Maiol. lib. 5. capitul. 48. §. 2. nume. 3. & Henriquez lib. 14. capitul. 16. §. 2. Et sicut de mandante dictum est; ita etiam in consulente dicendum est, qui consulit alicui ut aliquem occideret, etiamsi hic non statim, sed longo te- pore interposito, memor tamen consilij interficiat, consu- lens irregularis erit, quia debebat consilium reuocare, & si putabat illud non obtemperatum in reuocatione debe- bat hoc intimare illi, contra quem consuluit, ut sibi caueret, alias iregularitatem non euadit. ex Innoc. in c. ad audientiam, num. 2. de homicid. quem refert, ac sequitur Panor. in cap. ad audientiam, nume. 7. de homicid. Tabiena, verbo, Irregularitas, 2. §. Decimo tertio. Syluest. verbo, Homi- cidium, 1. q. 8. verfi. sextum. Specul. tit. de dispensat. §. iux- ta, verfi. sed queritur quando. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 2. nu. 2. & Henriquez lib. 14. c. 16. §. 3. Alphons. Vuald. tract. de Ir- reg. num. 252.

Secundo, Prebentes consilium pium, ex quo preter inte- tionem homicidium, vel membrum abscisso sequitur, siqui- dem actus non sit ordinatus in talem effectum, nec a co- siliario intentus irregularitatem non incurunt, ut docet Maiol. lib. 5. c. 48. §. 2. nu. 9. & varia exempla ad hoc pro- positum afferunt.

Primo, in eo qui dat consilium in rebus fidei, ut scilicet se exponat indubitate morti, pro Christi honore, pro Fi- de, vel pro Statu Ecclesie, talis enim non sit irregularis, euasi- si mors inde sequatur, ex Innocen. in cap. ad audientiam, nume. 9. de homicid. & communi, quia Christus pro no- bis mortem subiit, & Sancti Martyres pro Christo, pro Fide, & Ecclesia mortui sunt, Summa Confess. lib. 2. tit. 1.

- q. 9. de unum Astenf. par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 3. q. 10. Alberic. verbo. Homicidium, 2. Summa Pifa. verbo. homicidium, 1. num. 14. Syluest. verbo. eod. 1. q. 8. vers. octauum. Tabiena, verbo. Irregularitas, 2. §. Decimo quinto. S. Anton. 3. par. titu. 29. c. 2. §. 2. Maiol. lib. 2. c. 48. §. 2. num. 9. Coua. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. num. 6. de homicid. & Henriquez lib. 14. c. 16. §. 4. Summa Corona, tit. de Irreg. nu. 11.
9. *Secundo* exemplificant in eo, qui cum videt Petrum fugientem manus hostium, qui eum conabantur occidere, consulat et ne fugiat, existimans hostes qui illum insequuntur, ob suam presentiam non eum occisurum, puta, quia amici sunt, vel affines ipsius consulentis, vel quia consulens est vir grauis auctoritatis apud hostes Petri; tunc enim si contingat oppositum, quod illi nihilominus Petrum occidant, qui fecit sistere Petrum non erit irregularis: secus autem si consulens nec amicus, nec affinis, nec vilius auctoritatis erat apud hostes Petri, tunc enim mors Petri imputatur consulenti, & erit irregularis. Specul. tit. de dispens. §. iuxta, vers. Quid si aliquis mori. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quaest. 1. Summa Astenf. par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 3. q. 5. Summa Pifa. verbo, homicidium, 2. vers. Quid de illo. S. Anton. 3. par. tit. 29. §. 2. in fine. Syluest. verbo, homicidium, 1. quaest. 8. vers. Nonum. Tabiena, verbo. Irregularitas, 2. §. 17. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 2. numer. 9. Summa Corona, tract. de irreg. numer. 11. & Henriquez lib. 14. ca. 16 §. 4.
10. *Tertio*, si quis transeunti fluuium rapacissimum equo, vel iumento debili, & equus in medio fluminis substitit, vnde sit, vt ipse sit in periculo euidenti submersiois; dicat, descendere, & melius pertransibis; putans verè illum tutius euasurum, etiam si postea descendens vi fluminis fuerit submersus, qui consuluit, vt descenderet, non erit irregularis. sic Specul. tit. de dispensat. §. iuxta, vers. sed pone rusticus super asino. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 2. num. 9. & Henriquez lib. 14. c. 16 §. 4.
11. *Quarto*, Qui consulit alicui, vt patrem suum periclitantem defendat, etiam cum periculo vite suae quando ad id praecepto tenetur; Immo, & qui consulit alicui, vt exponat se periculo pro virtute quadam, vt pro amici defensione, quem hostes occidere tentant, irregularis non erit, quamuis, cui consilium dedit, interficiatur, ex Henriquez lib. 14. capi. 16. §. 4. hoc enim licitum esse communis Theologorum schola docet, vt S. Thom. 3. dist. 29. q. 1. art. 5. ad 3. & ibi scholastici DD. & latè Sotus lib. 5. de iust. qu. 1. art. 6. Concl. 3. Et apud Gentiles celebrantur exempla Damonis & Pythiae, Piladis, & Oreitis, quae etiam a nostris laudantur. Ambr. lib. 3. Offic. capit. 1. 2. S. Hieron. in capit. 7. Michae. S. August. de Amicit. cap. 10. & lib. 4. Confess. cap. 6. Lactant. lib. 5. Diuin. Iustit. cap. 18. S. Thom. lib. 1. de regim. Princip. cap. 10. & lib. 4. cap. 22. & Sotus vbi supra, & alij.
12. *Quinto*, si consulens alicui, vt pro iure suo, aut bonis tutandis periculo se exponat, quando sunt res magni momenti, & ad vitam sustentandam necessariae, & ille se exponat periculo, & occumbat, siquidem non cogitabat consulens probabiliter illum moriturum, non erit irregularis, vt latius docuimus cap. 17. dub. 1. lib. 1. preced. & expresse tradunt Summa Astenf. par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 3. q. 9. & citat Innoc. & Hostienf. in cap. ad audientiam. de homic. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quaest. 8. & Summa Pifanella, verbo, Homicidium, 2. §. Quid si mandauit. & citat Innoc. & Host. & Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 2. num. 9. qui tamen docent fore eum irregularem, si verisimiliter credidit eum ibi moriturum, quod etiam dicunt Syluest. verbo, Homicidium 1. quaest. 8. vers. octauum. Tabiena, verbo, Irregularitas, 2. §. Quintodecimo, & Henriquez lib. 14. cap. 16 §. 4. quia qui sic consuluerat, prauidit secururum talem effectum. sed certè intelligi debent hi auctores, vel quando res pro quibus tuendis se periculo exponit, sunt parui momenti, vel quando aliter tueri eas posset, vel intelligi debent solum velle quod sic consulens sit irregularis, fortè irregularitate ex homicidio iusto proueniente, non enim in casu nostro consulens aliquod peccatum committit.
13. *Sexto*, consulens homini omninò parato inferre graue

malum, vt faciat potius minus malum, ad evitandum, in ius, vt si parato occidere Clericum adulterum in delicto deprehensum, consulat & rogar, vt potius contentus sit facere excedum, aut mutilatum, quam quod eum occidat etiam si eum mutilet, consulens irregularis non erit, nec excommunicatus, quia non peccat in hoc bono consilio, nec consilium eius influit moraliter, vt fiat mutilatio, sed ne fiat homicidium, nec consulit malum, sed proponit tantum materiam minoris mali, vt eum a maiori malo retrahat, quod est licitum, vt pluribus tradunt Ioan. Diedo, lib. 3. de libert. Christiana, in fine. Caietan. tom. 1. Opusc. trac. 31. responsione 13. dub. 3. & 2. quaest. 95. artic. 3. in quinta causa duelli. in fine. & in Summa, in verbo, Tyrannis, vers. Respondetur. Sotus lib. 6. de iustit. quaest. 1. artic. 5. Adrianus Quodl. 1. art. 3. ad octauum, litera P. & Quodl. 3. art. 2. §. His praemissis. litera G. & Quodl. 9. art. 3. princip. litera E. Barth. Medina, in 1. 2. quaest. 15. artic. 1. Natur. in Manual. capitul. 14. numer. 40. vers. Decimo tertio. & ca. 17. numer. 263. Speculum Coniug. par. 1. artic. 15. dub. 5. vbi id probat varijs Sacrae Scripturae exemplis. & Henriquez libro 14. capitul. 16. §. 4. in fine. & cap. Necul. in fine, & ibi gloss. in verbo. Minimis, distinet. 13. & facit capitul. Considera, 22. quaest. 1. & cap. Hi, qui, de paganis. & ibi gloss. expresse, in verbo. potius, 16. quaest. 2. & cap. si quod venius 33. qu. 2. & alibi saepe, de qua re nulla est apud auctores difficultas.

14. *Tertio*, Qui non consulit homicidium, sed aliquid inde sequitur homicidium, si verisimiliter potuit estimare, quod inde sequeretur mors, irregularis est, vt qui facit iactum machinae, vel balistae, vel quod eat ad iniuriam, Castris, aut beneficii capiendam possessionem, quod non poterit de facile capi sine morte hominum, & sic mors secuta est. Sin autem non potuit estimari, nec erat verisimile, quod mors sequeretur, tunc quidem licet consulens rem licitam, subsecuta morte, irregularis non sit, consulens tamen rem illicitam, semper irregularis erit, si mors inde subsequatur, argum. cap. continebatur, de homicid. & ca. finali de homicid. lib. 6. Summa Pifanella verbo, Homicidium, 2. §. Quid si non consuluit, citans per hoc Innoc. qui in cap. ad audientiam, numer. 1. de homicid. id expresse docet. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. q. 6. & S. Anto. 3. par. tit. 29. c. 2. §. 2. circa medium, & Henriquez lib. 14. c. 16. §. 1. & Pan. in ead. audientiam. de homic. Summa Corona tract. de Irreg. num. 11.

De Irregularitate ex Permissione, Cooperatione, & Rati habitatione, vnde sequitur homicidium illicitè factum. Cap. IV.

S Y M M A R I V M.

- 1 Mutus, & tacens, ex sola taciturnitate simpliciter irregularis non est.
- 2 Non oblians homicidio, quamuis commodè poterat, si priuatus fuerit, secuto homicidio, irregularis non est.
- 3 Omissio, quae contra iustitiam est, secuto homicidio, irregularitatem inducit.
- 4 Index, vel gubernator non oblians homicidio iniuste, secuto effectu, irregularis efficitur.
- 5 Medicus, qui publico, vel priuato stipendio conductus, officium suum non exequitur, secuta morte infirmi irregularis est.
- 6 Medicus medicinas non bonas dans, secuta infirmi morte, irregularis efficitur.
- 7 Medicus tempore pestis, aut grauis necessitatis ad medicandum ex iniustitia compelli potest.
- 8 Impediens malitiose volentem defendere innocentem, secuta morte innocentis, irregularis est.

- 10. *Quilibet homicidio cuiusque iniusto prestans, eo securo, irregularis est.*
- 11. *Militis omnes in bello iniusto, si exinde mors, aut alicuius membri mutilatio sequatur, irregularis sunt.*
- 12. *Armatus assistens alicui homicidio, quamuis arma non educat, nec operatur, si tamen opem ferre paratus sit, secuto effectu, irregularis est.*
- 13. *Confilio se mutuo iuuant, secuto homicidio, non solum qui occidit, sed etiam ceteri omnes, irregularitatem incurrant.*
- 14. *Doluerat in communi rixa a pluribus, & ex uno solo vulnere mortuus, an, & quando, unus, vel omnes irregularis sint.*
- 15. *Percussus a pluribus, & exinde mortuus, an omnes irregularis sint.*
- 16. *Concurrentibus multis ad homicidium, an & quando omnes secuto effectu, irregularitatem incurrant.*
- 17. *Percussus iniuste, sed leuiter, si propter illam percussione ex propria culpa percussit, aut medici, aut Chirurghi imperitia moriatur, an, & quando percussus irregularis sit.*
- 18. *Ratum habens homicidium iniustum irregularis non est.*
- 19. *Ratum habens homicidium iniustum irregularis non est.*
- 20. *Ratum habens percussione clericici excommunicatus est & quare.*
- 21. *Ratum habens percussione clericici excommunicatus est & quare.*
- 22. *Ratum habens percussione clericici excommunicatus est & quare.*

Quantum ad Permissionem materia satis vniuersalis est, nec in ea certa Regula dari potest, quando quis casu de irregularitatem incurrat, nec ne;

Primo enim Mutus & tacens, ex sola taciturnitate simpliciter, & absolute sumpta, non fit irregularis, secuta mutilatione, vel homicidio, cum moraliter in effectu illum non concurrat.

Secundo, Nec quicunque non obstans, secuto homicidio, irregularis erit, si enim Petrus vir priuatus videt alium occidi, & per negligentiam ignauiam, aut quia non vult se rebus alienis immiscere, illum non defendit, non propterea habendus erit irregularis, etiam si tuto, & cum modo occisum defendere potuisset. Summa Astenfis par. 2. lib. 6. tit. 1. 4. art. 8. quæst. 9. Summa Pisanel. verbo. Homicidium, 4. §. penult. S. Anton. 3. part. tit. 29. cap. 2. in principio. Angel. verbo. Homicidium, 1. num. 17. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 5. nu. 2. & Henriquez lib. 1. c. 12. §. 7. & est communis opinio. Ut autem clari de multorum casuum solutione in ha. materia habeatur, est v. diximus difficile sit certam Regulam assignare, nos tamen hanc non improbabilem fieri posse censemus.

Regula: Quotiescunque omisso seu permissio est solum contra charitatem, & non contra iustitiam, non incurritur irregularitas, licet omisso illa peccatum sit; Sin verò omisso sit contra iustitiam, qua quis vel ex officio, vel ratione stipendij, vel ratione obligationis ex iuramento factæ, alium a morte, vel mutilatione defendere tenetur, tunc incurritur irregularitas ex homicidio secuto, ob illam omissionem. Que doctrina colligitur ex S. Thom. 2. 2. q. 62. art. 7. ad 3. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quæst. 32. & qu. 33. Angel. verbo. Homicidium, 1. num. 17. Summa Astenf. par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 8. q. 9. Syluest. verbo. Homicidium, 1. quæst. 10. vers. Primum. & Homicidium, 3. q. 5. vers. Quin. num. Nau. in Man. c. 27. n. 23. & nu. 23. vers. Decimo nono. & c. 24. nu. 18. Cou. in Clem. Si furiosus, p. 2. §. 2. nu. 7. de homicid. Maiol. li. 5. c. 48. §. 5. nu. 3. Alph. Vivald. tract. de Irreg. nu. 285. & nu. 286. Summa Corona tira eod. nu. 14. Tolerus lib. 1. instr. tract. Sacerd. c. 29. vers. Rursus tertio. & Henriquez lib. 1. c. 12. §. 7. Specul. tit. de disp. §. iuxta, vers. Quid si potui, & Maian. Socin. in ca. ad audiendam. de homicid. Vt enim rectè notat Nau. in Man. c. 24. num. 18. & in cap. Non in inferenda, num. 14. 23. quæst. 3. post

Syluest. in verbo, restitutio, 2. §. 16. & Sotum lib. 4. de iust. quæst. 7. art. 3. ante finem. aliqui tenentur defendere se, & alios non solum lege charitatis, sed etiam iustitiae, Reges enim, & alij superiores lege iustitiae tenentur defendere se & suos subditos, & contra, subditi suos superiores argum. cap. Regum, cap. administratores, 23. quæst. 5. & cap. Ego, de iure iur. præsertim feudatarij eorum, cap. de forma, 22. quæst. 5. vbi pulchrè declarantur quæ in fidelitate obseruanda sunt: Item Iudex Dominus circa vassallos, pater, maritus, tutor, curator, pædagogus, parochus, custos viarum, & alij similes, & e contrario vassallus, seruus, filius, pupillus, minor, famulus, mancipium parochianus, custoditus, suos superiores defendere tenentur, ex Alphonso vbi supra, num. 289. & alijs. Sic etiam testis iam presentatus, si omitat fateri veritatem, aduocatus, & procurator, si deserat causam ceptam, peccant contra iustitiam, vt notant Pan. in c. 1. num. 9. de restit. spoliat. Naua. Syluest. & Henriquez vbi supra.

Hinc Iudex, vel Gubernator non obstans, & per iniustam omissionem inuocentes non defendens (si id potest sine graui damno suo moraliter concurrat contra iustitiam, & sit irregularis, si quis iniuste occidatur, aut mutiletur. Idè de alijs ministris iustitiae, qui ex officio tuentur. Sic etiam irregulares sunt illi, qui ex officio, & proprio iuramento assumperunt custodiam viarum, vt viatores tuto possint itinerari, si dolosè quendam occidi, aut mutilari permittant. Et similiter qui ex promissione se obligauit ad defendendum (quod intelligitur de promissione mercenaria, si enim esset liberalis tantum oblatio defendendi, seu iactatoria, non esset irregularis) alij verò, quod diximus, non defendentes, quia ex officio, & promissione mercenaria obligati sunt, non defendentes, cum ad defendendum teneantur, sunt in culpa, & concurrere censentur moraliter contra iustitiam ad homicidium, seu mutilationem, & idè irregulares erunt, ex Maiolo, lib. 5. cap. 48. §. 5. num. 3. & 4. Intelligitur autem defensio in hac materia, non quidem, vt penitus teneantur eripere a morte, sed vt faciant quantum in ipsis est, adiuuando verbo, vel facto ne occidantur, tunc enim cum sint sine culpa, consequenter irregulares non erunt. Idem dicendum de alijs personis, quæ ex subiectione defendere tenentur suos superiores, vt sunt filij serui, vassalli, vt diximus; Et contra Dominus & parentes tenentur suos inferiores defendere, immo Dominus qui nouit famulos, aut seruos, aut pater filios, velle vindicare eius iniuriam, si non contradixit, sed dolosè tacuit, secuto homicidio, irregularis erit, quia ex officio tenebatur efficaciter prohibere, ex Couar. in Clem. Si furiosus par. 2. §. 2. num. 8. vers. Quarto, de homicid. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 5. numer. 4. & Henriquez lib. 14. capitul. 12. §. 7. Sic etiam irregularis est pater, vel maritus, qui filium, vel vxorè contemnit, & debita alimenta non administrat, est homicida, si filius, aut vxor moriatur, & idem de Domino si omitat alere seruum. Item aduocatus, vel procurator assumptum patrocinium Rei dolosè deserens, si reus ob defectionem damnetur, & morte puniatur, irregularis erit etiam si ob eius ignauiam, vel imperitiam occidatur. Hostiens. in cap. 1. de postulat. Specul. tit. de aduocato, §. vlt. Maiol. lib. 2. cap. 9. num. 2. & lib. 5. ca. 48. §. 5. num. 4. Idem dicendum de teste qui productus, vel legitimè citatus dolosè tacet veritatem, vnde postea reus morte punitur ex Maiolo, & alijs, vbi supra.

Medicus etiam qui publico, vel priuato stipendio conductus, officium suum non exequitur, si quis eius negligentia, vel ignorantia moriatur, sit irregularis, talis enim dicitur a medico occidi, argum. cap. Absit. distin. 50. & homicidia illa dicuntur quodammodo illi voluntaria, fauente Summa Astenfis, par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 8. quæst. 14. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quæst. 32. in fine. Sylue. verbo, Homicidium, 2. vers. Decimo tertio, & verbo, Medicus, q. 1. vers. Secundo, & verbo, restitutio, 3. q. 5. vers. Secundum. Armil. verbo, Medicus, num. 2. & verbo, Homicidium, q. 6. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 5. nu. 4. Tolerus lib. 1. instr. tract. Sacerd. cap. 29. vers. Rursus tertio, & vers. Idemque dicendum & Henriquez lib. 1. c. 12. §. 7. Sicut enim gubernator nauis, qui ab initio curam nauis suscepit, si postea ex eius negligentia,

gentia, vel eam deferendo, vel eam committendo alicui imperito, dicitur causa mortis omnium eorum, qui in naufragio moriuntur, & eorum mortes merito illi imputantur, ita & medico mortes hominum pari ratione imputantur, si eorum curam non habet, & exinde moriantur. Quod etiam verum est, etiam si medicus eos deserat, quia mercedem ei non soluant, nam post conualescentiam, vel mortem eorum potest sumptus, & stipendia petere, & obtinere, gl. in princip. d. 83. in verbo, inferas. Nau. in Man. c. 25. num. 64. vers. Septimo, Maiol. lib. 2. c. 12. num. 4. & lib. 5. c. 48. §. 5. nu. 4. & Henriquez lib. 14. c. 12. §. 7. Nec valet ratio Nau. in Man. cap. 27. numer. 23. 1. vers. Decimo nono, quod scilicet non astringitur Medicus ad perseverandum in cura, quia sicut gubernator navis, qui ab initio non tenetur curam navis suscipere, post curam tamen susceptam tenetur eam conservare, & non deserere; ita Medicus qui semel curam infirmi suscipit, perseverare tenetur, quia contractus, qui ab initio sunt voluntarij, ex post facto sunt necessarii. Nec excusatur ex eo, quod alij Medici advocari possint, quia nisi ipse alium aequo bonum aduocet, tenetur in cura perseverare; Et a fortiori ad id tenetur, quando sit vovus tantum Medicus in villa, aut Castro, & alius haberi non possit, ut enim notat Henriquez in d. §. 7. in annot. l. ita. S. sit tacite contractus inter infirmum, & Medicum, qui capit curare, ratione cuius in cura perseverare tenetur. Immo vero si non reperitur alius medicus in Castro, & ipse requisitus negligeret adire aliquem infirmum, & ex eius inhumanitate infirmum moreretur, irregularis erit, etiam si curam eius nondum inceperat, ex Maiolo lib. 2. cap. 12. num. 4. & lib. 5. cap. 48. §. 5. num. 4. Nec excusabitur ex eo praetextu, quod egrotus volebat confiteri peccata sua iuxta praecipuum capit. cum in iustitias, de penit. & remiss. Non enim ob hoc debet medicus, infirmum desere, ex Sylvest. verbo, Medicus, quaest. 3. versiculi. Secundum Maiol. & Henriquez ubi supra, sic nec excusabitur si aeger noluit ei obedire; Quamvis enim in hoc casu egrotus peccet nolendo recipere medicamenta opportuna, unde si moriatur non medico, sed sibi ipsi culpa imputanda est, quia tamen in hoc casu medicus inuitum curare tenetur, in culpa erit, si inuito egroti medicamenta non dederit, ex gloss. in princip. dist. 83. in verbo, inferas. & Maiol. locis citatis, sicut inuitum extrahere posset de domo ruituras, arg. c. ipsa pietas, 23. quest. 4. Sic etiam irregularis erit Medicus, dando medicinas non propitias, ex Innoc. in cap. tua nos, col. 1. de homicid. & ibi Panormit. §. ad ultimum, num. 4. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quaest. 35. Secus autem si ipse medicamenta rite ordinauerit, sed Aromatarius aliquid noxium intermiscerit, tunc enim solus aromatarius secuta morte irregularis erit, ex Panor. in d. §. ad ultimum, num. 4. Summa Astenf. part. 2. lib. 6. tit. 14. artic. 8. quaest. 15. Summa Confess. lib. 3. tit. 34. qu. 36. Maiol. lib. 2. cap. 12. nu. 2. Immo vero cum Episcopus, aut Iudex tempore pestis, aut urgente alia necessitate compellere possit Medicos ex iustitia ad medicandum, si quis eius negligentia tunc periret, irregularis esset iuxta ea quae tradit Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 7. in annot. l. ita R. Sic etiam chi. urgi, & venae sectores, id est, Phlebotomantes, si ob eorum impetum, vel negligentiam mors, aut mutilatio sequatur, irregulares erunt, cum & ipsi etiam aliquando Medici vocentur iuxta ea quae notat Alexand. lib. 1. consil. 15. num. 11. col. vlt. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. qu. 1. 35. Sylvest. verbo Homicidium, 2. vers. Decimo quarto, & Maiol. lib. 2. c. 12. nu. 2. & Summa Astenf. part. 2. lib. 6. tit. 14. art. 8. qu. 17.

3. *Pari ratione irregularis erit, qui malitiose defendere volentem innocentes impedit consilio, aut per vim, quia contra iustitiam facit, nisi bono animo amicum diuertit, ne periculis se objiceret, ut si pater, vel mater, vel alius consanguineus, seu amicus vellit retrahere, timentes non ipse adiuuando occidatur, quia tale consilium non est contra iustitiam, sed ex amore vitandi periculum amici. Tabiena, verbo, Irregularitas, 2. §. Decimo sexto, Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 5. num. 3. S. Anton. 3. part. tit. 29. capit. 2. in princip. Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 7. Irregularis etiam est, qui ligat dolose arma, eique surripit, ne occidendus se defendere possit. Et qui noctu per loca periculosa incedes cum lumine, si illius lumen quis ioco, vel dolose extinguat, illicque praecipit ruat, irregularis erit, ex Maiol. cit. Sic etiam qui lumine immerfus ramum manu apprehenderet, unde de saluari posset, si quis ramum illum abscinderet, & alter mergatur, abscindens ramum homicida, & irregularis erit. Item si quis fixas excitans, postea in periculo positus mortis currat in domum tuam, & tu ei ostium occludas, ut sic ab inimico facilius occidatur, irregularis erit ex illo dolo, quia obicem posuisti salutis eius; secus autem si ostium occluseris, ut rixam evitares, & ne in domum tuam totus rixantium impetus rueret, tunc enim non erit talis irregularis sine dolo cauendo sibi, ex Maiolo lib. 5. c. 48. §. 5. nu. 3. Et idem dicendum de illo, de cuius turbata voluntate processit homicidium, nisi prohibuit, & impediuit quantum in se fuit, puta si parentes eius, qui verberatus est, conueniant, & dicant quod volunt iniuriam eius vindicare, & qui iniuriam passus est non contradicat expresse, & impedit quantum in se est, irregularis erit secuto homicidio, argum. cap. Petrus, de homicid. Host. in capit. ad audientiam, tit. eod. Summa Astenf. part. 2. lib. 6. tit. 14. artic. 8. qu. 10. Angelica, verbo, Homicidium, 1. §. 20. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 2. vers. Secundus, de homicid. & Sylvest. verbo, Homicidium, 1. quaest. 10. vers. Tertium talis etiam contra iustitiam facit. Et idem dicendum si quis videt alios tractare de vindicando, & non impedit, semper enim videndum est an contra charitatem, vel contra iustitiam peccet non impediendo, ad hoc ut irregularis, nec ne, consideratur, si exinde ab alijs occidatur, vel mutiletur. Sicut enim ut in c. Quarta, de excom. & gloss. Panor. & alij ibi colligitur, non quicunque non defendit Clericum cum, possit, excommunicatus est, sed qui habet potestatem publicam, aut priuam iure familiae in ipsum percussorem, aut alio quouis modo ex iustitia & officio defendere tenetur; Et idem erit in eo, qui dolose desinit obviare perccient Clericum: nam ex eo dolo cum posset commode Clerico iniuriam auertere, excommunicatus erit, propter manifestam percussoris culpam, ex Inno. Pan. & Henriquez in d. cap. Quarta, & Ludouic. Carrerio in Prac. Crimin. tit. de homicid. §. 4. num. 19. & §. 63. & Couar. loco inferius citando; ita etiam quoad irregularitatem dicendum erit, unde Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 2. num. 7. de homicid. ait, quod in quibuscumque casibus Canon ille loquitur habet in excommunicatione, in ijsdem etiam innotatur irregularitas, propter eandem rationem, & auctoritatem, & facit text. in cap. sicut dignum, §. licet etiam, de homicid. id quod Vivaldus tract. de Irreg. num. 288. docere videtur. Ex quibus omnibus colligitur, quid sentiendum sit de non manifestante mortis tractatum; Sylvest. verbo, Homicidium, 1. qu. 10. & Ioan. Andr. & Panor. eos citat, & Angelica, verbo, Homicidium, 1. §. 19. volunt sententiam tractari de aliquo homicidio, nisi eum, in quo fit machinatio moneat, irregularem esse: Qui tamen intelligendi sunt, vel quando potest admonere sine periculo aliquo vitae propriae, & bonorum: vel quando malo animo, & cum teneretur ex iustitia & officio propalare, non admonet, ex Nau. in Man. cap. 27. num. 23. 2.*

9. *Quantum ad homicidium & irregularitatem, que ex illicito auxilio, & cooperatione proueniunt, dicendum est hanc irregularitatem incurtere quicumque est simul cum alio causa homicidij iniusti, aut mutilationis iniusti, & qui fauorem, auxilium, & opem dederit, ar. c. sicut digni §. qui vero, & §. Clericos, de homicidio, quod intelligitur, quando vel qui auxiliatur, vel cooperatur homicidio, aut mutilationi, sit causa propinqua illius effectus, ita scilicet, ut sine eius auxilio, vel ope delictum non fuisset perpetratum vel quando quis vere cooperatur delinquenti, vel denique, quando ex auxilio prestito homicida aut actor est effectus, vel citius homicidium committit, ut ex d. c. sicut dignum, colligitur, & tradit Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 2. nu. 2. de homicid. Quae omnia intelligenda sunt de auxilio in actu proximo, non autem remoto: vnde, qui ei quem scit occisurum alium, tradit gladium, erit irregularis, secus autem si nesciat, etiam si occidat, quia tunc est causa remota,*

Hinc inferitur primo, milites omnes in bello iniusto, im-

Secundo, Qui armatus affertur alicui homicidio, nec edu-

Tertio, Quando multi ex communi consilio se mutuo

Quarto, Quando vnus a pluribus percussus, & tandem

Dubium solum est, An si quis iniuste percussit, leuiter

nam post debitam diligentiam factam, qui manet in equi-

Quinto, Quando vnus est a pluribus percussus, & tandem

Sexto, Quando plures conuenerunt, non tamen se mu-

Dubium solum est, An si quis iniuste percussit, leuiter

ris, volunt eſſe per accidēs reſpectu mortis, percuſſionem verò ſeu vulnus directo, & per ſe ad mortem pertinere putant, & per conſequentis irregularis erit ſic percuſſiens. Sic Henric. in cap. *ſignificati*, 2. de homicid. Ludovic. Carrer. in Prac. Crimin. de homicid. §. 6. numeri 22. S. Anton. 3. part. tit. 29. de Irreg. capit. 2. in princip. & citat. Laudun. in cap. Petrus, de homicid. & Petr. Anchar. Sylueſt. verbo, Homicidium, 2. quaest. 2. Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. Sexto, poſt medium, & citat. Roſellam verbo, Homicidium, 3. §. 8. Natat. in Man. cap. 27. num. 223. verſi. octavo, in fine, Martin. Ledesm. 2. 4. quaest. 26. art. 2. de Irreg. pag. 365. colum. 2. in princip. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 4. nu. 6. Alphonſ. Vivald. tract. de Irreg. nu. 241. *Alia opinio negat eſſe irregularem ſic Hoſtien. in Summa 3. lib. 5. tit. de homicid. §. Qua pena. verſic. item ſecus, & Caiet. 2. 2. q. 64. art. 8. in princip. in ſua Regula 2. & Sotus libr. 5. de iur. quaest. 1. art. 9. ante medium, & fauet potius huic opinioni quam præcedenti Henriquez libr. 14. capit. 14. §. 4. & expreſſe tradit Mich. Salon. in 2. 2. quaest. 64. art. 8. in princip. poſt Angelicam, verbo, Homicidium, 2. §. 12. & Tolotus libr. 1. inſtruct. Sacerd. capit. 29. ante finem. Ratio eſt; quia illa percuſſio non eſt cauſa immediata mortis; & certè, quamvis prima opinio videatur communior, hæc tamen ſecunda videtur rationi magis conſentanea, cui etiam plurimum fauet cap. *Exhibita*, de homicid. iuncta gloſ. ibi, in verbo, *corruens*.*

In hæc re hæc mihi probabiliter dici poſſe videntur;

Primo ſi vulnus illatum adeò leue erat, vt pullo, vel modico medicamine percuſſus poſſet ſanus, & liber euadere, tunc quidem ſi venenum aliquod leui illi vulnere loco medicaminis adhiberetur, tunc ſanè percuſſor non erit iudicandus irregularis, quia ex veneno potius, quam ex vulnere percuſſus mori iudicatur.

Secundo, ſi vulnus leue fuerat, & medicus facile illud curare poſſet, vt tamen aliquid lucri acquireret, curationem prolongauit, vnde poſtea vulnus crefcere incepit, & ita vulnere ſuperuenit febris; & idem dicendū quando vulnus initio facile curari potuiſſet, ſi inſirmus debitam ſui curam habuiſſet, ex cuius negligētia ſuperueniens febris mortem inferret, tunc quidem cum mors ſequens medico potius, aut malo regimini aegroti, tanquam cauſa efficaç, & propinqua, quam vulnere imputanda ſit, ab irregularitate excuſabitur vulnus illud leue in ferens, tunc enim mors hæc non ex vulnere, niſi valde remote, ſed ex alijs hiſce cauſis extrinſecis immediate & ſufficienter ſequi cenſetur.

Tertio, ſi vulnus initio leue fuerat, quod tamen poſtea temporis ſucceſſu, etiam adhibita debita diligentia medici, & aliorum, ſucceſcere cepit, cui cum ſuperueniret febris, mors addita fuit, percuſſus irregularis erit, ſatis enim eſt, quod dederit operam rei illicitæ, ſcilicet iniuſte percutiendo, & cauſa ſufficiens fuerit, vnde mors ſubſecuta ſit, & hoc etiam ſi occidendi animum non habuerit, erit autem homicidium hoc caſuale in tali euentu, vnde qui in homicidio caſuali diſpenſandi facultatem habet, cum eo in hoc caſu diſpenſare potest.

Quarto, licet vulnus leue fuerit, & ſine animo occidendi inſictum, & facile curari poſſet, quia tamen non inuenit percuſſus Medicum, aut Chirurcum, a quo ſanaretur, aut non niſi poſt longum tempus, in quo vulnus incepit eſſe mortale, ſecuta morte, percutiens irregularis erit quia ſine eo iniuſto vulnere mors, aut acceleratio eius non eſſet ſecuta, & ad irregularitatem ex homicidio caſuali incurrendā illi imputari debet, quod operam rei iniuſta, & illicitè percuſſioni dederit. Plura tractare non eſt huius loci, cum huius rei examen ad prudentum, & Medicorum iudicium ſpectet, vt ſciatur, quādo ex vulnere inſicto mors ſecuta ſit, nec ne, tanquam ex cauſa propinqua, & ſufficiente, vt exinde irregularis iudicetur, vel ab ea prudentium conſilio adhibito excuſetur, habita ratione vulneris, & qualitatis inſtrumenti, & aliarum circumſtantiarum.

17 *Quantum* ad ratiſhabitionem homicidij illiciti, aut abſiſtrons membri, An ſcilicet ſi Petrus ratum habeat homicidium Ioannis iniuſte factum a Paulo, nomine tamen Petri, irregularis ſit: & dubium eſt, non quidem ſi Petrus

iuratus, aut conſulerit, aut iocitauerit, ſed ſolum quando poſt factum ſciat homicidium illud nomine ſuo commiſſum eſſe, ratum illud habet, id eſt approbat illud nuntio, vel ſigno aliquo exteriori, in qua re duæ ſunt auctoritatis opiniones;

Prima eſt dicentium eſſe irregularem quoties homicidium perpetratum erat nomine ipſius, qui ratum habet, ſecus autem ubi non eſſet commiſſum nomine ratum habentis ſed alterius. Sic Felin. in cap. ſicue dignum, colum. 4. de homicid. Albert. Tronius, lib. 2. de vero & perfectio Clerico, ca. 12. Ludovic. Carrer. in Prac. Crim. §. c. 1. nu. 196. Nicol. Plouius, de Irreg. Reg. 26. & Sylueſt. verbo, Homicidium, 1. quaest. 7. verſi. Quintum, ubi ait eſſe irregularem in conſcientia, Roſella, verbo, Homicidium, 2. numero, 5. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 6. numero, 1. & 5. & Natat. in Man. cap. 27. num. 233. verſic. vigefimo & conſil. 19. numero, 2. de homicid. Primo, quia ratiſhabitione retrahitur, & mandato comparatur. Reg. Ratiſhabitionem, de Reg. in lib. 6. cit. enim Ratiſhabitione facti nomine noſtro, geſti comprobatio Reg. Ratum, de Reg. iur. lib. 6. ſed madans homicidium eſt irregularis; ergo etiam & ratum habens. Secundo, Quia ratam habens percuſſionem clerici nomine ſuo factam irregularis eſt, ſicut is qui percuſſit, cap. cum quis de ſen. excom. lib. 6. Ergo & ratum habens homicidium ſuo nomine factum irregularis erit.

Secunda tamen & verior opinio docet, non contrahi irregularitatem ex ſola ratiſhabitione homicidij ſed alio commiſſi, ſuo tamen nomine; fauet gloſ. in cap. ſi quis viduam in verb. *aut conſilio*, diſt. 50. Specul. tit. de diſpenſat. §. iuxta, verſic. Sed quid ſi agentis. Archid. in cap. omnes, 17. q. 4. Angelica, verbo, Homicidium, 2. numero, 7. Hoſtien. in Summa, lib. 5. tit. de homicid. §. Qua pena feriat, verſi. Sed & propter ratiſhabitionem; Tabiena, verbo, Irregularitas, 2. §. Septimo. Covar. in Clem. Si furioſus, part. 2. §. 1. numero, 4. de homicid. Alphonſ. Vivald. tract. de Irreg. nu. 299. & num. 301. Henriquez libr. 14. cap. 16. §. 2. & probari poſteſt. Primo, quia pene ſunt reſtringendæ, & quia irregularitas non incurritur niſi in caſibus a iure expreſſis, ſi quis, de ſentent. excom. lib. 6. In iure autem non habetur ratiſhabitione incurrit irregularitatem. Secundo, quia ad irregularitatem incurrendam neceſſaria eſt actualis culpa homicidij, cap. ſi aliquis, de homicid. At vero ratiſhabens homicidium, quod nec præcipit, nec conſulit, licet peccet peccato mentis & voluntate, non tamen peccat peccato homicidij actualis. Sola autem voluntas non ſufficit ad conſtituendam irregularitatem in eo caſu, quo in exteriori actu non fuerit deductus; neceſſaria enim eſt, quo actus exterior ab eo animo procedere non poterit, nec cauſam deducere, qualis eſt hic caſus noſter, de quo agitur.

Nec valent quæ in contrarium afferuntur. Ad primum enim Reſpondeitur, Regulam illam iuris non eſſe vniuerſaliter veram, vt optime tradunt gloſ. in cap. 1. in verb. *procurauerint*, & ibi Panormit. num. 19. de conuict. c. 1. & maxime in illis caſibus, in quibus neceſſarium eſt, vel ſpeciale mandatum, vel ſpecialis expreſſio, & conſtitutio iuris. Vnde licet ex mandato contractatus irregularis, non tamen idem erit in ratiſhabitione, cum de mandato hoc ſit in iure expreſſum, non autem de ratiſhabitione. Ratiſhabitione igitur, & mandatum equiparatur, quoad peccatum, nõ autem quoad irregularitatem. Et quicquid de hæc ſit fallunt Sylueſt. & Maiol. in eo, quod docent ſatis eſſe ad iſtam irregularitatem incurrendam, ſi quia ratum habeat homicidium nomine ſuo factum ſolo actu interiori, ſcilicet conſentiendo, vel delectationem capiendo quod factum ſit, Conueniant enim omnes hoc actum nõ eſſe, niſi verbis, aut nutu, aut aliquo corporis ſigno exteriori declarat ratum ſe habere homicidium nomine ſuo factum, v. g. ſi præmium det afferenti nuntium de homicidio ſuo nomine factum, vel ſigno, aut verbis offendat ſe lætari de illo homicidio, & vt rectè docet ſecunda opinio, nec talis expreſſio ſufficit ad irregularitatem incurrendam.

19 *Ad ſecundum* Reſpondeatur hoc expreſſum eſſe de communicatione, non autem de irregularitate, cum ratiſhabitione

men hinc, non nisi in casibus iure expressis incuratur. Peccata, magna est inter excommunicationem, & irregularitatem differentia; ex communicatione enim fertur in perennes Clericum ob iniuriam ipsi percusso, & ordinis Ecclesiastico illatam, hinc vero iniuria infertur etiam per ratiabitionem eius percussione, que nomine ratum habentis fuerit illata, ideo que recte in d. cap. cum quis, de sentent. excomm. lib. 6. excommunicatio statuitur aduersus ratum habentem percussorem Clerico illatam; focus autem quoad irregularitatem, que in hac materia homicidij actum occisionis, vel mutilationis membri, culpa preuia contingens, requiritur, qui sane actus non contingit vere per ratiabitionem, nec vera culpa ratum habentis actum occisionis precedit, ubi obiter aduertendum est, quod ad hoc, ut excommunicatio locum habeat, requiritur quod ratiabitione illa sit expressa facta; si enim solo interiori cordis consensu ratum habuerit, excommunicatio non erit, cum excommunicatio non nisi ob actum exteriorem incuratur? Ratiabitione tamen hinc tam in materia excommunicationis, quam in homicidio eius nominis factus est peccatum mortale, vel veniale, ratione actus mortalis, aut venialis. Nam delectatio de culpa mortali est mortale peccatum, sicut & delectatio de actu venialis culpa venialis est, ex communi Theologorum opinione, iuxta ea, que traduntur a S. Thom. 1. 2. q. 74. art. 8. & 2. 2. q. 1. art. 4. & Caiet. ibi; & in Summa verbo spectacula, & Nau. in cap. inter verba, 1. 1. q. 3. colum. 46. Con. in Cle. Si furiosus, par. 1. num. 6. de homicid. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 6. num. 3. & alij.

De Homicidio Casuali. Cap. V.

S Y M M A R I U M.

- 1 Homicidium casuale quidnam sit.
- 2 Casuale duplex est, aliud voluntarium, aliud involuntarium, & quid utrumque sit.
- 3 Irregularitas ex homicidio casuali proueniens, an ex peccato mortali tantum, an etiam ex veniali incuratur.
- 4 Culpa lata, lenis, & leuissima quid, & quamnam censenda.
- 5 Homicidium casuale mortale solum irregularitatem inducit.
- 6 Irregularitas grauior pena est, quam excommunicatio maior.
- 7 Voluntarium etiam in peccato veniali reperitur.
- 8 Homicidium casuale quando irregularitatem causet.
- 9 Dans operam rei licite, & omnem adhibens diligentiam, ne sequatur homicidium, eo secuto, non est irregularis.
- 10 Dans operam rei licite, & debitam tamen non adhibens diligentiam ne sequatur homicidium, eo secuto, sit irregularis.
- 11 Diligentia ad euitandum homicidium, & irregularitatem inde proueniens, que, & quanta esse debeat.
- 12 Dans operam reuoluntaria, aut sibi prohibita, quamuis omnem operam adhibeat, ne sequi possit homicidium, an, & quando eo secuto, irregularis sit.
- 13 Homicidium ex illicito opere quot modis sequi possit.
- 14 Dans operam rei illicita, ne irregularis sit ex homicidio inde secuto, quid requiratur.
- 15 Irregularitas per homicidium non contrahitur, quoties illud aliquo modo voluntarium non sit.
- 16 Argumentum a contrario sensu in materia irregularitatis, & censurarum quando validum.
- 17 Discrimen quodnam sit inter dantem operam rei licite, & illicita, quoad irregularitatem.

¶ In superioribus dictum sit, homicidium aut voluntarium, aut casuale, absolutis ijs omnibus, que

ad voluntarium pertinent, de casuali hoc in loco agendum est; ubi ante omnia sciendum est, Homicidium casuale esse illud, quod praterintentionem, & voluntatem occidentis coniungit, siquidem Philosopho teste 2. Phys. tex. 49. & 50. effectus casualis proficisci dicitur a causa praterintentionem agentis, que casus dicitur, Casus, unde sicut effectus casualis, & accidentalis sita causa eius casualis, & accidentalis erit; Quamuis melius causa, & effectus huiusmodi fortuitus dicitur, quam casualis, cum procedat ab agente ex proposito, & per electionem; effectus vero casualis proprie loquendo est ab agente non ex proposito, nec per electionem, ut Arist. ubi supra exposuit. Hoc vero casuale est duplex, Alterum nullo modo intentum, nec in se, nec in causa; unde nullo modo est voluntarium & consequenter sine peccato, cum peccatum esse non possit, nisi sit voluntarium, ut S. August. lib. de vera Relig. ca. 14. & lib. 1. Retract. cap. 13. & 15. & lib. 2. Questionum. q. 24. ad cap. 15. Numerorum, & refertur, & in cap. Merito, 15. quast. 1. testatur, & S. Thom. 2. 2. quast. 64. ar. 8. S. Augustinum secutus luculenter expressit, dum affirmet casualia, in quibus huiusmodi, non esse peccata: Cui consequens est, homicidium hoc casuale non producere irregularitatem, que ut communis DD. sententia docet, peccatum necessario presupponit. Alterum casuale est voluntarium, non quidem directe, sed indirecte, non enim volitum est in se neque proprie in causa, sed quodammodo, ut loquitur Caietan. 2. 2. quast. 64. ar. 8. Cuius ratio est: quia non potest esse homicidium casuale, quod inducat irregularitatem, nisi saltem sit indirecte voluntarium, & cum peccato, Hoc autem habet se, sicut effectus proueniens ab aliqua causa non proprie sumpta, sed ut remouens prohibens: unde ille, qui non remouet ea, ex quibus sequitur homicidium, si remouere debeat, erit quodammodo homicida voluntarius, & de casuali hoc modo accepto disputatur in presenti, circa quod duę precipue difficultates, que ad exactam huius rei notitiam acquirendam pertinent, explicanda sunt.

Prima Difficultas est, An irregularitas ex homicidio casuali proueniens incuratur ex peccato mortali tantum, an vero sufficiat peccatum veniale? Vix sunt DD. de hac re sententia; nam glol. in cap. significasti, 1. in verbo, prius seuisset, de homicid. ait sufficere culpam leuissimam: qua glolite opinionem Canonistę non admittunt, vniuersaliter, sed distinguunt, si enim detur opera rei licite, vel culpa & negligentia est in committendo, vel in omittendo; si in committendo, tunc dicunt etiam culpam leuissimam sufficere ad inducendam irregularitatem, quod quidem culpa leuissima in committendo (id est, si non cogitauerit id, quod vir acutissimus cogitare potuisset) est culpa leuis, ex glol. in leg. Cornelia. ff. ad Sihan. & glol. in cap. consulisti, in verbo, Homicidij, 2. quast. 5. & Cou. de sponsa, par. 2. cap. 6. §. 3. num. 13, in omittendo autem non satis est culpa leuissima ad cauendam irregularitatem, sed requiritur leuis: est enim malus crimen, quod in facto committitur, quam quod in omissione perpetratur, ex S. Thom. 1. 2. quast. 79. art. 1. Hanc distinctionem, & doctrinam communiter tradunt Canonistę, & Summistę, ut Panorm. in cap. Quisquam, nume. 3. de penit. & remiss. ubi ait culpam leuissimam in homicidio non inducere irregularitatem, intelligi in omittendo, de hoc enim loquitur capi. Quisquam, & Villadiego de Irreg. capit. de percussore, colum. 7. Angelica, verbo irregularitas, 1. num. 3. & 20. Syluest. verbo, homicidium, 2. in princip. in Regula 4. & §. 23. Tabiena, verbo, Irregularitas, 1. §. Quarto, & Irregularitas, 3. §. primo. Couat. in Clem. Si furiosus, part. 2. §. 4. nu. 9. de homicid. & Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 3. num. 2. Alphon. Vivald. tract. de Irreg. num. 265. & num. 266. Summa Corona, tit. eod. num. 16. & 17. dans autem operam rei illicita, etiam ex negligentia leuissima irregularis est, ex opinione istorum. Quid autem Canonistę per culpam latam, leuem, & leuissimam, intelligant, optime explicant Syluest. verbo, Culpa, quast. 1. & Nauar. in Man. cap. 17. nu. 178. Lata culpa est incircumspecta deuiatio ab ea diligentia, qua communiter habent homines eiusdem professionis, ut si librum tibi commodatum extra domum, aut in scamno

reliqui, & sublatus est, est enim hæc negligentia lata, eo quod homines tunc professionis hoc non fecissent, scientes ibi librum periculose locari, Leuis vero est, quam regulariter homines diligentes suæ professionis curant, & qualis est eius, qui librum aliquem in suo cubiculo ostio tamen non clauso, relinquit. Leuissima, quam homines diligentissimi vitare solent, qualis est eius, qui librum commodatum intra cubiculum relinquit, quod clauis obseruauit, non tamen manu, an bene obseruatum esset, tentauit. Cum igitur ista negligentia, vel culpa, leuis, & leuissima, possint contingere sine vlla culpa mortali, aut veniali, vt constat conuenienter fateri debent isti auctores, incurri posse irregularitatem ex homicidio casuali, sine vilo peccato mortali, aut veniali, quod est absurdum quia vt dictum est, irregularitas non incurritur, quin sit aliquis consensus in homicidium ratione cuius peccatum sit mortale, aut veniale, vnde reiecta hæc Canonistarum & Summarum opinio, inter Theologos qui res omnes ex solidis, & firmis principijs, & rationibus colligunt, duæ alie sunt sententiæ, quarum.

Vna est, afferentium incurri ex peccato veniali, sic Caiet. 2. 2. quæst. 64. art. 8. & verbo, irregularitas, Conradus, 1. 2. q. 73. art. 8. Petrus de Arragona, 2. 2. q. 64. art. 8. Cordubæ, in Summa, quæst. 37. & Toletus in Summa instruc. Sacerd. lib. 1. cap. 29. Notab. 1. tum quia excommunicatio minor est maior pœna quam sit Irregularitas; & excommunicatio vero minor ex solo peccato veniali incurritur, ergo & irregularitas, tum, quia satis est vt ex homicidio contractatur irregularitas, quod sit aliquo modo voluntarium; At si quis peccat venialiter in non remouendo causam, homicidium illud secutum est aliquo modo voluntarium, quia alioquin non esset peccatum veniale; cum peccatum veniale eo ipso quod sit peccatum, est voluntarium; Et hanc sententiam colligunt aliqui recentiores in scriptis suis, ex c. continebatur, cap. ad audientiam, & cap. Tuis nos, & cap. sicut ex literarum, de homicid.

Alteræ, quæ & communior & verior est, docet incurritur tantum ex peccato mortali, sic Sotus lib. 5. de iustit. qu. 1. art. 9. in fine. Nauar. in Man. cap. 27. no. 252. vers. octauo dicto. Frat. Michael Salon in 2. 2. quæst. 64. art. 8. Controversia 3. in fine, & Henriquez lib. 1. 4. cap. 3. §. 1. & cap. 15. §. 1. & §. 7. in fine Francisc. Suarez in q. 71. art. 4. S. Thomas part. 3. disp. 31. sect. 6. dub. 6. & Petrus Nauar. lib. 2. de restitut. cap. 1. dub. 6. Coroll. 2. num. 69. Gregorius de Valentia, tomo 4. Disp. 7. qu. 19. Puncto 3. §. 5. & Ioannes Chapeanillus de casibus reseruat. ca. 10. casu 10. quæst. 1. in fine, & probatur; quia irregularitas ex culpa contracta, cui sit pœna grauis priuans vsu, & susceptione ordinum, non nisi ob culpam grauem & mortalem imponenda est. Deinde, vt notant Panorm. in cap. pastoralis. §. verum, num. 15. de appellat. & Nauar. vbi supra, irregularitas semper præsupponit contemptum, contemptus autem semper est peccatum mortale. Præterea, irregularitas non est imponenda nisi exp. esse habeatur in iure, cap. is, qui, de sentent. excommuni. lib. 6. nullibi autem in iure imponitur irregularitas ob culpam contracta, nisi pro culpa graui, vt pro celebratione in excommunicatione, & similibus, & semper dicitur homicidium illud esse culpabile, ex quo incurritur irregularitas, quod vt ait Sotus, intelligitur, culpabile mortaliter, non enim solent leges punire actus leues, & imperfectos, culpa vero venialis est leuis, & imperfecta in genere culpæ, & peccati, deoque verisimile non est tam grauem pœnam, qualis est irregularitas, pro veniali culpa imponi à iure, cum pœna proportionata debeat esse culpa.

Neque valent rationes pro contraria sententia; Quærit enim excommunicatio minor priuare receptione Sacramentorum omnium quæ non priuatur irregularitas, quia tamen irregularitas priuatur actiua & collatiua potestate, nec non omni vsu & exercitio ordinum, & etiam receptione beneficij, censetur pœna grauior, quam excommunicatio minor. Præterquam quod excommunicatio minor facile soluitur, multique ab ea absolueri possunt irregularitas vero difficilius soluitur, & vt plurimum à solo Papa; Immo Sotus, 4. dist. 1. quæst. 5. artic. 8. Conclus. 8. in fine, ait irregu-

laritatem grauiorem esse, quam sit excommunicatio maior, sed vt recte notat Henriquez lib. 1. 3. c. 1. §. 3. in antea lib. 1. R. & lib. 1. cap. 3. §. 1. in annotationibus in hoc deceptus est.

Ad alterum Respondetur, quod licet in peccato veniali repetiatur voluntarium, hoc tamen adeo leue, & imperiosum est, tam in genere voluntarij, quam in genere culpæ, vt pro tali voluntario, pœna tam grauis, qualis est irregularitas, non sit imponenda. Et in locis citatis semper præsupponitur culpa & negligentia mortalis, vt legenti textus illos manifestum esse poterit: nam Clericus ille, de quo in cap. continebatur, peccauit mortaliter, ludendo cum laicis, ioco satis indecenti, vt pater. Et presbiter ille, verberando famulum indistincte cum cingulo, non remouendo cultellam, non erat immunitus a peccato mortali, vt in d. capit. ad audientiam, iuncta glossa ibi, in verbo, corrigere, habetur. Et monachus ille chirurgiam exercens, de quo in cap. Tuis nos, multum deliquit, id est, mortaliter, exercendo alienum officium, & maxime tam periculosum, quale erat apertio tumoris in guttore; Sicut etiam monachus ille carnalis sensus, de quo in cap. sicut ex literarum, merito sit, mortaliter deliquit, mulierem pregnantem cum qua contraxerat consuetudinè in honestam, abortiri faciens ex eo quod per zonam illam arripere, dum inhonestè cum ipsa iudicaret velle.

Secunda Difficultas est; Quando incurritur irregularitas ex homicidio casuali? In hac re obseruanda sunt tres Regule, quarum duæ priores pertinent ad homicidium casuale proueniens ex opere licito tertia vero ad idem spectat, quando datur opera rei illicitæ, & colliguntur ex S. Thom. 2. 2. quæst. 64. art. 8. Caiet. ibidem & Soto lib. 4. de iustit. quæst. 1. artic. 9. Summa Alensi par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 6. Sylu. verbo Homicidium, 2. in princip. Tabiena, verbo irregularitas, 3. §. primus, Couarr. in Clem. Si furiosus, par. 1. §. 4. num. 1. & seq. de homicid. Frat. Mich. Salon in 2. 2. q. 64. art. 8. Controversia 3. & Henriquez lib. 1. 4. cap. 15. §. 1. S. Anton. 3. par. tit. 29. cap. 2. §. Homicidium casuale, & gl. in cap. sicut dignum §. Clericos, in verbo, consilium, de homicid. & gl. in c. De his, dist. 50.

Prima est. Quando quis dat operam rei licitæ, & adhibet omnem diligentiam quam adhibere, debet, ne sequatur homicidium, irregularitas est, si homicidium sequatur, & colligitur ex cap. Lator, cap. Dilectus filius, cap. ex literarum, cap. significasti, 1. cap. Ioannes, & cap. fina, de homicid. & cap. Hic qui, cap. Sape, & cap. si duo fratres, dist. 50. Ratio est; quia tale homicidium est omnino inuoluntarium, & sine vlla culpa.

Secunda est. Qui dat operam rei licitæ, non tamen omnem curam adhibere, quam adhibere debet, ne sequatur homicidium, irregularitas est, si homicidium sequatur, & colligitur ex cap. presbiterum, & cap. ad audientiam, de homicid. nam vt voluntarium sit indirecte, satis est quod omiserit id, quod tenebatur non omisisse, & consequenter peccat mortaliter, ex Caiet. vbi supra, art. 8. vers. Ad proprias autem conditiones.

Circa quas duas Regulas aduertendum est, vt ait Caiet. non ita intelligendas esse, quod requiratur Summa & exactissima diligentia qualem adhibuisset vir diligentissimus, & maxime circumspectus, sed satis est, quod talem adhibuerit diligentiam, qualem considerata rei qualitate & personarum, & negotiorum, & temporis, ad viri prudentis arbitrium adhibere debuisset, l. 1. ff. de iure delib. quæ sit, vt si postea appareat aliquid fuisse omisissum quod diligentissimus, & perspicacissimus tantum non omisset, ob cuius omissionem secutum est homicidium, non dicitur irregularis, argum. eorum, quæ docent Panorm. in c. Questum, num. 3. de penit. & remiss. Syluest. verbo, Homicidium, 2. in princip. Regula 4. Tabiena, verbo, Irregularitas, 1. §. Quinto, & verbo, Irregularitas, 3. §. Sexto, & in his Regulis duabus consentiunt omnes DD. nec in illis aliqua difficultas esse poterit.

Tertia est. Qui dat operam rei illicitæ, vel saltem sit prohibita, etiam si adhibeat diligentiam sufficientem, ne sequatur homicidium, vel mutilatio, si tamen homicidium, aut mutilatio subsequatur, irregularis erit. Circa hæc verb

Regulam non ita consentiunt auctores; Aliqui enim existimant vniuersaliter veram esse, adeo, vt quicumque dat operam rei illicitae, si ex illo opere sequitur homicidium, quod irregularis sit, & fauet S. Thom. in addit. 3. par. quest. 39. art. 4. ad 3. & 1. 2. quest. 73. art. 8. & 2. 2. quest. 64. art. 8. Quibus in locis statuere videtur hanc Regulam generalem, Quod qui dat operam rei illicitae, est irregularis, si sequatur homicidium, quam etiam colligunt Iurisperiti ex cap. Dilectus filius, & cap. Ex literis, 2. de homicid. a contrario sensu. Ibi enim Innocentius Papa III. definit quosdam casus non imputari ad irregularitatem, quia in illis dabatur opera rei licitae; ergo colligunt isti, a contrario sensu, si dabatur opera rei illicitae, imputabitur ad irregularitatem, & hanc sententiam sequuntur Syluester verbo, Homicidium, 2. in princip. Regula tertia, & quest. 1. 2. & 18. Conradus in 1. 2. quest. 73. artic. 8. Caiet. in 2. 2. quest. 64. art. 8. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 1. §. 7. Alphonsus Vindict. tract. de Irreg. num. 248. Summa Corona tit. eod. num. 16. & est communis inter Iuristas, & Summistas. Ratio est: Quia si is, qui dat operam rei illicitae non sit irregularis, nisi deficiat in debita diligentia, & eodem modo datur operam rei licitae non est irregularis, nisi deficiat in debita diligentia, sequetur nullum esse discrimen inter occidentem dando operam rei illicitae, & occidentem dando operam rei licitae, quod est absurdum. Alij vero docent Regulam hanc vniuersaliter, & absolute sumptam esse falsam, ad est, non sufficere ad incurrendam irregularitatem, quod sit subsecutum homicidium ex opere illicito, sed necessarium esse, quod opus illud, vel sit ex se, & sua natura inchoatum saltem probabiliter, & vt plurimum mortis, aut mutilationis; vel periculosum, aut prohibitum ex iure Divino, vel humano, adeo, vt haec necessario requirantur, nimirum, quod opus illud sit illicitum, periculosum, vel ab operante fieri prohibitum. Sic Sotus lib. 5. de iustit. quest. 1. artic. 9. Alphonsus a Castro, lib. 2. de lege poenali, cap. 14. paulo ante finem. §. Hic tamen ad moneo Socin. in cap. ad audientiam, num. 49. de homicid. Franc. in cap. vlt. de Homicid. lib. 6. Gonfalus a Villadiego, tract. de Irreg. cap. de percussore, colum. 3. Nauar. in Man. cap. 27. num. 21. versic. Tertio inferitur vbi requiritur vt sit causa propinqua sufficienter directa respectu talis effectus. Cordoba, in q. de ignorantia, quest. 26. Couar. in Clem. Si fariosus, par. 1. §. 4. nu. 10. de homicid. Barth. Medina in 1. 2. quest. 73. art. 8. Frat. Michael Salon, in 2. 2. quest. 64. art. 8. controuersia 3. Henriquez lib. 1. 4. c. 1. §. 1. & 2. Petrus Naua. lib. 2. de test. cap. 1. dub. 6. Coroll. 2. num. 69. Gregor. de Valentia tomo 2. disput. 6. quest. 3. puncto 3. & tomo 3. disput. 5. quest. 8. puncto 5. & tomo 4. disput. 7. quest. 19. puncto 3. §. 5. dub. 1. Petrus de Arragona, 2. 2. q. 64. art. 8. dub. 2. & Toler. lib. 1. instruct. Sacerd. cap. 29. versic. Secundus. Notab. 2. Quae sententia, vt communis, ita verior est, & simpliciter sequenda ad multorum scrupulos deponendos, quae vt melius intelligatur.

13. Notandum est, Homicidium duobus modis sequi posse ex opere illicito;

Primo modo, ex opere illicito, & prohibito, quia sit de se, & natura sua periculosum ad homicidium, vel mutilationem, sic prohibitum est Clericis mittere Bombardam ad arcem, aut sagittam, aut lanceam in exercitu, & officium Chirurgi cum incisione, vel adustione. Est quoque ipsis prohibita venatio aprorum, & visorum, & aliorum animalium, quae dentibus vnguibus, aut alio modo vitam in periculum afferre possunt. Et ita qui exercet opus hoc modo illicitum & prohibitum, quia periculosum ex se, & natura sua, vt plurimum ad homicidium vel mutilationem, quae tamenque diligentiam adhibeat secuto effectu erit irregularis. Ratio est: quia eo ipso quod tale opus exercet, quod ex se, & sua natura periculosum est ad homicidium, velle conseruet illud homicidium indirecte saltem, & quasi in sua causa, ex illa Regula, Qui causam damni dat, &c. Nec tollitur talis consensus implicitus, & indirectus per diligentiam quae adhibetur, si opus sit ex sua natura periculosum, quia diligentia nostra non mutat rerum naturas.

Alio modo sequi potest homicidium ex opere illicito,

& prohibito, non eo titulo, quia sit de se periculosum ad homicidium, sed aliunde, nimirum, vel quia non decet talem statum, vel quia est in iniuriam tertij, vel alio modo, quo modo prohibita est Clericis venatio clamorosa, & cum strepitu etiam animalium mansuetorum, quia non decet statum Clericalem; prohibetur etiam furtum, & adulterium, quia sunt in aliorum iniuriam: unde, qui exercet opus hoc modo prohibitum, dum modo non sit periculosum, si adhibet omnem prudentiam diligentiam ne mors, aut mutilatio sequatur, si fortuito sequatur, non erit irregularis. Ratio est: quia irregularitas haec non incurritur nisi ex peccato homicidij, opus autem illicitum, & non ex se ordinatum aut periculosum committens, euasi faciat opus illud, ex quo sequitur homicidium, non censetur committere peccatum homicidij, quia exercens illud nullo modo vult homicidium, nec in se, vt constat, cum non intendat illud, nec in causa sua, aut indirecte, vt patet, quia tunc dicitur quis velle homicidium in causa, quando vult opus quod habet in se periculum homicidij, aut quando ex parte operantis potuit, & debuit prohiberi, & non erat prohibitum; At vero in casu nostro, quamuis opus ex eo titulo sit illicitum, quia prohibitum, non tamen est ex se periculosum: & ex parte operantis adhibita est omnis diligentia ne accideret homicidium: unde cum homicidium hoc nullo modo voluntarium sit, nullo modo ex fortuito & casuali homicidio subsecuto incurritur irregularitas. Cum igitur irregularitas sit odium, & poena, & consequenter restringenda, dicendum est in hac materia solum actum illum dici illicitum, quantum ad irregularitatem incurrendam pertinet, qui prohibitus fuit ratione huius periculi ad mortem, vel mutilationem: adeo vt si non ratione huius periculi, sed alia ex causa prohibeatur, talis prohibitionis transgressio nullam omnino culpam homicidij facta debita diligentia habebit, quae tamen necessaria est, vt homicidium huius speciei, ad irregularitatem alicui imputetur, vt Cou. & alij DD. doct. subtiliter se scripserunt. Ex quibus, & haec nostra opinio satis explicata & comprobata est, & rationes aduersae facile soluantur, & iura omnia recte & vere explicari possunt.

14. Ad rationes in oppositum, Respondeo, tunc Regulam illam veram esse.

Primo, quando datur opera rei illicitae, ex qua communiter sequitur mors, vt si Clericus admoueret ignem machine bellicae in populi frequentia, aut arcem expugnaret, aut vacaret venationi, quae sit telis, & ferocibus armis, ex quibus operibus communiter folet mors sequi, tunc enim cum det operam rei illicitae, & periculosa: & ei prohibita: etiam si adhibeat omnem diligentiam secuta morte, imputabitur ei ad irregularitatem: ceterum, si daret operam rei illicitae, quae non erat periculosa, si adhibeat debitam diligentiam, secuta morte irregularis non erit, quia mors haec nullo modo ei voluntaria est, nec directe, nec indirecte.

Secundo, Dans operam rei illicitae, in qua directe, vel indirecte vult homicidium, est irregularis, si sequatur.

Tertio, Dans operam rei illicitae, si sit negligens in cauendo homicidio est irregularis si sequatur. Et sic intelligenda est Regula, vt vera sit, sicut etiam intelligitur S. Thomas in locis citatis. Quamuis enim videatur loqui in vniuersum de quacunque re illicita, si tamen attente consideretur solum loquitur, quando datur opera rei illicitae quae de se periculosa est, aut quando non adhibetur debita diligentia. Quia ex eodem S. Thom. irregularitas non conseruetur per homicidium, nisi sit aliquomodo directe, vel indirecte voluntarium, vbi autem opus ex se non est periculosum & alioquin adhibetur debita diligentia, homicidium subsecutum nullo modo censetur voluntarium. 15 Argumentum vero a contrario sensu, infirmum est, cum sit quasi arguere ab opposito antecedentis ad oppositum consequentis: & maxime argumentum hoc in materia irregularitatis non valet, cum haec non incurratur nisi expressimatur in iure, collectio vero a contrario sensu non est expressa iuris decisio.

Quoad textum vero citatos respondeo, clericum illum, de quo loquitur cap. Dilectus filius, excusari ab irregularitate,

ritate, tūm quia dabat operam rei licitæ; tūm, quia omnem diligentiam adhibuit, siquidem ascendit illum equū, & currebat consilio Medici & sanitatis gratia, & omnem paciter diligentiam adhibuit, ne quem in eō cursu obviam haberet, & occideret. Et Monachus ille, de quo mentio fit in capitu, ex licitis, 2. excusatur ab irregularitate, non tam quia faciebat rem licitam, quā quia non faciebat rem periculosa, deponerat enim campanam in loco, in quo non credebatur aliquem transire, existere, aut venire, vnde nihil ex his textibus pro adversa sententia colligi potest.

17 Ad rationem quam afferunt, Respondetur, discrimen maximum esse inter eum qui dat operam rei licitæ, & illum qui dat operam rei illicitæ, dans enim operam rei licitæ, ac nullo modo ei prohibita, quæcunque illa sit, modo debitam diligentiam adhibeat, excusatur ab irregularitate; Dans vero operam rei illicitæ, quicquid sit de diligentia, quam adhibet, si res illa non sit periculosa hominibus, non est irregularis, si vero sit periculosa, efficitur irregularis, ex Couarr. in Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 4. num. 10. de homicid. Mich. Salon, 2. 2. quest. 64. art. 8. Controuersia 3.

Corollaria ex supradictis Regulis deducta. Cap. VI.

S Y M M A R I V M.

- 1 Equum ferocem equitans & omnem diligentiam adhibens si casu aliquis ab equo occidatur, clericus equitans non est irregularis.
- 2 Magister percussus discipulum, si in percussione non excedat, etiamsi exinde mors sequatur, irregularis non erit.
- 3 Pulsans campanas, aut eas tollens, si quis casu absque culpa eius occidatur, non est irregularis.
- 4 Pulsans campanas in signum quod aliquis a ministris iustitiæ occidendus sit, irregularis non est.
- 5 Lapidem ludendo mittens in aliquem, si is a lapide fugiens in alterum lapidem caput offendat, & culpa medici moriatur, irregularitatem non incurrit.
- 6 Clericus cum laico ludens, si exinde quis occidatur, irregularis efficitur.
- 7 Clericus in sacris chirurgi officium cum aduisione, vel incisione prohibendum est, & quare.
- 8 Mediens ut de morte infirmi non teneatur, quæ requirantur.
- 9 Monachi, & Clerici in sacris, artem chirurgiæ cum aduisione, vel incisione exercentes, si mors inde sequatur, quamcunque diligentiam adhibuerint, sunt irregulares.
- 10 Monachus, aut clericus artem chirurgiæ an in necessitate licitè exercere valeant, absque irregularitate.
- 11 Clericus in sacris, nec non monachis, qualiter artem chirurgiæ exercere liceat.
- 12 Medicinam, aut potionem dantes absque medici consilio, subsecuta morte, irregulares sunt.
- 13 Agonizantem infirmum zelo pietatis adductus in aliud latus vertens, secuta morte citius, quando irregularis censendus.
- 14 Sagittam a vulnerato extrahens, si mors inde citius sequatur, irregularis est.
- 15 Clericus cū femina prægnante ludens si exinde casu abortio fetus animati contingat, irregularis erit.
- 16 Clericus prægnantem ad se venire faciens, secuto abortu, quando irregularis censendus.
- 17 Clericus venationi periculose operam dans, secuta morte irregularis est, etiamsi omnem diligentiam adhibeat.

- 18 Venatio quanam clericis beneficiarijs, aut monachis prohibita sit.
- 19 Vrsum leonem, aut aliud animal indomitum incaute domini tenens, subsecuta morte alicuius, irregularis efficitur.
- 20 Parentes, & nutrices, in lecto infantes tenere prohibentur propter mortis periculum, quod exinde contingere solet.
- 21 Parentes sub excommunicationis pena infantes apud se in lecto tenere multis in locis prohibentur.
- 22 Clericus arborem alienam egdens, au si casu exinde aliquis occidatur, irregularis sit.
- 23 Monachus campanas tempore prohibito pulsans, au si casu aliquem occidat, adhibita debita diligentia, sit irregularis.
- 24 Monachus contra superioris obedientiam mercando, irregularis non est, si post debitam diligentiam aliquem casu occidatur.
- 25 Monachus Franciscanus equitando contra regulam suam peccat.
- 26 Inducens socium, ut intret vineam alienam causa furti, irregularis non est, etiamsi socius a custode vineæ occidatur.
- 27 Tectum reficiens, & inde tegulas deiciendo aliquem occidens, quando irregularis censendus.
- 28 Mittens puerum pro asportanda aqua ad fluuium secuta morte puer, irregularis efficitur.
- 29 Lapidem ludendo proiciens in aliquem, aut seipsum explodens, si is in quem lapis conijcitur, ne percutiam fugiens cadat, & moriatur, quando irregularis censetur.
- 30 Lapidem in Petrum proiciens, si Petrus alterum impelat sine dolo & alter occidatur, irregularis efficitur non Petrus, sed qui lapidem in Petrum proiecit.
- 31 Perterre faciens virum meticulousum, aut mulierem prægnantem ioco, secuta morte, vel abortu fetus animati, irregularis est.
- 32 Irregularitas ex homicidio casuali proneniens, non solum quoad ordines suscipiendos, sed etiam quoad susceptor, impedit.

EX his quæ in superioribus Regulis dicta sunt, plura inferri possunt.

- 1 Primo inferitur, non esse irregularem eum, qui equitans equum ferocem, & debitam diligentiam adhibens, si casu ille casu aliquem occidat, etiamsi Clericus fuerit qui equo illi insidet, vt colligitur ex cap. significasti, 1. & cap. dilectus filius, de homicid. Ratio est: quia dat operam rei licitæ, & absque culpa eius occisus est aliquis, maxime si crediderit equum bene duci sereno, & ipse met equitare non erit Angelica, verbo, Irregul. §. 17. Summa Astensis, part. 2. libro 6. tit. 14. artic. 6. questione 10. Couarr. in Clemen. tin. Si furiosus, par. 2. §. 4. de homicid. num. 5. versicul. posterior.
- 2 Secundo inferitur, quod Magister percussus discipulum, si non excedat in percussione, etiam si ex ea mors sublequatur, non erit irregularis. Ratio est: quia moderatè & absque culpa verberando, dat operam rei licitæ, vt patet cap. 1. & c. cum voluntate, de sent. ex comm. & cap. presbiterum, de homicid. & quia talis percussio committitur non solet esse causa homicidij. Dixi, si non excedat in percussione, quia si excedat modum, & mors inde sequitur post paucos dies, v.g. octo, vt colligitur ex cap. conturbatur, & Panor. in ca. presbiterum, de homicid. est irregularis ob culpam in excedendo modum. Et idem dicendum est de tempore longiori, dummodò reipsa constaret, vel Medicorum iudicio, mortem ex illa percussione contingere, vt Panor. in d.c. presbiterum, numero 3. Quia in hoc casu licet daret operam rei licitæ simpliciter loquendo, quia tamen non

non adhibuit debitam diligentiam præcauendo talem exitum, subiecta morte irregularis efficitur, vt Panor. & DD. in d. c. *presbiterium*, communiter notant, vbi iudicatur irregularis, quia periculosè percussit, nimirum in loco periculoso, id est, in capite, vnde presbiter ille nõ adhibuit diligentiam, licet daret operam rei licite, simpliciter, & diligenter loquendo, sic Syluest. verbo, Homicidium, 2. q. 2. Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. sexto. Navar. in Man. c. 27. numer. 23. vers. vigesimosecundo. Maiol. lib. 5. ca. 48. §. 3. numer. 12. Coua. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. num. 5. §. 3. Summa Corona tit. de Irreg. num. 16. Regula 3. & Henriquez lib. 14. c. 15. §. 3. & facit l. præcepto, ff. ad leg. Aquil.

Tertio infertur, quod pulsans campanas, aut eas tollens, si casu absque eius culpa aliquis occidatur, nõ erit irregularis, *ex literis*, 2. & cap. *Ioannes* de homicid. Ratio est: quia dedit operam rei licitæ, & debitam diligentiam adhibuit. Sin verò pulsatio campanarum esset illicita, puta quia pulsaret ad seditionem & arma, si exinde in illa pugna quis occidatur, irregularis erit, quia dedit causam huic mortis, & præcauere debuit simile quid euenturum. Coua. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. n. 5. vers. Tertio, de homicid. Navar. Man. c. 27. nu. 23. vers. 23. Maiol. lib. 5. ca. 48. §. 3. Tabien. verbo, Irregularitas, 3. §. Decimonono, Syl. verbo, Homicidium, 2. q. 10. Cosinus Philarchus lib. 4. c. 1. §. 7. Regula 3. Summa Corona tract. de Irreg. numer. 16. Regula 1. Addit autem Coua. vbi supra, non esse irregularem, qui campanam pulsauerit in signum, quod aliquis sit a ministris iustitiæ occidendus, quod idem docet Mart. lib. 2. c. 10. nu. 4. Clericus verò id faciens, vel fieri concedens, peccat, si capana sit consecrata, vt constat ex Cõc. Mediolan. l. sub Pio IV. celebrato per RR. Card. Borromeum, p. 1. tit. de Eccl. & earum, cultu, in fine.

Quarto infertur, Rectè iudicari non esse irregularem illam in c. *exhibita*, de homicid. qui misit ludendo lapidem in aliam, & is a lapide fugiens, & domum proci dens in alterum lapidem caput offendens, culpa Medici mortem obicit. Quia qui misit lapidem dedit operam rei licitæ, (studens enim ille inter pueros licitus fuit) nec aliquam culpam habuit, quam ipse præuidere potuit, vnde homicidii casu contingens ei non imputatur: sin autem culpam habuisset, quia scilicet lapidem ita grauem misit, vt non fugienti vulnus posset periculosum inferri, irregularis esset, quia lapidem mitteret. Innoc. Pan. & DD. ibi, & Couar. in Clem. Si furiosus, p. 2. §. 4. num. 6. de homicid.

Quinto infertur, Quam rectè Clericus cum Laico ludens cuius ludi consuetudo erat, vt obtinens ludum equitare socium, & cum laico ludum obtinisset, prosiuit super Clericum equitaturus eum qui falce illius Clerici qua fuerat accinctus, vulneratus, & post paucos dies mortuus, irregularis iudicatus est; in c. *continebatur*, quem ille alius Clericus ad terram proiciens, a cultello quem ad latus habebat, grauius vulneratus, & mortuus, excusatus sit, ab irregularitate cap. *Laos*, de homicid. cum tamè eadem ratio in vtroque casu esse videatur: si quidem, in priori casu dabat operam rei licitæ ludendo cum laico, quod non licebat, arg. cap. *laicos*, 2. q. 7. vel si licitum fuisset, non adhibuit debitam diligentiam; quia cum sciret falcem, & ludi conditionem, non remouit a se falcem, & sic in culpa fuit; in secundo autem casu ludebat cum clerico, & ludo licito, nec aliquid mali probabiliter futurum de cultello illo putabat, vnde licet in culpa non fuit, sed aiter qui potius ingessit, se proiciens illum ad terram, sic glof. in c. *continebatur*, in verbis *Romani Pontificis*, de homicid. Summa Astenfis, par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 6. q. 3. Angelica, Homicidium, 2. §. 9. Syl. Homicidium, 2. §. 3. & 4. Cosinus Philarchus, lib. 4. c. 1. §. 7. vers. *Tertia Regula*. Toletus lib. 1. Instruct. Sacerd. cap. 27. vers. *Non casu*. Coua. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. num. 6. de homicid. vbi notat Coua. ex d. c. lator, probari potest ludum licitum esse etiam Clericis. Immo addit, ludos casu excedendam virtutum, & vitium tunc Clericis etiam in sacris constitutis licere, quoties hi ludi non sunt communi hominum iudicio ad mortem, vel vulnera periculosi, iuxta ea que notant DD. in c. 1. & c. sententiam san-

guinis, ne Clerici, vel Monachi, & in cap. 1. de torneamentis. Quæ omnia ex duabus Regulis prioribus colliguntur.

Sexto infertur resolutio illius Quæstionis, qua quaeritur: An Laici, Clerici, & Monachi, Chirurgiæ, vel Medicinæ operam dantes, irregulares sint, si inde sequatur homicidium? sciendum enim est, Clericis in sacris constitutis, prohibitum esse officium Chirurghi cum aduisione, vel incisione, in c. sententiam sanguinis, ne Clerici vel Monachi. Qui textus etiam si loquatur tantum de constitutis in sacris, vt constat, dum nominet solum Subdiaconos, Diaconos, & Sacerdotes; tamen Pan. ibi num. 21. & Syl. u. verbo, Medicus, q. 2. & verbo, Homicidium, 2. q. 12. Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. vndecimo. & verbo Medicina, §. Tertio. Maiol. lib. 2. c. 12. nu. 7. Coua. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. num. 3. de homicid. Petrus de Arragon. 2. 2. q. 64. art. 8. dub. 2. in argum. 1. & citat Paulum Parisium, c. 11. §. 6. li. 4. & Henriquez lib. 14. c. 1. §. 1. extendunt ad existentem in minoribus si sit beneficiatus, & idem de Monachis manifestum est, ex cap. *Tua nos*, de homicid. his enim prohibetur officium Chirurgiæ, etiam si periti sint in arte Chirurgiæ, ob periculum mortis, quod exinde euenire solet. At verò Laici in arte Chirurgiæ periti, & Clericis in minoribus, qui beneficium non habent, licitum est officium Chirurgiæ exercere cū aduisione, vel incisione, vnde, iuxta nostram sententiam superius positam sequitur, Laicos, & Clericos in minoribus non beneficiatos, artem Chirurgiæ cum aduisione, vel incisione, necnon Medicinæ artem exercentes irregulares nõ esse, si obseruans illius artis præceptis, mors subsequatur, sed licitè ad ordines promoveri posse. Quamuis enim Clemens Papa III. in c. *Ad aures*, de arat. & qual. ordin. consulit Medico, ne ad ordines promoueat, id tamen non ea de causa consuluit, quia mors ex illius artis exercitatione subsecuta sit, sed ex dubitatione de aliqua negligentia commissa in illius artis exercitio; vnde mouet, ne promoueat, si conscientiam lafam haberet alicuius culpæ, quasi libere permittum iure sit ad ordines sacros promoveri, vbi artem Medicinam absque culpa exercuerit, etiam si casu aliquo fortuito mors aliunde subsecuta sit.

Vt autem Medicus non teneatur de morte infirmis, tria præcipue sunt necessaria; *primum est*, vt sit peritus in arte illa, & professione. *Alterum est*, vt adhibeat omnem diligentiam secundum artis præscripta. *Tertium est*, vt admoveat infirmum, vt præcaueat ab his, quæ sibi sunt nocumta futura, text. in cap. *Tua nos*, de homicid. & ibi Pan. num. 3. Host. in Summa, lib. 1. tit. de arat. & qual. ordin. §. ordo Angelica, Homicidium, 2. §. 18. Syluest. Homicidium, 2. §. 13. Tabiena, verbo, Medicina, §. 2. & verbo, Irregularitas, 3. §. vndecimo. Coua. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. nu. 2. de homicid. Immo verò, si aliquis Laicus Chirurgus peritissimus, aliqua ex causa, quæ non respiceret imperitiam artis, sed pœnam aliunde inflatam, prohibitus esset à Iudice ad tempus vti Chirurghi officio, & is non obstantè prohibitione hac, secretò eadem arte vteretur, & ob aliquam aduisionem, vel incisionem permissimè factâ culpa agroti, mors secuta sit, non erit irregularis. Hæc enim transgressio illicita præcepti Iudicis non pertinet ad culpam homicidij casualis, cum prohibitio hæc illi facta nõ sit propter homicidij periculum; vnde, quamuis peccet faciendo contra iudicis præceptum, irregularis non erit, etiam si aliunde mors subsequatur, ex Coua. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. numer. 10. vers. Tertio, de homicid. & Henriquez lib. 14. cap. 1. §. 1.

Econtra verò, Monachi, & Clerici in sacris, nec nõ in minoribus existentes beneficiati, cum illis prohibitum sit exercere artem Chirurgiæ cum aduisione, vel incisione, propter periculum homicidij, si mors inde sequatur, irregulares erunt, quantamcunque diligentiam adhibuerint, & hoc ratione operis illiciti sufficienter in talem effectum iudicati. Quo fit, vt vtrumque necessarium sit, scilicet, quod inciderint, vel combusserint, & quod mors inde subsecutur; si enim non inciderint, vel combusserint, aut si combusserint, vel inciderint, non tamen ex illa incisione, vel combustione subsecuta sit mors, sed aliunde, scilicet ex malo regimine, aut alia de causa, irregulares non erant. Hinc

Hinc constat, quàm rectè Monachus, qui tumorem pietatis cauta ferro aperuit, in c. Tua nos, de homicid. ab Innocentio Papa III. irregularis, iudicatus sit, quamvis omnem diligentiam adhibuit, monendo feminam illam, ut a veneno cauteret, & ipsa veno se exponens, mortè obierit; Quia dedit operam arti Chirurgiæ illi prohibetè ob periculum homicidij, quod solet frequenter exinde sequi, maxime, quando quis nõ est in arte peritus, qualis præsumitur Monachus communiter non esse, ut rectè docet Cou. in Cle. Si furiosus, par. 2. §. 4. nu. 3. de homicid. quamvis enim verè sit peritus in arte, in foro tamen exteriori præsumitur non esse satis peritus, & hic sensus est illius ca. Tua nos, de homicid. In cuius expositione fallitur Sotus, lib. 5. de iust. q. 1. art. 9. ante finem, primo in eo quod ait Monachum illum non fuisse irregularem. Quod falsum esse constat; siquidem Innocentius Papa III. ibi vult cum illo facillè dispensandum adhibita pœnitentia, & satisfactione, quia curabat ex pietate, non ex quæstu, qui verò dispensatione eget, irregularis est. Secundo errat in eo Sotus, quod velit illum fore irregularem, si lucri gratia officium illud exercuisset, secuta morte, existimans prohiberi Monachis & Clericis hoc officium, solum ob lucrum; Quia ut diximus officium Chirurgiæ cum incisione, vel adustione non est illis prohibitum ob lucrum, sed generaliter etiam ob pietatem, eo quod est officium periculosum, ut rectè docent Ioan. Andr. & Panor. vbi supra, in c. Tua nos, nu. 5. de homicid. & alij, quos refert, ac sequitur Nau. in Man. capit. 27. num. 222. verò. Quarto, vnde & Monachus ille, cuius mentio fit in d. cap. Tua nos, iudicatur a Papa irregularis, non quia dabat operam rei illicitæ & prohibetæ simpliciter, sed prohibetæ illi, quia periculosa, vulnus enim illud, quod illi feminæ intulit in gutture ad curandam tumorem, fuit opus ex se periculosum, & ideo subsecuta morte, quamvis culpa etiam mulieris, induxit irregularitatem.

10. Quando autem Clericus, aut Monachus verè peritus esset, & vrgeret necessitas, nec alius laicus peritus adesset, qui id facere posset, si clericus hac urgente necessitate officio hoc Chirurgi in casu aliquo particulari vreretur, excusaretur fortassis a prohibitione iuris & ab irregularitate, etiam si mors aliunde subsequatur, ut docet Henriquez lib. 14. c. 1. §. 1. cuius sententia probabilis est; non enim existimandum est velle Ecclesiã, ut in tali necessitate obliget suum præceptum, vnde sicut tunc in homicidio casu si excusator a culpa & voluntario, ita etiam excusatur ab irregularitate.

11. Et quæ hactenus diximus de Clericis, & Monachis, intelliguntur solum de exercitatione chirurgiæ cum adustione, vel incisione, siquidem Clericis etiam in sacris constitutis, & Monachis licitum est exercitium artis Medicinæ, dummodo nec incisio, nec adustio, nec etiam probabile periculum mortis intercesserit, & hoc maxime erga personas miserabiles, & cognatas personas, arg. c. 1. & 2. de postul. quibus sit eis facultas postulandi, seu aduocandi, pro huiusmodi personis. Vnde si Monachus, vel Clericus exercet Medici artem, & peritus esset tanquam alter Medicus peritus, & absque eius culpa, casu infirmus & egrotus moreretur, non esset irregularis ex Cardin. in c. Tua nos, col. 1. de homicid. Cona. in Clem. Si furiosus, p. 2. §. 4. nu. 3. de homicid. quia daret operam relictæ. Nam ut constat, ex c. Ad aures, de erat. & qualis. Pontifex consulit ne promoueat ad ordines, qui habet conscientiam læsam alicuius culpæ, & negligentia, hinc significans promoueri posse, vbi artem Medicam absque culpa exercuit, & idem docent Nau. in Man. c. 25. nu. 111. verò. Clericus verò, & Henriquez lib. 14. c. 1. §. 1. in annot. litera F. nullo iure prohiberi Clericis, ut arte Chirurgiæ, vel Medicinæ viam absque incisione, vel adustione, & Pa. in c. sententiam sanguinis, nu. 22. Ne Clerici, vel Monachi, potius in hanc sententiam inclinat, quia inquit, non ita contingit periculum mortis directè in Physica, sicut in chirurgia, quæ per adustionem, vel incisionem fieri solet.

12. Septimo inferitur, dantem Medicinam, aut potionem, absque Medici consilio, aut contra eius prohibitionem, alicui egrotanti, si inde mors subsequatur, esse irregularem, quia rei sibi prohibetæ & periculose, ex qua mors subsecu-

ta est, operam dedit, sic Inno. & DD. in c. Tua nos, & Marian. Socin. in ead. audientiam, nu. 32. de homicid. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. q. 39. & 41. & Cou. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. nu. 3. verò. Ex his etiam, de homicid. & Henriquez lib. 14. c. 1. §. 5. & alij.

13. Octavo inferitur, cum qui egrotum agonizantem modo pietatis, & compassionis ad ductus in aliud latens veni, ut moriatur, vel mors eius acceleretur, fore irregularem. Circa hoc autem aduertendum est, non fasit tunc locum esse Pelagium, lib. 1. de planctu Ecclesiæ, c. 48. dum absolute docet volentem in aliud latens, etiam sine culpa, irregularem esse; vnde consulit Clericis abstinere omnino ab officio Infirmitatis: Ceterum cõmunis opinio DD. est, eo qui ex officio, aut ex Prælati obedientia inferunt egrotis, non incurere irregularem, nisi acceleretur mors egroti ex aliquo facto ipsorum notabili, ob eundem, aut notabilem eorum negligentiam. sic Astensis in Summa, par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 3. q. 4. & art. 8. q. 18. & Summa Confess. lib. 2. tit. 1. q. 10. S. Anr. 3. par. tit. 29. de Irreg. c. 2. §. Homicidium, verbo, in fine, & §. Homicidium casuale, in fine. Angelica, verbo, Homicidium, 2. num. 14. Spectulade dispens. §. iuxta, verò. Quod si alius infirmum, Villalob. tract. de Irreg. c. de percussore, col. 5. Marian. Socin. in ead. audientiam, nu. 32. de homicid. Syluest. verbo, Homicidium, 2. q. 15. Tabiena, verbo, Irregularitas, §. 12. & 13. Caiet. 2. 2. q. 64. art. 8. Sotus, lib. 5. de iust. q. 1. art. 9. Nau. in Man. cap. 27. n. 228. verò. Decimo quinto, & nu. 229. verò. Decimo sexto, Cou. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. nu. 2. verò. Parisi sanè ratione, de homicid. Summa Pisanella, verbo, Homicidium, 2. §. penult. Martin. Ledem. 2. 4. q. 1. art. 2. de Irreg. pag. 365. col. 3. Alph. Vival. tract. de Irreg. num. 246. & nu. 247. Summa Corona tit. eod. verò. Quarta regula. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 1. nu. 2. & §. 4. nu. 4. & Henriquez lib. 14. c. 1. §. 5. & ca. 16. §. 3. in fine. Quæ autem sit culpa notabilis, & acceleratio, iudicatur peritis artis. Id quod procedit nõ solum in eo, qui hoc facit, sed in eo qui qui id iubet, rogat, aut consulit, ut faciat. Et ita iudicandum est, quid sit dicendum in sequentibus casibus; si quis infirmus egrotus, eum ex vno latere verit in aliud, ita ut mors eius acceleretur, quia vel apostema frangitur, vel antea impeditur, vel quia ex eo motu suffocatur. Id est, si qui ad iram prouocant egrotum, vel ei malum nũcium dant, aut ad tristitiam excitat, vel verbis asperioribus commouerit, aut perturbauerit. Item, si aut vinum, aut aquam, vel aliquid cibi egroti dederit, aut preces eius, aut consilia terius, præterquam Medici. Item, si egrotum sicut velle dõ surgere, vel cubiculo egredi, aut domo exire, & inde acceleretur mors. In his omnibus & alijs similibus casibus si non sit evidens, aut notabilis negligentia, qualis esset si aliquid scienter contra præcepta Medici egroti portingeretur, aut qualis esset notabilis motus quo egrotus ad iram, vel tristitiam commoueretur, & qualis esset si cubili infirmo vocaret minutorem, vel portigaret ei vinum, aut aquam aut non bene custodiret infirmum, & qualis esset si cubili phrenetici, vel furiosi dimittat eum, ut ipse iret ad iudicandum in platea, vel aliàs daret operam rei illicitæ, aut ex nimia crapula, vel ebrietate vigilare non potuit, & egrotus vel se præcipitaret, vel alium in phrenesi occideret, nõ est cur irregularitas timeatur, maxime, quando hæc sunt ex obedientia superioris, aut ex pietate, & charitate erga infirmum, & absque vlla intentione nocè si infirmo; Quia ad hoc, ut sit homicidium voluntarium, indirectè, & casuale, non sufficit ex opere commissio, aut ex quacunque minima negligentia mortem subsecutam esse, sed necessarium est, aliquam notabilem culpam in committendo, aut negligentiam in omittendo fuisse, ex qua in indirectè aut voluntarius & peccatum mortale sit. Quod si infirmum aut peritus artis de propria culpa dubius sit, & bona esse & intentione id fecit, puta, versat infirmum, ne angustetur, ut quietius dormiat, emollit lectum, ministrat aliquos cibum, aut potum, potest ad viri boni arbitrii omnes seruos deponere, & se non putare irregularem, quia in dubio, sine dolo existens, non est culpandus de irregularitate. Nec magis prohibetur Sacerdos curam infirmorum agere, quam laicus, ut rectè Caiet. & Henriquez vbi supra.

cap. 15. §. 5. in annot. litera M. docent, ubi autem Sacerdos est perplexus, maxime dum agonizet infirmus, tutum consilium est, quod dicat laico infirmario, ut officium suum exequatur, juxta Medici prescriptum, & infirmi necessitatem.

14. *Novi inferitur, Irregularem esse eum, qui a vulnerato sanguinem extrahit, si non sit Medicus, aut Chirurgus artis peritus, si ex hoc ipse vulneratus citius moriatur, quod verum est, quando extrahens sagittam culpam commisit in extrahendo, eo quod non servavit modum ab huius artis peritis prescriptum, dedit enim operam rei sibi illicita, & periculosa, ideoque si culpam commisit, irregularis erit, aliter irregularitatem non incurrit. Specu. titu. de dispensa. §. iuxta, versic. si autem aliquis sagittam. Nauar. in Man. cap. 27. numer. 2. 29. Couar. in Clement. Si furiosus, par. 2. §. 4. numer. 3. in fine, de homicid. Maiol. libr. 5. capit. 48. §. 4. numer. 3. Martin. Ledesm. 2. 4. quæst. 26. ar. 2. de Irregu. pag. 365. colum. 3.*

15. *Decimo inferitur, Quod si Clericus, aut Monachus cum femina prægnante ludat, etiam si affinis, vel consanguinea sit, & quantumvis modeste cum ea ludat, & siue ex causa honesta, aut inhonesta cum ea salter, aut choreas ducat, censetur irregularis, si casu contingat abortio fecus animam ex eo lusu, quia lusus ille cum femina prægnante periculosus esse saltem frequenter occasione præbens abortivus, & talis ludendi levitas Clerico & Monacho indigna est, & illicita propter periculum abortivus, secus autem si Laicus, puta maritus, frater, affinis, aut persona connexa ludat, & ludus sit levis, tunc enim si casu sequatur abortio, irregularis non erit, quia levis ludus, vt choreas ducere modeste, etiam cum muliere prægnante, non est prohibitus Laicis, sicut Clericis, & Religiosis, & ideo non imputatur abortus Laico, qui Monacho, aut Clerico imputaretur, sic Panor. in cap. sicut ex literarum, & ibi Pan. numer. 6. de homicid. Angelica verbo, Homicidium, 2. §. 5. Syluest. verbo, Homicidium, 2. §. vndecimo, Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. 14. Nauar. in Man. cap. 27. num. 236. §. vigesimo quarto, & Couar. in Clement. Si furiosus par. 1. §. 4. num. 4. & numer. 10. vers. Quinto, de homicid. Maiol. lib. 5. ca. 48. §. 3. numer. 8. Cosmus Philarchus, libro 4. cap. 11. §. 7. vers. Tertia Regula. Summa Corona, tit. de Irregu. numer. 17. Petrus de Arragona, 2. 2. quæstio. 64. articulo. dub. 2. ad 2. quicquid Henriquez lib. 14. capit. 15. §. 4. vellet Clericum, aut Monachum Irregularem in hoc casu non esse, si caute ludat, aut salter cum prægnante, qui salter, cum enim concedat esse illicitum propter periculum, etiam fatendum est irregularis esse Clericos, & Monachos, ita cum prægnante saltantes, si sequatur abortus, quia dant operam rei illicita, & prohibita, ex eo quod sit actus ad abortivum periculosus, sicut etiam Laici, secus abortiva irregulares essent, si incaute cum prægnantibus ludant, ob periculum abortus. Et hac de causa Clericus, qui ad se venite facit prægnantem per loca periculosa, vt perlecta domus, aut per fenestram, si illa cadens motiatur, aut abortiat, irregularis est, secus verò si introducat per viam planam, puta per ostium, & idem contingat, quia licet utrumque opus sit illicitum, & ex utroque secus sit abortus, vel mors, prius tamen est periculosum, & iustè dicitur ordinatum ad abortum, vel mortem, non autem posterius, sic Syluest. verbo, Homicidium, 2. §. 7. citans Gabriel. Laudun. Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. 14. Nauar. in Man. cap. 26. num. 235. versic. vigesimo tertio, & Henriquez lib. 14. c. 15. §. 4.*

17. *Vndecimo inferitur, Quod si Laicus incumbens venatione periculosa, qualis est ea, quæ fit armis, adhibeat sufficientem diligentiam ne sequatur homicidium, & tamen sequatur, non est irregularis, quia illi non est prohibitum venari, Clericus verò in sacris constitutus, prædicta venationi incumbens, irregularis erit secundo homicidio, etiam si diligentiam omnem adhibeat, ne sequatur, quia est illi prohibitorium, sic venar. S. Antonin. 3. par. tit. 29. capitul. 2. §. 4. Angelica, verbo, Homicidium, 2. §. 13. Syluest. verbo, Homicidium, 2. §. Quinto. Socin. lib. 1. consil. 38. Aiphon. de Castro, libro 2. de potest. leg. penal. capitul. 14. versic. Nec refert, & Caietan. 2. 2. quæstio. 64. articulo. 8. Nauar. in*

Manual. capitul. 27. numer. 235. versic. vigesimo secundo. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. numer. 10. versic. Quarto, de homicid. Henriquez libro 14. capitul. 15. §. 3. Qui tres vltimi auctores merito cum Soto libr. 5. de iust. quæst. 1. articulo. 9. quibus consentit Petrus de Arragona, 2. 2. quæstio. 64. articulo 8. dub. 2. Coroll. 3. hoc quod citimus solum verum esse docent, quando Clericus daret operam venationi, quæ illi prohibetur, quia de se est periculosa.

18. *Sciendum enim est, Clerico beneficiario, aut sacris initiato, & Monachis, aliquam venationem prohiberi tanquam periculosam, vt est venatio aprorum, & ea quæ clamorosa est, & fit cum armis, c. Qui venatoribus, & seq. & c. Esau. & ibi glos. in verbo, piscatores, dist. 86. & capitul. 1. & 2. & ibi glos. & Panor. de clerico venatore, & de hoc venationis genere procedunt, quæ hæcenus dicta sunt. Alia venatio prohibetur istis solum ob honestatem, & status decentiam, vt venatio cuniculorum, & animalium mansuetorum, ac avium captio, sine strepitu & clamore neque enim status eorum permittit, vt his se frequenter exercent, & ita Monachis nigris prohibetur venatio fitiens dum fit ex proposito, & cum canibus simul & avibus, Clem. Ne in agro, de statu Monach. Si tamen taro, & recreationis causa id faciant, non peccat, dummodo abest scandalum, ex Syluest. verbo, venatio, & Henriquez vbi supra, cum alijs multis, quos refert, quod intelligo, quando cum silentio, & modestia id faciant, & tempore non prohibito, si enim id facerent in Quadragesima, graviter peccarent, sicut etiam si alijs temporibus ieiuniorum id facerent, argum. cap. Quid prodest, & cap. An putatis, dist. 86. & cap. si nulla, 23. quæst. 8. & Syluest. vbi supra. Vnde si clericus venationi huius generis operam daret, etiam tempore interdictionis, vt diximus, & etiam contra Prælati præceptum, si nulla alia culpa accedat, sed debitam diligentiam præmittat, & casu occideret hominem, quem perabat feram, aut si se exercens in Balista sagittam in volucrem dirigens, casu incidat in hominem, aut si Clericus porcos de agro pulsurus lapidem iaciat, & puerum interficiat, præmissa debita diligentia, irregularis non erit, argum. cap. Clerico, & glos. ibi, dist. 50. & Syluest. verbo, Homicidium, 2. §. Quinto & Tabiena, verbo, Irreg. 4. §. 19. in fine. Henriquez lib. 14. ca. 15. §. 3. Quia vt rectè docet Couar. vbi supra, vbi venatio interdicta est propter honestatem solum, si nulla alia culpa in ipso actu contingit, quam quod det operam rei interdictæ, irregularis non erit. Non enim culpa illa venationis illicitæ ad homicidium pertinet, sed tantum ad transgressionem præcepti de non venando constituti, quæ non sufficit ad irregularitatem ex homicidio casuali sine alia culpa subsequente. Ex quibus constat Caietani dictum 2. 2. quæst. 64. articulo. 8. vbi ait, clericum mortaliter venationi vacantem ab homicidio culpa excusari, quando nobilis Laicus venationi vacans ab homicidio culpa excusatur, quia scilicet adhibita est omnis diligentia, ne cuiquam noceret venatio, falsum esse, nisi cum distinctione prædicta subintelligatur; Si enim clericus venationem exercet, quæ non est ex se prohibita tanquam periculosa, sed propter decentiam status, sic verum affirmat; Sin autem venatio illa prohibita sit tanquam periculosa homicidij, sic falsum est, tunc enim Laicos adhibita diligentia, ab irregularitate homicidij iniusti casualis excusatur, cum hic omni culpa careat, hæc autem non nisi ex culpa contrahitur; Clericus verò etiam omni diligentia adhibita irregularis censendus erit, secus homicidio, cum sit culpabilis, vt subtiliter post Nauar. in Manu. capit. 27. num. 237. versic. 27. Frat. Mich. Salon in 2. 2. q. 64. art. 8. Controversia 3. annotavit, & ex doctrina in supradicti capite a nobis tradita evidenter deducitur.*

19. *Duodecimo inferitur, Irregularem esse eum, qui habet Vriun, Leonem, Canem, si aliquod ex his animalibus hominem occidat, quod intellige, si non caute, & bene ligata hæc animalia teneat, aut si ea ligata in via, vel in itinere aut in alio loco publico custodierit, ex hoc in cap. ad audientiam, de homicid. & Summa Confess. lib. 2. tit. 1. q. 28. Summa Aflens. par. 2. lib. 6. tit. 14. ar. 6. q. 9. S. Arr. 3. par. tit. 29. c. 2. §. Homicidium casuale. Summa Pifanel.*

- la, verbo, Homicidium, 3. §. 2. Angelica, verbo, Homicidium, 2. §. 16. Syluest. verbo, Homicidium, 2. versic. 24. Tabiena, verbo, irregularitas, 3. §. 18. Specul. tiru. de dispens. §. iuxta, Quid si aliquis tenet ceruum. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quest. 28. Nauar. in Man. cap. 27. num. 227. versicu. Decimo quarto, Conar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 4. nu. 10. versic. Quarto, de homicid. Henriquez lib. 14. capit. 1 §. 3. in fine. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 3. nam. 13. Toletus lib. 1. Instruct. Sacerd. cap. 29. in fine. Si enim ea caute, & bene ligata custodierit, nec in via, vel loco publico, sed in privato, tunc sic casu aliquem occidant, ab irregularitate excusatur, cum sit absque omni culpa, vt præfati DD. tradunt.
- 20 *Decimo tertio* infertur, Parentes, & nutrices, tenentes infantes in lecto irregulares esse si nocte in somnis dum dormiant, suffocentur, cum hoc eis prohibitum sit propter probabile periculum homicidij, quod inde euenire solet, vt cap. consultuisti, 2. quest. 5. vbi Stephanus V. id prohibet in vniuersum omnibus parentibus, & in cap. Quæstum, de pœnit. & remis. Clemens III. id in speciali Sacerdotibus Græcis prohibet, & est communis DD. Panorm. in d. cap. Quæstum, & facit cap. De infantibus, de his qui fil. occidunt. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. q. 57. Summa Pisanel. la, verbo, Homicidium, 3. §. 6. fina, Angelica Homicidium, 2. §. 15. Syluest. verbo, Homicidium, 2. §. 23. Tabiena verbo, irregularitas, 3. §. Sexto, & §. 14. Nauar. in Man. ca. 27. num. 236. versic. vigesimo quinto. Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 3. nu. 9. Henriquez lib. 14. cap. 1 §. 7. Alphons. Viuald. tract. de irreg. num. 243. Summa Corona, tit. eod. nu. 17. in Regula quarta Cosinus Philarchus lib. 4. cap. 11. §. 7. Regula tertia. Toletus lib. 1. Instruct. Sacerd. cap. 29. Notab. 1. Ioanes Chapanillus, de casibus referuatis, Casu 10. Quod procedit, vbi probabile periculum talis euentus præcaueri poterat, & negligentes fuerint in præcauendo. Si quidem, vt plurimum tenere infantes in lecto, statim offert periculum oppressionis, ideoque nisi debitis circumstantijs honestetur, est illicitum & periculosum, quia est contra curam debitam vitæ proximi. Sin autem honestetur ex iustis causis, & debitis circumstantijs, puta quia lectus est extensus, & infans satis distat a pariete, vel nutrice, & nutrix consuevit semper se inuenire in eodē loco, aut situ, quo se incipiendo dormire posuit, aut implacabilitas infantis hoc exigat, vel si parentes tam inopes sint, vt ob commodum infantis ita reponant, vt in frigore foueant, excusari videtur ab homicidio, & irregularitate, si casu infans suffocetur, quia non est rationabile his concurrentibus periculum timere. Vnde in cap. consultuisti, 2. quest. 5. non absolute præcipitur parentibus, ne tenellos infantes in lectu lis proprijs collocent, Sed admonendi sunt, & protestandi.
- 21 *ne cum aliquo periculo, aut negligentia eos sic ponant.* Si igitur ex circumstantijs consideratis nulla periculi ratio iuper sit, certè euentus similiter casualis omnino censetur, nec quicquam omnino voluntarij etiam indirecte habebit, & proinde nec ad homicidium, nec ad irregularitatem imputabitur. Addunt tamen Tabiena, in d. §. 14. Maiol. Viuald. & Henriquez vbi supra, quod si adesset censura excommunicationis, vt communiter fulminatur ab Episcopis in suis Diocessibus contra eos, qui culpabiliter suffocant infantes in lecto, (constat enim experientia multos pueros suffocari) tunc nullo modo possunt apud se tenere. Talis excommunicatio referuata habetur in Concilio Prouinciali Mediolanensi, 5. par. 2. tit. de Baptismo, §. Graue, & Concilio Prouinciali Mediolan. VI. tit. de baptismo §. Grauiissimo, & in Episcopatu Saouone, vt refert Alphons. Viuald. tract. de irreg. numer. 243. vbi prohibetur, ne infantes, qui nondum ætatis suæ annum expleuerunt, in lecto teneantur, & in Synodo Casinensi Sessione 3. tit. de secularium reformatione, capit. 7. decreto V. cui nos interfumus, idem sub eadem pena prohibetur, ne ante triennium expletum in lecto teneantur, vbi errore impressoris *Triennium pro annum* habetur. Quem impressoris errorem hic annotare voluimus, ne quis talem prohibitionem, tanquam nimis rigidam, & insolitam reprehenderet, sic enim in nostro libro manuscripto, *Idcirco sub excommunicationis pena, & alijs arbitrarijs, præcipimus,*
- ne infantes ante annum expletum, in lecto, dum dormiant, tenere præsumant;* habetur, lata namque fuit illa excommunicatio propter periculum suffocandi paruulos, vt constat quod quidem periculum post annum expletum, ante triennium cessat, vt experientia docet.
- 22 *Decimo quarto* infertur, Non esse irregularem clericum qui arborem alienam cædendo casu occidit aliquem, adhibita omni diligentia ne mors alicuius sequatur; Quia licet in hoc peccet Clericus quod arborem alienam cædat, quia tamen non est periculosa res, nec ex se ad alicuius mortem ordinata magis, quam si arborem suam cæderet, quia est irregularis, nisi sequatur mors ex defectu diligentie quæ adhibita, vt communiter tradunt DD. Sotus lib. 5. de iust. quest. 1. art. 9. vltra medium. Nauar. in Man. cap. 27. num. 237. versic. vigesimo sexto. Barthol. Medina, in 1. 2. quest. 73. art. 8. §. Tertia Regula, Henriquez lib. 14. capit. 1 §. 3. Michael Salon in 2. 2. questio. 64. artic. 8. Controuersia quicquid Sylue, verbo, Homicidium, 2. §. 18. & Maiol. lib. 5. cap. 48. §. 3. num. 11. putent irregularem esse, si cæderet lignum alienum, secus si arbor esset sua: quæ opinio omnino caret probabilitate, vt præfati auctores tradunt. Eodem modo non erit irregularis, si cædat arborem contra obedientiam superioris.
- 23 *Decimo quinto* infertur, Non esse irregularem Monachum, si pulsando campanam tempore prohibito adhibita debita diligentia casu aliquem occidat, ex eo quod tintinnabulum cadat. Sic Sotus, Nauar. Medina, Salis iacis proximè citatis, contra eundem Syl. vbi supra. Quauis enim pulsando tempore sibi prohibito peccet contra obedientiam, quia tamen non est res periculosa, aut ad mortem ordinata, non erit irregularis si casu quispiam occidatur.
- 24 *Decimo sexto* infertur, Non esse irregularem clericum, vel Monachum qui mercando aliquid contra superiorum obedientiam, casu inopinato, facta debita diligentia aliquem occidit, licet enim peccet sic mercando, non est tamen res periculosa, vel ad mortem ordinata, ex Nauar. Man. c. 27. num. 237. versic. Vigesimo septimo, & Henriquez lib. 14. cap. 1 §. 3. contra Sylu. verbo, Homicidium, 3. q. 1. §. Sexta.
- 25 *Decimo septimo* infertur, Non esse irregularem Monachum Franciscanum, qui equitando casu inopinato puerum occidit. Est enim peccat contra Regulam suam equitando, non est tamen res periculosa, vel ordinata ad mortem, dummodo diligentiam debitam adhibeat, ex Nauar. in Man. cap. 27. num. 238. §. Vigesimo octauo, & Barthol. Medina, in 1. 2. questio. 73. ar. 8. §. Tertia Regula. Henriquez lib. 14. cap. 1 §. 4.
- 26 *Decimo octauo* infertur, Non esse irregularem eum, qui inducat locum, vt intret vineam alienam causa furti occidatur focus a cane, vel custode vineæ, ex Henriquez lib. 14. capitul. 15. §. 3. & Mich. Salon in 2. 2. qu. 64. art. 8. Controuersis 3. contra Nauar. in relect. de furto, num. 24. cuius opinio tunc solum vera erit, quando probabiliter inducens noat tale furtum esse opus periculosum homicidij, & eo fine suasis, vt ille morti exponeretur, tunc enim, cū ex illa inductione sequatur mors, & cū consensu inducentis, est homicidium simpliciter volitum ab inducente, & consequenter homicidio secuto irregularis est, qui alii ad opus illud illicitum, & periculosum ex mala intentione induxit. Pati ratione, si quis mædet famulo vt rapiat feminam in suam libidinem, & famulus rapiendo aliquem occidit, mandans non est irregularis, quia tale mandatum non est ordinatum sufficienter ad mortem, sic Henriquez lib. 14. cap. 1 §. 3. Quod limitatur, quando non erat periculum probabile homicidij ex tali rapto, secus autem si periculum aliquod erat homicidij ex illo opere illicito, quod mandator ex qualitate personarum, loci, & actus, cogitare debuisset, tunc enim irregularis erit mandator, vt rectè Conar. in Clem. Si furiosus, p. 2. §. 1. nu. 2. versic. Sic fanè, in fine, de homicid. annotauit. Et qui fabrum lignarium fecit incedere per tectum, vt illud componat, non erit irregularis, si ille expertus forte cecidit, & mortuus est, ex Syluest. verbo, Homicidium, 2. §. Nono. Henriquez lib. 14. c. 15. §. 4. Angelica, verbo, Homicidium, 2. §. 8.

Dei monito infertur, Irregularem esse eum, qui reficiens
 rectum, & inde deiciens regulas, aliquem occidit nisi ver
 bis monuit, aut signum posuit, vt transientes sibi caueant
 ab ictu (regularum, sic Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §.
 19. Nauar. in Man. cap. 27. numer. 235. vers. 22. Maiol. lib. 5.
 1. cap. 4. §. 3. numer. 10. Henriquez lib. 14. capit. 15. §. 4. post
 5. Ant. 3. par. tit. 29. cap. 2. §. Homicidium casuale. Cosmus
 Philarchus li. 4. c. 1. §. 7. Regula 1. Summa Corona trac.
 de Irreg. num. 16. Regula 1.

28. Vigesimo infertur, Irregularem esse eum, qui puerum
 pro alportanda aqua mittit ad flumen, aut puteu discop
 percam qui suffocatus est. Nauar. in Man. cap. 27. numer.
 236. vers. 23. vigesimo quinto, & Henriquez lib. 14. capitul.
 15. §. 4. Nam inittens praecogitare debuit de verisimili pe
 niculo. Pari ratione irregularis est, qui mittit puerum ad
 aquandum equum, etiam si moneat eum, vt caueat a flu
 minis, si puer flumen intrat, & submersus sit, quod intelli
 gitur, quando probabiliter praecogitare debuit fore pericu
 lum, vt contingere solet. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quaest.
 26. Summa Astenfis par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 8. quaest. 8. §. 5. An
 ton. 3. par. tit. 29. cap. 2. §. Homicidium casuale. Angelica,
 verbo, Homicidium, 2. §. 22. Sylu. verbo, Homicidium, 2. §. 27.
 Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. 1. & §. 7. & Maiol. lib. 5.
 1. cap. 4. §. 3. numer. 14. Albericus, verbo, Homicidium, 6. in fi
 ne, & citat Hostiens. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 11.
 §. 7. Regula 2.

29. Vigesimo primo infertur, Irregularem esse eum, qui lu
 dendo lapidem proicit in aliquem, aut sclopm in ali
 quem explodit, si is, in quem lapis conijcitur, nec percussus
 est, fugiens cadat, & moriatur; quod intelligitur, quando
 fugiens timebat sibi de graui malo sibi infligendo nisi fu
 geret; & quando proiciens grauius percurret, vel iactus
 potuisset grauem percussorem facere, nisi alius fugisset,
 qui tunc proiciens tenetur de homicidio, tunc enim no
 xius, & periculosus est ludus etiam in pueris, secus autem
 si fugiens timebat solum de percussione leui, & percussus,
 & proiciens intendit solum leuiter percurre; vel si proi
 cians a longe lapidem misit, & terrefecit hominem eo mo
 do, qui non solet perturbare, aut nocere, tunc enim licet
 alius timeas fugeret, & corruens interiret, proiciens ir
 regularis non esset. Innoc. & Hostiens. & Panorm. in cap. ex
 hibita, numer. 4. & 5. de homicid. Summa Astenfis par. 2. li.
 6. tit. 14. art. 6. quaest. 4. Angelica, Homicidium, 2. §. 11. Syl
 uest. verbo, Homicidium, 2. §. 21. Hugut. in cap. sep. dist.
 50. Alberic. verbo, Homicidium, 6. Summa Confess. u. eod.
 quaest. 19. & 27. Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. Quarto.
 S. Anton. par. 3. tit. 29. c. 2. §. 3. Maiol. lib. 5. c. 4. §. 3. nume.
 4. Alphons. Viuald. tract. de Irreg. num. 267. & Henriquez
 30 lib. 14. cap. 15. §. 3. Eodem modo qui proicit lapidem in
 Petrum, & Petrus alterum impellit, sine dolo, & alter occi
 ditur, irregularis efficitur no Petrus, sed qui lapidem pro
 iecit in Petrum. Item, si Ioannes lapidem in Petrum inij
 cit, Petrus autem declinante ictum lapis percussit Paulum
 si Paulus occidatur, irregularis est, Ioannes qui proiecit la
 pidem, non Petrus qui ictum declinauit; & si Paulus qui
 occisus est, Clericus fuerit, Ioannes & excommunicatus, &
 irregularis erit. Hugut. in cap. Swpe, dist. 50. Summa Con
 fess. lib. 2. tit. 1. quaest. 27. Summa Astenfis par. 2. lib. 6. titul.
 14. art. 6. quaest. 8. S. Anton. 3. par. tit. 29. cap. 2. §. 3. Angeli
 ca, verbo, Homicidium, 2. §. 19. Syluest. verbo, excommu
 nicatio, 6. num. 6. §. Sciendum est quarto, vers. 2. Secundo
 ubi citat & sequitur Alan. & Hostiens. quoad casum praed
 ictum de excommunicatione, quia dat operam rei illicitae,
 & hoc non sine diabolica suasionem, & verbo, Homici
 dium, 2. §. 26. Nauar. in Man. capitul. 27. numer. 236. vers.
 vigesimo quinto, Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. 2.
 Maiol. lib. 5. capitul. 4. §. 3. numer. 5. & 6. & Henriquez
 lib. 14. capitul. 15. §. 3. qui duo vltimi idem docent quod
 Syluest. tam de excommunicatione, quam de irregularita
 te. Sin autem ictus lapidis directus fuisset in nauem, vel
 quadrupedem, non autem in hominem, & fortuito homi
 nem occidit, vel mutilat, non incurritur irregularitas,
 cum actio licita sit, & nullo modo ex se ad hominis occi
 sionem periculosa, vt colligitur ex glo. in c. Clerico, dist. 50.
 Sylu. Homicidium, 2. §. Quinto. Tabiena, Irregularitas, 3.

§. 19. Maiol. lib. 5. c. 4. §. 3. numer. 5. Alphons. Viuald. tract.
 de Irreg. nu. 270.

31. Vigesimo secundo infertur, Irregularem esse eum qui ioc
 perterrefacit virum meticulousum aliquo motu subita
 neo, si ipse eo metu percussus se praecipit, aut mutiletur,
 ex Maiol. lib. 5. capitul. 48. §. 3. numer. 8. & Henriquez lib.
 14. capitul. 15. §. 3. exemplum esse potest in circularere, aut
 alio deferente serpentes, aut angues, quos subito motu offe
 dat, vt metum incutiat, & ob id mors, aut mutilatio con
 tingerit, & iure ciuili extraordinaria poena punitur, pro mo
 do culpae, vlt. ff. de extraord. crimin. cuius culpa ratione
 inducitur irregularitas, vt praefati auctores tradunt. Item
 iuuenes lasciuientes, si vesicam turgidam porci subito ru
 pant, aut aliquid aliud, vnde subito ille fragor, & crepitus
 mulieri praegnantem abortus dederit, si hoc fecerint
 causa perterrefaciendi, irregulares sunt, si scire poterunt
 eam mulierem praegnantem fuisse, cum sint in dolo, &
 causam sufficientem abortus dederint, sic Innoc. Abbas
 & Vinc. Maiol. lib. 5. capitul. 38. §. 3. nume. 8. Summa Co
 rona tract. de Irregul. numer. 16. Regula 2. & Henriquez
 lib. 14. capitul. 15. §. 3. & faciunt quae tradit Caiet. 2. 2. q.
 64. articul. 8. in fine, maxime considerata feminaram natu
 ra, quae admodum timida est; quamuis Angelica, verbo,
 Homicidium, 2. §. 12. & Syluest. verbo, Homicidium, 2. §.
 22. & Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. 14. contrarium in
 hoc vltimo exemplo doceant in pueris, qui ludendo id fa
 ciunt sine dolo, & ignorantia probabili talis euentus futu
 ri & fauet Maiol. ubi supra, & est rationabilis opinio, cum
 dent operam ludo licito, & dolo careant. Et ex his casibus
 facile colligitur, quid in alijs similibus iudicandum sit.

32. Adde etiam haec, quae de homicidio casuali dicta sunt,
 intelligenda esse non solum, vt irregulares constituantur
 quoad ordines suscipiendos, sed etiam quoad susceptos,
 vt expresse docent Panormitan. in cap. Dilectus, numer. 3. &
 Ioan. Andr. quem Panorm. ibi citat, & Anan. & idem Pano.
 in cap. Significasti, 1. de homicid. & Couar. in Clem. Si fu
 riosus, par. 2. §. 4. numer. 11. in fine, de homicid. quicquid
 glo. in capitulo. Dilectus, in verbo, Nec actu, & Felin. in
 capital. presbiterum, numer. 3. de homicid. velint impedi
 re solum quoad ordines suscipiendos, non autem quoad
 susceptos.

De dispensatione in irregularitate ex Homicidio voluntario, vel casuali proueniente. Cap. VII.

SUMMARYM.

- 1 Dispensatio in irregularitate ex homicidio post Concilium Tridentino a quo facienda.
- 2 Irregularitas ex homicidio iniusto proueniens baptismo tollitur.
- 3 Papa in omni irregularitate ex homicidio voluntario etiam notorio dispensare potest, & quae huius sit ratio.
- 4 Papa cum homicida voluntario difficulter, & etiam additis quibusdam conditionibus dispensare solet.
- 5 Homicidium duplex est, aliud voluntarium, aliud casuale.
- 6 Voluntarium quidnam censendum.
- 7 Casuale quid & quotuplex sit.
- 8 Casuali in homicidio alia est ratio quoad culpam, alia vero quantum ad facultatem dispensandi in eo.
- 9 Dispensare potest Episcopus in omni irregularitate ex delicto occulto proueniente, excepto homicidio voluntario.
- 10 Dispensare non potest episcopus circa irregularitates ex delicto ad forum contentiosum deducto.
- 11 Tempus datum pro ordinibus suscipiendis, pendente lite circa delictum irregularitatem inducens, quodnam sit.
- 12 Episcopus inquisitus, ordines conferre, & alia Pontificalia exercere potest.

- 13 *Dispensare non potest Episcopus in irregularitate ex homicidio manifesto procedente.*
- 14 *Dispensare non potest Episcopus ad ordines minores, aut ad beneficium simplex obtinendum cum homicida voluntario occulto, aut manifesto.*
- 15 *Delictum publicum irregularitatem causans, in quo Episcopus non disensat, ut sit, quid requiratur.*
- 16 *Homicidium voluntarium etiam occultum irregularitatem inducit.*
- 17 *Alphonsi de Castro, & Couarruiae opinio de homicidio occulto, eiusque dispensatione, quae nam sit.*
- 18 *Lex Canonica, & humana actum humanum pure internum non comprehendit, & quae huius sit ratio.*
- 19 *Crimina grauiora, & depositione digna quanam sint.*
- 20 *Dispensare potest Episcopus in irregularitatibus ex homicidio casuali prouenientibus ad ordines minores, & simplex beneficium.*
- 21 *Dispensare potest Episcopus cum homicida casuali ad beneficium curatum retinendum.*
- 22 *Dispensare potest Episcopus in irregularitate ex homicidio causa defensionis propriae uitae etiam culpabiliter perpetrato.*
- 23 *Dispensare potest Episcopus in delictis occultis solum in sua diocesi, circa subditos suos.*
- 24 *Dispensare possunt Praelati regulares cum suis subditis regularibus in homicidio casuali, virtute privilegiorum suorum.*

1 **Q**uamuis olim dispensatio non parua inter DD. erat circa dispensationem huius irregularitatis, quia tamen hoc die, maxime post Concilium Tridentinum, materia haec faciliior, & rariiorque facta est quid circa hoc sciendum sit, breuiter in sequentibus exponemus.

2 **P**rimo igitur irregularitas haec per baptismum tollitur; quamuis enim nonnulli, quos superiori libro cap. 3. dub. 2. & cap. 15. dub. 5. reuulimus, existimauerint irregularitatem ex homicidio iusto, & absque culpa prouenientem non tolli per baptismum, quos latius illis in lecis confutauimus; tamen irregularitatem ex homicidio iniusto, & culpabili procedentem, baptismus deleri docuerunt & docent glossae in cap. Deinde, in verbo, *inter peccata*, dist. 26. ubi ait, omne irregularitatem ex proprio delicto prouenientem tolli in baptismo. Et expresse in cap. Si quis viduam, in verbo, post baptismum, dist. 50. ait homicidium voluntarium & culpabile, & irregularitatem inde prouenientem per baptismum tolli, & Archid. & Domin. ibi. & Vg. Tancred. & Ioan. Calde. quos refert, ac sequitur Panorm. in cap. Gaudemus, numer. 17. de diuortijs. Innoc. in capit. presbiterum, de Homicid. Hentic. in d. c. Gaudemus Hostiens. in Summa lib. 5. tit. de homicid. §. Qua pena. num. 5. Palud. 4. dist. 4. q. 1. artic. 1. vers. Quarto, Summistae communiter Summa Pisana, verbo Homicidium, §. 1. in fine, & S. Anton. 3. par. ut. 29. cap. 2. §. vlt. in fine. Angelica, verbo, Homicidium, §. 5. in princip. Syluest. verbo, Homicidium, §. 3. quest. 8. secula. primum, & verbo, Irregularitas, qu. 28. vers. primo. Tabiena, verbo, Irregularitas, §. 5. in princip. Nau. in Man. c. 27. num. 219. vers. Tertio. Mart. Ledef. 2. 4. qu. 26. art. 2. de Irreg. pag. 364. col. 4. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. §. 2. num. 5. de homicid. Maiol. lib. 5. cap. 51. num. 11. Henriquez lib. 14. cap. 17. §. 2. & Tolerus lib. 1. instruct. Sacerd. cap. 29. in princip. Ratio est; quia irregularitas haec solū oritur ex illo horrore occisionis, quia horror tollitur per baptismum, dū homo, qui prius erat quasi lupus Saulo similis, per regenerationem baptismi deposita feritate sit ovis mansuetus, & mutatur in virum alterum & planē homo nouus efficitur, arg. c. 1. dist. 26. & c. fertum & ibi glo. in verbo, quod non fuit, dist. 50. & consequenter Irregularitas ratione homicidij conungens, siue homicidium peccatum fuerit, siue non, tollitur per baptismum.

3 **S**ecundo Papa in omni Irregularitate ex homicidio voluntario etiam, notorio dispensare potest, ut cōmuni DD.

opinio testatur; sic Innoc. & Host. Anan. & Pan. in ca. scilicet dignum, num. 12. & idem Pan. in c. continebatur, nu. 3. & in cap. ad audientiam, nu. 4. ubi Socin. num. 95. de Hom. & Hostiens. in Summa lib. 5. tit. de homicid. §. fina. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quest. 62. Summa Astenfis, par. 1. lib. 6. tit. 14. art. 9. Sanctus Anton. 3. par. tit. 29. capitul. 2. §. vlt. in fine. Summa Pisana, verbo, Homicidium, §. 2. Angelica, verbo, Homicidium, §. 5. Syluest. verbo, Homicidium, §. 3. q. 8. vers. Secundum, & verbo, Irregularitas, qu. 28. vers. Tertio. Tabiena, verbo, Irregularitas, §. 5. in princip. V. l. ladiego tract. de Irreg. ca. vlt. Albert. Tromus, tract. de vero & perfecto Clerico lib. 2. cap. 26. Ludouicus Gomez in tract. expectatiuarum, num. 88. Nau. in Man. ca. 27. num. 236. col. 2. Couar. in Clem. Si furiosus, pa. 2. §. 3. num. 3. de homicid. Maiol. lib. 5. cap. 51. numer. 2. & 3. & Henriquez lib. 14. c. 17. 18. & 19. Ratio est; quia irregularitas homicidij voluntarij, sicut & omnis alia irregularitas, solo iure humano introducta est, ex Innoc. & alijs, in cap. ad audientiam, de homicid. Palud. dist. 25. q. 3. art. 2. Concluf. 3. Syluest. verbo, Irregularitas, qu. 28. vers. Tertio, ubi ait esse cōmuni DD. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 3. num. 3. de homicid. & Henriquez lib. 14. ca. 1. §. 3. Mich. Salen. in 2. 2. q. 64. art. 8. in princip. Alph. Viuald. tract. de Irreg. nu. 10. 14. & num. 212. & 213. Etiam si gloss. in capitulo, scilicet dignum, §. vlt. in verbo, consilium, & ibi Panorm. num. 12. & idem Panorm. in ca. ad audientiam, & ibi Martian. Socin. 3. qu. principiā, dicant contrarium, existimantes irregularitatem hanc esse de iure Diuino, propter illud 1. Paralip. 22. & 28. *Non aedificabis mihi domum, quia vir sanguinis es.* Quorum fundamentum falsum est, nec enim quacuque in scripturis dicuntur, de iure Diuino sunt, & indispensabilia, sed ea solum, quae Deus praecipit, vel qui scripturas scripserunt a Deo immediate tanquam praecipitum diuinum Ecclesiae tradendum susceperunt. Illud verò de Salomone templum aedificatum figura fuit mansuetudinis Christi, & Ecclesiae Christianae, quae in pacis vnione, concordia, & charitate fundata est, Ephes. 4. Adde etiam quod ipse Salomon homicida fuit, nam & Adoniam, & Iobab, & Semei, & alios interfecit, ut patet 3. Reg. 2. Et quantum in lege veteri prohibitum fuisse, illud tamē iudiciale fuisse, pertinens ad illum populum, post Christi verò passionem ceremonialis, & iudicialis legis illius cessant, nisi quantum Ecclesia illa prohibeat.

4 **N**ec obstat cap. Miror, dist. 50. ubi Ioannes Papa VIII. insinuate videtur non posse dispensari cum homicida; siquidem vel intelligi debet textus ille de Praelatis inferioribus, & non de summo Pontifice, vel ut cōmuniter praefati DD. tradunt, intelligitur Papam difficulte, & non nisi ex magna causa cum homicida voluntario dispensare solere, nisi cum eo, qui Religiosus sit, vel esse velit, vel in homicidio voluntarium sit omnino secretum, saltem ut in susceptis ordinibus ministrare possit. Immo Gomez vbi supra, & Ioannes Staphilens de licentia gratiae & iustitiae fol. 193. col. 2. & Couar. loco proxime citato docent, Papam quandoque quidem dispensare cum homicida voluntario etiam publico, quoad altaris ministerium, hoc tamen addito, quod intra triennium minime altari ministrat; Neque etiam post illud triennium permittit, ut in loco perpetrati delicti ministrat, sed in alio tantum, ad scandalum euitandum. Quae etiam dispensatio post Conc. Trident. Sess. 14. de reform. c. 7. & Sess. 24. de reform. c. 6. difficultior est, & cum dicatur ibi, *quod nullo modo cum eo dispensetur.* Quo sensu intelligi debet Summa Confess. lib. 2. tit. 1. cap. 62. ubi ait, circa homicidium voluntarium nunquam inuenitur cum aliquo dispensatum, sed potius depositio cum aspera penitentia, hoc est, non dispensetur facile cum talibus, & non nisi iniuncta aspera penitentia.

5 **T**ertio sciendum est pro intelligentia Concilij Trident. Sess. 14. capitul. 7. & Sess. 24. capitul. 6. homicidium aliud esse voluntarium, seu ex proposito, per industriam, aut per insidias commissum; aliud casuale. Voluntarium dicitur illud, quod est cognitum, & intentum, vel per industriam, vel per insidias, vel voluntate, & ex proposito factum, vel in causa propinqua, & ordinata ex se ad mortem

tem, quale est v.g. porrigere alicui venenum lethiferum; aut ferre ensē punctum circa præcordia, vel circa caput eam causam. Et hoc modo intelligitur Trid. Sess. 14. de Reform. cap. 7. in prima parte, vbi statuitur, vt nunquam dispensetur cum homicida voluntario, & Sess. 24. de Reform. ca. 9. vbi prohibetur Episcopo ne dispensare possit in homicidio voluntario. *Casuale* verò est duplex, vno modo, quando omnino sequitur præter aliquam culpam & præter omnem intentionem, & de hoc non agitur in presentiarum. Alio modo dicitur casuale, quod tamen est voluntarium in causa, & solum est volitum indirectè, & dicitur casuale prout distinguitur contra voluntarium, tale enim casuale non solet dici voluntarium, quia non est directè volitum. Et in hoc casuali homicidio, alia est ratio quoad culpam, alia verò quantum ad facultatem dispensandi in eo: Nam quantum ad culpam, satis est, si sit intentum in sua causa ordinata ad illud, vel ex natura rei, vel saltem, vt plurimum hoc est, homicidium casu factum, tunc culpa imputatur, etiam si sequitur ex aliqua causa, ex qua vel semper, vel vt plurimum solet accidere; At verò quantum ad facultatem dispensandi in homicidio casuali, diuersa est ratio, satis enim est, vt homicidium sit casuale quomodocunque, ad hoc vt Episcopus in eo dispensare possit, ideo enim casuale dicitur quia opponitur voluntario directè. Et de hoc intelligitur Conc. Trid. Sess. 14. de Reform. c. 7. in parte vltima, vbi postquam dixit, non dispensetur ad ordines in homicidio voluntario; subdit, si vero homicidium non ex proposito, sed casu, &c. intelligit enim Concilium homicidium casuale, quod est voluntarium solum indirectè, & in causa si fuerit etiam Sess. 24. de Reform. cap. 6. vbi datur facultas Episcopis, vt dispensare possint in irregularitate proueniente ex delicto occulto, etiam ex homicidio casuali nondum deducto ad forum contentiosum. Ex quibus sequitur, quod si aliquis occidit hominem, non intendens occidere; Item si quis mandat alicui vt verberet, vel percutiat ita, vt non occidat illum, si mandatiarius occidat, est homicidium casuale dispensabile ab Episcopo. Nau. in Man. c. 27. nu. 240. & consil. 57. de homicid. Henriquez lib. 14. cap. 19. §. 3. in annot. litera E. Item, si quis facit aliquid, vnde secuta est mors, non tamen fecit animo inferendi mortem, incurrit irregularitatem ex homicidio casuali prouenientem. Sic etiam si quis defendat se, & se defendendo alium occidat, excedendo moderamen inculparæ tutelæ, solum homicidium dispensabile, & irregularitatem inde prouenientem incurrit, ex Nau. in Man. c. 27. nu. 240. & consil. 8. de homicid.

Quarto, Episcopus dispensare potest in omnibus irregularitatibus prouenientibus ex quocunque delicto occulto in foro contentiæ, excepto homicidio voluntario etiam occultissimo ex Trid. Sess. 24. de reform. c. 6.

Quinto, Episcopus dispensare non potest circa irregularitates propter delictum deductum ad forum contentiosum, ex Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 6. quod intelligitur ite durante. Vnde, si quis vel denunciatus fuerit Iudici de aliquo delicto graui quod irregularitatem inducit vel de eodem inquisitus sit, vel etiam de tali delicto accusatus dispensare non potest Episcopus, sed solus Papa, vt pendente denunciatione, inquisitione aut accusatione, promoueri possit, argum. omnipotens, & ibi glo. de accusat. & arg. c. Tantus, dist. 81. & Specul. tit. de dispensat. §. iuxta veritatem denunciatus, & veritatem accusatus. Maiol. lib. 3. cap. 17. num. 3. & Henriquez lib. 14. cap. 17. §. 3. in text. & in annot. litera H. & cap. 18. §. 1. in fine & cap. 20. §. 4. Quod intelligitur ex Maiolo, de delicto post baptismum commissio, & de quo non perniciter; tunc enim delictum vtpote deletum, non debet impedire quo minus promoueri poterit, ex gloss. in princ. dist. 49. in verbo, si adhuc, sed de ille, qui neque inquisitur, neque accusatur, sed ei in modum exceptionis tale crimen obijcitur, promoueri non debet, nec enim eo dispensare potest Episcopus, donec super exceptione fuerit plane discussum. Quod intelligo de graui crimine quod inducit irregularitatem, de quibus criminibus infra dicetur, vt docet Maiol. vbi supra, c. 17. num. 19. arg. cap. si forte, de elect. lib. 6. & tempus datum ad litteram terminandam, in ordinibus suscipiendis, pro Episcopis est semper, pro alijs ordinibus Episcopo inferioribus

ab eis expectatur, infra quod tempus, si denunciatio, inquisitio, accusatio, vel exceptio non expediatur, poterit Episcopus talem ordinare; vt notat glo. in ca. Tantus, in verbo, obrepit, dist. 81. & citat. Authen. de sanct. Episcop. §. 3. Collat. 9. & glo. in cap. omnipotentis, in verbo, Nuntiantur, de accusat. & idem docet Maiol. vbi supra, nu. 9. Hæc autem procedunt in promouendis, at in promotis secus est, Nam Sacerdos, aut alius etiam accusatione, vel exceptione pendente, ordines suos exercere potest: Non enim illis obest, donec per Iudicem, ante, vel post sententiam interdicatur, cum hoc iure non sit prohibitum: Et ideo Episcopus suspectus, inquisitus, vel accusatus potest ordines conferre, & alia Pontificalia exercere, & Sacerdos munera Sacerdotalia peragere, si illis inhibitum non fuerit, quod tamen Maiol. lib. 3. c. 17. num. 10. & Henriquez lib. 14. c. 17. §. 3. in annot. litera L. bene limitant, nisi accusatio esset de delicto enormi, & cum scandalo; tunc enim Iudex prohibere potest sic infamatum, ne in ordinibus susceptis minister arg. cap. ex tuarum, de purg. Canon. Indiciali Inquisitionum in verbo, purgatio, §. 1. Quod si reus medijs etiam deprauatis causam viciat, & absolutus sit, ita vt cessat ratio deducendi criminis ad forum contentiosum, tunc delictum censetur occultum, & in quo dispensare potest Episcopus virtute Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 6. vt tradunt Alphonsus Viualdus tract. de Excommunicatione, num. 42. vbi ait grauissimos Doctores Salmanticenses ita censuisse; & Henriquez lib. 14. cap. 20. §. 4. citans ad hoc Nau. in Man. cap. 27. num. 241. ver. primo, in fine, vbi fauere videtur huic sententiæ. Addunt autem Maiol. lib. 3. cap. 17. num. 10. & Henriquez lib. 14. ca. 17. §. 3. in annot. litera H. quod si delictum, de quo accusatur, aut denunciatur tale sit, in quo Episcopus præueniendo potest dispensare, tunc quidem etiam causa pendente poterit Episcopus in irregularitate illa dispensare, Papa verò in quocunque delicto etiam ad forum contentiosum deducto quantumuis enormi dispensare potest, vt quis non obstat accusatione delicti pendente, iniuret sacris, aut beneficium obtineat, & vt sic dispensato nihil noceat exceptio per accusatorem opposita, vt Specul. in tit. de accusat. §. 1. Zabari. in cap. vlt. de schismat. Burgas. de irreg. tit. de dispensat. par. 2. Conclus. 4. num. 13. Maiol. lib. 3. c. 17. num. 10. & Henriquez lib. 14. c. 17. §. 3. in annot. litera H. & c. 18. §. 1. in fine tradunt.

Sexto, Episcopus dispensare non potest in irregularitatibus ex homicidio manifesto prouenientibus, vt colligitur ex Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. c. 6. & est communis DD. opinio, & certa.

Septimo, Episcopus post Conc. Trid. dispensare non potest in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto, aut manifesto, neque ad ordines Minores, neque ad simplex beneficium obtinendum, vt colligitur ex Conc. Trid. Sess. 14. de Reform. c. 7. & Sessio. 24. de Reform. c. 6. Nau. in Man. cap. 27. num. 194. ver. Septimo & num. 240. ver. Quarto, & Tomo 2. consil. 17. numer. 3. de homicid. Maiol. lib. 3. c. 48. in princip. num. 11. in fine & §. 3. num. 18. Frat. Lud. Lopez 2. par. instruct. c. 93. circa medium, & Henriquez lib. 14. cap. 19. §. 1. & in annot. litera D. Alph. Viual. tract. de irreg. num. 325. Summa Corona tit. eod. num. 22. Cosinus Philarchus lib. 4. c. 11. §. 8. Greg. de Valentia, tom. 4. disp. 7. q. 19. puncto 3. §. 5. Petrus de Arragon. 2. 2. q. 64. art. 8. in fine. Toletus lib. 1. instruct. Sacerdot. cap. 31. & expresse habetur in d. Sess. 14. ca. 7. vbi dicitur, Nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si eorum non habeant animarum, conferri liceat; sed omni ordine, ac beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuo careat, ergo carebit vsu etiam ordinum Minorum. Vnde sequitur falli Mart. Ledesma. 2. 4. q. 26. art. 2. de Irreg. pag. 366. colum. 2. cum velit Episcopus dispensare posse cum isto ad beneficiū simplex, & citat cap. 2. de elec. pag. in duello. Nam vt notat Nau. in Man. cap. 27. nu. 240. ver. Quarto, & Henriquez lib. 14. cap. 19. §. 1. in annot. litera E. in fine caput illud 2. de Cler. pag. in duello, solum agit de homicida casuali, & fauere Angelica verb. Homicidium §. num. 4. Et cū quicquid hæc res fecerint DD. antiqui iam post Concil. Trid. res est certa. Et pari ratione deceptus est Fr. Medina lib. 1. cap. 11.

- §. 12. vt Henriquez vbi supra notat, dum dicat Episcopum dispensare posse ad Minores, non obstante Conc. Trident. Sess. 14. c. 7. eo quod Trid. ibi solum ait, *Nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit*, quasi velit posse ad minores ab Episcopo dispensari. Siquidem Concilium paulo post subdit, *omni ordine careat*, ergo & ordinibus minoribus carere debet, cum hi vere ordines sint, & Sacramentum. Vnde de Panorm. in cap. 2. num. 7. de cleric. pugn. in duello, dubius est, an iure antiquo Episcopus dispensare poterat ad minores, & potius in partem negatiuam inclinatur, & expresse negat Innoc. vt ibi notat Pan. & Cou. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 3. nu. 5. de homicid. ait, nullibi, probari quod Episcopus in homicidio voluntario ad minores dispensare possit, non solum, vt non iniurietur minoribus de nouo, sed etiam, vt nec in susceptis ministret.
- 15 *Dixi, ex delicto, seu homicidio voluntario occulto, aut manifesto*; Siquidem non satis est factum esse publicum, sed oportet, vt delictum propter quod incurritur irregularitas ex homicidio, sit occultum, vel manifestum, vt latius in c. 13. dicemus. Vnde quamuis hoc parum refert, quoad homicidium voluntarium, cum in nullo possit Episcopus dispensare, in alijs tamen delictis id plurimum refert, vt ibidem latius exponemus, cum in occultis dispensare possit, non in manifestis.
- 16 *Dixi, post Concilium Trident.* Quia ante Tridentinum dissentio erat inter DD. circa homicidium voluntarium occultum, & eius dispensationem. Nam Castro libr. 2. de potest. leg. pœn. cap. vlt. in Conclus. 3. (qui tamen in vltima editione id retractat ob Conc. Trid. Sess. 14. de Refor. cap. 7.) docuit irregularitatem prouenientem ex homicidio occulto omnino, & per se non indigere etiam dispensatione Episcopi; ea ratione ductus, quia delictum ita occultum non videtur subijci punitioni, & legibus Ecclesie; ne alioquin reus cogereetur prodere crimen suum occultum extra confessionem, aut cessare a celebratione Missæ cum scandalo, & infamia sui, contra Regulam S. Thom. 2. 2. q. 61. ar. 2. ad 2. Quam suam sententiam probare conatur ex c. Ex tenore, de temp. ordin. Ad caput verò fin. tit. eod. & c. inquisitionis, de accusat. quæ videntur contrarium dicere. Respondet, loqui in homicidio, seu delicto occulto per accidens, hoc est, quando crimen non est omnino occultum, sed in iudicio paucis saltem testibus probari possit. Eandem sententiam etiam tenuerunt Atchid. cap. De his, 2. dist. 50. & Angelica, verbo, Homicidium, §. 1. Alij verò omnes verius tradunt ex huiusmodi homicidio occulto omnino contrahi irregularitatem, & indigere dispensatione, sic glos. in cap. fin. in verbo, *Homicidij*, de temp. ordin. & in cap. inquisitionis, in verbo *Si homicidium*. Anchar. in Regula peccati venia. de reg. iur. libr. 6. colum. 3. Innoc. in c. Dilectus, de temp. ordin. Panorm. in cap. fin. nume. 3. de temp. ordin. & in c. inquisitionis, num. 3. de accusat. Sylue. Homicidium, 3. quæst. 8. vers. Quartum, in fine. Corduba, in Summa, quæst. 41. dub. 1. Mai. in Man. c. 27. num. 194. vers. Septimo, & nume. 239. vers. Secundo, Martin. Ledes. 2. 4. q. 26. art. 2. de irreg. pag. 366. colum. 1. Sotus 4. dist. 6. quæst. 2. art. 3. vers. Dux priores Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 3. num. 4. de homicid. Maiol. libr. 5. in princip. nu. 2. & Henriquez lib. 14. c. 19. §. 1. & c. 20. §. 4.
- 17 *Differunt* tamen hi DD. quoad dispensationem in tali homicidio occulto; nam Ancharan. & Innoc. vbi supra vouerunt Episcopum posse dispensare in homicidio occulto quoad ministerium altaris, & ordinum susceptorum tantum, non autem suscipiendorum. Panorm. verò, in cap. At si Clerici, §. 1. nu. 5. de iudic. in c. ex tenore, de temp. ordin. & Angelica, verbo, Homicidium, §. 1. existimant si dispensatione indigeat, posse Episcopum in eo dispensare absolute; hoc est, tam quoad suscipiendos, quam quoad susceptos; non enim vllam restrictionem addunt. Immo Cou. in Clem. Si furiosus par. 2. §. 3. n. 4. vers. Hoc ipsum evidentijs, in fine, de homicid. existimat posse Episcopum dispensare cum homicida voluntario occulto, non obstante Conc. Trid. Sess. 14. ca. 7. vnde ait Concilium, intelligi solum de homicidio occulto per accidens, & non occulto, omnino, & per se, adeò vt Concilium prohibeat solum Episcopis ne dispensare possint quoad ordines suscipiendos, in ho-

micidij, quæ licet sint occulta, possunt tamen probari, nec sunt omnino occulta.

18 *Ceterum* hæc Castri opinio ante Conc. Trident. vt ex dictis constat, improbabilis erat; Quamuis enim Lex Canonica, & humana nullo modo comprehendat actum hominis parè internum, ex eo quod Lex humana tantum puniat eos actus quos vel cognoscit, vel cognoscere potest, actus autem internus Lex non cognoscit, nec cognoscere potest. Si tamen actus ille, ob quem imponitur irregularitas, in aliquem actum, vel signum externum prodijit, quauis actus ille externus sit occultus, punitioni Ecclesie subijcitur. Pro concordia verò textuum c. ex tenore, & cap. vlt. de temp. ordin. & cap. inquisitionis, de accusat. qui videntur subijcituricem contrarij, sciendum est, quædam esse crimina graua, & enormia, & depositione digna ab ordinis ministerio, vt v.g. periurium, adulterium, falsi crimen. Simonia in beneficio acquirendo commissa, de quibus in ca. *At si clerici*, §. vlt. de iudic. & cap. *Tua*, de pœnis, & hæc si occulta sint, non efficiunt eorum auctorem irregularem; & de his intelligitur d. c. ex tenore, de temp. ordin. vbi dictum est, non esse quenquam prohibendum a ministerio ordinis suscepti, nec a promotione ad alios, si crimen occultum sit, id est, nondum in iudicium deductum per probationem, nec notorium, nec publicum, id quod etiam in d. cap. fin. de temp. ordin. expresse habetur, id quod procedit, ex Cou. in Clement. Si furiosus, par. 2. §. 3. vers. Hoc ipsum evidentijs, de homicid. etiam hæc crimina non essent omnino occulta, sed duobus, aut tribus testibus probari possent, modo non sint notoria, nec in iudicio probata. Alia verò crimina sunt enormia, & depositione digna, propter quæ esse sint occulta, & probari nequeant, ipso iure incurritur irregularitas, ita vt nec ordines de nouo sumere, nec in susceptis ministrare possit, eo quod ius Canonicum ita expressit, vt est homicidium voluntarium etiam occultum; immo aliqui idem dicendum putant de Simonia in ordine, vt glos. in c. *Nescium pridem* in verbo, *Sed duntaxat*, in fine, de renunciat. & eadem glos. in c. *Inquisitionis*, in verbo, *Homicidium*, de accusat. & Cou. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 3. num. 4. vers. *Hoc ipsum evidentijs*, de homicid. At certe de simonia occulta id non habetur iure aliquo expressum; quamuis enim simoniacus in ordine etiam occultus, ipso iure suspensus sit, ex glos. in c. *Reperuntur*, in verbo, *Anathematis*, 1. q. 1. & glos. in c. *Tanta*, in verbo, *omnis peccator* & ibi Inno. num. 1. de Simonia, de qua re latius in sequentibus c. 12. num. 19. agemus; vt tamen talis irregularitas sit, nullibi in iure expressum est; irregularitas autem non nisi in casibus iure expressis incurritur, c. *Is qui*, de sent. excomm. lib. 6. At verò de homicidio occulto ius Canonium id satis expressit, c. fin. de temp. ordin. iuncta glos. in verbo, *Homicidij*. Postquam enim enumerasset, quædam crimina, quæ non impediunt ordinis susceptionem, aut susceptionem post penitentiam, nisi notoria essent, aut ministerio comprobata, excepit statim Gregorius Papa IX. *non homicidij*; Homicidium ergo etiam occultum, irregularitatem inducere, satis manifeste docet, prout Doctores communiter tradunt. Cum igitur Lex Canonica inducens irregularitatem ob actum homicidij, non distinguat inter homicidium occultum, & publicum, sed simpliciter imponendo irregularitatem homicidio includit etiam illud quod est omnino occultum, dum modo sit externum, vt Couar. vbi supra. d. vers. *Hoc ipsum evidentijs*; rectè contra Alphonsum a Castro inferit; ita & nos contra eundem Couar. colligimus, quod eo ipso quod Concil. Trid. prohibet Episcopis ne in homicidio voluntario dispensent, Sess. 24. de Refor. c. 6. intelligitur Concilium eis prohibere, vt non solum in homicidio publico, sed neque etiam in occulto dispensare queant, sicut in Sess. 14. de Refor. c. 7. prohibuit, vt qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit. Vnde sicut post Conc. Trid. certum est, ex homicidio occulto externo incurri irregularitatem ita etiam certum esse debet post idem Conc. Episcopos cum homicidio voluntario manifesto, vel occulto dispensare non posse; & quidem Syluest. verbo, Homicidium, §. 9. n. 8. vers. Quæ-

Quartum, in fine, & Tabiena, verbo Irregularitas, §. 5. 1. nunc prefatum Concilium docuerunt Episcopum dispensare cum eo non potuisse, & post idem Conc. Nau. in Man. c. 27. num. 194. vers. Septimo, & num. 239. vers. Secundo, c. 27. num. 194. vers. Septimo, & Maiol. lib. 5. c. 48. initio, nu. 11. & nu. 240. vers. Quarto, & Maiol. lib. 5. c. 48. initio, nu. 11. in fine, expresse testantur Episcopos, nec homicidij manifestis, nec occultis beneficia simplicia, nec ordines, nec officia Ecclesiastica conferre posse; Siquidem Pape semper hęc dispensatio reservatur, ex Trid. Sess. 14. c. 7. & Sess. 24. c. 6. Quare licet Alphonsus Vivaldus tract. de irreg. num. 3. 2. 5. velit hanc communem esse tenendam malè tamen addit opinionem Couarruuię practicari posse.

10. *Dei* in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio casuali, id est, voluntario indirectè, potest Episcopus dispensare ad ordines Minores; & beneficium simplex obtinendum, facit cap. Henricus, de cleric. pug. in duello. & Host. & Pan. lib. 1. nu. 3. 4. & 7. Innoc. in c. 2. de Cler. excom. ministr. Pan. in c. continebatur, n. 3. & in c. ad audientiam, n. 4. de homicid. Hostien. in Summa lib. 5. tit. de homic. §. hinc Summa Astensis, par. 2. tit. 14. art. 6. quæst. 2. Angelica, verbo Homicidium §. num. 2. & num. 4. Syluest. verbo Homicidium, §. 9. 8. versic. Quintum, & versic. Sextum, Tabiena, verbo irregularitas, §. in princip. Martin. Ledesin. 2. 4. quæst. 26. art. 2. de irreg. pag. 366. col. 2. Nau. in Manu. c. 27. num. 240. vers. Quarto, Maiol. lib. 5. c. 48. §. 3. num. 18. vbi id limitat de homicidio occulto, ex Trid. Sess. 24. ca. 6. Siquidem in casu manifesto, quantumuis careat culpa, semper egerit Declaratoria per commissionem Pape committendam Episcopo, vel alteri delegato, cum plena causę cognitione, ex Conc. Trid. Sess. 14. de reform. c. 7. Cou. in Clem. Si furiosus, p. 2. §. 3. num. 6. de homicid. Cosmus Philareus lib. 4. cap. 11. §. 8. Ioannes Chapanillus de casibus reseruat. ca. 3. q. 3. dub. 8. §. Secundo, & cap. 10. quæst. 3. & Henriquez lib. 14. cap. 19. §. 2. vbi docet Episcopum iure antiquo dispensare potuisse cum homicida casuali culpabili etiam publico, in vtroque foro, vt in minoribus susceptis ministraret, quod etiam docuit Cou. vbi supra: ad id secundum Henriquez iure antiquo dispensare potuisse Episcopum, vt reciperet Minores, & denique tertio, idem Henriquez lib. 14. c. 9. §. 3. & cap. 17. §. 5. & in annot. litera M. c. 19. §. 2. & in annot. litera X. docet, nouo iure Conc. Triden. Sess. 14. de reform. c. 7. & Sess. 24. de reform. c. 6. Episcopum in homicidio casuali in vtroque foro dispensare posse ad ordines Minores, etiam in casu publico, & sic exponit Nau. in Man. cap. 27. num. 240. vers. Quarto, ad sacros vero ordines dispensat, si homicidium casuale sit occultum, Sess. 24. cap. 6. quod verò Sess. 14. ca. 7. de reform. habetur: *ad sacros dispenset*, intelligitur in homicidio casuali, si delictum publicum sit, id quod, re consultata cum

11. *Superius* in praxi docet esse receptum. Quibus omnibus addo ex Panor. in c. 2. nu. 3. de Clerico pug. in duello, & Decio in c. At si Clerici, §. 1. num. 16. de iudicij, & Nauar. in Manu. c. 27. nu. 240. vers. Quarto, & tomo 2. cõf. 45. in Nouis, aliàs num. 1. in antiquis. cõf. 13. de officio cordia. versic. Secundo. Vivald. tract. de Irreg. nu. 3. 19. Thomas Zerula par. 2. in verbo dispensatio, §. 3. Bart. Medina, lib. 1. in tract. Confess. c. 11. §. 12. Episcopum dispensare posse ad retinendum beneficium curatum, quod ante homicidium obtinuerat, non verò vt beneficium curatum de nouo obtineat.

12. *Nunc* Episcopus dispensare potest in irregularitate proueniente ex homicidio causa defensionis proprię vitę perperato, sed culpabiliter, quoniam scilicet aggressus aggressorem occidit excedendo moderamen inculpate tutelę, vnde iniunctum, & volitum homicidium commisit, & colligitur ex Conc. Triden. Sess. 24. de reform. cap. 7. vbi dicitur: *Episcopus dispensare cum eo, qui occidit in defensionem vite sue*. Per quod apparet Concilium non loqui de illo homicida, qui occidit ob inuitabilem necessitatem defendendi vitę, quia talis nullatenus est irregularis, ex Clem. Si furiosus, de homicid. Sed de illo homicida, qui eger dispensatione, & per consequens de eo, qui in se defendendo accessit moderamen inculpate tutelę; talis enim sit irregularis, quantumuis non ea irregularitate, quę est in dispensatione nisi a Papa, ergo illa, quę ab Episcopo dispensari potest, & ita expresse docent Greg. de Valentia, tomo 4. disp. 7. q. 19. puncto 3. §. 3. Toletus lib. 1. Instruct. Sacerd. ca. 3. 1. Nau. in Man. c. 27. nu. 239. versic. Secundo, vbi ait, ita dictum fuisse in Sacra Penitentiaria, ob prædictum locum Concilij Trid. & tomo 2. Confil. 36. in Nouis, aliàs in antiquis cõf. 8. de homicid. idemque tradit Henriquez lib. 14. cap. 10. §. 2. & cap. 19. §. 3. qui ambo affirmant posse dispensare etiam in Sacris, id est, vt in susceptis sacris ministris, aut de nouo sacris initiatur, quod intelligitur, quãdo constat excessisse mortaliter in defensione sui; si enim reus sit occultus, & constet excusatum a peccato mortali in defensione, non eget vlla dispensatione, aut declaratoria sententię; quãdo autem dubium est, an mortaliter excesserit moderamen in defensione, potest, & debet iudex dispensare; id quod colligi potest ex illis Concilij verbis *iure quãdammodo dispensatio debetur*; Episcopo autem dispensationem negante, vt mittret in susceptis, dum delictum sit occultum, causa ipsa committitur Metropolitanò, aut Episcopo viciniore, vt in dubio declarat.

23. *Decimo*, Quę a Conc. Trid. Sess. 24. c. 6. conceduntur, vt Episcopi in delictis occultis, exceptis irregularitatibus, quę ex homicidio voluntario proueniunt, dispensent intelligenda sunt, vt ita dispensare solum possint in Diocesi sua, vt ibi Conc. ad 16. siquidem extra Diocesim, & territorium non conceduntur hæc Episcopos, sicut nec exerceat Pontificalia, iuxta Conc. Trid. Sess. 6. de reform. c. 5. aut excommunicare extra territoria sua possunt, vt recte Henriquez lib. 14. c. 20. §. 5. annotauit; additque Concilium in d. c. 6. quod hæc solum possunt circa subditos suos; vnde & Monachos nõ exemptos, aut Moniales non exemptas sicut absolueret etiam cum eis dispensare potest Episcopus, cum hi sibi subditi sint iure communi. Et quãuis Monachos exemptos in sua Diocesi habitantes nec absolueret, nec cum eis dispensare valet, si tamen a Prælatis suis subiciantur Episcopis in eum finem, vt dispensentur, tunc quidem cum eis dispensare possunt, cum Regulares omnes iure communi subiecti sint Episcopo, in cuius Diocesi degunt; adeo, vt licet ob priuilegia Regularibus concessa, Episcopus in odiosis Iurisdictione in illos vti nequeat, in causa tamen fauorabili Episcopo loci a proprijs Prælatis subijci possunt. Debet autem per se ipsum Episcopus dispensare in casibus prædictis, in quibus potest, nisi id velit Vicario specialiter deputato committere, vt ex dicto Concil. Sess. 24. de reform. c. 6. colligitur, & faciunt quę a Nauar. tom. 1. cõf. 1. num. 88. de constitut. & tomo 2. cõf. cõf. 11. de priuilegijs in Nouis, aliàs in antiq. cõf. 1. §. nu. 1. de sent. ex com. & Henriquez lib. 14. cap. 19. in fine, & alijs traduntur.

24. *Vndecimo*, Quamuis Petrus de Arragona, 2. 2. q. 64. art. 8. in fine, & Michael Salon ibidem, Controuersia 4. in fine, dubij sint, an superiores, seu Prælati Religiosorum dispensare possint cum subditis suis Regularibus in homicidio casuali, virtute suorum priuilegiorum, & in eam partem potius inclinent, quod non possint; Alij tamen docent huiusmodi priuilegiatos, quibus concessum est dispensare cum irregularibus in omni irregularitate, excepta ea, quę ex homicidio voluntario, & bigamia contrahitur, virtute illius priuilegij dispensare posse in irregularitate cõtracta per homicidium casuale, quamuis culpabile etiam mortale, siue dando operam rei licitę, siue debita adhibita diligentia, siue dando operam rei illicitę. Sic expresse Caiet. 2. 2. quæstio. 64. art. 8. in responsa 3. & in Summa, verbo irregularitas. Anton. de Corduba in Summa, quæst. 34. Alphons. Vivald. tract. de irreg. num. 3. 19. citans etiam Didacum de Perez in Rubrica, De Homicidio, tit. 1. lib. 8. ordinan. Ioann. Chapanillus lib. de casib. refer. cap. 10. quæst. 3. in fine. Henriquez lib. 14. c. 9. §. 3. litera A, vbi ait, Regulares in Hispania ita practicantur, citat etiã Magistrum Penam 2. 2. fauent etiam Maiol. lib. 5. de irreg. cap. 51. num. 12. & Couar. in Clem. Si furiosus par. 2. §. 3. in fine, de homicid. Et quidem, cum Episcopus dispensare in ea possit, vt diximus, nihil mirum, si Prælati Religionum, qui Episcopalem, aut quasi Iurisdictionem Episcopalem habent, id possint cum suis subditis, maxime cum hoc in fauorem Religionis redundet, cui certum est Summos Pontifices

in concessione huiusmodi privilegiorum favore plurimum voluisse. Quae omnia ex privilegijs eisdem concessis manifesta esse possunt, quae legi possunt in compendio privileg. Mendicant. in verbo, Absolutio ordinaria quoad fratres, num. 49. Vbi Martinus V. concessit Monachus S. Benedicti vallis oieris, vt a suis superioribus, super omni irregularitate, etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi vicem referuat (in morte videlicet, & in membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione) valeant dispensare, dum tamen aliquid horum trium non sit notorium, & hoc propter scandalum. Quae concessio postea extensa, & communicata fuit omnibus alijs Monasterijs eorum, & in verbo Dispensatio, nu. 24. vbi Ant. Corduba expresse docet, posse Praelatos dispensare in homicidio casuali, & idem docet Cappucinus in annotatione eiusdem loci. Simile privilegium concesserunt, Sixtus IV. & Iulius II. Fratribus ordinis Minorum, vt habetur ibidem, in verbo Dispensatio, nu. 9. & nu. 12. & nu. 21. Et Eugenius Papa IV. Patribus Congregationis nostrae Casinensis concessit, vt cum omnibus & singulis Monachis, Nuntijs, tam praesentibus, quam futuris, super irregularitatibus quibuscunque, & quomodocunque contractis, homicidio, seu membri mutilatione propria manu commissis, aut falsificatione literarum Apostolicarum, & bigamia, duntaxat, exceptis semel tantum dispensare possint; super irregularitatibus vero, si quis ex censuris excommunicationis, suspensionis, aut interdicti, vel earum aliqua Divina celebrando officia (dum tamen non in contemptum clauium) forsitan incurtere contigerit, quoties opus fuerit, valeant similiter dispensare; Ita vt omnes, & singuli, cum quibus super irregularitatibus supradictis dispensari contigerit, ad omnes sacros ordines promoveri valeant, & in ordinibus susceptis ministrare; De qua re plura legi possunt in Compendio Privilegiorum, & alijs vbi supra.

De Irregularitate ex iteratione Baptismi contracta. Cap. VIII.

S Y M M A R I U M.

- 1 Baptismi iteratio tam iure divino, quam humano est prohibita.
- 2 Baptismi iteratio irregularitatem inducit, & quae huius ratio sit.
- 3 Rebaptizanti, & rebaptizato scienter, irregularitas iure Canonico imposita est.
- 4 Rebaptizanti, & rebaptizato scienter ius civile poenam capitis imponit.
- 5 Baptismi iteratio, non solum ascensum ad ordines superiores, sed etiam susceptorum usum impedit.
- 6 Baptismi iteratio, siue publica, siue occulta sit, irregularitatem inducit.
- 7 Baptismi iteratio quando censetur occulta.
- 8 Ignorantia duplex est, vna iuris, altera facti; & quid utraque sit.
- 9 Infans rebaptizatus irregularitatem non incurrit, & quare.
- 10 Ignorantiam facti probabilem quis habere censetur.
- 11 Baptizans filios infidelium, aut filios expositos, an iustam ignorantiam praetendere possit.
- 12 Cap. qui bis, de consecr. dist. 4. quanta sit auctoritatis ad causandam irregularitatem.
- 13 Ignorantia iuris in rebaptizante, vel rebaptizato ab irregularitate non excusat.
- 14 Ignorantia iuris in rebaptizantibus, an in aliquo inculpa esse possit.
- 15 Ignoranter rebaptizatus, & postea secundum illum baptismum ratum habens an sit irregularis.
- 16 Rebaptizans, aut rebaptizatus ex metu mortis incusso, an sit irregularis.

- 17 Coactio absoluta, & conditionata quatenam dicenda.
- 18 Lex humana communiter ad sui observantiam cum metu in vitium constantem cadente non obligat.
- 19 Baptismum primum sicut recipiens, & verè secundum, non est irregularis.
- 20 Rebaptizans cum conditione, quem certo scit esse baptizatum, an sit irregularis.
- 21 Baptizans debitam diligentiam adhibere tenetur, ut quis, necne baptizatus fuerit, sciat.
- 22 Baptizans cum conditione non promissa debita diligentia peccat mortaliter.
- 23 Baptizans cum conditione, nulla adhibita prius diligentia de prioris baptismi veritate, irregularis est.
- 24 Baptizans cum conditione, verè rebaptizare censetur.
- 25 Irregularitas ex baptismi iteratione, in odium, & detestationem hereticorum imposita est.
- 26 Rebaptizanti ministrans ex officio, irregularis.
- 27 Sacramenta confirmationis, & ordinis iterans, irregularis non est.
- 28 Irregularitas, ex baptismi iteratione potius, quam confirmationis, quare incurritur.
- 29 Irregularitas ex rerum Sacramentalium iteratione non incurritur.
- 30 Baptismum ad mortem differentes, irregulares sunt.
- 31 Dispensare in irregularitate ex baptismi iteratione procedente, solum Papa potest.

1 **S**ecundum crimen, ex quo incurrit irregularitas est baptismi iteratio; Quae sane iteratio baptismi iure Divino, iure positivo prohibita est; Divino Ioh. 3. Nisi quis renatus fuerit, &c. Sicut. n. in vita animali, vt optime dicitur. Nicodemus cap. 3. Impossibile est iterato hominem in vitam maris intrare posse; Ita per baptismum vita spiritalis semel suscepta, iterum suscipi nequit, & Ephes. 4. Vna fides quum baptisma. Iterum positum prohibetur, vt patet ex toto tit. De baptismis, & eius effecta, & de Consecr. dist. 4. Saepius ex S. Thom. 3. par. q. 66. art. 9. & 4. dist. 6. & Scholasticis ibi. & Summis in verbo Baptismus. Cuius rei variae assignantur rationes. Vna est, quia baptismus imponit characterem indelebilem.

Secunda est, quia datur contra peccatum originale, quod semel tantum contrahitur.

Tertia est, quia per baptismum homo configuratur morti Christi, Christus autem semel mortuus est.

Quarta est, quia est regeneratio spiritalis, quae semel facta est, sicut & animalis generatio, ex S. Thom. 3. par. q. 66. art. 9. Palud. 4. d. 6. quaest. 4. art. 1. Conclus. 1. Rich. 4. d. 6. art. 4. q. 1. Summa Astenfis, par. 1. li. 4. tit. 3. art. 8. & alijs communiter.

3 **I**mmo, tam ingens est iniuria, quae fit baptismi Sacramento, quando iteratur, vt scienter rebaptizans, & scienter rebaptizatus, non solum mortaliter peccent, sed etiam vitaeque irregularis efficiatur, ca. 2. de Apostat. & c. Afros, dist. 98. & cap. Qui in qualibet, 1. quaest. 7. & cap. Qui bis, cap. quos, c. Non licet, 2. de Reptizare, de consecr. dist. 4. Specialiter de dispensat. §. in xtra, versic. item rebaptizatus. Summa Confess. li. 3. tit. 24. quaest. 7. Panorm. in c. 2. nu. 2. de Apost. Palud. 4. dist. 6. quaest. 4. art. 1. Conclus. 1. Scot. 4. d. 6. qu. 8. Gab. 4. dist. 6. art. 3. dub. 8. quaestiois secundae. Sotus 4. d. 3. quaest. vnica, art. 9. ante finem, & dist. 25. q. 1. art. 3. S. Thom. 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 12. & tit. 29. de Irreg. cap. 6. §. Iterata susceptio. Marun. Ledesm. 2. 4. q. 26. art. 2. de Irreg. pag. 366. col. 4. Nau. in Man. c. 27. num. 246. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. initio, num. 8. de homicid. Sylu. verbo Irregularitas, q. 4. & verbo baptismus, §. 9. 3. Angelica, verbo baptismus, 7. §. 9. & verbo Irregularitas, §. 24. Summa Pisanella, verbo baptismus, 4. §. 6. Tabiena, verbo irregularitas, §. 7. Septimo. Summa Astenfis, par. 1. lib. 4. tit. 1. art. 6. q. 1. Alph. Vinald. par. 1. tit. de baptismo, num. 46. & tract. de irreg. num. 39. Summa Corona, tit. eod. nu. 19. §. Quarto. Sebast. Medices, par. 2. tit. 9. qu. 3. §. 1. Cosmus Philanthus

chus, lib. 4. cap. 14. Gregor. de Valent. tom. 4. disp. 7. quæst. 3. §. 5. vers. Quattum. Tolet. lib. 1. Instu. Sacer. cap. 28. Thomas Zerula in sua Praxi Episcopali, par. 1. ver. Irregularitas, dub. vndecimo. Maiol. lib. 3. c. 14. num. 1. & Henriquez lib. de Baptismo, cap. 31. §. 1. & lib. 14. capit. 4. §. 3. & Franciscus Suarez in 3. par. dispu. 31. sect. 6. Ratio vero, cur Ecclesia irregularitatis penam huiusmodi viris imposuit, secundum Richard. 4. dist. 6. art. 4. quæst. 2. est baptismi reuerentia, & detestatio iniuriantium Sacramentum.

Adde, quod iure civili tam rebaptizanti, quam culpa sua rebaptizato, pena capitis imponitur, l. 2. C. Ne Sanctū baptismum iteretur & hæc quæ diximus, ex communi omnium DD. sententia certa sunt, alia vero quia controuersa sunt, in sequentibus dubijs exponemus.

Dubium primum est, An hæc irregularitas impediat solum ascensum ad ordines superiores, an etiam ordinum susceptorum usum? Ratio difficultatis est, quia cum Irregularitas simpliciter dicta, utrumque impedimentum includat, & DD. communiter dicant ex hoc peccato incurri irregularitatem, in sinuare videntur exinde impediri, quo minus, aut in susceptis ministrant, aut ordines de nouo accipiunt. In hac re Franciscus Suarez vbi supra, dub. 1. affirmat solum impedire ascensum ad ordines superiores; & ratio eius est, quia in ca. 2. de apostat. solum prohibetur Acolythis ille ad ordines superiores ascendere, pœnæ autem restituentæ sunt, & ad verba legis præcisè limitanda. Et quia Nauar. in Man. cap. 27. num. 191. ait aliquas irregularitates impedire solum acceptiorem ordinum, & non usum susceptorum; ob quas rationes ait partem affirmatiuam sufficienter persuaderi. Alij tamen, vt Martinus Lodesin. 1. 4. q. 7. art. 9. dub. 2. & Maiol. lib. 3. de irreg. cap. 2. num. 3. versic. Eadem quoque irregularitas, docent, nec susceptos ordines exercere nec alios de nouo suscipere posse sine dispensatione. Quæ sententia mihi videtur probabilior & communior. Et ad hoc facit, confirmandum, iuncta glo. ibi in verbo Rebaptizati. dist. 50. & c. dictum, de consecr. dist. 5. iuncta glo. ibi, in verbo Amplius, vbi ait, tales licet habeant vestem Clericalem, non tamen fore Clericos intelligi, quantum ad usum ordinum, & hoc ipsum docent Holtiens. & Panorm. in cap. 2. de apostat. num. 2. & Angelica, verbo irregularitas §. 24. dum affirmant tales secularium Canones, si Clerici sint, deponendos esse, si Laicis excommunicandos, quibus verbis procul dubio volunt non posse in susceptis ministrare, & in cap. Qui bis. & cap. Eos quos, de consecr. dist. 4. penitentia septem annorum, immo & quibusdam per totam vitam imposita est, & glo. in ca. de apost. in verbo Non valebit, expresse docet, tales in susceptis ministrare non posse, nisi post actam debitam penitentiam. Quæ omnia satis clarè meo iudicio probant etiam usum ordinum susceptorum illis prohiberi. Quid quod ipsemet Suarez vbi supra, §. Circa rebaptizatum, dist. 5. verbis affirmat irregularitatem hanc colligi ex Epist. Felici III. cap. 5. vt haberet in cap. Qui in qualibet, l. q. 7. ubi que aperte declarat, hanc irregularitatem non solum a susceptione, sed etiam ab vsu ordinum impedire. Quamuis igitur prohibitio vsus ordinum non ita clarè ex cap. 2. de apost. colligitur, quia tamen teste ipsomet Suarez aperte ex d. ca. Qui in qualibet l. q. 7. deducitur, dicendum erit irregularitatem hanc, etiam usum ordinum susceptorum impedire.

Dubium secundum est, An irregularitas hæc incurritur propter rebaptizationem, solum quando delictum est publicum, an etiam quando est occultum? Scot. 4. dist. 6. qu. 8. ait, utroque modo incurri, cum hæc tamen differentia, quod si crimen sit publicum, solus Papa dispensat, si vero occultum sit, Episcopus dispensare valet. Cum Scotus sentiat Scotus 4. d. 3. artic. 9. in fine, in eo quod dicit contrahi irregularitatem siue publicam, siue occultam sit, quamuis in eo differat, quod vult Episcopus in neutro casu dispensare posse, sed solum Papam. Alij vt Panormit. in cap. 2. de apost. num. 1. & Syluest. verbo irregularitas, quæst. 4. & Franciscus Suarez in par. 3. tract. de bapt. disputa. 31. sect. 6. dist. 3. docent nullam irregularitatem contrahi, quando delictum est occultum. Communis tamen, & recepta sen-

tentia est, irregularitatem contrahi siue crimen publicum sit, siue occultum, vt docent Scotus, & Sotus vbi supra, & Henriquez lib. 14. cap. 4. §. 5. & cap. 20. §. 3. Nam c. Qui in qualibet, l. quæst. 7. & c. Qui bis, & c. eos quos, de consecr. dist. 4. non distinguunt inter eum, qui publice, vel occultè delinquit, ergo nec nos distinguere debemus; maxime cum in materia morali standum sit vsui, & consuetudini communi, quæ est optima legum interpres: hanc verò communem & receptam esse sententiam, ipsemet Suarez vbi supra, vel inuitus fateri videtur. Nec obstant verba d. cap. 2. vbi Papa Alexander III. ait, *Ad superiores ordines promoueri (si publicum est, quod proponitur) non valebit, nisi ad Religionem transire voluerit; si vero occultum est, promoueri poterit, quasi velit Pontifex promoueri posse absque dispensatione, si crimen occultum sit.* Sensus enim est, quod cum aliàs Acolythis illo, qui rebaptizanti ministerium præbuit, si delictum publicum fuerit, nullo modo dispensandum esset, nimirum ab Episcopo, sed a solo Papa; si tamen Acolythus ille ad Religionem transire voluerit, permittit Pontifex, vt fauore Religionis ipsius, circa eum valeat dispensari, scilicet ab Episcopo; secus autem si Religionem intrare noluerit, tunc enim si delictum publicum fuerit, nõ poterit Episcopus cum eo dispensare: Sin verò delictum occultum fuerit, etiam si noluerit Religionem intrare, poterit Episcopus cum eo dispensare, vt sic excessum suum postea dignis penitentia fructibus expiare possit. Et hunc sensum genuinum illius capitis esse puto. Et certè Episcopus cum eo dispensare posse, si delictum occultum sit, colligitur euidenter ex Concil. Trident. Sessio. 24. de Reformat. capit. 6. occultum autem censetur, quamuis rebaptizatio fuerit publica, si ratio culpæ sit occulta, argu. eorum, quæ tradit Nau. in Man. cap. 27. num. 255. vt si occultè excommunicatus celebret publicè coram populo, sit irregularis ex occulto delicto, ex Nauar. in Man. cap. 27. numer. 241. §. 1. in fine. immo si Clericus iuste accusatus sit de rebaptizatione, vel excommunicatione, sed iam euasit, eo quod se defendit per falsos testes, occulta censetur irregularitas, & cum eo Episcopus dispensare potest, vt docet Henriquez lib. 14. capitul. 4. §. 5. & capit. 20. §. 3. vers. At si reus.

Dubium tertium est, An sicut irregularitas hæc contrahitur ex rebaptizatione scienter facta, vt expositum est, ita etiam contrahatur quando quis ignoranter baptizat, aut baptizatur? Antequam verò sententias DD. afferam, sciendum est, duplicem esse ignorantiam, alteram facti, alteram iuris. Ignorantiam iuris is habere dicitur, qui ignorat ius irregularem facere rebaptizantem, vel rebaptizatum. Ignorantiam facti is habet, qui legitime ignorat se esse baptizatum. His suppositis de utraque ignorantia dicendum est; & in hoc dubio agemus de ignorantia facti. In quo

Prima opinio est dicentium, quod si quis per ignorantiam facti ignorans se esse baptizatum rebaptizetur, est irregularis; & intelligunt etiam quando ignorat probabiliter. Sic Rich. 4. distinct. 6. art. 4. quæst. 2. l. alud. 4. dist. 6. q. 4. art. 1. Conclus. 2. S. Anton. 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 12. Sylu. verbo Baptismus §. quæst. 3. & Goffred. vt refert Angelica, loco inferius citando, Maiol. lib. 3. ca. 14. num. 1. 3. & 4. Alphons. Vuald. tract. de irreg. num. 40. Quorum fundamentum est, c. Qui bis, de consecr. dist. 4. quod caput desumptum est ex penitentiæ Theodori Archiepiscopi Cantuariensis. Quoad rebaptizantem verò ignorantia facti, si ignorantia sit probabilis, docent irregularem nõ esse. Quod si queratur, quare rebaptizans in tali casu non sit irregularis, cum pro eo factio illicito magis debeat puniri agens, quam patiens: Respondent, quod hoc ideo est, quia non inuenitur in iure cautum, quod baptizans, qui probabiliter nescit baptizatum, fiat irregularis, sicut inuenitur de ipso rebaptizato, in dicto cap. Qui bis, & pœnæ non sunt extendenda.

Secunda opinio, quæ & verior, & communis est, ait, non esse irregularem rebaptizatum, aut rebaptizantem, quando adest probabilis ignorantia facti, quando verò culpabilis adest ignorantia, incurritur irregularitas. Sic Scot. 4. dist. 6. quæst. 8. Bachon. 4. dist. 6. quæst. 2. art. 2. Gabr. 4. distinct. 6. quæst. 2. art. 3. dub. 8. Sotus 4. dist. 3. quæst. vñca, art. 1.

ante finem, vbi ait primam opinionem eſſe intolerabilem. Martin. Ledefm. 2. 4. quaſtio. 26. artic. 2. de irregularitate, pag. 366. col. 4. & pag. 367. col. 1. Henriquez lib. 14. cap. 4. §. 3. vbi id docet de rebaptizato. & §. 4. vbi agit de rebaptizante, qui tamen malè docet excuſari ab irregularitatis pena rebaptizantem ob ignorantiam mortalem. Franciſc. Suarez in 3. par. de Sacram. diſput. 31. Sectione 6. ante finem. Summa Aſtenſis, par. 1. lib. 4. tit. 1. art. 6. quaſt. 2. Angelica, verbo irregularitas, §. 2. Tabiena, verbo irregularitas 4. §. Septimo. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 247. Couar. in Clem. Si futioſus, par. 1. in princip. num. 8. de homicid. vbi etiam citat Cardinal. a Turrecrem. in d. cap. Quibus, nu. 7. Sebaſt. Medices par. 2. tit. 9. quaſtio. 3. §. 1. Summa Corona, tit. de irreg. num. 19. Greg. de Valentia, tomo 4. diſputa. 7. quaſt. 19. puncto 4. §. 5. verſic. Quartum. Conſus Philarchus lib. 4. cap. 14. Thomas Zerula in ſua Praxi Episcopali par. 1. verbo irregularitas, dub. vndecimo. Ratio eſt: Quia irregularitas hæc contrahitur ex culpa, & delicto, ergo vbi non eſt culpa mortalis, non incurritur pena irregularitatis; Vbi autem eſt ignorantia probabiliſſime ſive in rebaptizante, ſive in rebaptizato, nulla eſt culpa ergo nec irregulares ſunt. Et certè cum ipſi concedant rebaptizantem ex ignorantia probabili, non incurritur irregularitatem, idipſum de rebaptizato concedere deberent, cum rebaptizans magis, aut faltem non minus in culpa eſt, quam rebaptizatus.

9 *Vnde ſequitur infantem etiam rebaptizatum non eſſe irregularem, cum enim hic uſu rationis careat, vique & culpa caret, & per conſequens irregularis non erit, cum hæc irregularitas pena ſit, pro culpa inflicta, & colligitur euidenter ex cap. placuit, & c. Qui apud, i. quaſt. 4. vbi habetur infantes, qui ab hereticis baptizantur, non ideo manere irregulares. Tales enim voluntario, & culpa carent. Ideoque, cap. Qui in qualibet 1. q. 7. vbi dicitur, rebaptizatos in qualibet ætate extra Catholicam Eccleſiam irregulares eſſe, intelligitur ſolum de ijs, qui doli capaces ſunt, aut in adulta ætate rebaptizantur, ſicut, & cap. Qui bis, de conſecr. diſt. 4. de ſolis adultis rebaptizatis intelligitur.*

10 *Is autem in præſenti materia ignorantiam facti probabilem habere cenſetur, qui adhibita debita diligentia ſcire non potuit, an iſque offerret, ſit baptizatus; talem autem ignorantiam prætereſtere non poteſt iſ, qui ſcit infantem natum eſſe ex parentibus Chriſtianiſ, & inter Chriſtianos educatum; talis enim certo credendus eſt eſſe baptizatus; cum ſoleant Chriſtiani intra diem octauum infantes baptizare, vt Nauar. in Man. ca. 27. num. 246. Martin. Ledefm. 2. 4. q. 26. art. 2. de irregu. pag. 367. col. 1. & Henriquez lib. 14. c. 4. §. 4. poſt Summam Aſtenſem, par. 1. lib. 4. tit. 1. art. 6. in fine. S. Anton. 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 12. & Palud. 4. diſt. 6. q. 4. art. 1. Concluſ. teſtantur, quod verum eſſe docent hi duo poſteriores auctores, & bene, niſi non baptizatus euidentiffimè probaretur, arg. c. veniens, de preſbit. non baptizato, tunc enim non rebaptizare, ſed baptizare eum debet. Similiter hanc ignorantiam probabilem prætereſtere non poteſt, qui ſcit vetulam quamcumque aliquem baptizaffe, aut quando vno teſte, puta ipſa obſetricæ afferente baptizatus probetur; tunc enim, vt Paluda. & S. Anton. vbi ſupra notant, credendum eſt baptizatum eſſe, & diligenter inquirere in quo deſecit; Et ſi inueniat omnia, quæ ſunt de ſubſtantia Sacramenti concurriffe, licet cetera, quæ ſunt de ſolemnitate deſuerint, puta quod vetula verba debita protulit, & in vera aqua baptizauit, quamuis Catechiſmus, & Exorcifmus deſuerint, nullo modo nec ſimpliciter, nec ſub conditione rebaptizandus eſt, ſed cautè, & prudenter ſupplendum eſt, quod pro neceſſitate, vel incautè fuerat prætermiſſum.*

11 *Excusabitur aut baptizans, ſi baptizet filios infidelium, nam iſte ignorare potuit eos fuiſſe baptizatos; quod intelligitur poſt factam debitam diligentiam, nec tam magna diligentia opus eſt in iſtis, ac in illis, qui de Chriſtianiſ nati ſunt, arg. c. placuit, de infantibus, cap. cum itaque. ca. Si nulla, de conſecr. diſt. 4. Et idem de infantibus ex poſitis ſine vilo ſig. 3. aut ſcripto teſtificante de baptiſmo eorum; in his enim iuſta poteſt prætereſtere ignorantia, vt docet Maior. lib. 3. c. 14. nu. 4. poſt Summam Aſtenſ. par. 1.*

lib. 4. tit. 1. art. 6. quaſt. 2. vbi cumque igitur ignorantia facti eſt inculpabilis, ſive in rebaptizante, ſive in rebaptizato, excuſat ab irregularitate; caſus verò, & negligens ignorantia non excuſat ab irregularitate, ſicut nec a culpa mortali excuſat.

12 *Ad illud cap. Qui bis, de conſecrat. diſtin. 4. vbi dicitur, Qui baptizati ſunt bis ignoranter, ſecundum Canones, promoueri non poſſunt. Reſpondent Scot. Summa Aſtenſis, Suarez, & alij, vt Couar. vbi ſupra, textum illum non valere, nec habere per ſe auctoritatem ad hanc irregularitatem inducendam; cum non ſit alicuius Roman. Pontificis, vel Generalis Concilij, nec adhuc alicuius alterius, qui habet poteſtatem condendi lex Canonica; ſed deſumptum eſt caput illud ſolum ex Pavnentiaſi Theodori Archiep. ſcopi Cantuarienſis, vt teſtatur Burchard. libro 4. Decret. cap. 31. & relatum a Gratiano in d. cap. Qui bis, auſtoritas autem vnus Archiepiſcopi nõ fatis eſt ad irregularitatem inducendam. Quod ſi Theodorus dicat, veteres Canones talem irregularem facere, gratis aſſeritur, cum nullus Canon talis reperitur, aut ſi quis eſſet, intelligendus eſt, de rebaptizatis ſcienter; non de his, qui iuſta ignorantia rebaptizantur; vel denique intelligi debet de eo, qui ex ignorantia culpabili, ſupina & craſſa rebaptizatus fuerit, vt Couar. vbi ſupra.*

13 *Dubium quartum eſt, Quid dicendum ſit de ignorantia iuris, v. g. cum quis ſcit ſe eſſe baptizatum, ignorat tamen eſſe peccatum, aut iure diuino prohiberi, baptiſmum iterari, aut penam irregularitatis impoſitam eſſe ab Eccleſia, an ſit irregularis, qui baptizatus eſt, aut qui rebaptizatus eſt? Hanc difficultati DD. ſerè omnes abſolute reſpondeant, hanc ignorantiam iuris, ſive diuini, ſive humani non excuſare ab irregularitate; ſatis enim eſt peccatum, vel ſciat quis ſe eſſe baptizatum, vel quod miniſter factum eſt baptizatum. Sic Scot. 4. diſt. 6. quaſt. 8. Richard. 4. diſt. 6. artic. 4. q. 2. Palud. 4. diſt. 6. quaſt. 4. artic. 1. Concluſ. 2. Ioan. Bacon. 4. diſt. 6. quaſt. 2. artic. 2. Gabr. 4. diſt. 6. q. 2. artic. 3. dub. 8. Summa Piſanella, verbo Baptiſmus. 4. Summa Aſtenſis, par. 1. lib. 4. tit. 1. artic. 6. quaſt. 2. & Angelica, verbo irregularitas §. 2. 4. S. Anton. 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 12. Sylueſt. verbo Baptiſmus §. quaſt. 3. Tabiena, verbo irregularitas 4. §. ſepimo. & Maior. lib. 3. ca. 14. num. 3. & gloſ. in cap. Qui bis, in verbo, Ordinarij, de Conſecrat. diſt. 4. & Summa Corona, tractat. de irregularitate, num. 3. verſ. Quarto, & intelligunt hi auctores, vt notat Gabriel. hoc pro cedere, etiam ſi ignorantia eſſet innocibilis. Ratio eſt, quia ignorantia eorum, quæ quis tenetur ſcire, non excuſat a culpa, intelligitur in his, qui ex officio baptizare tenentur. Deinde reiteratio baptiſmi eſt prohibita iure diuino, cuius iuris ignorantiam nemo iuſte prætereſtere poteſt, nec etiam pena per legem poſitam impoſita in illum, qui contra ius diuinum agit; ignorantia excuſat; ergo etiam quod ad operam rei illicitæ, faciendum ea, quæ iure diuino prohibentur, penam iuris poſitam contra delinquentem incurrit, etiam ſi pena illius ignorantiam iuſtam habeat: ſicut v. g. cum furum, homicidium, & homicidium iure diuino prohibita ſint, ſi quis ea committeret, etiam ſi penas lege poſita contra ſic delinquentes impoſitas ignoraret, vique illas incurteret. Et qui hominem occidit, licet ignoret innocibiliter irregularitatem inde exortentem, irregularis tamen efficitur; cuiusmodi enim pena conſequitur culpam, quam quiſque ſcite tenetur adhibere. & Gabr. aliud exemplum de excommunicatione, ſcilicet, quod percutiens Clericum, quia facit contra diuinum præceptum de fraternâ charitate, etſi neſcit excommunicationem latam a Canone ſuper tali facto, tamen incurteret eam. De quo exemplo nos diximus ca. vit. lib. 1. de excommunicatione, vbi id falſum eſſe probauimus.*

14 *Hanc autem de ignorantia iuris communem DD. tenentiam, rectè meo iudicio, tres celebres auctores, quos recentioribus viderim, nimirum Sotus 4. diſt. 3. q. vnica, artic. 9. teſtatur, Henriquez lib. 14. cap. 4. §. 3. qui pro hoc etiam referunt Canam, & Pennam, & Franciſc. Suarez in 3. par. S. Thom. de Sacram. diſp. 31. ſect. 6. dub. 6. limitati, & veram eſſe docent ſolum in eis, qui ex officio baptizare tenentur, & in eis, qui ius diuinum ſcite obligantur: Quia*

feri potest, ut quis inuincibilem habeat ignorantiam ipsius iuris diuini rebaptizationem prohibentis, et si enim fundetur in Euangelio, non est tamen ita per se notum, quin plebeus, & rusticus, seu idiota illud praeceptum inuincibiliter ignorare possit. Quoniam ergo ratione contingat hanc ignorantiam esse inuincibilem, excusabit a culpa & consequenter etiam ab irregularitatis pena, cum hac non nisi ob culpam imposita sit. Ideo autem DD. citati communiter damnant irregularitatis eum, qui baptismum iterat ex ignorantia iuris, quia ea iuris diuini ignorantia vix in aliquo praesumitur inculcata. Qui vero sciens iure Diuino prohiberi rebaptizationem, etiam si ignoret irregularitatis penam iure Ecclesiastico imponi, irregularis efficitur, si rebaptizet, aut rebaptizetur.

15. Dubium quintum est. An si quis ignoranter rebaptizetur & illum secundum baptismum ratum habeat, postquam scit rebaptizatum esse, sit irregularis? Huic etiam quaestioni DD. communiter respondent esse irregularem. Sic Richard. 4. dist. 6. art. 4. quaest. 2. Palud. 4. d. 6. quaest. 4. art. 1. Conclat. 2. in fin. Summa Confess. lib. 3. tit. 24. q. 7. S. Anto. 3. part. 1. ca. 13. §. 12. & tit. 29. de irreg. cap. 6. §. 3. Angelica verbo irregularitas, §. 2. Summa Astenfis, par. 1. lib. 4. tit. 6. quaestio. 2. Summa Pisanella, verbo Baptismus, 4. §. 2. Syluest. verbo Baptismus §. q. 3. & verbo irregularitas, q. 4. Maiol. lib. 3. cap. 1. §. 3. & 6. Couar. in Clem. Si finis, par. 1. in princip. num. 8. de homicid. & Alph. Viuald. tract. de irregul. numer. 47. Haec tamen communis opinio non est admodum certa, quia in iure non exprimitur haec irregularitas, & penae non sunt extendendae; Immo mihi videtur omnino falsa, ut recte docent Henriquez lib. 1. cap. 4. §. 3. & Franc. Suarez in 3. par. S. Thom. de Sacram. disputa. 31. Sect. 6. ante finem. Ratio est, quia subiecta rati habitio, & consensus non est causa facti praeteritis, neque actionem, vel potius passionem voluntarium aut culpabilem reddit, sed solum est peccatum de nouo commissum, cui nulla est irregularitas in iure imposita. Sicut supra diximus c. 4. irregularitatem non contrahit ex rati habitio, qui enim casu hominem occidit, & absque omni culpa, sicut nec tunc est irregularis, ita neque postea, si viro effectum gaudeat, & ratum habeat, cum rati habitio illa homicidium prius factum non reddat voluntarium, cui est irregularitas imposita, sic ergo est in praesenti.

16. Dubium sextum est. An qui metu mortis incusso ab alio rebaptizatur, vel rebaptizatur, sit irregularis? In qua re vnum certum est, quod si quis coactus absoluit, id est per vim & attractionem rebaptizetur, aut rebaptizetur, ut narratur de Episcopo, cui nomen fuit, *Habet Deum*, quem Arriani ligatis manibus, & pedibus, inuitum rebaptizarunt, ut refert Victor Episcopus Vticensis de persecut. Vandalica, lib. 3. & simile refert Cyprianus Epist. 19. ad presbiteros Carthaginienses, de venerabili femina, cui nomen, *Bona*, quae tentis manibus coacta est sacrificare, lingua haec verba exclamante. *Non feci, vos fecistis.* talis inquam, coactio exterior non facit irregularitatem, ex glossa in c. eos quos, in verbo seu coactos, & Innocent. in d. cap. eos, ut refert, & sequitur Syluest. verbo irregularitas, quaest. 4. in fine. Maiol. lib. 3. cap. 1. §. 14. num. 3. & Alphonsus Viualdus, tractat. de irregul. nu. 42. Quod tamen dictum benelimitat Franciscus Suarez in 3. par. S. Thom. de Sacrament. Disputa. 31. Sect. 8. in fine, quando qui sic rebaptizatur non habet intentionem, si enim talem intentionem haberet, peccaret peccato rebaptizationis, & ideo irregularis erit; & merito: quia nec ille eam habere debet, nec ad hanc vlla ratione cogi potest.

17. Quando autem non est talis coactio absoluta, sed conditionata, puta, quando ponitur haec conditio, si non pariter rebaptizari, statim occideris, tunc glo. in c. eos quos, in verbo seu coactos, de consecrat. dist. 4. & Inno. & Sylu. Alphonsus Viualdus, & Maiol. locis proximè allatis, etiam in tali metu cadente in vitium constantem, irregularem esse volunt, quia magis est eligenda mors, quam consentire rebaptizari, & facit Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. in princip. numer. 8. in fine, de homicid. post Angel. verbo irregularitas, §. 26.

Contraria tamen opinio verior est, non esse irregularem, si solum per talem metum grauem cogatur ad receptionem exteriorum ablutionis, dummodo non habeat intentionem, ut rebaptizetur, sed neque peccabit non resistendo, si exterius non significat se consentire, cum hac ratione nihil agere, sed pati potius censetur. sic Henriquez lib. 1. c. 4. §. 3. & §. 4. & Francisc. Suarez in d. Disputa. 31. Sect. 6. in fine. post S. Anton. 3. par. tit. 29. de irreg. ca. 6. §. 3. Communis enim opinio est, leges humanas non obligare, quando metus cadit in virum constantem, & sine dubio talis est metus, cum dicitur, occidam te, nisi rebaptizeris, vel rebaptizes; quamuis enim tunc quis rebaptizet externa prolatione verborum, aut externa receptione ablutionis rebaptizetur, dummodo non adfit interna intentio nec verè rebaptizat ille, aut rebaptizatur iste, quia fidei & non serio rebaptizat, nec iste verè rebaptizatur, cum incapax sit, ut de nouo baptismum recipiat: sicut nec qui fidei primum baptismum recepit, & verè secundum baptismum recipit cum intentione, irregularis est, quia hic verè non est rebaptizatus. Cum igitur in hoc casu neuter peccet, consequenter nec irregularitatem ob peccatum impositam incurrit. Hoc autem quod diximus, intelligi debet, quando non fieret in contemptum Ecclesiae, & opprobrii Religionis Christianae, tunc enim obligatio est moriendi potius, quam ut quis rebaptizet, aut se rebaptizari permitat; quamuis etiam tunc forte excusabitur ab irregularitate, etsi non excusetur a culpa: vnde solum vera est Syluestri & aliorum opinio, quando quis aut intentionem rebaptizandi, aut iterum baptismum recipiendi haberet, aut leui metu inductus hoc faceret.

20. Dubium septimum est. An si quis certò sciat aliquem esse baptizatum, rebaptizet eum sub conditione, dicendo, *Si es baptizatus, ego non te rebaptizo, si non es baptizatus ego te rebaptizo*, sit irregularis? In hac re aliqua certa sunt, aliqua verò controuersa.

21. Primo enim certum est, teneri hominem adhibere debitam diligentiam, ut sciat, an quis baptizatus fuerit, nec ne, qua facta, si adhuc dubium sit, baptizare potest cum conditione illa, *Si baptizatus es, ego non te rebaptizo, si non es baptizatus ego te rebaptizo*, & talis nec peccat, nec vllam irregularitatis penam incurrit, cum mens eius sit non rebaptizare baptizatum, sed non baptizatum baptizare, & verè non rebaptizat: Immo & qui post debitam diligentiam dubius manens baptizat absque conditione, non fit irregularis, ex Nau. in Man. cap. 27. num. 246. vers. Secundo, & Henriquez lib. 1. c. 4. §. 4. & Syluest. verbo irregularitas, q. 4. in fine; quia non dicitur iteratum, quod dubitatur factum, arg. ca. Solemnitates, de consecr. dist. 1. & cap. si nullam, de consecr. dist. 4. & cap. veniens, de presbit. non baptizato. Greg. de Valen. To. 4. disp. 7. quæst. 19. punct. 3. §. 5. vers. Quartum.

22. Secundo certum est, peccare mortaliter, qui sine defectu aliquem cum tali conditione baptizant, non prius quam tenes an baptizatus fuerit, ex communi DD. consensu, & tradit expresse Catech. Romanus in tract. de baptismo, in ca. de effectibus baptismi in fine.

23. Dubium solum est, An in casu proposito incurrat irregularitas, quando quis temerè, & nulla diligentia adhibita, aut certò sciens aliquem esse baptizatum sub conditione rebaptizat? In qua re sunt duae opiniones.

Prima est dicentium non incurri in tali casu irregularitatem, & intelligitur haec opinio etiam si non haberet intentionem rebaptizandi: (si enim talem intentionem haberet, & sciens aliquem prius baptizatum rebaptizet, non est dubium quin irregularis sit) intelligitur etiam procedere in foro exteriori, ita ut nec in foro exteriori censendus sit irregularis. sic Nauar. in Man. cap. 27. num. 246. qui concedit tamen eos peccare, etiam si bona fide fecissent; eandem sententiam tenent Palac. 4. d. 6. q. 8. col. 3. & Henriquez lib. 2. de baptismo, c. 3. §. 1. & lib. 1. c. 4. §. 4. Alph. Viuald. tract. de irreg. num. 43. & pa. 3. ca. 14. num. 57. Cosmus Philarchus lib. 4. ca. 14. & Francisc. Suarez in 3. parte S. Thom. de Sacram. disputa. 31. sect. 6. dub. 4. & dub. 5. & pro hac sententia refert Maiol. lib. 3. de irreg. c. 14. numer. 5. sed falsò; hic enim auctor disertis verbis eo in loco contrariam

trariam sententiam tenet, Fundamentum horum aucto-
rum est, tum quia talis non intendit rebaptizare, cum sub
ea conditione rebaptizet, actus autem agentium non ope-
rantur ultra intentionem eorum, l. Non omnis, ff. de reber.
cred. Et quia conditio adiecta suspendit actum, Tum, quia
pena hæc irregularitatis solum imponitur, quando sine
conditio rebaptizat, & pro solo actu consummato, &
perfecto rebaptizationis, cum tamen hic actus imperfec-
tus sit, Tum, quia hic non est imitator hæreticorum, cum
sub tali conditione rebaptizet; & quia non videtur in iure
expressum.

Secunda sententia est dicentium esse irregularem, qui
sic baptizat: sic Franciscus a Victoria in Summa eius, in
quartum, §. 35. de materia baptismi. Sotus 4. dist. 3. q. vni-
ca, art. 9. in Responsione ad quartum. Corduba, in Sum-
ma, quæst. 37. Maiol. lib. 3. c. 14. nu. 5. vbi hæc habet verba;
[Propterea Sacerdos sciens puerum in necessitate fuisse
baptizatum domi, si ille postea deferatur ad Ecclesiam, vt
fruatur ritus solemnem, non potest eum ea Clausula (sci-
licet si non es baptizatus, ego te baptizo) eum baptizare;
quinimmo si hoc faciat, efficitur irregularis.] Quæ verba
rethi, eo quod Henriquez, & Suarez hunc auctorem pro
prima sententia adducunt, sed male, vt constat, & eandem
sententiam habent Martin. Ledesma, 1. 4. q. 7. art. 9. dub. 3. &
Thomas Zerula Episcopus Minoricensis, in sua Praxi Epi-
scopali par. 1. in verbo irregularitas, dub. 12. Immo, hæc
sententia expresse habetur in Catechismo Romano nuper
edito ad parochos iussu Pij V. in tract. de baptismo, c.
de effectibus baptismi in fine, his verbis [Non desunt, qui
nullum scelus admitti posse arbitrentur, si quemvis sine
delectu, cum adiunctione illa baptizent: Quare si iofans
ad eos deferatur, nihil prorsus querendum putant, an is
prius ablutus fuerit; Sed statim ei baptismum tribuunt.
Quia etiam quamvis exploratum habeant, domi Sacra-
mentum administratum esse, tamen sacram ablutionem
in Ecclesia, adhibita solemnæ caerimonia, cum adiunctio-
ne, repetere non dubitant. Quod quidem sine sacrilegio
facere non possunt, & eam maculam suscipiunt, quam Di-
uinorum rerum scriptores Irregularitatem vocant. Nam
ea Baptismi forma ex Alexandri Tertij Papæ auctoritate,
in cap. De quibus dubium, de baptismo, & eius effectu, in
illis tantum permittitur, de quibus, re diligenter perquisi-
ta, dubium relinquatur, an Baptismus ritè susceptus, ali-
ter verò nunquam fas est, eum cum adiunctione Baptis-
mum alicui iterum administrare.] Hactenus Catechis-
mus Romanus: In quibus verbis meo iudicio, hæc secun-
da opinio satis manifestè declaratur, & simul refellitur
adversæ sententiæ fundamentum; Quandoquidem cum
iure expressum sit, non esse licitum baptismum reiterare
sine sacrilegio, & irregularitatis pena; & etiam expressum
sit, non licere sub conditione rebaptizare, nisi quando ad-
hibita diligentia debita dubium sit, an sit baptizatus, nec
ne; consequenter expressum est, eum, qui cum eadem con-
ditione baptizat eum, quem certò scit baptizatum esse,
græue sacrilegium committere, vt etiam primæ sententiæ
auctores fatentur, & contra Ecclesiæ statutum, immò con-
tra Diuinum præceptum baptismum reiterare, ac proin-
de irregularitatem hanc, quæ ob culpam imponitur, in-
currere. Adde quod certum est baptismum non esse rei-
terandum, at certum etiam est, eum, qui sub conditione
rebaptizat, verè rebaptizare, sicut enim conditionata vo-
luntas est voluntas 3. Ethic. Sic etiam conditionatum ba-
ptisma est baptisma. Immo cum ipsemet Suarez vbi su-
pra, dub. 6. ex communi DD. sententia hanc Regulam ponat,
quod vbi ignorantia facti non excusat a culpa mortali,
non excusat ab irregularitate; a fortiori concedere de-
bet, quod cum conditio hæc adiecta non excuset a teme-
ritate, & culpa sacrilegij eum, qui cum ea conditione, aut
verbis expressa, aut mente concepta baptizat eum, quem
sine delectu, aut certò scit esse baptizatum, nec excusare
ab irregularitatis pena, sicut enim illa culpa est simplici-
ter talis in sua specie, & eiusdem rationis cum rebaptiza-
tione scienter facta, vt ipsemet fatetur; ita etiam in ca-
su proposito, culpa eiusdem rationis erit, ac propterea ir-
regularitatem, nõ minus quam illa, inducet. Sed præterea

sic baptizatum rebaptizans, intentionem sufficientem re-
baptizandi habere conuincitur, cur enim alias prius ba-
ptizatum rebaptizat, nisi vt denud eidem baptismum in-
pendat; vnde etiam quoad hoc satis conuenit cum hære-
ticis in ipso facto, etiam si in animo fortè non conueniat,
25 quod satis est. Quamuis enim irregularitas hæc præcipue
imposita sit in odium, & detestationem hæreticorum, non
tamen est imposita solum hæreticis, sed omnibus hæreticis
in rebaptizatione imitantibus; immo etiam imposita est
hæc pena propter Sacramenti reuerentiam, & ita cum
sic sub conditione rebaptizans, sacrilegium committit, vt
Catechismus Romanus vbi supra docet, & ipsemet Sua-
rez faceret, consequenter irregularitatis penam, huiusmodi
sacrilegij iustitiam incurrit. Ex quibus etiam refellitur
fundamentum Henriquez vbi supra, qui putat iure Cano-
nico tantum esse irregularem, quando sine conditione re-
baptizat, cum tamen, vt ex Catechismo Romano, Sotus, &
alijs vbi supra manifestum sit, illam baptismi formam in
illis tantum permitti, de quibus re diligenter perquisita
dubium relinquatur an baptismum ritè susceptus, aliter
verò nunquam fas est, eum cum adiunctione Baptismum
alicui iterum administrare.

26 *His omnibus addendum est*, irregularitatis pena non
solum afficit rebaptizantem, & rebaptizatum, eo modo quo
expositum est, sed etiam qui sic rebaptizanti ex officio mi-
nistrat, vt de Acolythis, seruitute Sacerdoti rebaptizanti &
orationibus respondente colligitur ex cap. 2. de Apostat.
Maiolo lib. 3. de irreg. nu. 19. vers. Quarto. Ratio autem huius est,
cooperatio ad iteratum baptismum; Quamuis enim Aco-
lythus non concurrat proximè ministrando, aliquid sub-
stantiale, quia tamè ministrat illi actioni morali, ad totam
illam actionem cooperari censetur, sicut cooperatur scien-
tici, qui Sacerdoti offerenti ministrat. Et a fortiori Dia-
coni, vel Subdiaconi officio fungentes in rebaptizatione,
irregulares erunt, vt Maiol. lib. 3. c. 14. nu. 5. annotat;
Hoc tamen non debet extendi, vt extendit ibi Maiolus ad
paternos, seu compares, qui scienter adsunt in baptismum
iterato, cum hoc in iure non sit expressum, & pena non
sunt extra casum a iure expressum extendenda; sed potius
restringenda, c. codici, de reg. iur. lib. 6.

27 *Dubium octauum est*, An qui iterat alia Sacramenta Cla-
ricetere imprimetia, sit irregularis; vt v. g. confirmatum,
vel ordinatum reconferret, vel reordinet, vel si confir-
matus, aut ordinatus se iterato confirmari, vel ordinari
permittat.

Prima opinio affirmat, sic Rich. 4. dist. 7. art. 6. qu. 1. &
Ioan. Maior ibi in fine dist. 7. H. iust. in Summa lib. 1.
tit. de Sacram. non iterandis, §. vii. nu. 12. in fine. Summa
Confess. lib. 3. tit. 24. quæst. 7. Archid. in cap. 1. dist. 68. & in
c. Qui bis, de consecra. dist. 4. & in c. Dictum, de consecra.
dist. 5. & fauet gloss. ibidem, in verbo Amplius. S. Anton. 3.
par. tit. 29. de irreg. cap. 6. §. 3. Napan. in Man. cap. 27. nu. 247.
Albert. Troutus lib. 2. de vero & perfecto Clerico, c. 9.
Iacobus de Grassis, lib. 4. cap. 27. nu. 15. Alphons. V. vult.
tract. de irreg. nu. 44. Cosinus Philarchus lib. 4. cap. 14.
& Maiol. lib. 3. ca. 15. qui omnes parem faciunt confirma-
tionis, ordinis, ac baptismi iteracionem, quoad irregulari-
tatem incurritendam, & fundant se in d. c. Dictum, de con-
secra. dist. 5. vbi eodem modo prohibetur confirmationis
quo baptismi iteratio, & eadem pena pro vtroque delicto
imponitur, scilicet, vt qui ita delinquit, *Non seculo, sed so-
lum Deo sub habitu Regulari, vel Clericali Religiosissimo* im-
muletur.

Secunda opinio docet non esse irregularem, sic Scotus 4.
dist. 7. quæst. 5. Palud. 4. dist. 7. q. 2. art. 1. Conclus. 3. Gab.
4. dist. 7. quæst. vni. ca, ar. 3. dub. 5. Palacius 4. dist. 7. disput.
4. Sotus 4. dist. 7. qu. vni. ca, ar. 5. Martin. Ledesma. 1. 4. q. 1.
ar. 5. dub. 1. Sebastian. Medices in Summa par. 2. tit. 9. qu. 3.
35. vers. Primo. Summa Corona tract. de irreg. nu. 19. vers.
Nota quod. Henriquez lib. 3. de Confirm. cap. 4. §. 2. &
Francisc. Suarez io 3. par. S. Thom. de Sacram. disput. 28.
sect. 1. & sect. 2. Summa Asten. par. 1. lib. 4. tit. 1. artic.
6. quæstio. 2. in fine. Angelica verb. irregularitas, §. 24. & S.
Anton. 3. par. tit. 14. cap. 14. §. 4. vbi ait, quod qui igno-
rante

De Irregularitate contracta ex delicto violandi Censuras Ecclesiasticas.

Cap. IX.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicatus maiori, suspensus, vel interdictus, officia diuina solemniter exercens, irregularis est.
- 2 Violans Ecclesie censuras, ut irregularitatem incurrat, que requirantur.
- 3 Officia diuina, quorum exercitio irregularitas causatur que censenda.
- 4 Censura irretitus, & actum ordinis sacri solemniter exercens irregularitatem incurrit.
- 5 Episcopus censura irretitus, & Pontificalia exercens irregularis est.
- 6 Missam celebrans si excommunicatus sit maiori, aut alia censura irretitus irregularis efficitur.
- 7 Diaconus censura irretitus, Euangelium solemniter cantans irregularis est.
- 8 Baptizans solemniter aliqua censura irretitus irregularis efficitur.
- 9 Baptizans tanquam laicus, omisis solitis cerimonijs, etiamsi excommunicatus sit, irregularis non est.
- 10 Iurisdictionis actum in excommunicatione exercens irregularitatem non incurrit.
- 11 Suspensus a beneficio, si quis iurisdictionis sunt exerceat, irregularis non est.
- 12 Diuina officia in excommunicatione audiens irregularis non est.
- 13 Sacramentum quodcumque, excepto ordine, censura innodatus, recipiens irregularis non efficitur.
- 14 Diuina officia solemniter exercens, se verè censura ligatum existimet.
- 15 Excommunicatione minori ligatus officia diuina solemniter exercens irregularis non est.
- 16 Excommunicatus qui non est, celebrando coram excommunicatis denunciatis irregularis non efficitur.
- 17 Excommunicato, aut aliqua alia censura innodato inferuens irregularis non est, quamuis ipsemet censura innodatus sit, nisi &c.
- 18 Censura irretitus, quamuis ipsemet officia diuina non celebrat, si tamen celebrationi auctoritatem præstet, irregularis erit.
- 19 Extraneus, [Ad euitanda,] nihil utilitatis censura irretitus affert.
- 20 Degradatus, aut depositus actum ordinis sacri solemniter exercens irregularitatem non incurrit.
- 21 Suspensus ab ordine superiori, actum ordinis inferioris exercens irregularis non est.
- 22 Ignorantia probabilis alicuius censuræ actum ordinis sacri exercentem solemniter ab irregularitate excusat.
- 23 Ignorantia probabilis, sicut a peccato, ita ab irregularitate ex peccato incurrenda excusat.
- 24 Excommunicatio contra pensionarium non soluentem pensionem lata, quando valida censetur.
- 25 Locantes bona Ecclesiastica ultra triennium, an celebrantes irregularitatem incurrant.
- 26 Celebrantes in casu, quo credant se ad censuræ alicuius obseruationem non teneri, an sint irregulares.
- 27 Excommunicatum se sciens, ex aliqua: amen causa id non animaduertens, contra censuram faciens irregularis non est.
- 28 Celebrans per ignorantiam iuris, sciens se censura irretitus

rebat bis confirmatus est, non est irregularis, sicut rebaptizatus ignorantibus, quia, inquit, *Qui bis de consecr. dist. 4.* loquitur de rebaptizato, & non de reconfirmato, & peccata non sunt excedenda, maxime pœna irregularitatis, vt dicitur in cap. is qui, de sent. excom. lib. 6. Syluest. verb. irregularitas, q. 4. Tabiena, verbo irregularitas, q. 9. septimo. Causa sine. Castro lib. 1. de potest. leg. pen. c. 7. documento 3. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. in princip. numero 8. vers. sed & illud, de homicid. Greg. de Valètia tomo 4. Dist. 7. quest. 19. puncto 3. §. 5. vers. Quartum. Toletus lib. 1. instruct. Sacerd. cap. 28. & hæc opinio verior est, & loquenda. Ratio est: quia non est ponenda irregularitas, nisi sit in iure expressa, nullibi autè habetur iterantes hoc Sacramentum esse irregulares, quamuis procul dubio peccent mortaliter; & hoc maxime cum pœne restringendæ potius sint, quam ampliandæ. Diuersa autè ratio est in Baptismo, & Confirmatione, ex Soto, Castro & Couar. vbi supra, cum irregularitatis pœna in odium Donatistarum fuerit rebaptizantibus imposita, quippe, qui illam sustinebant hæreticum, quod baptizati ab hæreticis essent rebaptizandi; nam & Apabattia nostris temporibus volunt paruulos semel baptizatos, iterum forte rebaptizandos, cum ad vsum rationis accesserint, quæ tamen ratio de confirmatione, & ordine non militat. Nec valet Canonistarum ratio à similitudine Baptismo ad Confirmationem, maxime ad irregularitatis pœnam constituendam, cum hæc necessario requiratur expressam iuris Pontificij constitutionem, vt in *is qui, de sent. excom. lib. 6.* habetur.

29 Illud verò cap. *Distum, de consecr. dist. 5.* eorum sententiam non probat, cum ibi solùm habeatur, quod sic delinquens soli Deo sub habitu regulari, vel clericali religiosissime famuletur; Quibus verbis, vt Scotus & Alphonsus de Castro, vbi supra notant, non innuit pœnam irregularitatis, sed magis oppositum; puta exercitium officij Clericali, nam in executione ordinum, & præcipue in consecratione Eucharistiæ, præcipuus Clerici famulatus consistit; Quod ministerium, (vt omnibus manifestum est) nullus, qui irregularis est, rectè exhibere, aut exercere potest. Ex quibus etiam sequitur contra Maiolum, vbi supra, multo minus incurrere hanc irregularitatem, ex aliarum rerum Sacramentalium, vel consecrationum iteratione quamuis in iteratione peccatum committatur, vnde si quis, vel hostiam consecratam reconsecret, vel aquam Benedictam rebenedicat, vel eucharistiam reconsecret, vel etiam oleum infirmorum rebenedicat, non propterea irregularis erit, cum id in iure non habeatur expressum.

30 Denique aduertendum est, differentes susceptionem baptismi vique ad agridudinem, vel sequeutem, esse irregulares, cap. si quis, dist. 57. Summa Confess. lib. 3. tit. 20. qu. 1. & 2. Si tamen post baptismum susceptum vitæ exemplaris exsistant, & sit necessitas ministerum, ordinari possunt, si aliud non obstat. Ratio huius est ex gloss. in d. cap. si quis, in verbo, Sed ex necessitate, & S. Anton. part. 3. titu. 29. de Irreg. cap. 6. §. 2. Syluest. verbo, irregularitas, quest. 21. Viualdi tract. de irreg. num. 45. Toletus lib. 1. instruct. Sacerd. cap. 30. quia non præsumitur fides voluntaria; nec tollitur irregularitas hæc per baptismum, ex gloss. & S. Anton. cit. quia baptismus ita dilatus inducit eam; idem autem non operatur contrarios effectus, arg. cap. Maiores, vltra medium, de baptismo & eius effectu, & Syluest. verbo, irregularitas, q. 21. Angelica, verbo irregul. §. 5. Alphons. Viualdi tract. de irreg. num. 46.

31 Quoad dispensationem autem huius irregularitatis, communis Doctorum sententia est, solum Papam in ea dispensare, Summa Confess. libr. 3. titu. 24. quest. 7. Summa Pifanella, verbo, dispensatio, §. Sexto, Angelica, verbo irregularitas, §. 24. Tabiena, verbo, dispensatio, nu. 15. §. Decimo tertio, vers. Quarto decimo. Syluest. verbo, irregularitas, nu. 6. quest. 4. Maiol. lib. 3. de irreg. cap. 14. in fine. Alphons. Viualdi tract. de irreg. nu. 46. Si tamen delictum esset occultum, posset Episcopus dispensare iuxta Conc. Tri. Sess. 24. de Reform. ca. 6. Vnde tollitur controuersia, quæ olim fuisse videtur in hac re.

- titum irregularitatem incurrit,*
- 29 *Dubitans, an censura, nec ne, irretitus sit, si dubium pra-*
ctice deponat, celebrando ab irregularitate excusatur.
- 30 *Dispensatio ab irregularitate ex violatione censurae incur-*
sa, an & quando ad Papam, vel Episcopum spectet.
- 31 *Dispensatio Regularium ab irregularitate ex violatione*
censurae incurſa, à Prælatiſ fieri poteſt.

Quoniam multa, quæ ad præſens inſtitutum ſpectant, copioſè ſatis in materia de ſuſpenſione, & interdictione expoſita ſunt, ſatis erit in præſentiarum pauca, quæ ſuperſunt, ſummatim afferre; ex quibus tamen quando, & quibus in caſibus, irregularitas omnis, quæ eſt ex delicto violandi cenſuras Eccleſiæ, incurritur, manifeſtum erit.

- 1 *Primo* igitur, omnis excommunicatus excommunicatio-
ne maiori, vel ſuſpenſus, vel interdictione, ſi facit officia
Divina, exercendo ſolemniter actum ordinis ſacri, quem
habet, irregularis eſt ſi ſcienter, vel ſcire debens id præ-
ſtet, id quod de ſuſpenſo colligitur ex cap. 1. de ſenten. ex-
com. lib. 6. & c. 1. de ſent. & re iudic. libr. 6. & latius expo-
ſuimus in materia de ſuſpenſione cap. 16. & de Interdictione
haberetur in c. is cui, de ſent. excom. lib. 6. & copioſius expo-
ſuimus in materia de Interdictione c. 13. in pœna duodeci-
ma. & de excommunicatione, colligi poteſt ex cap. Si quis
Episcopus. 2. 1. q. 3. & tradit DD. communiter vt Innoc.
in cap. 1. num. 4. in verbo, irregularitatem, & ibi Gemin. §.
ſi quis autem, num. 4. verſ. Quarto. Franc. & Anchar. ibi, in
d. §. ſina. de ſent. excom. lib. 6. Panor. in cap. 2. numero 7. &
ibi Marian. Socin. nume. 6. de Cleric. excomm. miniſtr.
& Felin. in capit. Apoſtolicæ, numer. 17. de except. Henric.
Bohic. in cap. ſin. num. 9. de Cler. excomm. miniſtr. Pa-
lud. 4. diſtin. 18. queſt. 4. verſ. Quintus effectus. Gab. 4. diſt.
18. queſt. 2. artic. 3. Angelica verbo excommunicatio, vlt.
§. 6. & verbo Irregularitas, 1. §. 40. S. Anto. 3. part. tit. 29. de
Irreg. cap. 1. §. 1. Sylueſt. verbo, Irregularitas, queſt. 13. Ta-
biena, verbo, Irregularitas, 4. in princip. Naua. in Manual.
capitul. 27. numero 163. & numero 244. Couar. in capitul.
Alma mater, parte 1. §. 2. numero 11. & §. 6. numero 9. de
ſenten. excom. lib. 6. Martin. Ledefm. 2. 4. queſt. 26. art.
2. de Irreg. pag. 366. colum. 4. Sotus 4. diſt. 22. queſt. 1. ar-
tic. 4. Concluſ. 2. Maiol. lib. 3. ca. 21. Henriquez lib. 14. cap.
7. Alphoſus Viualdus tract. de excomm. num. 33. Se-
baſt. Medices, par. 2. tit. 9. queſt. 3. §. Quarto. Cosmus Phi-
liarchus, lib. 4. ca. 13. Summa Corona, tract. de irreg. num.
21. Thom. Zerula, in ſua praxi Episcop. pa. 2. verbo, irregu-
laritas, dub. 2. Toletus lib. 1. inſtruct. Sacerd. cap. 30. Greg.
de Valentia tomo 4. diſp. 7. queſt. 19. puncto 3. §. 5. verſic.
Tertium delictum. & eſt communis omnium Theologorum,
& Canonistarum opinio. Dixi. *Scienter*, quia hæc irre-
gularitas contrahitur ob contemptum alicuius cenſuræ
Eccleſiaſticae, ideo qui celebrat ſine illarum contemptu,
non eſt irregularis.
- 2 *Secundo*, Multa neceſſaria ſunt, vt ſic cenſuras Eccleſiæ
violans irregularitatem incurrat, prout ex dictis conſtat,
quæ omnia explicanda ſunt.
- 3 *Primum eſt*, vt ſic excommunicatus, ſuſpenſus, aut inter-
dictus faciat aliquod officium Diuinum; *Per officia ve-*
ro Diuina, intelliguntur actus annexi ordini Clericali, qua-
les ſunt, Sacramenta adminiſtrare, celebrare Miſſam, lege-
re Epistolam, vel Euangelium publicè in Eccleſia, benedi-
cere aquam, oleum, & alios fructus terræ, cum precibus,
& carimonijs ad id ab Eccleſia inſtitutis.
- Secundum eſt*, vt faciat illud opus Diuinum ſolemniter;
tunc autem officia hæc fieri dicuntur ſolemniter, quando
ſunt a Clerico illis carimonijs, & veſtibus, quæ compe-
tunt ei ex officio, & ordine, quem habet. Vnde non ſuf-
ficit, ſi faciat alios actus, qui non ſunt officia Diuina; ſi-
cut non ſufficit, ſi faciat aliquod opus Diuinum more
laici.
- Tertium eſt*, vt exerceat actum ordinis ſacri; Quamuis
enim nonnulli, vt Innoc. in cap. ſina. num. 1. verſic. in offi-
cio, & ibi Panor. num. 5. de exceſſ. prælat. & idem Pano.
in cap. 2. num. 10. de cler. excomm. miniſtr. Anchara. in
c. cum medicinalis, num. 2. & Philip. Franc. ibi, §. caueant,

de ſenten. excommunic. lib. 6. Angelica, verbo, irreg. §. 46.
Sylueſt. verbo, irregularitas, nume. 1. §. queſt. 13. Naua. in
Man. cap. 27. num. 163. verſic. octauo. & Maiol. lib. 3. cap.
21. num. 5. Cosmus Philarchus, lib. 4. cap. 13. Summa Co-
rona, tract. de irreg. num. 21. & Vgolin. de Cenſur. Eccle-
ſiaſt. Tab. 1. ca. 14. §. 1. num. 1. velut incurri irregularitatem
etiam ſolemnis exercitio minorum ordinum; Alij tamen
verius docent incurri ſolum, dum quis actum ordinis ſacri
ſolemniter exerceat, vt in materia ſuſpenſionis expo-
ſuimus, cum nullus actus ordinum Minorum ſit, qui non
a laicis cum eadem ſolemnitate, qua a clericis fieri ſolet,
exerceri poſſit; & hanc ſententiam expreſſe tenent Palu-
4. diſt. 18. queſt. 4. verſic. Quintus effectus. & queſt. 7. art. 3.
Conclu. 2. Rich. 4. diſt. 18. artic. 7. queſt. 5. Gabr. 4. diſt. 18.
18. queſt. 2. artic. 3. Summa Aſtenſ. par. 2. lib. 7. tit. 10. queſt.
1. & citat Rodon. S. Anton. 3. part. tit. 29. de irreg. cap. 1. in
princip. & referet S. Thom. & alios. Tabiena, verbo irregu-
laritas, 4. in princip. qui etiam referet S. Tho. & alios D.D.
& in verbo, ſuſpenſio, nume. 3. & num. 10. & referet Felin.
Sot. 4. diſt. 22. queſt. 3. artic. 1. Concluſ. 5. vbi ait, Notanda
eſſe capitula decernentia irregularitatem, quia non loquuntur
niſi de Clericis, qui ſunt in ſacris, & celebrant, vel offi-
cia diuinorum ordinum exequuntur. & 4. diſt. 25. queſt.
1. artic. 3. verſ. Quintus caſus. Couar. in calama mater, parti.
1. §. 6. num. 9. verſ. Decimo, de ſent. excomm. lib. 6. Toletus
lib. 1. inſtruct. Sacerd. cap. 30. Alph. Viual. tract. de excom.
nume. 35. & Henriquez lib. 14. c. 7. §. 1. & hæc communior
& benignior ſententia eſt.

Tertio, Ex his multa inferuntur.

Primo inferitur, irregularem eſſe Episcopum, qui exco-
municatus, ſuſpenſus, aut interdictione, Chriſma conſecrat,
aut baptizatos conſecrat, aut ordines conſecrat etiam mi-
niores, Abbates, aut virgines Deo dicatas, Eccleſias, aut al-
taria conſecrat, aut Eccleſias, araſue pollutas reconciliat,
aut ſolemnem benedictionem tribuit, aut precibus, & in-
tibus ſolemnibus adhibitis, qui habentur in cap. cum ali-
quis, 1. queſt. 5. excommunicatum abſoluit, vt de hac ſol-
utione expreſſe ſcribit Innoc. in cap. ſina. nume. 3. de
Zabar numero 12. de exceſſ. prælat. Anchar. in cap. 1. §. ca-
ueant, & ibi Philip. Franc. de excomm. ſenten. lib. 6. Et
de ſolemnis benedictione, quæ ab Episcopis tantum tribui
poteſt, ea ſcilicet adhibita forma, *Sic Nomen Domini benedi-*
dictum, de qua agitur in cap. Abbates, de priuileg. lib. 6. &
Clem. 2. eod. docet Anchar. vbi ſuprà, nu. 3. Quorum om-
nium ratio eſt; quia hæc propria ſunt Episcoporum arg.
c. Quod ſicor, §. præterea, de elect. & c. Quanto, de conſue-
tud. & glo. in c. Transmiſſam, verſic. de talibus, de elect. &
gloſ. Extrau. Suſcepti regiminis, in verbo, Pontificalibus,
de elect.

6 *Secundo inferitur*, Irregularem eſſe Sacerdotem, qui ex-
communicatus maior excommunicatione, ſuſpenſus, vel
interdictus Miſſam celebrat, Chriſti corpus, & ſangui-
nem conſecrat, Gemin. in capitul. 1. §. caueant, & ſi quis
autem, de ſenten. excomm. lib. 6. aut vt Hebdomada-
rius officiat in choro, dicens orationem cum *Domino ob-*
biſcum, ex Richard. 4. diſtin. 18. art. 7. queſt. 5. in fine. Sum-
ma Aſtenſi par. 2. lib. 7. tit. 10. queſt. 3. Sylueſt. verbo, inter-
dictum, 5. queſt. 4. verſic. primum. Innoc. in capitul. ſina. in
princip. de exceſſ. prælat. Specul. titu. de irregul. colum. 10.
Maiol. lib. 3. cap. 19. num. 7. cap. 21. num. 6. Naua. in Man.
cap. 27. num. 163. & num. 244. Henriquez lib. 14. capitul.
7. §. 1. Vgolin. Tabula 1. capitul. 14. §. 1. numer. 5. & Cosmus
Philarchus lib. 4. capitul. 13. aut aquam ſolemniter benedi-
dit, cap. aquam, de conſecr. diſt. 3. Summa Aſtenſ. Naua.
Henriquez & alij citati ſuprà. Cosmus Philarchus vbi ſu-
prà, aut veſtes, fruges, oliuas, careos, paramenta, nuptias
benedicat, aut mulierem poſt partum in Eccleſiam intro-
ducatur cum precibus adhibitis, ex Maiolo lib. 3. cap. 21. nu-
5. & Vgo. vbi ſuprà. Ratio eſt: quia huiusmodi functiones
omnes ad Sacerdotes pertinent ex officio, & ab illis ſo-
lum peraguntur.

7 *Tertio inferitur*, Irregularem eſſe Diaconum, qui aliqua
cenſura irretitus Euangelij indutus, Dalmatica & Manipulo
cantat, ſicut etiam Subdiaconus cenſura aliqua innodatus,
ſi Epistolam cum manipulo cantet, ex Paulo, in fine.
num.

ligatus non eſt, licet ſe irregritum exiſtinet, & officia diuina ſolemniſter celebrat, cum hoc iure cautum non ſit, arg. cap. iſi qui de ſent. excomm. lib. 6. & ita expreſſe docent Fede. de ſent. conſil. 1. 3. & Panor. in cap. ſi vero, 2. num. 7. de ſent. excomm. & Feſin. ibi, & Vgolin. Tab. 1. cap. 14. §. 7. nu. 24. ſicut nec excomm. nunciatus eſt, quia licet percuffit, quem tamen Clericum eſſe putauit, ut iſſem auctores tradunt, requiritur enim veritas Clericatus ad incurrendam excommunicationem, cap. ſi quis ſua dente diabolo, 17. §. 4. & etiam veritas cenſura, vt quis diuina officia, exercendo irregularitatem incurrat.

15. *Decimo inferitur*, Non eſſe irregritum eum, qui minori excommunicatione ligatus diuina officia ſolemniſter exercet, vt colligitur in cap. ſi celebret, de Cleric. excomm. miniſt. Alphonſ. Vivaldi, tract. de excomm. num. 3. 5. Sebaſt. Medic. cit. 9. q. 3. 5. Nec irregularis eſt, qui in Eccleſia polluta celebrat, cap. iſi qui de ſent. excomm. lib. 6. Quia pollutio non eſt cenſura, aut interdictum iuris Henr. quez lib. 14. ca. 7. §. 3. Coſm. Philarch. lib. 4. cap. 13. in fine. Qua etiam de cauſa, nec irregularis erit, qui violat cenſuram à Diuinis, vt tradunt Nauar. in Manual. cap. 27. num. 188. verſ. vigefimo, Coſmos Philarchus lib. 4. cap. 13. in fine, & nos latius ſup loco expoſuimus, quia non eſt cenſura, Neque etiam irregularis erit licet violando interdictum locale, quamuis peccet. Sylueſt. verbo, interdictum, 6. q. 7. Nauar. in Manual. 2. nu. 187. verſ. Decimo octauo, & qu. 243. verſ. octauo, & Henr. quez lib. 14. cap. 7. §. 3. Martin. Ledelm. 2. 4. q. 26. art. 2. de irreg. pag. 367. colum. 1.

16. *Vndecimo inferitur*, Non eſſe irregritum, qui cum ipſe excommunicatus non ſit, celebrat coram excommunicatis, etiam ſi ſint nominatim denunciati, peccata tamen mortaliter, cap. iſi qui de ſent. excomm. lib. 6. Matian. Socin. in cap. ſacris, num. 128. de ſent. excomm. Couar. in c. Alma mater, part. 1. §. 6. nu. 9. verſ. ſic. Qui verò nullas de ſent. excomm. lib. 6. Palud. 4. diſt. 18. q. 4. verſ. Quintus effectus. Henr. quez lib. 14. cap. 7. §. 3. Vgolin. Tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 25. Multo que minus irregularis erit Clericus non interdictus, vel non excommunicatus, & non ſuſpenſus, etiam ſi ſcienter celebret in loco non interdicto, ſed tamen coram perſonis ab homine, vel à iure interdictis, vel recipiat publice interdictos ad officia diuina, Sacramenta, vel ſepulturam, vt præſati auctores tradunt, & Sylueſt. verbo, Interdictum, 6. q. 2. verſ. Tertium. Nauar. in Manual. cap. 25. num. 93. verſ. & qui Miſſam. Alphonſ. Vivaldi, tract. de excomm. num. 38. eſt tamen interdictus illi Eccleſiæ ingreſſus, donec ſatis faciat ad arbitrium eius, cuius ſententiam contempſit, etiam ſi exemptus eſſet, & pretextu exemptionis præſumpſit ſe excommunicatos, aut interdictos admittere, ex c. Episcoporum, de priuileg. lib. 6. & ſi ſic interdictus poſtea celebrat, aut officia diuina ſolemniſter exercet, irregularis eſt, ſic glo. in d. c. Episcoporum, in verbo ingreſſum, & glo. in in cap. iſi qui, verb. Nodatis, de ſent. excomm. lib. 6. Sylueſt. verbo, interdictum, 6. q. 2. verſ. Tertium. Palud. 4. diſt. 18. q. 4. verſ. Quintus effectus. Henr. quez lib. 14. cap. 7. §. 3. & Vgolin. Tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 25. Couar. in cap. Alma mater, part. 1. §. 6. num. 9. de ſent. excomm. lib. 6. qui alios refert, & nos lib. 2. cap. 15. num. 6. expoſuimus.

17. *Duodecimo inferitur*, Irregularitatem non eſſe, qui cenſura innodatus, excommunicatus, ſuſpenſus, aut interdictus inferuit, dum celebrat, ex Henr. quez lib. 14. cap. 7. §. 4. & Vgol. Tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 25. poſt Innoc. in cap. ſina, num. 5. de exceſſ. prælat. cum hoc non ſit iure expreſſum, arg. cap. iſi qui, de ſent. excomm. lib. 6. Quod intelligitur, niſi miniſter in ordine ſacro, cantans Euangelium, aut Epistolam ſolemniſter. Peccat tamen, qui ſic excommunicato, interdicto, aut ſuſpenſo inferuit, vt communiter tradunt DD. in cap. ſacris, de ijs, que vi, met cauſa ſunt, & notant Nauar. in cap. 1. §. laboret, num. 18. de penit. diſt. 6. & Vgolin. vbi ſuprà.

18. *Dubium* autem eſt, An qui cenſura irregritum diuina ipſe non facit, ſed ſolum auctor eſt, vt alius ſe præſente diuina faciat, irregularis ſit, eo quòd præſtat auctoritatem celebrationis? Reſpondetur ex communi DD. ſententia irregritum eſſe ſe auctorizando, ſic gloſſ. in Clem. 2. in verbo, Celebrari, de priuileg. & Anchar. ibi, numer. 4. & cap. illud,

in fine, & ibi Panor. num. 8. & Marian. Socin. num. 1. de Cleric. excomm. miniſt. & in cap. ſina, de exceſſ. prælati Henric. Bohic. in cap. ſina, numero 9. de Cleric. excomm. miniſt. Gemin. in cap. cum medicinalis, & caueant, num. 5. & ibi Philip. Franc. de ſentent. excomm. lib. 6. Villadego. tract. de irreg. cap. 2. col. 3. Sylueſt. verbo, irregularitas, queſt. 13. verſ. Quartum. Nauar. in Manual. cap. 27. numer. 244. verſ. Aut audit auctorando. Martin. Ledelm. 2. 4. queſt. 16. artic. 2. de irreg. pag. 366. col. 4. Simon Maiol. lib. 3. cap. 21. num. 6. Couar. in cap. Alma mater, part. 1. §. 6. num. 9. verſ. ſed & præter illas, de ſentent. excomm. lib. 6. Alphonſus Vivaldi, tract. de excomm. num. 39. Sebaſtianus Medices, part. 2. tit. 9. queſt. 35. in fine. Coſmos Philarchus, part. 1. lib. 4. cap. 13. Henr. quez lib. 14. cap. 7. §. 3. & Vgolin. Tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 25. Quod procedit, ſive prælati, & Dominus aliqua cenſura ligatus, celebrare faciat coram ſe ligatum, aut non ligatum; ſive ipſe ligatus non ſit, & tamen excommunicatus, ſuſpenſus, aut interdictum coram ſe celebrare facit, ex Nauar. & Ledelm. vbi ſuprà. Et quæ dicta ſunt hæc, quod cenſura irregritus, & actum ordinis ſacri ſolemniſter exercens irregularis ſit, procedunt, etiam ſi ſic excommunicatus, aut alia cenſura innodatus, nec notorius, nec de 19. nunciatus fuerit; Nam Extraneus. Ad euidenda, nihil utilitatis aſſert ipſis cenſura irregritus, nec quæquam in eorum vilitatem ſtatuit, vt optime docent Couar. in cap. Alma mater, part. 1. §. 6. num. 9. de ſent. excomm. lib. 6. & Vgolin. Tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 1. & latius ſuo loco expoſuimus, vt de Panor. in cap. ſina, de exceſſ. prælat. prælatos monet, ne tempore excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti, diuina coram ſe celebrari faciant, aut celebrant, niſi interſint, quia tunc videntur auctorizare, & promouere irregritum reddunt.

20. *Dubium* aliud eſt poteſt, An ſi deſinitus, vel degradatus celebret, aut actum aliquem ſolemniſter ordini Clericali deputatum faciat, irregularis ſit? Reſpondeo non eſſe, quia irregularitas non incurritur, niſi ſit in iure expreſſa, cap. iſi qui de ſent. excomm. lib. 6. nulli autem habetur hunc eſſe irregritum: ſic Summa Aſtenſis, part. 1. lib. 7. tit. 10. queſt. 5.

21. *Dubium* item eſt, An Clericus ſuſpenſus ab aliquo ordine ſuperiori ſit irregularis, exercendo actum deputatum ordini inferiori? Reſpondeo non eſſe, quia ſuſpenſus à ſuperiori, non intelligitur ſuſpenſus ab ordine inferiori, vt diximus in materia ſuſpenſionis, & communiter tradunt auctores.

22. *Quarto* Aduertendum eſt, ad irregularitatem hæc et violatio de cenſura Eccleſiaſtica incurrendam requiritur, vt ſcienter officium diuinum ſolemniſter exercat in excommunicato, ne ſuſpenſione, vel interdicto: ſi quis enim per ignorantiam probabiliter, ſcilicet ignorans inuincibiliter ſe excommunicatum, ſuſpenſum, aut interdictum eſſe, celebrat, irregularis non erit, vt colligitur ex c. Apollonia de Cleric. excomm. miniſt. & ibi gloſſ. in verbo, probabiliter, & Panor. in cap. ſina, & ibi Summa, & idem Panor. in cap. ſina, numero 5. de exceſſ. prælati Innoc. in cap. cum medicinalis, num. 4. de ſentent. excomm. lib. 6. Henric. Bohic. in cap. ſina, numero 1. de Cleric. excomm. miniſt. & Marian. Socin. in cap. per tuas, nu. m. 15. & in cap. cum illorum, num. 9. & in cap. ſacro, num. 107. de ſentent. excomm. & Innocent. in cap. cum medicinalis, num. 4. & Gemin. ibi. caueant, num. 5. & Anchar. num. 2. de ſentent. excomm. lib. 6. Palud. 4. diſt. 18. queſt. 4. verſ. Quintus effectus. Alphonſo de Caſtro, lib. 2. de poteſt. legis pœnal. cap. 14. in fine. Couar. in cap. Alma mater, part. 1. §. 6. num. 9. verſ. Decimo, de ſentent. excomm. lib. 6. Alphonſo Vivaldi tract. de excomm. num. 35. Coſmo Philarcho lib. 4. cap. 13. Sylueſt. in verbo, irregularitas, queſt. 13. verſ. Quintum. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 244. Martin. Ledelm. 2. 4. q. 29. art. 2. pag. 266. col. 4. Henr. quez lib. 14. cap. 7. §. 1. Vgolin. Tab. 1. c. 14. §. 1. nu. 12. Ratio eſt: quia talis ignorantia excuſat à peccato, & conſequenter ab irregularitate, cui irregularitas iſta non niſi pro peccato præterito inſtigat.

23. *Hinc* Coſmos Philarchus, vbi ſuprà, inferunt non eſſe irregritum eum, qui probabiliter credit ſe cenſura non ligari,

gati, dat exemplum in eo qui celebrat post appellationem a sententia, qua declaratur eum incidisse in excommunicationem pendente appellatione, vt docent Felin. in capit. Rodolphus, de Rescript. prop. finem, glo. in cap. solet, in verb. In effect. de sentent. excom. in lib. 6. Quamuis enim appellatio ab excommunicatione lata, illam non tollat, aut suspendat, & propterea illa non obstat seruanda sit, appellatio tamen a sententia qua declaratur quis in excommunicationem incidisse, excommunicationem illam dubiam relinquit, sicut prius erat, vnde non est irregularis ille, qui vel ante excommunicationem latam appellat, vel qui post declarationem appellat, si sciens appellationem celebrat ea pendente, etiam si declaratur male appellasse, vt Nauar. in Manual. cap. 23. num. 104. ante finem annotauit.

24. Sic etiam si feratur excommunicatio contra pensionarium non soluentem pensionem tempore debito, si pensionarius post lapsum terminum non soluat pensionem celebrat, antequam ille, cui debetur pensio, declaret se velle eum esse excommunicatum, probabiliter credens, quod illam excusatum habebit ob impotentiam, vel eius benignitatem, & quod nolit eum esse excommunicatum. Nauar. & Philarchus vbi supra, talem irregularem non esse affirmant. Quod tamen dictum, vt verum sit, intelligi debet iuxta ea, quae lib. 1. cap. 1. in num. 20. & cap. 16. nu. 8. in simili casu diximus.

25. Eadem ratione non sunt irregulares, qui celebrant exco., quod credunt aliquam censuram non esse receptam, vel non esse amplius in usu, vt est illa contra locantes bona Ecclesiastica ultra triennium, ex Caiet. verbo, Excommunicatio, cap. 75. Nauar. in Man. cap. 27. num. 150. Cosmo Philarcho, lib. 4. cap. 13. Nec illi etiam, qui celebrant exco., quod credunt se in illo casu non teneri ad illius censuram observationem, quia scilicet, sic reuoluerent peccatum suum omnino occultum, cum honoris & vite periculo, quod legem naturalem euitare tenerent. Hi omnes praedictis probabilibus rationibus celebrantes, non continentur Ecclesiasticam censuram, & consequenter, non sunt irregulares, quia irregularitas, haec ob solum censuram contemptum incurritur, vt diximus, & sciunt quae in similibus casibus tradit Nauar. in Manual. cap. 27. numer. 138. §. Trigesima prima, & ibi Panorm. Sylvest. verbo, Irregularitas, & nos lib. 1. cap. 18. num. 35. & num. 36. laius exposuimus. Quae omnia intelligenda sunt de ignorantia, seu credulitate probabili; si quis enim sibi potius blandiens, leui, & vana ratione mouetur ad celebrandum, non est irregularis, sicut neque culpam ob talem ignorantiam crassam effugit, vnde irregularis erit, si habens notitiam excommunicationis per solam famam, celebrat, si modo verum comperit postea, dum modo fama falsi quorundam, qui fide digni sunt, talis enim non habet probabilem ignorantiam, vt colligitur ex cap. illud, & ibi Panorm. numero 4. & glo. in cap. Apostolica, in verbo, Ignorantia probabilis, & ibi Panorm. Sylvest. verbo, Irregularitas, q. 11. versic. sextum. Vgolin. vbi supra. Quamuis vbi probabilis sit, nec ne, ex facto iudex arbitrabitur, & in dubio ipsius iuramento stabitur, arg. ca. si vero, 2. & ibi glo. in verbo, propria manu, & ibi Panorm. & Felin. de sent. excom. in semper enim requiritur contemptus, & peccatum, ad hoc, vt censura ligatus celebrando irregularitatem incurrat, cum haec ob culpam, & delictum imposita sit, vt notant Innoc. & DD. in ca. 1. §. sciturus, ibi in gestis, de sent. & re iudic. & facit c. laeares, de Cleric. excom. in §. ibi, praesumptis.

26. Pari modo irregularis non erit, etiam si se excommunicatum nouerit, si tamen ratione quapiam id non animaduerrens contra censuram facit, vt pote perurbatione aliqua animi, ex Adriano in tract. de Clauibus, artic. 3. versic. Septima exceptio, lib. 4. & Vgolin. Tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 12. & idem, si non recordatur.

27. Celebrans autem per ignorantiam iuris, irregularis erit, hoc est, ad hanc irregularitatem incurrendam satis est, si sciat se excommunicatum, suspensum, vel interdictum esse, licet ignoret ius, hoc est, quamuis ignoret irregularitatem incurri, si quis excommunicatus, suspensus, vel interdictus celebrat, vt DD. communiter tradunt, quos sequi-

tur Sotus, 4. dist. 3. quaest. vnica, art. 9. in fine, & dist. 22. qu. 1. artic. 2. in fine, versic. Secundum argumentum: tenetur enim habere huius rei notitiam, & ideo crassa, & supina est ignorantia, quae non excusat a peccato, aut irregularitate ex delicto imposita, vt notat Henriquez lib. 14. ca. 7. §. 2.

29. Qui vero dubitat, an censura irretitus sit, nec ne, si deponat practice dubium, celebrando excusatur ab irregularitate, sicut etiam excusatur si dubitans propendeat se non esse censuram irretitum, vt idem Henriquez vbi supra notauit, qui etiam in d. capit. 7. §. 1. cum Thoma Zerula in sua Praxi Episcop. par. 1. verbo, Irregularitas, dub. 15. & par. 2. verbo Irregularitas, dub. 9. post Iosephum Angles in florib. 4. sent. tract. de susceptione Eucharistiae, ar. 4. difficult. 4. & Anton. de Corduba in Summa Casuum conscientiae, quaest. 142. & Nauar. in Manual. capit. 27. numero 239. tradunt, Sacerdotem excommunicatum, si propter vitandum mortis periculum, aut graue etiam infamiae damnū aut scandalum celebraret, aut Sacramenta in necessitate administraret, a peccato, & irregularitate excusari: Quia ad irregularitatem hanc incurrendam requiritur contemptus, & huiusmodi non presumitur adesse, quando adest necessitas: de qua re legi possunt, quae diximus lib. 1. capi. 18. num. 41. & 42. & lib. 2. cap. 3. num. 27. & 28. Ratio est: quia in necessitate cessat contemptus, & quia necessitas legem non habet. Deinde quia concurrentibus duobus praecipuis incompossibilibus potius tenetur homo adimplere diuinum, quam humanum; At vero praecipuum de vitando scandalo, & propria infamia, est diuinum, & naturale, praecipuum autem de abstinendo, seu de non celebrando tempore excommunicationis, aut alterius censurae propter incursionem irregularitatis, est tantum positium humanum, eo quod omnis irregularitas, vt patet, est de iure positio Ecclesiastica; praevalet ergo praecipuum primū, illudque seruare tenemur, haec tamen lege, & conditione, vt prius conteratur, & si fieri potest animo obediendi Ecclesiae confiteatur. Quicquid Sotus, Cou. & alij, vt in d. cap. 3. annotauimus, contradicant.

30. Quinta, Dispensatio huius irregularitatis olim soli summo Pontifici reseruata fuit, vt notant Innoc. in capit. 1. de sent. & re iudic. lib. 6. & Franc. ibi, & idem Innoc. in cap. 1. in fine, & ibi Franc. §. caueant. & Gemin. ibi, de sentent. excom. lib. 6. Panorm. in cap. Clerici, num. 2. & ibi Marian. Socin. num. 8. de Cleric. excom. ministr. & idem Marian. Socin. in cap. officij, num. 172. & in cap. per tuas, nu. 15. & num. 22. de sent. excom. Paludan. 4. distinct. 18. quaest. 4. versic. Quintus effectus, & Sylvest. verbo, Irregularitas, quaest. 13. versic. primum, in fine, Sotus 4. dist. 25. quaest. 1. artic. 3. ante finem, versic. Quintus casus. Nauar. in Manual. capit. 27. numer. 245. versic. Tertio dico. Martin. Ledesm. 2. 4. quaest. 26. artic. 2. de irreg. pag. 366. colum. 4. Alphons. Vivald. tract. de Excom. nu. 40. Sebastianus Medices par. 2. tit. 9. quaest. 35. Grego. de Valentia Tomo 4. disput. 7. quaest. 19. puncto 3. §. 5. versic. Tertium Cosmus Philarchus lib. 4. capit. 13. Summa Corona, tract. de Irregul. numer. 22. Henriquez lib. 14. cap. 7. §. 5. & Vgolin. Tab. 1. cap. 14. §. 1. numer. 27. immo etiam & modo si procedat ex delicto publico, aut quamdiu manet deductum ad forum contentiosum, quamuis vno tantum teste probetur; vbi autem ex delicto occulto procederet irregularitas haec, Episcopus in ea dispensare poterit, ex Concil. Trident. Sess. 34. de Reformat. capit. 6. Paulo Fulco, lib. 1. de visit. & regim. Eccles. capit. 29. numer. 5. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 194. versic. Septimo. Vgolin. Tab. 1. cap. 14. §. 1. numer. 27. & communi consensu DD. post Concil. Trident. vbi supra.

31. Quoad regulares vero, irregularitatem ex violatione cenurae Ecclesiasticae incurrentes, sciendum est, posse cum eis a suis Praelatis virtute suorum privilegiorum, in huiusmodi irregularitate dispensari, vt patet ex Compendio Privilegiorum Mendicantium, in verbo, Absolutio ordinaria quoad fratres, numero 40. & in verbo, Dispensatio, numero 9. 12. & 21. Et in particulari Papa Eugenius III. Anno Domini millesimo quadringentesimo.

Domini milleſimo quadringenteſimo trigeſimo primo. Quato Kalend. Iulij, Pontificatus ſui anno primo, Prælati Congregationis Caſinenſis, alijs S. Iuſtinæ conceſſit, ſ. Ut omnes, & ſingulos dictæ Congregationis præſentes, & futuros Monachos, Nuntios, Conuerſos, & Commiſſos, à quibuſcunque excommunicationum ſuſpenſionum, & interdictorum, ſententijs, alijsque pœnis Eccleſiaſticis à iure, vel ab homine auctoritate Apoſtolica, vel quauis alia generaliter, vel ſpecialiter promulgatis, & quarum abſolutio eſſet etiam Sedi Apoſtolicæ generaliter, vel ſpecialiter reſeruata, quoties opus fuerit, abſoluere valeant. Ac etiã vi ſuper irregularitatibus quibuſcunque, & quomodocunque contractis (homicidio, ſeu membri mutilatione propria manu commiſſis, aut falſificatione litterarum Apoſtolicarum, & bigamia duntaxat exceptis) ſemel tantum cum ſupradictis diſpenſare poſſint. Super irregularitatibus verò, ex cenſurarum ſupradictarum, vel earum aliqua violatione, diuina officia celebrando (dum tamen in contemptum clauium non celebrauerint) quoties opus fuerit, ſimiliter diſpenſare valent: ita vt omnes, & ſinguli cum quibus ſuper irregularitatibus ſupradictis diſpenſari contigerit, vt præmittitur, ad omnes ſacros ordines promoueri, & in ordinibus ſuſceptis liberè miniſtrare valeant.

De Irregularitate ex delicto malè exercendi, & accipiendi ordines contra Cap. X.

S Y M M A R I V M.

- 1 Ordines ſacros quibus caret, ac ſi eos haberet, indebitò exercens, irregularis eſt.
- 2 Ordine, quo quis caret, per ludum, aut ad repræſentandam feſtinitatem vtens, irregularis non eſt.
- 3 Clericus non Subdiaconus, Epistolam ſolemniſter cum manipulo cantans irregularitatem incurrit.
- 4 Baptizans ſolemniſter, ſi ſacerdos non ſit, irregularis eſt.
- 5 Sacramenta Pnctionis extrema, vel Pnitionis, ſolus ſacerdos miniſtrare poteſt.
- 6 Laicus miniſtrans in ordine ſacro, quem non habet, irregularis non eſt.
- 7 Laicus ſolemniſter baptizans, quamuis peccet, irregularitatem tamen non incurrit.
- 8 Laicus Sacerdotem ſe fingens, & ſerio abſoluens a peccatis irregularis non eſt.
- 9 Laicus, more, ac modo, quo ex officio prædicatio exerceri ſolet, prædicans, irregularis non eſt.
- 10 Ordinem ſacrum ſecundum ſubſtantiam recipiens, omiſſis quibuſdam accidentarijs, ordine ſic ſuſcepto vtens, antequam omiſſa ſuppleat, peccat, ſuſpenſus tamen, aut irregularis non eſt.
- 11 Ordinis ex vſu non ſuſcepti irregularis factus, a quo diſpenſandus.
- 12 Excommunicatus maiori ordinem ſacrum ſcienter ſuſcipiens, irregularis eſt.
- 13 Excommunicatus minori recipiendo ordines peccat, irregularitatem tamen non incurrit.
- 14 Irregularitas, ob ſolam iuris expreſſionem, & non ob rationis paritatem incurritur.
- 15 Ignorantia probabilis facti, non iuris, excommunicatum ab incurſu irregularitatis ob ordinis ſacri ſuſceptionem excuſat.
- 16 Delictum, quando cenſetur occultum, vt Episcopus in irregularitate, ex indebita ordinis ſuſceptione incurſa, diſpenſet.
- 17 Ordinatus ab Episcopo Excommunicato maiori, & ab exe-

cutione ſuſcepti ordinis ſuſpenſus eſt, & peccatum tale committit.

- 18 Conſecratio calicis tamdiu manet, quamdiu eius forma perſeuerat.
- 19 Abſolutio Sacramentalis, & Ordinis Sacerdotalis, & iurisdictionis actus eſt.
- 20 Ordinatus ſcienter, aut ignoranter ab Episcopo excommunicato maiori, a quo diſpenſandus.
- 21 Ordinatus per merum grauem, & cadentem in virtum conſtantem ab Episcopo excommunicato maiori, ſicut a culpa, ita etiam a pena excuſatur.
- 22 Ordines omnes Minores vno eodemque die, vel vnum ex illis ſimul cum Subdiaconatu ſuſcipiens, irregularis eſt.
- 23 Mendicantes virtute ſuorum priuilegiarum duos ordines ſacros eodem die ſuſcipere nequeunt.
- 24 Ordines ſacros contra Episcopi prohibitionem ſub excommunicatione lata ſuſcipiens, irregularis eſt.
- 25 Ordines omnes quatuor Minores eodem die ſuſcipiens irregularis non eſt, niſi &c.
- 26 Ordines Minores, & Subdiaconatus eodem die ſimul præſcripta conſuetudine, ſine irregularitate, recipi poſſunt.
- 27 Ordinatus ab Episcopo, qui loco, & dignitati renunciat, irregularis eſt.
- 28 Ordine ſacro ante legitimam ætatem, vel extra tempora Canonica, vel abſque literis dimiſſorijs ordinatus, ipſo facto ſuſpenſus eſt.
- 29 Tempora Canonica pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus ſeruituta, quænam ſint.
- 30 Dimiſſorias literas quis dare poſſit.
- 31 Dimiſſorias literas Capitulum infra annum a die vocationis Eccleſiæ, dare nequit.
- 32 Dimiſſorijs pro literis Episcopus nihil accipere poteſt.
- 33 Dimiſſorijs pro literis quando, & quid Notarij Episcoporum accipere poſſunt.
- 34 Ordinatus ſine dimiſſorijs Episcopi, ſed tamen cum eiuiſcentia, ſuſpenſus, aut irregularis non eſt.
- 35 Dimiſſorias literas quibus in caſibus Capitulum concedere valeat.
- 36 Diſpenſare quis poteſt cum ordinato ſacris ante legitimam ætatem, vel extra tempora, vel ſine literis dimiſſorijs.
- 37 Ordinatus furtiuè, irregularis eſt.
- 38 Ordinatus an ſit qui furtiuè ſe ingerit, prohibente Episcopo, ne quis ſe ingerat, & dicente ſe non intendere ingrentem ſe furtiuè ordinare.
- 39 Ordinatus per ſaltum, & ab ordinis ſuſcepti executione, & a promotione ad altiores ſuſpenſus eſt.
- 40 Ordinatus per ſaltum, ſi in ſuperiori ſuſcepto non miniſtrauerit, ab Episcopo diſpenſari poteſt.
- 41 Episcopus per ſaltum promotus irregularis, & ſuſpenſus eſt ab ordinis omiſſi collatione.
- 42 Ordinatus, abſque eo quod prius Sacramentum confirmationis ſuſceperit, quamuis mortaliter peccet, irregularitatem tamen non incurrit.

1 **Q**uod irregularitates ex indebito vſu, & exercitio ordinum prouenientes, Communis DD. ſententia eſt, quod omnis Clericus miniſtrans ſcienter & ſerio in aliquo ordine ſacro, quem non habet, tanquam ſi eſſet ordinatus, ſit irregularis, & colligitur ex cap. 1. & 2. de Cleric. non ordin. miniſtr. Summa Conſell. libr. 1. tit. 22. q. 44. Martin. Ledef. 2. 4. q. 26. ar. 2. de Irreg. pag. 366. colum. 3. Nau. in Man. cap. 27. nume. 242. verſic. Septimo. Sorio diſt. 25. queſt. 1. art. 3. Sebaſt. Medice par. 2. tit. 9. queſt. 33. verſic. octauo. Summa Corona tract. de Irreg. no. 19. verſic. Tertio.

Tertio, Gregor. de Valentia tomo 4. disput. 7. Quest. 19. Puncto 3. §. 5. versic. Quarto, Cosmo Philiarcho lib. 4. cap. 21. nam 6. Toledo lib. 1. in iur. c. 2. versic. Quarto, Henriquez lib. 1. cap. 6. §. 1. Maiol. lib. 4. ca. 13. & Sylu. verbo irregularitas, quest. 12. Tabiena, verbo, Irregularitas, §. 38. S. Secundo, Angelica, verbo, irregularitas nu. 38. S. Ant. 3. par. tit. 29. de Irreg. cap. 1. §. 1. Summa Ateni. par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 3. & Specul. tit. de dispens. §. iuxta, versic. Item non ordinatus. Dixi *Scienter* quia si bona fide, per ignorantiam probabilem facti, putans se esse ordinatum, ministraret, non esset irregularis; fiet tamen irregularis, si per ignorantiam affectatam, vel crassam ministraret. Item, si per ignorantiam iuris, id est, sciens se non esse ordinatum ministraret, quantumvis ignoret ius, scilicet, incurrit irregularitatem, irregularis efficitur. Dixi *Seruo*, quia si iocose id faciat, per ludum, aut ad festiuitatem representandam non est irregularis, vt Martin. Ledesm. Nau. Sotus. Henri quez. Syluest. Tabiena & reliqui docent, & facit ca. illud, §. 1. qu. 1. Quidam autem, vt Hostiens. & summa confess. de Cleric. non ordin. quest. 3. Alberic. verbo, ordinatus, 2. & Summa Pisanelia, verbo, ordinatus, 3. §. 1. Angelica, & Syluest. & Tabiena, vbi supra, & Maiol. cit. num. 7. docent esse peccatum ioci gratia sic ministerium Ecclesiasticum exercere, qui auctores intelligendi sunt, quando aut id faceret, ad derisionem fidei Catholicae, aut ex malitia aliqua, aut etiam ex lenitate aliqua, cum sit irreuerentia quaedam rerum sacrarum secus autem, si id faceret, vt historiam, aliquam Sacram, & piam representaret, quod tamen non nisi raro, & habita licentia, & ex consilio boni viri, ne alioquin res sacrae contemptu, & derisui habeantur. Dixi *in aliquo ordine sacro*; quia si in Minoribus ministrat, quos non habet, non fit irregularis, vt praefati DD. tradunt; cum in Minoribus etiam cum solemnitate vestium soleat Laicus ministrare, & cap. 1. de Cleric. non ordin. ministr. intel ligitur solum de initiato sacris, vt Doctores citati scribunt. Dixi *Si ministrat, tamquam si esset ordinatus illo ordine* quia si ministrat more, & modo quo laicus, vt contingere potest in exercitio ordinum Minorum, non fit irregularis, vt omnes praefati auctores testantur.

Hoc fit primo, vt quicumque Clericus non Subdiaconus Epistolam solemniter cantat cum manipulo; aut qui non est Diaconus Euangelium solemniter cum Dalmatica cantat, fit irregularis; secus autem si absque Manipulo, aut sine Dalmatica Epistolam, aut Euangelium in Ecclesia cantet, etiam si intendat cantare quasi ex officio, & solemniter. Quod intelligitur, quando Clericus id faceret sine privilegio; Nam vt refert Nau. in Man. cap. 27. num. 2. 2. versic. Septimo, Fratres Medicantes olim ex privilegio habuerunt vt acolythus Epistolam cum Manipulo canerent, sed quia videtur obitare Conc. Trid. Sess. 23. de refor. cap. 17. vbi constitutum est, ne ministeria Ecclesiastica exercerent, nisi per constitutos in ipsis ordinibus, ex praegnantia verborum colligi videtur, si copia fuerit eorum, qui in Subdiaconatus ordine constituti sunt, non licere ulterius inferiores ad id ministerium admittere, vt notauit Maiol. lib. 4. cap. 13. num. 3. Vnde Fratres Praedicatores in Generali Capitulo Bononiae anno Domini 1564. id suis vetarunt vt Passarel. de priuileg. Minim. c. 28. & Henriquez lib. 14. c. 6. §. 1. in annot. litera L. testantur.

Secundo fit, vt qui sine ordine presbiterij baptizat ea solemnitate, qua presbiter solet baptizare, irregularis fit, etiam si Diaconus Cardinalis esset, & etiam si urgente necessitate sic baptizaret, argum. c. 1. & ibi glos. de Cler. non ordinato ministran. Palud. 4. d. 5. q. 2. art. 1. Concl. 2. Mart. Ledesm. 2. 4. quest. 26. art. 2. de irreg. pag. 366. col. 4. Nau. in Man. c. 27. num. 242. versic. Septimo, Michael de Palatio, in 4. d. 5. & 6. disput. 1. ad Septimum, & Palud. 4. d. 5. q. 2. art. 1. Concl. 1. Gabr. 4. d. 6. art. 2. Concl. 2. Syluest. verbo, Baptismus, 3. in principio; Cosmus Philiarcho lib. 4. c. 12. num. 6. Maiol. lib. 4. c. 13. nu. 3. & Henriquez lib. 14. ca. 6. §. 2. quia Sacramentum hoc solemniter administratur, ad solos Sacerdotio insignitos pertinet; Secus autem si in necessitate, vel extra necessitatem, non adhibitis baptismi certum cuius solemnibus baptizaret.

Tertio fit, vt quicumque Clericus non Sacerdos fidei au

diat confessiones, fingens se Sacerdotem, & absolvere presumat ferio, a peccatis, erit irregularis, fauet Nau. in Man. cap. 27. num. 242. versic. Septimo, Maiol. lib. 4. c. 13. nu. 5. & expresse Henriquez lib. 14. c. 6. §. 2. & colligitur ex cap. 1. de Cleric. non ordin. ministr. Et idem si Sacramentum Extreme Vnctionis ministraret, cum ministrare Sacramentum Penitentiae, vel Extreme Vnctionis, actus sit proprius Sacerdotis, vt constat ex Concil. Trid. Sess. 14. c. 6. de Sacram. Penit. & cap. 3. de Sacram. Extreme Vnctionis. Itē Clericus non Sacerdos si Missam celebrare attemptet, non solum est irregularis ex Scoto, 4. d. 13. q. 2. art. 1. versic. Restat ergo, in fine, sed etiam brachio seculari tradendus est, vt statuit Paulus Papa IV. anno Domini 1557. Decreto 5. die 20. Maii & anno 1559. die Decima septima Febr. Decreto 7. vt referunt Iudic. Inquisit. & Maiol. lib. 4. cap. 13. num. 1. vbi etiam docet irregularem esse Diaconum, qui publice benedicit, vt Sacerdos, sicut etiam irregularis erit Sacerdos, qui benedicit vt Episcopus, cum illis verbis, *Sic nomen Domini benedictum*, & fauet c. Ministrare, 26. q. 6. & ibi glos. Cardinalis tamen nondum Episcopus ex privilegio proprio benedictionem publicam dare potest Doct. in c. licet, de elect. Iacobat. tract. de Conc. li. 1. tit. de Cardin. & par. versic. Item aliud privilegium. Simon Maiol. lib. 4. c. 13. nu. 2.

6 Dubium tamen est, An purus Laicus ministrans in ordine sacro, quem non habet, fit irregularis?

Prima opinio docet esse irregularem, Calderin. in c. 2. de Cleric. excom. ministr. Palud. 4. d. 5. q. 2. art. 1. Concl. 2. Syluest. verbo, Irregularitas, quest. 12. Tabiena, verbo, irregularitas, 4. in princip. S. Anton. 3. par. tit. 29. de Irreg. cap. 1. in princip. Nau. in Man. ca. 242. versic. Septimo, in fine Sotus 4. d. 25. q. 1. art. 3. post Conclusionem 4. Maiol. lib. 4. cap. 13. nu. 4. Franciscus Suarez, de Sacramento Baptismi, Disp. 3. Sect. 4. partis tertiae & Gregor. de Valentia, tomo 4. disp. 4. q. 2. puncto 1. Cosmus Philiarcho lib. 4. c. 12. nu. 6. & fundant se in c. 1. de Cler. non ordin. ministr. vbi dicitur generaliter. *Si quis baptizauerit, aut aliquod Divinum officium exercuerit non ordinatus, propter temeritatem nunquam ordinatur.*

Secunda opinio dicit non esse irregularem. Sic Angelica, verbo, Irregularitas, num. 38. in fine Rosella verbo, irregularitas, 2. in princip. Directorium lib. 3. tit. 8. S. Anton. in Summa capit. 1. Tabiena verbo, Irregul. 4. nume. Secundo, tandem docet hanc opinionem esse veriorum, & Henriquez lib. 2. de baptismo, c. 29. §. 1. & lib. 14. c. 6. §. 1. Panorm. in d. c. 1. qui semper exemplificat in Clericis, & non in Laicis, & haec videtur esse verior, quia iura videntur solum imponere irregularitatem hanc Clericis. Nec obstat fundamentum contrariae opinionis, quia textus ita generaliter loquentes intelligi debent iuxta titulum sub quo ponuntur, ponitur autem hic textus sub titulo, De Clerico non ordinato ministrante; immo hoc ipsum deducit Tabiena, vbi supra, verbo, irreg. 4. num. 2. §. 1. in fine, ex d. c. 1. de Cler. non ordin. ministr. eo quod ibi dicitur, *Abiiciatur de Ecclesia*; quod pertinere videtur ad existētes in Ecclesia per ordines, & in cap. 2. de Cler. non ordin. ministr. dicit expresse de ordinato. Nec valet quod respondet Franciscus Suarez vbi supra, saltem in Codicibus antiquis, non legi, *De clerico non ordinato ministrante*, sed de non ordinato ministrante, & ita in septem manuscriptis codicibus legi, prout in Gregoriana editione notatur. Et quia textus ille, seu Decretalis ista antiquior sit, quam rubrica illius tituli, vt proinde textus per titulum non debeat restringi, praesertim, inquit, cum casu quodam, & ex inadvertentia verbum illud facile excidere potuerit. Quia quicquid olim in aliquibus codicibus legebatur, nunc in omnibus, etiam in castigatioribus editionibus Gregorianis, tum in titulo, tum in Summa expresse ponitur, *De clerico non ordinato ministrante*, eo quod hic titulus receptor, & verior sit. Et quia Decretalis antiquior sit titulo, nihilominus tamen titulus appositus sensum Decretalis explicat; Et sicut in titulo precedente, & etiam in subsequētib; de Clericis solis agit, ita etiam in hoc titulo de illis solis agit. Et quod addit verbum illud ex inadvertentia, & casu omisum est, haec nostram potius, quam eius opinionem confirmat si qui

siquidem facile accidere potuit, ut verbum illud De clerico ex scriptorum quorundam incuria omitteretur, unde nunc in omnibus exemplaribus & ab omnibus expositioribus, Hostiensis, Panormitano, & alijs apponitur.

- 7 *Vnde* Laicus baptizans solemniter non fit irregularis, ob rationem dictam, quia textus loquitur de Clericis, & pœna sunt restringenda, & iura quæ hanc irregularitatem imponunt solum loqui videntur de Clericis, & docet Angelica, Rosella, vbi supra, S. Anton. in Summa, de fecerunt, hoc enim colligitur ex doctrina eorum & fauet Bernat. Diaz in Prac. Crim. cap. 12. vbi ait, nullam penam adhuc constituisse Ecclesiam contra Laicos exercentes actum ordinis. Couar. in Clem. Si furiofus, par. 1. §. 1. nu. 1. vers. primum, de homicid. Henriquez vbi supra, li. 2. de baptismo, c. 29. §. 1. etiam si Palud. 4. dist. 5. q. 2. art. 1. Conclus. 2. & dist. 22. q. 3. Conclus. 2. contrarium dicat, ob dictum c. 1. de Cleric. non ordin. ministr.
- 8 *Simili ratione*, si laicus fingens se Sacerdotem serio absoluat a peccatis, non erit irregularis, cum hoc non fit in re expressum, sic Palud. 4. d. 17. quest. 3. art. 1. Conclus. 1. & d. 22. q. 3. Conclus. 2. S. Anton. 7. par. tit. 17. c. 1. §. 1. Syluest. verbo confessor, 1. in princ. Victoria in Summa, in 4. Sent. §. 144. & Armilla, verbo, Absolutio, §. 9. Martin. Ledesma, 2. 4. q. 7. art. 3. dub. ult. Henriquez lib. 2. de bap. c. 29. §. 1. in annot. litera H. Quæquid Sotus, 4. d. 18. q. 4. art. 1. & Nauar. in Man. c. 27. num. 242. vers. Septimo, in fine, & Maiol. lib. 4. cap. 13. num. 5. & Gregor. de Valentia, tomo 4. disp. 7. q. 10. Puncto 1. falso etiam pro se Palud. in 4. d. 17. q. 3. art. 1. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 12. numer. 6. contrarium dicant, talis tamen grauius puniendus erit, in modum & Curia seculari tradendus, ut statuit Paul. Papa IV. anno 1559. die 17. Febr. ut refert Iudic. Inquisit. Decret. 7.
- 9 *Multoque minus* irregularis erit puer Laicus prædicando more, & modo quo ex officio solet exerceri prædicatio, cum non pertineat per se ad ordinem factum, nec iure expressa sit hæc irregularitas, arg. cas. qui, de sentent. excomm. lib. 6. & docet Henriquez lib. 13. c. 32. §. 5. & lib. 14. cap. 6. §. 2. in fine, & latius in materia de suspensione, cap. 16. docuimus, quicquid Nauar. in Man. cap. 27. nu. 163. vers. octavo, contrarium sentiat.
- 10 *Huiusmodi* omnia prædicta solum locum habere in eo, qui Clericus fuerit, & ministratur solemniter in ordine sacro non suscepto, talis enim irregularis erit, secus autem dicendum erit, vbi suscepit quidem ordinem factum secundum substantiam illius ordinis, sed tamen aliqua omisit accidentalia, hic enim si ministrat in illo ordine, antequam suppleat, quæ omisit, grauius peccat, non tamen erit suspensus, aut irregularis, Angelica, verbo, Irregular. num. 39. Syluest. verbo, Irregularitas, q. 12. vers. Quinto, & Nauar. in Man. cap. 27. num. 242. vers. Septimo, arg. cap. 1. de Sacram. non iterand. & Henriquez lib. 14. c. 6. §. 1.
- 11 *Cum prædictis* autem, qui exercendo actum ordinis facti irregulares facti sunt, ut ascendant ad altiores ordines Papa dispensat, ut verò in susceptis ministrant, proprius Episcopus dispensare poterit, ex Host. Goffred. Innocent. in c. Dilectus, num. 3. de temp. ordin. Summa Confess. lib. 3. tit. 22. q. 44. & Panor. in c. 2. de Cler. non ordin. ministr. num. 3. Syluest. verbo, Irregularitas, q. 12. in fine. Angelica, verbo, Irregularitas, q. 12. & Maiol. lib. 4. cap. 13. num. 3. Toledo, lib. 1. instruct. Sacerd. c. 28. vers. Quarta.
- Quantum* verò ad irregularitates ex indebita ordinum susceptione procedentes attinet, hæc breuiter statuenda sunt.
- 12 *Primo*, Qui scienter, vel per ignorantiam crassam, aut affectatam ignorans se esse excommunicatum maiori excommunicatione, vel suspensum, vel interdictum interdicto generali, vel specialia iure, vel ab homine, ordines sacros suscipit, communiter a DD. dicitur esse irregularis, c. 1. de eo qui furtiuè ordines suscep. & c. cum illorum, de sen. excom. Angelica, verbo, Irregularitas, nu. 22. Syluest. verbo, Irregularitas, q. 2. Tabiena, verbo, Irregularitas, q. 2. Quinto, Maiol. lib. 4. ca. 34. num. 3. & 4. Nauar. in Man. c. 27. nu. 241. Mart. Ledesma, 2. 4. q. 26. art. 2. de Irreg. pag. 366. col. 2. Henriquez lib. 14. c. 6. §. 4. Gregor. de Valentia, tomo 4. Disput. 7. q. 19. Puncto 3. §. 5. vers. Secundum delictum. Cosmus Philarchus lib. 4. c. 12. num. 1. Summa Corona tract. de Irreg. num. 20. Tolet. lib. 1. cap. 30. Immo aliqui etiam id docent tam de ordinibus minoribus, quam de maioribus, ut expressse Tabiena vbi supra & Henriquez cit. & Nauar. in Man. c. 27. num. 72. vers. Decimo, & Syluest. verbo, Irregularitas, q. 13. vers. Tertium, quia iura, & DD. non distinguunt inter ordines maiores, & minores, & de excommunicatione maiori id colligi videtur ex d. c. 1. & c. cum illorum.
- 13 *Dixi*, excommunicatione maiori, quia, si excommunicatus minori excommunicatione, recipiat ordines, peccat, cum prohibeatur ab omni Sacramentorum susceptione non tamen fit irregularis, c. si celebrat, de Cle. excom. ministr. & Nauar. in d. cap. 27. nu. 241. & Gregor. de Valentia vbi supra. Immo nec excommunicatus irregularis est ordines sumendo, nisi actum ordinis Sacri exerceat. Dixi, communiter DD. velle non solum excommunicatum maiori, sed etiam suspensum simpliciter aut interdictum simpliciter, aut ab officio, vel a susceptione ordinis, aut talis ordinis, si ipse recipiat fieri irregularem, quæ est susceptione ordinis facti exerceat, videtur actum ordinis facti, cum vestibus & paramentis eius ordinis faciatur, sic enim docent Angelica, & Syluest. verbo, Irregularitas, q. 2. & Maiol. lib. 4. ca. 34. num. 1. & 2. & Couar. in c. Alma mater, par. 2. §. 3. num. 5. de sent. excom. lib. 6. Hoc tamè exitum esse falsum iam c. 1. de eo qui furtiuè ordines suscep. loquitur solum de excommunicato, non autem de suspensio, vel interdicto, & cap. cum illorum, solum agit de excommunicato ob Clerici percussorem, irregularis autem non ob paritatem rationis, sed solum propter inrepressionem incurritur, cas. qui, de sent. excom. lib. 6. & c. 14. latius in materia de suspensione, c. 16. dictum est, suspensus ab ordine non fit irregularis nisi exerceat solemniter actum ordinis facti, ipsa autem ordinis facti susceptione, non semper exercetur solemniter actus ordinis facti, ut ibi expressum est, & ideo sola susceptione ordinis facti in suspensione, vel interdicto, non efficiuntur irregulares, cum id nullo iure sit expressum, & pœna irregularitatis vitæ casum expressum non extenditur, quod expresse docet Henriquez lib. 14. cap. 6. §. 4. Dixi, qui scienter aut per ignorantiam crassam ignorans se excommunicatum maiori ordinis recipit, qualis esset eius, qui sub c. 1. de excommunicatione non compareret eo die, & postea tamen nesciret, se esse excommunicatum, quia ignorantia facti inuincibilis seu probabilis, excusat, ut v. g. si ignoret probabiliter se excommunicatum esse, hæc tamen ignorantiam non habebit, vbi fama, vel rumor fuerit de sua excommunicatione. Ignorantia verò iuris non excusat, hoc est, qui sciens se excommunicatum esse recipit ordines, qui nescit per hanc incurrit irregularitatem, irregularis tamen erit, arg. ca. cum illorum, & DD. ibi, de sent. excomm. Syluest. verbo, Irregularitas, quest. 2. Albertic. verbo, Excommunicatione, c. 1. col. 4. circa finem. Specul. tit. de dispensat. §. iuxta, versicul. item excommunicatus. Maiol. lib. 4. cap. 34. nu. 5. Corduba, tract. de ignorantia, q. 27.
- 16 *Cum* hoc autem irregulari dispensare potest Episcopus si ingressus Monasterium ibi laudabiliter per aliquod tempus vixerit, ut ex cap. de eo qui furt. ord. suscep. colligitur, & Abbas cum Monachis suis, arg. ca. illorum, de sen. excom. Angelica, verbo, Irregularitas, nu. 22. Syluest. verbo, Irregularitas, q. 2. Post. Concilium verò Trident. Sess. 24. de Reor. cap. 6. si delictum sit occultum, simpliciter poterit Episcopus in foro conscientie dispensare. Tunc autem delictum censetur occultum, quando etiam si sit publica ordinum susceptio, delictum tamen excommunicationis, propter quod indebitè suscipit ordinem, fuerit occultum, prout stylus Pœnitentiariæ obseruat, ex Nauar. in Man. cap. 27. numer. 241.
- 17 *Secundo*, Qui scienter ordinatur ab Episcopo excommunicato maiori excommunicatione, suspensus, vel interdicto, vel depositus, vel degradatus, licet ordines & characterem suscipiat, peccat tamen mortaliter, & est suspensus ab executione susceptorum ordinum & efficitur quodammodo, seu improprie irregularis, Angelica, verbo, Irregularitas, num. 30. Syluest. verbo eod. quest. 7. Tabiena, ver-

Irregularitas, 4. §. Quinto. Sotus, 4. dist. 25. quaest. 1. art. 2. Martin. Ledesma. 2. 4. quaest. 26. art. 2. de irreg. pag. 366. col. 3. Nau. in Man. cap. 27. num. 241. versio. Quarto. Maio. lib. 2. cap. 25. Henriquez lib. 1. 4. cap. 6. §. 6. Gregor. de Valentia, Tomo 4. Disp. 7. Q. 19. Puncto 3. §. 5. Sebastian. Medic. par. 2. tit. 9. quaest. 5. versio. Sexto. Summa Corona tract. de Irreg. num. 20. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 2. num. 2. Tolet. lib. 1. c. 30. versio. Tertio. post Summam Confess. lib. 3. tit. 22. quaest. 37. Hoc tamen intelligitur iuxta Extrauag. Martini V. quaest. incipit, *Ad euandam*, de illis Episcopis, qui excommunicatione, suspensione, aut interdictione sunt & tanquam tales nominati denuntiati, aut notorii Clerici peccatores, hos enim solos evitare tenemur. Et eodē modo iurata, quae dicunt in cuti irregularitatem, si quis ordinatur ab Episcopo Simoniaci, heretico, vel schismatico intelligenda sunt de eo, qui est, ut talis nominati denuntiatus, ut Angelica, Syluest. & alij docent. Quod verò talis ordinatus sit sine suscipiat, ex eo probari potest: quia sicut in Repub. ciuili debet esse potestas, quae commune bonum in singulos distribuatur; pari ratione in Ecclesiastica Repub. dandi debet potestas quae bonum spirituale in singula membra secundum diuersos gradus, officia & ministeria distribuatur: Quae potestas confertur Episcopis per Episcopalem consecrationem, cuius potestatis signum in ipis existit, scilicet character quidam, per quem significatur concessa illis potestas in corpus Christi mysticum; Sic uti gignit consecrato semel calice, tam diu manet consecratus, quam diu eius forma perseverat; ita similiter concessa semel Episcopis potestate circa omnia Pontificalia per consecrationem, perpetuo illis potestas illa remanet. Vnde fit ordinem vere suscipi a quocunque Episcopo excommunicato, suspensio, interdictione, deposito, aut degradato, quandoquidem in illo potestas conferendi ordines perseverat. Nec mirum, cum teste S. Augustino tract. 5. in 10. potestas conferendi ordines, & Sacramenta ministrandi, non ex bonitate conferentis, sed ex Christi potestate deperdat; Vnde malitia Ministri sicut potestatem non tollit, ita nec tollit effectum. Id quod certum est in omnibus Sacramentis excepta penitentia; Cum enim ab absoluto Sacramentalis actus sit non solum ordinis Sacerdotalis, sed etiam Iurisdictionis, quam Iurisdictionem ab Ecclesia recipit, ideo cum a praesentis Iurisdictionem hanc collat, absolutionem valde impendere nequit; collatio verò ordinis, actus est solius ordinis, non Iurisdictionis, & proinde non obstante Censura quacunque, ordines conferre poterit. Peccatum tamen, ut diximus sic conferendo, & recipiendo ordines, quia cum Episcopi tales a collatione ordinum suspensio, similes contra Ecclesiae praecipuum conferentes grauius delinquunt, sicut etiam qui ab huiusmodi recipit ordines, cum eorum peccato communicet, grauius peccat, & in statu mortalis peccati ad Sacramentum accedit. Quod verò sic ordinatus sit suspensus, & largo modo seu improprie irregularis, ex eo colligitur, quia cum Episcopi tales illorum ordinum executionem non habeant, consequenter nec illam alij conferre poterunt, argum. c. gratia, & cap. statumimus, 1. quaest. 1. & cap. Daibertum, 1. q. 7. & facit Innocentius epist. 118. cap. 3. & refertur in c. Arrianos, 1. quaest. 1. dicens, Clericos ab Arrianis ordinatos non esse recipiendos, scilicet ad ordinum executionem, & communiter tradunt DD. vbi supra.

10. Potest autem Episcopus cum sic ordinato dispensare, si ignorantia non erat causa, & hoc tam in ordinibus suscipiendis, quam suscipiendis, cum scierit verò sic ordinatis solos Papa, ut colligitur ex c. fina. de ordin. ab Episcopo, qui reuocantur. Epist. Summa Confess. lib. 3. tit. 22. quaest. 37. Angelica, verbo, Irregularitas, num. 30. Syluest. eod. quaest. 7. Naua. & Ledesma. Cosmus Philarchus vbi supra. Et idem dicendum de ordinatis a Simoniacis, cap. statumimus, 2. & cap. si a Simoniacis, 1. q. 1. & etiam de ordinatis ab hereticis, & schismaticis, c. fraternitati, de schismat. Angelica, Syluest. vbi supra qui cum Toletio loco citato recte hoc limitat de hereticis, & schismaticis nominatis, iuxta Concilium Constantiense, & Extrauag. Martini V. *Ad euandam*. Martin. Ledesma. Sotus. Nauar. locis cit. & Henriquez lib. 1. 4. cap. 6. §. 7. & communiter DD.

21. Qui verò ab huiusmodi Episcopis ordinatur per se non grauem, & cadentem in virtum constantem, ut excusatur a culpa iuris humani & ab excommunicatione participatis in crimine, ita etiam a pena irregularitatis, sic Goffred. & Host. quos referunt, ac sequuntur Angelica, verbo, Irregularitas, num. 30. Syluest. verbo, eod. q. 7. Tabiena, verbo Irregularitas, 4. §. Quinto. Greg. de Valentia, Tomo 4. Disp. 7. q. 19. Puncto 3. §. 5. Nau. in Man. cap. 27. num. 241. versio. Quarto, & Henriquez lib. 1. 4. ca. 6. §. 6. quicquid Malos lib. 4. ca. 24. num. 2. & c. 25. num. 2. contrarium sentiat. Quibus omnibus addo, si delictum in casibus praecedentibus fuerit occultum, Episcopus per Concilium Trident. Sess. 24. de Reformat. cap. 6. in foro conscientiae dispensare poterit, ut notauit etiam Henriquez lib. 1. 4. cap. 6. §. 7. in fine.

22. Tertio, qui vno, & eodem die omnes ordines Minores, vel vnum ex illis simul cum Subdiaconatu suscipiunt, sunt irregulares, cap. 2. de eo qui fuit ordin. suscep. & a fortiori regulares erunt, qui plures ordines sacros eodem die suscipiunt, ex cap. fina. tit. eod. Summa Confess. lib. 3. tit. 22. quaest. 15. & q. 16. Greg. de Valentia Tomo 4. disp. 7. q. 19. Puncto 3. §. 5. Sebast. Medic. par. 2. tit. 9. q. 35. versio. Quinto. Summa Corona tract. de Irreg. num. 20. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 12. num. 4. Tolet. lib. 1. cap. 30. Alphons. Viuald. tract. de Suspens. num. 47. Nauar. in Man. l. cap. 27. num. 241. versio. secundo Martin. Ledesma. 2. 4. q. 26. art. 2. de irreg. pag. 366. col. 2. & Angelica, verbo, Irregularitas num. 33. Quod intelligitur, siue hoc faciat vno die verbo, vel fictio, sicut cum quis die Sabbathi fiat Diaconus, & continuatur sabbato, in Dominica mox sequenti initiatur Sacerdos, comparatur enim dies vnus sabbatus, arg. ca. literas, de tempor. ord. Angelica, vbi supra, & Henriquez lib. 1. 4. cap. 6. §. 5. immo nec licet Mendicantibus virtuosorum privilegiorum duos ordines sacros eodem die suscipere, cum privilegia haec a Conc. Trident. Sess. 23. de Reformat. c. 13. reuocata sint.

23. Multoque magis si Episcopus sub excommunicatione lata sententia susciperet, ne quis simul eos susciperet, ex violatione censurae accipiens illos, esset irregularis ex Angel. verbo, Irregularitas, num. 23. Syluest. eod. q. 3. Tolet. lib. 1. cap. 30. & Henriquez lib. 1. 4. cap. 6. §. 5. in fin. In qua irregularitate, quamvis Episcopus quoad usum aliorum ordinum prius susceptorum dispensate poterit, in sic suscipis tamen, & multo minus, ut ad maiores ascendat, dispensare nequit, nisi Religionem ingredi voluerit, tunc enim non in eius iure, sed auctoritate Papae dispensare valet arg. cap. 1. & ibi glos. in verbo, Misericorditer, & cap. 2. & ibi glos. in verbo, permittas, & cap. 3. & ibi glos. in verbo, Non debet, & in verbo, licentia, de eo qui fuit ordin. suscepit. Angel. & Syluest. vbi supra, alias solus Papa dispensat, ut Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 12. num. 4. & Toletus li. 1. instruct. Sacerd. cap. 30. versio. Quarto, notantur, & facit Nau. in Man. cap. 27. num. 241. versio. Secundo, vnde, quod habet Greg. de Valentia, Tomo 4. Disp. 7. q. 19. Puncto 3. §. 5. Episcopum concedere posse usum ordinum sic susceptorum, ut verum sit, iuxta praedictam limitationem scilicet, si Monasterium ingredi veli, intelligi debet. Abbas autem, & superior cum subditis suis dispensare potest ut ad maiores etiam ascendat, ex Angelo, & Syluestro locis citatis, & Maloso lib. 4. cap. 1. num. 2. arg. cap. 2. de eo qui fuit ordin. suscepit.

24. Non est tamen irregularis, qui eodem die omnes quatuor ordines Minores suscipit, arg. cap. 2. & ibi glos. in verbo, Minores, de eo qui fuit ordin. suscepit, & glos. in ca. de eo, in verbo, ad minores, de tempor. ordin. & glos. in c. Innotuit, in verbo, ordines, de eo qui fuit ordin. suscepit. Quia licet prohibeantur simul conferri, committitur tamen iudicio episcopi ingruente necessitate, ex Concilio Trident. Sess. 23. de Reformat. cap. 11. nec imponitur poena irregularitatis suscipiendi illos. Si tamen prohiberet Episcopus ne quis sub poena excommunicationis lata sententiae, omnes, vel plures ordines Minores eodem die suscipiat, ex violatione censurae Ecclesiasticae illos accipiens irregularis erit, ex glos. in cap. Innotuit, in verbo, ordines, de eo qui fuit ordin. suscepit, licet enim conferre eos possit, si tamen aliquem ad duos

duos Minores, vel plures eodem die promouere nolit, nō compellitur, immo de iure in his etiam interstitia temporum seruanda sunt, cap. in singulis dist. 77. & Conc. Trid. Sess. 23. de Reform. c. 11.

26 An verò excusari possit, qui eodē die suscipit quatuor ordines minores, aut vnum Minorem, & Subdiaconatum, si alicubi esset talis Consuetudo præscripta suscipiendi simul Minores, & Subdiaconatum, dubitant DD. & quidem Maior. lib. 4. cap. 1. num. 1. docet talem Consuetudinem abrogari per Conc. Trid. Sess. 23. de Reform. c. 11. vbi iubet, omnes tam Minores, quam Maiores, seruatim certis temporum interstitijs conferri. Ceterum, consuetudo concedit simul conferri quatuor Minores, immo & cum Minoribus Subdiaconatum, sic Nauar. in Man. cap. 25. num. 71. vers. octauo, & c. 27. num. 241. vers. secundo. Martin. Ledesm. 2. 4. q. 26. art. 2. de Irreg. pag. 366. col. 2. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 12. nu. 4. Vualdus, in d. nu. 47. & Henriquez lib. 14. cap. 6. s. 5. & Nauar. vbi supra citat S. Anton. 3. par. tit. 14. cap. 16. §. 13. qui tamē solum docet consuetudinem facere, vt omnes ordines Minores eodem die conferri possint, quod idem docet Syluest. verbo ordo, 2. q. 7. vers. Tertium, non autem id docent de Minoribus, & Subdiaconatu, quamuis, vt diximus, id verum sit, solet enim Episcopus sexta conferre tonsuram, & Minores, ne præ multitudine impediatur sequenti Sabbatho, in quo ipsidem, & alij conferre Subdiaconatum, aut Maiores, in quo seruatur ius antiquum, cap. 2. de eo qui furt. ord. suscep. cui non derogat Trid. Sess. 23. de Refor. c. 11. vt Nauar. in d. c. 25. num. 71. Henriquez lib. 14. cap. 6. s. 5. in annot. litera C. & Alphons. Vuald. in Candelabro pa. 1. de Sacram. ordinis, n. 39. & Fr. Hieronymus a Sorbo in Compendio priuilegiorum Mendicantium, verbo, ordines facti, in annot. tradunt, si quidem per Concilium Trid. consuetudines antiquæ non tolluntur, nisi quando id expresse declarat, vt Sess. 23. de Refor. c. 6. & cap. 9.

27 Quarto, Qui ordinatur ab Episcopo, qui loco, & dignitati renunciauit, est irregularis, cap. 1. de ord. ab Episc. qui renunc. Episc. Immo qui sic ordinatus est etiam cum licentia sui superioris, sciens, aut scire debens eius renuntiationem, est irregularis, quod intelligitur de ordinibus factis, ex Summa Confess. lib. 3. tit. 2. q. 26. Angelica, verbo, irregularitas, num. 31. Syluest. verbo, eod. q. 8. Nauar. in Man. cap. 27. num. 241. vers. Tertio, Martin. Ledesm. 2. 4. q. 26. art. 2. de Irreg. pag. 366. col. 2. Soto 4. d. 25. q. 1. art. 3. post Conclus. 4. Maior. lib. 4. cap. 10. num. 5. & 6. Summa Corona trac. de Irreg. num. 20. Greg. de Valentia, tomo 4. Disp. 7. quest. 19. puncto 3. §. 5. Cosmus Philarchus, lib. 4. c. 12. num. 3. Sebast. Medices, par. 2. tit. 9. quest. 35. vers. sexto. Tolerus lib. 1. c. 30. & Henriquez lib. 14. ca. 6. §. 6. secus autem si ordinetur tantum Minoribus, quia etiam non Episcopi Minoribus conferunt, vt probatur cap. Abbatibus, de priuileg. lib. 6. & ibi glo. in verbo, Quasi Episcopalis. Quoad verò ordines Sacros, cum eo qui ignoranter, non ignorantia crassa eos suscepit, Episcopus dispensare potest, cū scienter recipiente eos, solum Papa, si vero ordinetur ab eo qui solum loco renunciauit, non autem dignitati, quia sic remanet Episcopus, si ex licentia superioris, aut Episcopi sui proprii quis ab eo recepit ordines, non est irregularis, si verò non intercesserit proprii Episcopi licentia, sit irregularis, cap. 1. de ord. ab Episc. qui renunc. Episcopat.

28 Quinto, Qui aliquo sacro ordine ante legitimam ætatem, vel extra tempora Canonica, vel absque literis dimissorijs ordinatur, ipso facto suspensus est ab executione ordinum sic susceptorum, quod si vitur ordine suscepto, irregularis efficitur, vt habetur in Extr. Pij II. quæ incipit, Cum ex sacrorum. Et idem hodie per Bullam Sixti V. quæ incipit, Sanctum & salutare, de ordine minori sic suscepto, dicendum est: sed hæc Constitutio per aliam Clementis VIII. posteriorem Bullam ad terminos sacrorum Canonum, & prædictæ Constitutionis Pij II. Cum ex sacrorum, 29 reducta est; Tēpora verò Canonica statuta, sunt quatuor tempora, Sabbathum ante Dominicam Passionis & Sabbathum Sancti, c. ordinationes, distin. 73. & cap. de eo autem, de temp. ordin. literas autem dimissorias nemo nisi 30 proprius Episcopus, seu prælatus concedere potest.

Proprius autem Episcopus dicitur,

Primo, Episcopus originis;

Secundo, Episcopus beneficij;

Tertio, Episcopus domicilij, vt colligitur ex c. cum nul-

lus, de temp. ord. lib. 6. vnde Prælatus inferioris huiusmodi Reuerentes non nisi ex priuilegio concedere possunt. Immo nec Capitula Ecclesiarum infra annum a die vacationis, non obstant quacunque consuetudine, vel priuilegio in contrarium eas concedere possunt, ex Tride. Sess. 7. de Reform. cap. 10. quod etiam locum habet in eo qui succedit in locum Episcopi; aliter & capitulum interdicitur, & suspenditur succedens, ordinatus autem a beneficio, & ordine ad beneplacitum futuri prælatis suspensus est, ex Conc. Trid. Sess. 7. de Reform. cap. 10. & Sess. 23. de Refor. c. 11.

32 Quibus addo episcopos nihil posse pro literis dimissorias accipere, nec indirecte, nec indirecte, aliter potius gratias.

33 mas cōtra Simoniacos latas incurrun; Notarij vero Episcoporum si nullam habeant constitutum salarium, decimam tantum vnus aurei partem pro labore accipere poterunt, ex Conc. Trid. Sess. 23. de Reform. cap. 11.

34 Quod si queratur, An si quis ordinatur sine literis dimissorias proprii Episcopi, sed tamen cum eius licentia, suspensus, vel irregularis sit? Respondetur saltem in foro conscientie non esse. Cuius rei ratio est: quia Concilium Trid. vbi supra, vult, vt quis ordinetur, vel cum literis dimissorias, vel de licentia proprii Episcopi, & prælatis, de qua re plura legi poterunt apud Maior. lib. 4. c. 5. & c. 20. & 21.

35 Quod si Sedes Episcopalis ultra annum vacauerit, aut quis ratione obtenti, vel obtinendi beneficii arctatus sit ad ordines suscipiendos, his quidem duobus casibus capitulum, vel singulares ordinari succedentes Dimissorias iudicè concedere possunt ex Conc. Trid. Sess. 7. de Refor. c. 10. Quibus Maior. vbi supra c. 5. num. 5. & c. 20. num. 9. addit tertium casum quando scilicet Sedes Apostolica vacauerit, tunc enim probabile est succedentes in Iurisdictione non prohiberi concedere Dimissorias, cum de ea sede Conc. Trid. vbi supra non loquatur, saluo semper de dis Apostolica iudicio.

36 Quoad dispensationem autem huius irregularitatis semel incurse, aduertendum est, quod si sic ordinatus antequam a prædicta suspensione absolueretur, celebrauerit, vel in ordine sacro ministraverit, erit irregularis & a solo Papa dispensari potest, vt communiter tradunt auctores Nauar. in Man. c. 25. nu. 70. Ant. de Corduba, in Summa, q. 144. & Alphons. Vuald. par. 1. tract. de Sacram. ord. num. 37. & alij, de qua re legenda sunt quæ diximus lib. 4. c. 14. num. 11. si tamen delictum fuerit occultum, tam in dicta suspensione, quā in irregularitate inde secuta, poterit Episcopus per se, vel per Vicarium ad hoc specialiter deputatum dispensare, ex Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 6. Nec obstat Constitutio nona Sixti V. quæ incipit, Sanctum & salutare, in qua statutum fuit, vt etiam si delictum occultum esset, Episcopus, per Decreta Concilij Tridentini nec ab illa suspensione absolueret, nec super tali irregularitate dispensare posset: quia hæc tanquam nimis rigida, & dura, per aliam posteriorem Clementis Pape VIII. Bullam, quæ incipit, Romanum Pontificem decet, quam in fine libri 4. posuimus, ad dispositionem decretorum facti Tridentini Concilij reducta est.

37 Sexto, Qui furtiue, id est, ignorante, nec examine Episcopo, aut approbante se ordinationi ingerit, & ordinem accipit, irregularis seu potius suspensus est, cap. 1. de eo qui furt. ord. suscep. Summa Confess. lib. 3. tit. 22. q. 15. Summa Corona, tract. de Irreg. num. 19. vers. Tertio, Maior. lib. 4. c. 8. & c. 9. & Henriquez lib. 14. cap. 6. §. 5. & ita nec ordinibus prius susceptis, aut eo ordine sic accepto vituperit, nec ad superiores ascendere permittitur, arg. c. innotuit, de eo qui furt. ordin. suscep. Summa Confess. de nota. ordin. q. 13. & seq. Maior. vbi supra. In hac autem re adhibenda est distinctio; si enim Episcopus prius in generali approbatorum multitudinem, aut forte mutato nomine, alicuius approbati nomē acceperit, sit excommunicatus, nec intendendo eum ordinare, & quis ita furtiue accedat ad ordinationem, verè ordinatur, cum adit materia, & for-

etiam S. Thom. in addit. 3. par. quaest. 35. artic. 4. Plura de his Suspensionibus, & Irregularitatibus legi possunt in tractatu de Suspensione, cap. 12. 13. 14. & 15. nunc haec breuiter attingisse sufficiat.

De Irregularitate, quae contrahitur ex delicto, cui iure annexa est infamia. Cap. XI.

S Y M M A R I U M.

- 1 Infamia, quare homines ab ordinum susceptione, vel executione excludit.
- 2 Infames quinam censendi.
- 3 Infamia triplex est, alia, iuris alia facti; tertia canonica; & quid unaquaeque sit.
- 4 Infamia, & a iure, & ab homine ob delictum imponi potest.
- 5 Infamis, & infamatus quis censendus, & qualiter haec duo inter se differant.
- 6 Infames siue iure civili, siue canonico effecti, irregulares sunt.
- 7 Infames ex proprio delicto quinam censendi.
- 8 Infames ex crimine alieno quinam sint.
- 9 Infames ex officijs, & obligatione quinam dicendi.
- 10 Duellum committentes, tam de iure, quam de facto, infames sunt.
- 11 Raptores mulierum perpetuo infames sunt.
- 12 Infamia omnis baptismo tollitur, & quare.
- 13 Infamiam omnem Papa tollere potest.
- 14 Infamis factus a iudice, a quo in pristinum restitui possit.
- 15 Infamia quaecumque siue iuris civilis, siue iuris canonici, a Papa tolli potest.
- 16 Infamia facti, non nisi per factum omnino contrarium tollitur.
- 17 Infamatus, seu in iudicio publice accusatus, per canonice criminis purgationem in integrum restituitur.
- 18 Infamia canonica, per cordis contritionem, absque ulla dispensatione tollitur.
- 19 Penitentia publica irregularitatem inducit, & quae huius sit ratio.
- 20 Penitentia triplex olim in usu fuit in ecclesia, scilicet, secreta; publica; & publica & solemnis.
- 21 Blasphamis quanam pena imposita sint.

Inter alia multa delicta, ob quae merito homines ab Ecclesiasticis ordinibus suscipiendis, & susceptis arceri solent, est infamia, ut notat DD. in c. accedens, de accusat. & c. accusatum, de Simonia, & c. Qui in aliquo. distin. 51. Ratio est: Quia ut in Reg. Infamibus, de Regul. iur. li. 6. habetur, *infamibus porta dignitatum patere non debent*; ordo autem Ecclesiasticus honor, & dignitas est, cap. 1. de oblig. ad ratiocinia, & c. admittuntur, dist. 54. & l. officiales, C. de Episcop. & Cleric. cum etiam infames iure civili a dignitatibus temporalibus repellantur, C. de dignit. leg. 2. lib. 12. & c. inter dilectos, de excess. praelat.

2 Infames autem dicuntur in hac materia, quorum nomen mortibus, & vita est reprobaturum; sicut e conuerso fama est illaeste dignitatis status, vita ac moribus comprobatus, & in nihilo diminutus. glo. in c. vestra, in verbo, Notorium, de cohob. Cler. & mulier. & glof. in c. infames, §. porro, in verbo, infamia, 3. quaest. 7. ff. de var. & extraord. cognit. l. cognitionum, §. existimatio. Summistia, in verbo, Infamia. S. Ant. 3. par. tit. 29. de Irregul. c. 6 in fine. quae famae definitio Theologis quibusdam non placet, de qua re alibi differendum erit.

3 Infamia verò triplex est, vna dicitur *infamia iuris*, alia *facti*; tertia verò *Canonica* vocatur.

Infamia iuris est, cum quis committit delictum, cui a iure imposita est infamia, & per sententiam condemnatur, aut in iudicio reus ipse crimen illud confessus est. cap. Qui in aliquo. dist. 51.

Infamia facti est, cum quis committit delictum, vel factum ita manifestum, ut apud homines bonos, & graues reputetur infamis omnipotens, de accusat. Distinguuntur autem infamia facti ab infamia iuris, quod infamia iuris incurritur propter delictum, cui ex ipso iure per sententiam infamia imponitur & reus vel conuincitur in iudicio, vel confitetur, Infamia verò facti incurritur propter delictum, aut, factum quod apud homines graues, & bonos infame censetur. Vnde infamia iuris requirit sententiam condemnationis; in fama verò facti non requirit sententiam in iudicio, sed solum, ut delictum, vel factum sit publicum, seu notorium.

Infamia canonica incurritur ob quodcumque crimen mortale, argum. capit. omnes verò, 6. quaest. 1. & 32. §. 1. praecipuum.

4 *Rursus* infamia duplex est, vel enim est inflata a iure, vel a iudice; Infamia a iure incurritur ob delictum, quod a iure infamia ponitur, Infamia verò a iudice incurritur propter delictum, quod per sententiam iudicis infamia ponitur. Vnde, si quis incidit in delictum, cui a iure imposita est infamia, & illud delictum sit in iure probatum, & per sententiam condemnatum, tunc ille dicitur infamis in iure. Si verò incidit in delictum, cui a iure non est imposita infamia, sed a iudice, nimirum supremo, qualis est Imperator, Rex, vel Princeps, imponitur infamia, (Princeps enim supremus sicut constituit leges imponens infamiam, ita forte potest sententiam punientem infamia delictum, cui alias a iure infamia non est imposita) tunc reus ille dicitur infamis a iure.

5 *Sciendum* praeterea est, aliud esse, aliquem *infamatum* esse, aliud autem esse *infamem* Infamis dicitur, cum cum in quod incidit aliquis, vel est confessus in iudicio, vel de eo conuictus quis est, vel est notorium in ciuitate, vel collegio, vel vicinia, vel loco, vel est a iudice tanquam infame punitum, & damnatum. *Infamatus* autem dicitur, cum quis est publice accusatus de aliquo crimine infami, sed nondum est, vel conuictus illius criminis, vel crimen illud confessus, nec crimen illud notorium est notorietate facti.

6 *Praeterea*, infamia iuris alia est iuris Canonici, alia iuris Civilis; *Infames iuris Civilis*, siue per sententiam irrogatur, siue ipso facto contrahatur, nisi restituti fuerint in integrum ab illo qui potest, sunt ipso iure irregulares & prauati actibus legitimis; & repelluntur non solum ab ordinum susceptione sed etiam ab accusatione, & restitutione, etiam post peractam penitentiam de illo crimine, pro quo facti sunt infames. Cuius ratio est: quia ea propter quae iura Civilia & Canonica cōcorditer iudicant aliquem esse infamem, reddunt eum opprobriosum, & vilem in reputatione hominum, quamuis egerit penitentiam. Vnde in c. inter dilectos, de excess. praelat. dicitur, *Personis omnibus & indignis porta dignitatis patere non debent*, ex Rich. 4. dist. 25. art. 6. q. 1. Summa Astensis par. 2. lib. 6. tit. 27. q. 1. Angelica, verbo, infamia, num. 8. & verbo, Irregularitas, num. 29. Sylu. verbo, Infamia, q. 5. & verbo, Irregularitas, q. 6. Maiol. lib. 3. c. 1. num. 3. *Infames iuris Canonici* etiam irregulares sunt & denique infames facti, pari ratione repelluntur ab ordinibus, ut praefati auctores testantur, & colligitur ex c. infames, 6. q. 1. Quae verò personae infames sint, habetur in d. c. infames, 6. q. 1. & ff. de ijs qui notantur infam. per multas leges, & praesertim l. 1.

7 *Infames* verò multipliciter existunt in iure, tum ex facto & delicto proprio; tum ex delicto & infamia patetum; tum etiam aliquando absque delicto, ex officio infami, aut statu & obligatione hominis.

Ex delicto proprio infames sunt, prout colligi potest ex cap. infames, 3. q. 7. & cap. infames, 6. quaest. 1. & c. illibitatem causa & q. & alij capit. iuris, sequentes; Qui operas suas locarunt ad pugnam cum belijs in arena; Item qui

De irregularitate, quæ contrahitur ex delicto enormi, notorio, & digno depositione. Cap. XII.

S Y M M A R I U M.

- 1 Crimen aliud [enorme] aliud [Mediocre] aliud leue est.
- 2 Crimen [Enorme] irregularitatem inducit secundum antiquos auctores, etiam si occultum sit.
- 3 Crimen Mediocre [quodnam censendum, & quando irregularitatem causet.
- 4 Crimen [leue] quodnam dicendum.
- 5 Crimen [Enorme] quodnam dicendum ex sententia auctoris.
- 6 Crimen [Notorium] quodnam, & quotuplex sit.
- 7 Crimen [Manifestum] quale censendum.
- 8 Crimen [Notorium] ut aliquod sit, quid requiratur.
- 9 Crimen [Infame] ut sit, quid requiratur.
- 10 Crimen [Depositione dignum] quodnam censendum.
- 11 Crimen quodcumque infamiam inducens irregularitatem causet.
- 12 Crimen [Enorme] depositione dignum irregularitatem inducit.
- 13 Crimen [Notorium] per facti evidentiam, ante iudicis sententiam, vel confessionem rei in iudicio factam; irregularitatem inducit.
- 14 Crimen quodcumque enorme, dummodo occultum sit, irregularitatem non inducit, nisi in iure sit expressum.
- 15 Homicidium voluntarium occultum irregularitatem causet.
- 16 Hæreticus, an post peractam penitentiam, & absolutionem ab excommunicatione, irregularis sit.
- 17 Simoniacus in ordine, & beneficio ipso iure excommunicatus est.
- 18 Simoniacus occultus excommunicationem incurrit, etiam si ob ingressum religionis simonia commissa fuerit.
- 19 Simoniacus in ordine, quamuis occultus, ipso iure suspensus est.
- 20 Concubinarium notorium, an, & quando irregularis sit, & quis ut talis habendus.
- 21 Concubinarium notorium ipso iure suspensus non est, nec celebrando irregularitatem nouam incurrit.
- 22 Sodomis crimen exercere quis dicendus.
- 23 Sodomis crimen quando irregularitatem inducat.
- 24 Religiosus Monasterium exiens gratia audiendi Leges, aut Medicinam, an sit irregularis.
- 25 Dispensare quis potest in irregularitate ex delicto notorio, & depositione digno.

Quoad Irregularitates, quæ ex hoc capite proueniunt, variæ Regulæ ab auctoribus ponuntur, & quidem Summa Confess. lib. 3. tit. 29. q. 3. S. Anton. 3. par. tit. 29. de irreg. c. 6. & Syluest. verbo, irregularitas, q. 14. & Panorm. in c. fina. de temp. ordi. Alphonsus Viualdus tract. de irreg. num. 103. 104. & 105. facta distinctione criminis, in Enorme, Mediocre, & Leue, ponunt tres Regulæ, quas ponemus in sequentibus.

1 *Prima est*, Crimen enorme, ut homicidium, simonia, hæresis, inducit irregularitatem, ita ut impediatur promouendum, & deiciatur promotum, etiam post penitentiam, siue occultum, siue manifestum sit.

2 *Secunda est*, Crimen mediocre, ut adulterium, furtum, sacrilegium, perurium, falsum testimonium, si occultum sit, nec impedit promouendum, nec deiecit promotum,

nec indiget dispensatione, sed satis est penitentia Sacramentalis, arg. cap. ex tempore, & cap. ult. de temp. ordi. sed si manifesta sint, inducunt irregularitatem. Manifesta uero erunt, vel per sententiam in iudicio latam, vel per confessionem parit in iudicio factam, vel per euentum rei quæ nulla possit tergiversatione celari. Addunt autem quod si huiusmodi crimina sint manifesta per confessionem partis extrajudicialem, non inducunt irregularitatem, ceterum si Clericus sit, deponendus erit, & suspendi a officio, & beneficio, capit. Quam sit graue, de excess. prelat. Quod si per famam, vel probationem confecti de crimine, iudici debet purgatio Canonica, in qua si desinat deponendus erit. cap. significasti de adulterijs. Et denique addunt in huiusmodi in edictibus notorijs de interdicto factis, episcopum in tali irregularitate dispensare posse.

4 *Tertia est*, Crimen leue, quod dicitur esse illud mortale quod de se non inducit depositionem, nisi ex contrarietate post admonitionem, ut ludus alex, ebrietas cap. 1. dist. 33. strepitus in synodo, cap. in loco. 5. q. 4. esus carnum in ecclesijs prohibitus, cõfectam Eucharistiam non assumere, siue plex fornicatio, percussio, & huiusmodi, siue occulta, siue manifesta sint, non inducunt irregularitatem, c. vestra, de cohabit. Cler. & mulier. Quæ sanæ Regulæ, maxime prima, si vera esset, admodum duræ essent, si enim diceretur esse quæ plurimos esse irregulares quam plurimos etiam beneficia obtinere, & possidere in statu damnationis, vix te suscepra ab existentibus in irregularitate, quod tamen non ita facile, aut temere affirmandum est.

5 *Prinquam* uero aliquid certi statuamus in hac re, explicare oportet, quod sit crimen enorme, quod crimen notorium, & quod depositione dignum. *Enorme crimen est*, utpote homicidium voluntarium, vel casuale, procedente culpa in tale homicidium sufficienter ordinata: sicut simonia in ordine, & beneficio, Syluest. in verbo, crimen q. 2. secundum Goffred. quem sequitur Alphonsus Viualdus ubi supra, num. 103. addit crimen hæresis, quod tamen absolute dictum non videtur verum, ut infra dicemus. *Crimen notorium* secundum glossam in cap. vlt. de notoria, de temp. ordin. & in cap. vestra, in verbo, notorium, de cohabit. cleric. & mulier. est triplex, vel primo quod crimen a reo confessum est in iudicio; vel secundo, per sententiam Iudicis in Iudicio; vel tertio, quando adeo manifestum, & patens est, ut nulla possit tergiversatione celari. Notorium primo, & secundo modo dicitur notorium iuris, tertio autem modo dicitur notorium facti. Quod si reus extra iudicium fateatur se commississe delictum, confessio illa communiter non parit præiudicium contenti sic extra iudicium, ut colligitur ex S. Anton. 3. par. tit. 29. de irreg. c. 6. §. 7. Syluest. verbo, Irregularitas, qua. 12. Martini. Ledesmi. 2. 4. quaest. 26. de irregulat. art. 2. pag. 367. col. 1. & gloss. in Sum. 1. 5. quaest. 8. in verbo, de vltimo Cosimo Philarcho lib. 4. c. 15. Toledo, lib. 1. cap. 28. Gregor. de Valentia, tomo 4. disp. 7. q. 19. puncto 3. §. 5. in fine. & Henricus lib. 1. 4. cap. 5. §. 1.

7 *Illud autem crimen dicitur ita esse manifestum*, quod nulla possit tergiversatione celari, cuius scilicet reus est populus, & infamiationi non est locus, capitul. fina. de temp. ordin. hoc est, quod totus populus, vel maior pars populi, vel tota vicinia, vel collegium, vel Monasterium, vel aliquis alius locus, ut est capitulum, vel maior pars vicinia, Collegij, Monasterij, capituli vel loci scilicet. Vtrum uero ad hoc requiratur ut vicinia, Collegium, vel locus constet numero decem personarum, in hoc sunt opiniones, de qua re legendi sunt Angel. in verbo, Notorium, num. 1. Syluest. eod. quaest. 4. Nauar. in Man. capit. 25. num. 7. verfic. vndecim. Cosinus Philarchos lib. 1. 4. cap. 1. 2. in qua tamen re sciendum est, Aliud esse loqui de crimine notorio, aliud de infami; Si enim loquamur de Notorio ad hoc ut sit Notorium, satis est, ut maior pars viciniae, Collegij, vel loci sciat, hoc est, quod plures personæ, quæ efficiunt maiorem partem illius loci, tanquam singulares personæ viderint illud crimen committi.

8 *Vnde non satis erit si vnus, vel duo ex illis viderint, & ceteri omnes ex illo, vel illis audierint; hoc enim licet inducat infamiam criminis, non tamen con-*

de heret. & c. Alieni, 2. q. 7. & c. diffinitus, 4. quest. 1. Quae omnia locum etiam habent in Schismaticis, & apostatis à fide, vt patet ex toto tit. de Schismaticis, & latius tradit Maiol. lib. 3. c. 1. & lib. 5. c. 46. Quotiescunque enim quis ad Iudaismum, vel Paganismum post baptismum est conuersus, licet iterum ad Christianam religionem reuertatur, manet irregularis, si laicus erat, vt ordines non possit suscipere. *6. Presbyteros*, dist. 50. & si ordinatus erat, quoad vtum est irregularis. Syluest. vbi supra, Toler. lib. 1. Instruct. Sa. dard. c. 28. In qua irregularitate solus Papa dispensat, Syluest. verbo, Irregularitas, q. 5. Martin. Ledesm. 2. 4. q. 16. artic. 7. de Irregul. pag. 367. col. 1. Nau. in Man. cap. 27. num. 205. vers. Quarto.

Quarto si sit haereticus occultus, non est irregularis post penitentiam, & absolutionem ab excommunicatione, quia in iure non est expressum, & patet ex Regula tertia à nobis tradita.

- 17 *Secundus est*, de Simoniaco; In quo casu, quamuis S. Anton. 3. par. tit. 29. de Irreg. cap. 6. Syluest. in verbo crimē, q. 2. & Maiol. lib. 5. cap. 45. sentiant esse irregulares, ex eo fortassis quod Simonia inter enormia crimina computetur, & ex prima Regula eorum, quae docet, ex quocunque crimine enormi, quantumuis occulto, incurri irregularitatem; Hoc tamen ita generaliter, dictum falsum est, vt ex dictis constat; In materia verò de casu proposito; hac dicenda sunt ex communi DD. sententia.

Primum est, Simoniaco in ordine etiam minore, vel beneficio, incurrit ipso iure excommunicationem; Extrauag. 2. de Simonia. Nauar. in Manual. cap. 23. numer. 1. 1. vers. Tertio dico, & ca. 25. num. 68. versio. *Secundo*, cap. 27. nu. 106. vers. vigesima prima. Vnde si celebraverit ante obtentam absolutionem excommunicationis, irregularis erit violando Censuram Ecclesiasticam. Et hoc, quod diximus procedit primo, in simoniaco quantumuis occulto, dummodo non sit mentalis tantum, sed qui in actum quemcumque exteriorem prodierit. Procedit secundo, de simoniaco reali hoc est, quando simonia ex utraque parte est completa, ex dato nimirum temporali, & suscepto spirituali, vel annexo spirituali, in qua simonia locum habent poenae Extrauag. 2. de Simonia, secundum communem DD. sententiam, vt tradit Couar. in Regula peccatum, de reg. iur. lib. 6. par. 1. §. 8. num. 7. post Nauar. in Manual. cap. 23. num. 106. & cap. 27. num. 106. vers. vigesima prima, quod etiam praxis Curiae Romanae obseruat.

- 18 *Secundum est*, Excommunicationis poena procedit etiam contra eos, qui simoniam commiserunt in ingressu religionis quantumuis, simonia sit occulta, ad modum explicatum, vt colligitur ex extrauag. 1. de Simonia.

- 19 *Tertium est*, Quoad penam suspensionis contra Simoniacos; In qua re certum est, Simoniacum in ordine, ipso iure suspensum esse, quantumuis occultus sit, vt patet ex Extrauag. 1. de Simonia, & cap. tepertuntur, cap. 1. q. 1. Innoc. & DD. in cap. Tanta, & Panorm. in cap. per tuas, 2. num. 5. de Simonia. Host. in Summa, tit. de Simonia, §. quae poena. Nauar. in Manual. c. 23. num. 1. 1. vers. Sexto. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. §. 1. num. 7. de homicid. Alphons. Vivald. tract. de suspens. num. 36. & Henriquez libro 14. cap. 5. §. 1. qui hoc intelligit de eo, qui sua culpa sic ordinem recepit, & ideo si talis ministret in ordine, erit irregularis. Sin autem bona fide ordinatus sit (dū pater pro filio in scio dedit pecuniam Episcopo, aut mediatori) non impeditur ab ordinem vsu, nec est irregularis, vt testatur Henriquez vbi supra, & libr. 14. capit. 6. §. 7. cum hic bona fide verum ordinem recipit.

Quartum est, Circa Simoniacum in beneficio, in qua re dissentiant DD. Nam S. Thom. 2. 2. quest. 100. art. 6. ad primum, & Caiet. ibi, & Sotus, lib. 9. de iustit. quest. 8. art. 1. & Panorm. in c. accusatum, num. 4. & in cap. infinuatum, nu. 1. de Simonia, Vivaldus vbi supra, num. 25. & 26. & alij docent, Simoniacum in beneficio, si publica sit Simonia, suspensum esse ipso iure, quoad se, & quoad alios; si verò secreta sit, suspensum esse ipso iure, quoad se, non quoad alios; vnde volunt in DD. siue Simonia publica sit, siue secreta, red dere hominem ipso iure suspensum. Alij verò vt Innocent. in cap. Tanta, de Simonia, & Nauar. in Manual. cap.

23. numer. 1. 1. versio. Tertio dico, dicunt non esse suspensum ipso iure, & per consequens peracta eius penitentia potest iuta conscientia ministrare absque periculo irregularitatis, quod probant, quia contraria sententia nullo iure veteri aut nouo probatur. Ceterum iuxta ea quae superius à nobis tradita sunt, dicendum est, si crimen Simoniae notorium sit, reddat Simoniacum irregularem, quia Simonia est crimen enorme, & depositione dignum, argum. cap. final. 1. quest. 7. & explicitè in cap. De hoc, de Simonia, & capit. cum super, de confessis, & late tradit Bernard. Diaz Pract. Crim. Canon. cap. 85. & sequitur ex Regula secunda nostra superius tradita; si verò sit occultus, non est irregularis post penitentiam, & absolutionem ab excommunicatione cum hoc in iure non sit expressum, & sequitur ex Regula nostra tertia; Sin verò ante dictam absolutionem celebrat, erit irregularis, quia celebrat in excommunicatione, & ideo irregularis erit violando Censuram Ecclesiasticam, & a solo Papa dispensatur. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. §. 1. num. 7. de ho. vbi alios refert.

- 20 *Tertius est*, De Concubinato; In qua re certum est, clericum concubinarium occultum non esse suspensum, & irregularem, vt omnes DD. inferius citandi tradunt, si verò Notorius sit, ita vt nulla possit tergiversatione celebrare, tunc quidem secundum eoldem communiter tradunt hunc post peractam penitentiam non esse irregularem, quia docent suspensum esse solum quousque penitentiam, ideoque post penitentiam celebrandam non effici irregularem. *Publici autem seu notorii concubinarij*, (vt tradit Leo Papa X. in Bulla de Concordatis inter Sedem Apostolicam, & Regem Franciae in Concilio Lateranensi, Bulla 11. 15. 16. Quarto decimo Kal. Ianuarij, & habetur in Bulla 110. Constitutione eiusdem in ordine XVI. quae incipit, *In eminenti*,) intelligendi sunt non solum ij, quorum concubinatus per sententiam, aut confessionem in iure factam, seu per rei euidentiam, quae nulla possit tergiversatione celebrari, notorius est, sed etiam qui mulierem de incontinentia sequestrant, & diffamantam tenent, & per se sum superiorem committunt, ipsam cum effectu non dimittunt, solum quiescunt, an irregularis sit, si ante penitentiam celebrat, in qua re Innocent. & Ioann. And. in cap. si celebrat, de Cleric. et communi, ministr. Cardin. in cap. vestra, de cohabit. Cler. & mulier. Nicol. Plouius, de Irreg. c. 41. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. §. 1. numer. 5. in fine, de homicid. docent non esse irregularem, cum id nullibi in iure sit expressum, consulti tamen Couarruias, vt talis petat à Papa dispensationem.

Alij verò docent, talem esse suspensum quoad se, & quoad alios, in qua tamen Episcopus ante celebrationem dispensare potest, sin autem ante penitentiam celebrat, irregularem esse a solo Papa dispensabilem, eo quod talis ipso iure suspensus sit, tam quoad se, quam quoad alios ante peractam penitentiam, ad quod citant c. peracta, d. 32. & c. si qui sunt, d. 81. Palud. 4. d. 27. q. 4. r. 1. & citat c. vestra, de cohabit. Cler. & mulier. vbi Panorm. numer. 7. probat ipso iure suspensum esse, ex d. cap. prater hoc, vbi dicitur text ex auctoritate Dei, & Beati Petri inter dispensabilia, vt Missam non cantet, & c. additque non esse dispensabilem in hac re, *Suspendo te ab officio*, & c. ita, ut merito tibi officium, sed per prima verba intelligitur suspensio, adeo quod celebrans efficitur irregularis, vt probatur ex c. q. de sent. & re iud. lib. 5. & c. 1. de sent. ex com. lib. 4. c. 1. per ista secunda verba, quia vbi refert quid per equipollentiam fiat, licet ex quadam de testi, & c. facit lex, non potest de leg. Idem docent Aluar. Pelagius de planctu Eccles. lib. 27. col. 4. Villadiego de Irreg. cap. de suspensione, column. 9. Summa Confess. lib. 3. tit. 29. q. 3. S. Anton. 3. par. in 2. de suspens. cap. 3. Syluest. verb. Concubinarus, q. 4. Ioan. Bernard. Diaz in Prac. Crim. Canon. c. 73. Archid. in cap. si sent. & re iudic. lib. 6. Henric. in cap. si celebrat, de cler. et com. ministr. col. penult. & Nau. in Man. c. 25. nu. 76. vers. Decimo quinto. Simon. Maiol. lib. 5. cap. 37. num. 2.

Alij Tertio docent, quod quicquid sit de veritate huius rei, sicut an Clericus concubinarus notorie, suspensus erat iure antiquo, nec ne, (quae suspensio intelligenda erat de officio, & beneficio) nunc tamen nec suspensio illa

de Canones illi in usu sunt, sed per contrariam consuetudinem abrogati sunt, ita ut tales nisi post mentionem, & iudicis sententiam seu suspensionem, virtute illorum non celebrantur irregulariter non sint, sic Franciscus à Victoria in Summa, de Sacram. Eucharistia, q. 93. Adrian. Papa VI. in 4. in materia de Eucharistia, dub. per. 8. *inter questio.* Michael de Palatio, in 4. d. 5. & 6. disput. 3. Dominicus Sot. in 4. d. 1. q. 5. art. 6. in resp. ad 2. Cocl. 1. *per.* In contrarium, & d. 13. q. 1. art. 9. Barthol. Medina in Summa in stru. Sacerdotum, lib. 1. cap. 11. §. 8. Greg. de Valent. to. 4. disp. 3. q. 5. punc. 3. paulo ante finem. Franciscus Sarez, in 3. parte in tract. de Sacram. disputat. 18. sect. 1. Henriquez in Summa, lib. 9. de Sacrificio Missae, c. 25. §. 12. Cosm. Philarch. de off. Sacerd. par. 1. lib. 3. c. 9. & lib. 4. cap. 15. in fine. Ioseph. Anglin Floribus 4. Sent. q. 7. de Ministro Eucharistia, Difficultate 5. Thom. Zerula Episcopus Minoris in sua praxi Episcopalis, p. 1. in verbo, concubinaris. Tolet. lib. 1. in str. Sacerd. c. 15. vers. *Nota tertio*, qui omnes decet, tales non esse ipso facto suspensos, & Canones antiquos in usu amplius non esse, & nos latius in lib. 3. de Sacramentis in communi, c. 8. art. 7. ad 2. & lib. 4. de censura suspensionis, c. 15. nu. 24. explicauimus. Id quod Conc. Trid. Sess. 5. de refor. c. 14. satis aperte declarat, dū renouando penas ab antiquis Canonibus contra huiusmodi concubinaris institutas, statuit, [Vt si a superioribus moniti, non respiciant, tertia parte fructuum, obventionū, ac proventuum, beneficiorum, & pensum ipso facto privati sint; Et si in delicto eodem perseverantes, secunda monitione non paruerint, tunc à beneficijs, & officijs suspendantur, quod si nec adhuc se emendauerint, excommunicatio nis gladio plectantur. Clerici verò beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes iuxta delicti perseverantia, & qualitate, suspensione ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda puniatur. Episcopi verò si à synodo Provinciali ad moniti se non emendauerint, ipso facto sint suspensi.] Hactenus Concilium. Quibus omnibus addo ex Cosmo Philarcho locis allatis, quod licet suspensio ipso iure ab eis incurrenda in usu amplius non sit, & consequenter celebrantes non efficiuntur irregulares ob contemptū Ecclesiasticæ censuræ, quæ est reseruata Papæ, nihilominus tamen concubinarij notorij irregulares verè sunt, ratione enormitatis, & notorietatis delicti; sed celebrantes, non efficiuntur noua ratione irregulares, & hæc sententia, vt communior, ita & verior est, & colligitur ex Regula secunda à nobis tradita.

21. *Quarta est* De crimine Sodomie, In qua re Couar. in Clem. si furiosus, p. 1. §. 1. num. 6. de homic. vult Sodomitam, quamuis occultum, etiam peracta penitentia suspensionem esse ab executione ordinum, & ideo interim celebrantem irregularem esse ea irregularitate, quæ à solo Papa fit delictibus, & refert pro hoc Anton. in c. Nisi cum pridem, §. de renunciat. & in c. vlt. de temp. ordin. & Hostiens. & Ioan. Andr. ibi, & Marian. Soc. in c. ad audientiam, nu. 27. de homic. Ratio eius est: quia est crimē grauissimum, iuxta ea quæ tradit S. Tho. 2. 2. q. 154. art. 11. Ceterum dicendum est, quod licet Sodomie crimen enormissimum sit, vt habetur in c. adulterij, 32. q. 7. exinde tamē dummodo sit occultum, non contrahitur irregularitas, aut depositio, vt probatur ex Regulis 2. & 3. à nobis traditis, & expressè tradunt Nauar. in Man. c. 27. nu. 249. Cosmus Philarchus, lib. 4. c. 15. & Greg. de Valentia, o. 4. disp. 7. q. 19. punc. 3. §. in fine. Et quia grauius delictum est hæresis mentalis; licet grauissimum delictum est odium Dei, & tamen hæc delicta nullam inducunt irregularitatem, nec depositionem. Præterea irregularitas non contrahitur nisi sit in iure expressa; huius autem criminis non reperitur talis pena in iure. Et denique, quia cum satis frequens sit hoc vitium, nemo tamen petit dispensationem illius, vt tradit Nauar. in Manual. cap. 27. num. 249. qui alios refert, & Henriquez lib. 1. c. 5. §. 1. secus autem, si esset Notorium, tunc enim irregularitatem constituit, vt patet ex Regula nostra secunda & docet Henriquez vbi supra.

22. *Notandum* autem est, Pium V. anno 1568. edidisse Bullam contra Clericos Sodomie crimen exercentes, quæ legitur apud Nauar. in Man. cap. 27. num. 249. & 250. &

Maiol. lib. 5. c. 43. in qua bulla habetur. [omnes & quoscunque Presbyteros, & alios Clericos seculares, & Regulares, cuiuscunque gradus, & dignitatis, prædictū crimen exercentes, penam præuilegio Clericali, & omni officio, dignitate, & beneficio Ecclesiastico præsentis Canonis auctoritate priuamus; Ita quod per Iudicem Ecclesiasticum degradati potestati seculari statim tradantur.] In cuius Bullæ explanationem hæc breuiter annotanda sunt;

Primo, eam non intelligi de laicis, vt ex contextu illius manifestum est.

Secundo, intelligitur solum de exercente crimen illud, hoc est, qui quasi ex usu continuato id exercet, arg. eorum quæ tradit Panorm. in cap. 1. num. 38. de iudic. qui locus male citatur à Nauar. vbi supra, in num. 24. vnde, non sufficit quod semel, aut bis, aut ter in prædictum crimen incidat, sed, vt cum usu quodam continuato hoc crimen committat, ex Nau. & Henriquez vbi supra, quæ autem dicitur sit exercere huiusmodi crimen, arbitrio boni & prudentis viri relinquitur, argum. l. 1. ff. de iure deliberandi.

Tertio, intelligitur de coitu, siue cum masculo, siue cum femina, extra vas naturale; quia hoc crimen siue cum masculo, siue cum femina ex communi DD. sententia dicitur Sodomia; requiritur tamen vt copulam Sodomiticam consummet; Non dicitur autem aliquis consummare copulam nisi semen emittat, arg. capit. extraordinaria, 35. q. 2. & cap. fin. de sponsal. & Nauar. in Manual. cap. 27. nu. 250. vers. Quinto.

24. *Dubium* autem est. An pœna huius Bullæ incurrantur ipso facto in foro conscientie ante vllam sententiam latam in Iudicio? Nauar. in Manual. cap. 27. num. 250. vers. Quarto, & vers. Quinto, dubius est, & potius in hoc inclinat, quod incurrat in foro conscientie, quæ sententia ad modum dura & rigorosa est; vnde mihi probabilior videtur opinio Henriquez lib. 1. 4. cap. 5. §. 1. in annot. litera F. non incurri in foro conscientie ante sententiam nouam Iudicis; Nisi quod notandum sit si crimen hoc fuerit Notorium, vno ex illis tribus modis prædictis, aut fuerit infamia notatum, tunc inducit irregularitatem ipso iure ante vllam sententiam Iudicis, non quidem propter Bullam præfatam, sed ex iure communi; Quia hoc crimen cum sit depositio dignum, statim atque Notorium est irregularitatem inducit. Deinde cum omnis infamij, vt diximus, sit ipso iure irregularis, & hoc crimen admodum nefandum & infamè sit, eo ipso quod infamia est illius apud multos & graues viros, inducit irregularitatem, sicut reliqua crimina infamij, & hæc de causa dubius fuit Nauar. in hac re; sicut etiam est Cosmus Philarchus, lib. 4. cap. 15. quandoquidem negari non potest Sodomitam Clericum fieri irregularem in foro conscientie ante sententiam Iudicis, si notorius aut infamia notatus fuerit: Et quod de irregularitatis pœna diximus, procedit etiam in alijs pœnis, siquidem priuatio beneficij etiam nouam Iudicis sententiam requirit. De qua re legendus est Nauar. vbi supra qui dubitat, sit ne prædicta Pij V. Bulla recepta in foro conscientie, & in partem negatiuam inclinat videtur.

25. *Præter* has irregularitates ex delictis præfatis proueniētes, reperuntur nonnullæ aliæ ex delictis alijs venientes, vt si quis Religiosus gratia audiendi Leges aut physicam hoc est, artem Medicam, Monasterium exierit, nisi infra duos menses redierit; nonnulli irregularem illum esse docent, vt Angelica, verbo, Irregularitas, num. 56. Syluest. verbo eod. quæst. 22. Sotus, 4. distin. 25. quæst. 1. art. 3. post Conclus. 4. §. Ex his igitur, versicul. Tertium, Maiol. lib. 3. cap. 5. num. 8. & Toletus lib. 1. capit. 28. qui id colligunt ex capit. final. Ne Clerici vel Monachi. Eodem modo, si quis Archidiaconus, Decanus, Plebanus, Præpositus, Cantor, aut alius Clericus Personatum gerens, & habens, necnon & quicumque Presbyter, si Leges, vel Physicam, hoc est, artem Medicam audierit, nisi intra duos menses destiterit, irregularem esse putant ob d. capit. final. Ne Clerici, vel Monachi. At certè in d. capitul. final. habetur, solum, quod tales ipso facto sint excommunicati, vt colligitur ex capitul. Non magnopere, & ibi glos. final. & dict. capitul. final. Ne Clerici vel Monachi, vt

rectè Henriquez lib. 14. cap. 4. §. 6. annotauit. Et quod ibi dicitur, *Totius ſpem promotionis amittant*, intelligi poteſt de promotione ad dignitates Religionis, vt notat glo. fin. & faciunt verba præcedentia, vbi dicitur, *Quod reuerſi in Choro, Capitulo, Menſa, & ceteris, ultimi fratrum exiſtant.*

26 Quoad diſpenſationem vero in his irregularitatibus, Dicendum eſt, quod in irregularitatibus ex delicto notorio, & deſiſtione digno prouenientibus, ſi delictum illud ſit Adulterium, vel quodcunque aliud minus Adulterio, tunc quidem Episcopus diſpenſare poterit dummodo quis ante diſpenſationem obtentam non celebrauerit, quia ſi celebrauerit, tunc Papa ſolus diſpenſare poteſt, & non Episcopus; ſi autem delictum illud grauius adulterio fuerit, tunc ſolus Papa diſpenſat, etiam ſi quis ante obtentam diſpenſationem non celebrauerit, vt notat Henriquez lib. 14. cap. 19. §. 2. & cap. 2. §. 4. poſt Martin. Ledefm. 2. 4. qua. 26. artic. 2. de Irreg. pag. 367. col. 1. Maiol. lib. 5. ca. 51. nu. 4. Greg. de Valentia tom. 4. diſp. 7. q. 19. Puncto 3. §. 5. in fine. Coſmus Philiarthus li. 4. c. 15. & Toletus. li. 1. Inſtruc. Sacerd. cap. 28.

Quibus modis tollatur Irregularitas. Cap. XIII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Irregularitas quot, & quibus modis tolli poſſit.
- 2 Baptiſmus, quamnam irregularitatem tollere poſſit.
- 3 Bigamia irregularitatem baptiſmus non tollit, ſicut nec eam, quæ ex defectu Natalium naſcitur.
- 4 Religionis profeſſio irregularitatem tollit.
- 5 Religionis ingreſſu quid iure communi intelligatur.
- 6 Nouitius religionis priuilegijs gaudet, quamuis illius membrum non ſit.
- 7 Votum ſimplex in ſocietate Ieſu religioſum verè conſtituit.
- 8 Religionis profeſſio non omnem tollit irregularitatem.
- 9 Religionis profeſſio quamnam irregularitatem tollit.
- 10 Religionis profeſſio habilem ad dignitates non conſtituit.
- 11 Irregularitas quæcunque diſpenſatione tolli poteſt.
- 12 Delictum occultum quodnam cenſendum.
- 13 Delictum Notorium vt dicatur, quid requiratur.
- 14 Prælati Regulares qualiter cum ſibi ſubditis in irregularitatibus diſpenſare poſſint.
- 15 Prælati Regulares in bigamia, & homicidij voluntarij irregularitatibus cum ſibi ſubditis diſpenſare nequeunt.

8 **H**æcenus qua ratione irregularitates incurritur oſenſum eſt, nunc quibus modis tollantur, exponendum erit. Et quidem communiter docent Angelica, verbo, Irregularitas, 2. Sylu. verbo eod. q. 18. Tabiena, verbo eod. 5. Maiol. lib. 5. c. 51. Iacobus de Graff. lib. 4. c. 27. nu. 72. Toletus lib. 1. c. 31. & Henriquez lib. 14. ca. 17. tribus modis tolluntur, per Baptiſmum, per Religionis ingreſſum & per Diſpenſationem.

2 Per baptiſmum quidem tollitur omnis irregularitas, quæ ex proprio delicto contrahitur; Item, quæ contrahitur ex infamia proueniente ex proprio facto, ſeu delicto, quia baptiſmus omnia delicta tollit, & quæ ex delicto conſequuntur, Sylu. verbo, Baptiſmus, 6. quaſt. 2. Tabiena, verbo, Baptiſmus, 8. §. octauo, & Henriquez lib. 14. c. 17. §. 3. poſt glo. in c. Deinde. in verbo, inter peccata, diſt. 26. Tollit etiam non ſolum irregularitatem, quæ procedit ex homicidio voluntario culpabili, aut mutilatione prius facta, vt omnes DD. fatentur, ſed eam etiam, quæ procedit ex homicidio iuſto, & licito, quale facit Iudex, aut Miles in bello iuſto, ex Angel. verb. irregul. 2. in princip. Sylu. verbo, Baptiſmus, 6. q.

1. & verbo, Homicidium, r. qu. 8. verſ. primum, & verbo Irregularitas, quaſt. 28. verſ. primo, Tabiena, verbo, Irregularitas, 5. in princip. Maiol. li. 5. c. 51. nu. 11. & Henriquez lib. 14. ca. 17. §. 2. & la tius ſuo loco demonſtrauimus, quorum ratio eſt; Non quia hæc irregularitas contrahitur ex delicto, tollitur per baptiſmum, cum in hoc caſu nullum nem irregularitatem ex homicidio quocunque contractam aut ſaltem non imponunt irregularitatem homicidis, niſi poſt baptiſmum occidentibus. quicquid glo. in c. ſi quiduidam. in verbo, poſt baptiſmum, diſt. 50. & aliqui pauci contradicant. Sunt tamen multi caſus irregularitatum, quos baptiſmus non tollit; Non enim auferit irregularitatem ex bigamia prouenientem, nec eam, quæ ex defectu natalium naſcitur; vnde, tam bigami, quam illegitimi, etiam baptizati irregulares manent. Sed neque eas irregularitates auferit, quæ ex defectu, aut vitio corporis procedunt, ſi tales ſint, vt inhabiles efficiant ad miniſtrandum, vel ſuperſit grauis deformitas, vt patet in cæco, muto, ſurdo, & ſimilibus.

4 Secundo tollitur irregularitas Religionis ingreſſu, & profeſſione, vt præſati auctores, vbi ſuprà, tradunt, & expreſſum eſt in Authent. De Monach. in princip. collat. 1. Circa quam materiam, notandum eſt, iure communi & antiquo, per ingreſſum Religionis intelligi profeſſionem factam in aliqua Religione approbata: Siquidem iure communi & antiquo ingreſſus Religionis dicitur profeſſio ſus Religionis approbata, eo quod per profeſſionem Religioſus in corpus Religionis admittitur, & illius membrum efficitur: Nouitius autem quamuis Religionis priuilegijs gaudeat in multis, non tamen in Corpus Religionis admittitur eſt, tanquam membrum illius, donec profeſſionem emiſerit. Quibus hoc vnum addo, quod ſpeciale eſt in Societate Ieſu, in qua, cum per tria vota ſimplicia facta poſt biennium probationis, iuxta ipſius Societatis conſtitutiones, verè & propriè quis Religioſus efficitur, etiam per ea tollitur irregularitas, non quidem iure communi, & antiquo, ſed iure nouo, quo ſic vouentes verè & propriè Religioſi ſunt, vt patet ex peculiari Conſtitutione Gregorij Decimi Tertij, quæ eſt 102. euſdem in ordine, incip. *Ascendente Domino* §. *Et quamuis*, edita anno 1584. octauo Kalend. Iunij. In qua hoc ipſum de ijs qui in ſocietate tria illa vota ſimplicia poſt Nouitiatum emiſerunt, declarauit, probauit, & definiuit, conſutatis etiam locutionibus, quæ contra obijci poſſent, ac pœna excommunicationis lata ſententia, necnon inhabilitatis ad quæſus officia, & beneficia ſecularia, & quorumuis ordinum Regularia, eo ipſo abſque alia declaratione incurrenda, in dicta ijs qui contradicant; Inſuper reſeruata ipſi Sedi Apoſtolicæ abſolutione ab huiusmodi, vt latus in dicta conſtitutione habetur.

8 **D**ubium autem eſt, An per ingreſſum Religionis tollatur omnis irregularitas? In qua re Nonnulli putant tolli omnem irregularitatem, quia in Authent. cit. dicitur, omnem irregularitatem tolli per ingreſſum Religionis. Alij, vt glo. in cap. 2. de apoſt. in verbo, Religionis, ait non tolli omnem irregularitatem, ſed eam ſolum, quæ non prouenit ex proprio delicto, vt in cap. 1. de fil. preſb. ait, vt proueneri poſſit ad ordines ſine diſpenſatione, ſed non ad dignitatem, vel Prælationem ſine diſpenſatione, cap. in de filijs preſbyt. & fauet Hoſt. in ca. 2. de Apoſt. & expreſſe Thomas Zerula, par. 2. Praxis Episcop. verbo, irregularitas, Notab. Vndecimo. Quidam vt glo. Bern. in cap. 2. de Apoſt. dicunt nullam tolli, ſed ſolum eſſe cauſam, vt ſcilicet diſpenſationem obtineant. Verior autem & communior in hac re opinio eſt, ſolum illam irregularitatem poſt profeſſionem Religionis approbatam tolli, quæ in iure expreſſa eſt, ſic Panorm. in c. 2. num. 6. de apoſt. Angelicis verbo, Irregularitas, 2. num. 1. Sylu. verbo, Irregularitas, q. 28. verſ. Secundo. Maiol. lib. 5. ca. 51. nu. 11. & Henriquez lib. 14. cap. 17. §. 2. In ceteris autem quæ in iure non exprimentur, facilius tantum diſpenſatio per Religionis profeſſionem habetur.

9 **Q**uod ſi queratur, quamnam irregularitas ſit in iure expreſſa, quæ tollitur per Religionis ingreſſum; Reſponſum eſt, tolli

colli eam, quæ non provenit ex propria culpa, aut proprio facto, neque ex defectu aliquo corporis, vel animæ; tollitur enim ea, quæ ex defectu Natalium provenit, vel quæ ex infamia contracta est ob delictum parentum. Quod verò tollitur per Religionis ingressum irregularitas illa, quæ ex defectu Natalium procedit, communis DD. sententia docet glo. in cap. fina. in verb. Sedis Apostolicæ, de fin. l. presbyr. Rich. 4. dist. 25. art. 4. quest. 3. Sotus 4. d. 25. q. 1. art. 3. Concl. 1. & citat ca. primum de filiis presbyr. & cap. 1. dist. 56. & ibi glo. Nauar. in Man. cap. 25. nume. 69. cap. 1. dist. 56. & ibi glo. Quarto, ubi ait ius commune ad omnes ordines etiã sacros dispensare cum intrante Religionem, quod etiam expresse docet glo. in ca. 1. in verb. Maiores de filiis presb. lib. 6. & idem Nau. in Man. cap. 27. num. 201. versic. Decimo, ubi citat Palu. 4. dist. 43. sed malè, nam id docet d. 41. q. 3. art. 2. Concl. 2. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 1. §. 2. num. 6. de homicid. Maiol. lib. 1. c. 10. num. 2. & lib. 5. c. 51. num. 1. Henriquez lib. 14. c. 17. §. 2. in fine. Rebuff. in pra. xi. benefici. tit. de dispensat. in defectu Natalium, num. 44. & num. 66. & citat Archid. & Oldrad. & alios, & colligitur ex c. 1. de filiis presbyr. & ca. 1. d. 56. Notandum verò est, hanc irregularitatem per ingressum Religionis ex iure communi tolli solum quoad ordines suscipiendos, non autem quoad Dignitates, Prælaturas, administrationes, aut officia habenda, ut habetur in cap. 1. de filiis presbyr. & glo. in c. fin. tit. eod. Solent tamen Religiones habere privilegia, ut Regulares subditi defectum Natalium habentes promoveri possint ad officia, administrationes, Prælaturas, ac Dignitates in ipsis Religionibus habendas. Irregularitas verò, quæ oritur ex vitio corporis per ingressum Religionis non tollitur, quando vel impedit celebrationem, vel hominem deformem reddit.

11 Tertia irregularitas tollitur per dispensationem: In qua re certum est, Papam tollere posse omnem irregularitatem, quia irregularitas iure Canonico inducta est, & in ius Canonicum Papa plenariam habet potestatem, Episcopi etiam, & Prælati Regulares in quibusdam etiam dispensare possunt, & in omnibus etiam ex licentia Papæ poterunt. In particulari verò Episcopi ex Concil. Trid. Sess. 24. de Reform. c. 6. dispensare possunt in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs ad forum contentiosum deductis.

12 Dubium verò est, Quid in hoc Decreto intelligatur per delictum occultum; Quæ difficultas necessario explicanda est, ut sciamus, quæ irregularitates ex delicto occulto contractæ sint, in quibus Episcopus dispensare possit. Respondetur ex Maiolo, lib. 5. cap. 51. num. 4. Nau. in Man. c. 27. num. 255. & Henriquez lib. 14. ca. 20. §. 4. Delictum occultum dici non solum quod est per se occultum, sed etiam quod licet de se probabile sit per testes, non est tamen notorium, vel famosum; sicut enim obviatur scandalo, quod Concilium in hoc loco intendit. Unde dicendum est, ibi accipi delictum occultum, ut distinguitur contra Notorium, & proinde quamvis sit duobus, vel tribus, aut quatuor personis notum, dicitur tamen occultum, quamdiu non est Notorium. Est igitur occultum omne delictum, quod non est Notorium, vel per confessionem criminis factam in iudicio, vel per sententiam iudicis, vel per facti ipsius evidentiam in Civitate, Populo, Collegio, Vicinia, vel Loco, ex Nauar. ubi supra, & cap. 25. numer. 73. versic. Undecimo, & Sylvest. in verbo Lex q. 13. versic. Decimotertio, in fine.

13 Notandum tamen est, non satis esse, ut delictum dicatur Notorium, quod actus, qui est delictum, sit notorius, sed delictum ipsum debet esse Notorium; Exempli gratia si excommunicatus celebrat, cuius excommunicatio est occulta, quamvis celebret notoriè, & publice, non tamen dicitur delictum illud, quod est celebrare in excommunicatione, notorium esse; Quod enim celebret est quidem notorium, non tamen est notorium, quod celebrat in excommunicatione existens, ut Nau. in Man. ca. 27. nu. 241. & nu. 255. versic. Undecimo, rectè annotavit. Quibus addo ex Nau. tom. 1. consil. 2. de sent. & re iudic. in nouis, & Thom. Zerula, par. 2. in verbo irregularitas, dub. 5. non

dici irregularitatem publicam, & indissolubilem ab Episcopo, eo quod socius meus confessus est, me commisit delictum, modo nihil contra me probatum sit.

14 Prælati etiam Regulares cum suis Religiosis iure antiquo in quibusdam irregularitatibus, quæ proveniunt ex delicto, dispensare possunt; ex Papæ vero privilegijs habent amplam facultatem, ut cum sibi subditis in eum irregularitatem ex delicto occulto proveniente dispensent, Claud. in compend. privileg. societ. Iesu. verbo Prælati, §. 3. & verbo dispensatio, ad finem & simile privilegium concessum est Prædicatoribus a Pio V. & Minimis, & Caronicis Regular. S. Salvatoris a Julio II. & Cisterciensibus a Gregorio XIII anno 74. Idemque privilegium habent Minimi etiam pro externis, ut docet Henriquez lib. 14. cap. 9. §. 3. ubi ait, ita Roma practica: In modum Regulariter concessum sit, ut in quacunque irregularitate dispensare valeant, excepta ea, quæ provenit ex bigamia, & homicidio voluntario (sub quo intelligitur excepta dispensatio mutilatoris) possunt dispensare cum homicida casuali culpabili, nec nisi in irregularitate, quæ procedit sine ulla culpa ex solo defectu lenitatis, v.g. cum Milite, cum Iudice, ubi usam occisionem, quæ non intelligitur nec mine homicidij excepti, per homicidium enim exceptum, solum intelligitur factum iniustum, quod prohibetur in quinto præcepto Decalogi, a.g.c. si homicidium, 23. q. 5. quod de sumptum est ex S. August. lib. 1. de lib. arbit. ca. 4. ut expresse tradit Henriquez lib. 14. ca. 9. §. 3. & c. 19. §. 5. ubi in d.c. 9. addit, quod si prælati Regulares ex privilegio priori speciali possint cum homicida voluntario dispensare non derogatur illi, dum in alio privilegio excipitur dispensatio irregularitatis ex homicidio voluntario. Cum eo autem qui intrare vult Religionem, potest Prælati dispensare, si censuras Ecclesiasticas violaverit, ut idem auctor testatur, citans privilegia multorum summorum Pontificum; sicut etiam ex privilegio Sixti IV. potest dispensare in foro conscientie in irregularitate homicidij, quando homo certus non est, quod occiderit, aut fuerit mandator, & causa sine qua non fieret homicidium.

Solutio quorundam dubiorum circa modos prædictos. Cap. XIV.

S Y M M A R I U M.

- 1 Absoluendi facultas per Jubilæum, aut Bullas, a quibuscunque casibus, censuris, penis, & sententijs, concessa, an facultatem dispensandi in irregularitatibus Papæ reservatis ex delicto tribuat.
- 2 Dispensatio in irregularitate ad absolutionem a peccatis non est necessaria.
- 3 Absoluendi facultas a censuris, non autem dispensandi in irregularitatibus, per Jubilæum quare concessa.
- 4 Dispensatio, res maior, & difficilior est, quam absolutio.
- 5 Dispensari ab irregularitatibus qualiter possint Episcopi, quæ non sunt Papæ reservata.
- 6 Dispensandi facultas concessa ordinario a Papa si res ita se habeat, ut petitur, an morte Papæ expiret.
- 7 Gratia, & privilegium, morte concedentis non expirant.
- 8 Dispensandi facultas concessa ordinario, an se extendat ad irregularitates ex obliuione inuincibili prætermissas.
- 9 Dispensationem, aut absolutionem ab irregularitate, vel censura petens, qualiter se gerere debeat.
- 10 Irregularitas, an tacite, & sine illis verbis tolli a quoquam possit.
- 11 Dispensare censetur Episcopus, aut prælati in irregularitatibus.

- ritatibus, in quibus ipſe de iure communi poteſt, eo ipſo quod ſcienter aliquem ordines, aut ad ordines recipiendos mittat.
- 12 **D** iſpenſare creditur Episcopus in irregularitate, in qua ex conſuetudine, vel privilegio diſpenſare poteſt, eo ipſo quod ſcienter aliquem, ad ordinem, vel beneficium promouet.
- 13 **D** iſpenſatio tacita per ſolam diſſimulationem facta, in foro contentioſo non valet, ſi ab Episcopo, aut alijs inferioribus Papa fiat.
- 14 **D** iſpenſatio quidam ſit, & qualiter definiatur.
- 15 **D** iſpenſare non cenſetur quis in irregularitate, in qua quis poteſt, eo ipſo quod irregularitatem aliquem ignoranter ordinet.
- 16 **D** iſſimulatio, & tolerantia ſuperioris in irregularitate poſt ordines ſuſceptos, effectum diſpenſationis non inducit.
- 17 **D** iſpenſationis in materia, an, & quando valeat argumentum a maiori ad minus, vel de ſimili, ad ſimile.
- 18 **F**orma verborum ſub qua irregularitas tolli, debet nulla certa preſcripta eſt, & quoniam adhibita valeat.
- 19 **A**bsolutionis an [Diſpenſationis] verbo utendum ſit, in tollenda irregularitate.
- 20 **D**iſpenſatus in vna irregularitate ob vnā cauſam contracta, in ceteris irregularitatibus contractis ob alias cauſas diſpenſatus non cenſetur.
- 21 **D**iſpenſatus in uno, ad conſecutiua eius diſpenſatus etiam cenſetur.
- 22 **D**iſpenſatus in irregularitate ad ordines recipiendos, an ad beneficium illis ordinibus conueniens diſpenſatus intelligatur.
- 23 **I**regularitas ex etatis defectu pronemius, ſolo temporis lapſu tollitur.
- 24 **I**regularitas ex infamia contracta, temporis lapſu, vel loci mutatione tolli poteſt.
- 25 **I**nſamia contra aliquem in iudicium deducta, qualiter probari debeat.
- 26 **E**piscopus, qualiter cum ſuis ſubditis, pro irregularibus accuſatis, procedere debeat.
- 27 **S**erui matrimonio coniuncti, aut morbo vexati, eo ipſo quod ab his vinculis, & defectibus liberi effecti ſunt, irregulares amplius non ſunt.
- 28 **D**ebilitatus membris, ſive per medicinam, ſive per miraculum ſanus factus ſit, ſine alia diſpenſatione ordines ſuſcipere poteſt.

Primum dubium eſt, An quando per Iubilæum, vel Bullas aliquas conceditur facultas a Papa abſoluendi a quibuſcunque Caſibus, Cenſuris, & Sententijs, intelligatur etiam conceſſa facultas diſpenſandi in irregularitatibus Papæ reſeruatis ex delicto. In qua re duæ ſunt DD. ſententia.

Prima eſt affirmantium, irregularitatum quædam eſſe Cenſuras, & Pœnas Eccleſiaſticas, quæ in pœnam peccati imponuntur, vt cum excommunicatus celebrat, aut ſuſcipit factos ordines, arg. cap. 1. de ijs, qui ſunt ordin. ſuſcep. & propter alia complura peccata; Alias vero eſſe, quæ incuruntur citra culpam, & peccatum, ob defectum ſignificationis, vt ob bigamiam, vel ob homicidium iuſtum, & hæ irregularitates verè non ſunt, cum non habeant rationem pœnæ, ſed ſunt merè inhabilitates; qua diſtinctione irregularitatum facta, docent, quod quando in Bulla Cruciatæ, & alijs Bullis, aut privilegijs datur facultas Confefſarijs vt abſoluere poſſint ab omnibus cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, abſoluere poſſunt ab irregularitatibus prioris generis, illis, ſcilicet ex delicto contrahuntur, non autem ab illis ſecundi generis, quæ abſque culpa & delicto, ſed ſolum ex defectu ſignificationis contrahuntur. Sic Sotus, 4. d. 22. q. 3. art. 1. Barth. Med. in 1. 2. quæſt. 96. artic. 4. & in

inſtr. Confefſar. lib. 1. c. 11. §. 9. vbi tamen addit, Vicarios Episcoporum contrarium in praxi obſeruari. Cordubæ Indulg. q. 4. dub. 4. & Frat. Michael Salon in 2. 2. quæſt. 64. ar. 8. Controverſia quarta, vbi ait, Canum illius etiam opinionis fuiſſe. Ratio eorum eſt; quia illis verbis generalibus, *Ab omnibus Cenſuris, & alijs pœnis Eccleſiaſticis* comprehenditur irregularitas illa, quæ eſt pœna, & ex delicto contrahitur. Nec obſtat ſiquiſque hi Doctores quod facultas datur ad abſoluendum a Peccatis, Cenſuris, & Pœnis, per quod verbum *Abſoluendi* non comprehenditur facultas diſpenſandi ab irregularitatibus, a quibus non abſoluimus, ſed diſpenſamus in illis; Reſpondent namque hi DD. id verum eſſe in illis irregularitatibus, quæ non ſunt pœnæ ob delictum contractæ; At vero irregularitates illæ, quæ propter delictum contrahuntur, cum ſint pœnæ, abſoluuntur, & verbum *Abſoluendi* commune eſt Peccatis, Cenſuris, & Pœnis.

Secunda opinio docet non comprehendere irregularitates, ſic Nauar. in Man. ca. 27. num. 194. verſ. Quarto, & referit pro hac re Villadiego in ſuo tract. de irregularitate, & 165. Nauar. c. 27. num. 254. verſic. Decimo dico, vbi citat Deum, & Alexand. & idem Nauar. 1. conſil. 35. nu. 2. de tempor. din. & conſ. 3. nu. 3. de etat. & qual. ordin. & to. 2. conſil. 18. num. 3. de Simonia, & Martin. Ledesm. 2. 4. q. 26. art. 2. de irreg. pag. 67. col. 1. in fine. & fauet ipſemet Sotus lib. 5. de iuſt. q. 1. art. Maiol. expreſſe li. 4. c. 1. nu. 7. Henricus lib. 14. cap. 17. §. 4. Vivaldus de irregularitate, nu. 337. art. 6. Thom. Zerula, par. 1. ſeq. Praxis Episc. verbo irregularitas, dub. 13. Toletus lib. 1. inſtr. ſacerd. c. 31. Alphonsus Vinald. tract. de irregul. nu. 331. & Joann. Chapaillou in tract. de Caſibus referu. par. 1. c. 4. difficul. 5. & hæc opinio communior, & verior eſt, & in praxi ſequenda, non enim habet praxim, & ſtylus Curie Romanæ, vt per huiusmodi facultates abſoluendi conceſſas a Peccatis, Cenſuris, & Sententijs, comprehendatur facultas diſpenſandi in irregularitate. Ratio eſt poteſt: Quia diſpenſatio in irregularitate non eſt neceſſaria in foro penitentia, cum ab omnibus peccatis abſolui quis poterit, ſine hoc quod tollatur irregularitas.

Quod ſi dicas abſolui etiam quis poteſt a peccatis, ſine hoc quod abſoluatur a ſuſpenſione; ergo ſicut datur facultas ad abſoluendum a ſuſpenſione, ſic etiam ad diſpenſandum in irregularitate? Reſpondetur, diſparem eſſe rationem: Quia licet ſæpe quis abſolui poſſit a peccatis, ſine hoc quod abſoluatur a ſuſpenſione, quia tamen aliquando contingit vt quis ſuſpenſus ſit a paſſiua participatione Sacramentorum, ideo facultas ad abſoluendum ab omni Cenſura, conducit ad forum penitentia, vt quis a peccatis abſoluatur; Et hæc ratio eſt, cur datur facultas ad abſoluendum ab omni Cenſura in foro penitentia, non autem ad diſpenſandum in irregularitatibus.

Quibus adde falſum eſſe, quod tradit contraria opinio, verum *Abſolui* commune eſſe Peccatis, Cenſuris, & Pœnis; ſiquidem, diſpenſatio eſt res maior, & difficilior quam abſolutio, arg. cum illorum, iuncta glo. in verbo *Mirra*, de ſenten. ex com. Dominic. in c. Miror, diſtinct. 36. Bar. gaſius de irregul. par. 6. tit. de Schiſmaticis, numero 19. Henriquez lib. 14. cap. 17. §. 4. at cenſura tollitur per abſolutionem, irregularitas vero tollitur per diſpenſationem. Et denique hanc ſecundam ſententiam comprobaffe videtur anno 1566. & Sixtus V. & Clemens VIII. anno 99. & 97. in ſuis Iubilæis, dum poſt generalem Clauſulam abſoluendi a Cenſuris, & Pœnis Eccleſiaſticis, exceptione hanc appoſuerunt, ne diſpenſare poſſint Confefſores in vlla irregularitate; Immo etiam ipſemet Frat. Mich. Salon vbi præ, teſtatur hanc eſſe communem opinionem Canoniſtarum, & Medina vbi ſupra docet, Vicarios Episcoporum hanc ſententiam obſeruari in praxi.

Illud autem obſeruandum eſt ex Maiolo, lib. 2. c. 2. nu. 12. & lib. 5. c. 1. nu. 7. quod ab omnibus irregularitatibus etiam manifeſtis Papæ non reſeruatis, atque etiam Papæ reſeruatis, ſi tamen occultæ ſint, ſicut ipſi Episcopi, & ſimiles abſoluere poſſunt ſubditos ſuos & diſpenſare ex Conc. Trident. Seſſ. 24. de reform. capit. 6. ita ſane ſi ipſi cogunt abſo-

abfoluone, aut dispensatione ab aliqua censura, vel irregularitate, eligere sibi possunt confessorem, qui eos absoluat, & dispensabit in illis, in quibus ipsi Episcopi cum suis subditis possent, ex S. Anton. in suo defecerunt, cap. 2. si enim ipsi Episcopi non possent ab illis absolui, & dispensari, non satis prouisum, & consulum periculo animarum eorum fuisset, ut docent Syluest. in verbo Confessor, r. q. 9. Angelica, verbo Confessio 3. nu. 7. & Tabiena, verbo Absolutio 1. num. 37. §. Decimo septimo, vers. Ad maiorem declarationem, cum Episcopis, & alijs Prælati data sit facultas eligendi Confessorem propter periculum animarum, arg. c. fin. de pen. & remif. & cap. quia periculosum, de sent. ex com. lib. 6.

Secundum dubium est, Quid dicendum sit, si Papa committat Ordinario, vel discreto confessario, ut dispense veritate cognita, si in ea est ut petitur, & moriatur Papa post factam Ordinario commissionem, re integra, hoc est, nondum facta dispensatione, iuxta Conc. Trid. Sess. 22. de reform. c. 5. an commissio illa expirat morte Papæ? Maiol. lib. 5. c. 51. num. 6. docet hanc commissionem non expirare, & citat Syluest. verbo dispensatio, q. 6. & Armillam in verbo, gratia, num. 4. & Feder. de Sen. conf. 78. & fauet Henriquez lib. 14. cap. 17. §. 7. At verò, Nauar. in Man. cap. 27. num. 23. vers. nono. & in ca. Placuit, num. 162. & 163. de penit. dist. 6. oppositum affirmat, ubi optime refutat id, quod docet Maiol. quem tacito nomine eius refellit, eiusque opinionem vocat periculosam, & sanè, opinio Nauar. in verior est, & sequenda: Nam aliud est loqui de Mandata, & commissione, aliud vero de Gratia, & privilegio concessio. Mandatum enim & commissio semper expirant mortuo mandante, vel committente, Mandatum, C. de mand. de l. Et quia, ff. de iuris d. omnium iud. etiam si sit iudicialis, Relatum, & ibi gl. in verbo contestata, de offic. iud. deleg. Gratia verò & Privilegium non expirant mortuo concedente, ut v. g. Gratia facta alicui testandi, vel audiendi Confessiones, vel prædicandi, vel non residendi, non expirat morte concedentis, ut expirare solent Commissio, & Mandata; & hoc est, quod docet communis opinio, Angelica, in verbo Gratia, num. 2. & expressè Syluest. in verbo Gratia, quest. 2. hanc nostram sententiam defendit Tabiena, verbo Gratia, §. Sexto, & facit c. Si cui, de prebend. lib. 6. At verò commissio qua committitur alicui ut cognita veritate dispense cum aliquo, non est Gratia facta ei, sed facta illi cum quo est dispensandum, & proinde hoc commissio expirat morte committentis, si nondum facta sit dispensatio, quoniam si facta esset, non reuocatur per mortem committentis.

Tertium dubium est, An, si Papa committat Ordinario, vel alteri, ut dispense cum aliquo in omnibus irregularitatibus, & Censuris, & per obliuionem inuincibilem aliquæ irregularitates, vel Censuræ, omittantur, possit ordinarius ille postea dispensare in illis, quæ per obliuionem omittuntur? Respondetur posse, ne tenebitur amplius petere dispensationem, semper enim intelligitur durare facultas dispensandi, si irregularitas, vel Censura ex obliuione omittantur, Angel. verbo Confessio 1. nu. 12. Rosella Confessio 2. §. 9. Syl. verbo Confessio 1. q. 4. Nauar. in Man. c. 26. num. 13. & Maiol. lib. 5. c. 51. nu. 6. & Henriquez lib. 14. c. 17. §. 4. in fine. Quod si irregularitas nata sit ex peccato mortali, facienda erit confessio de peccato, non autem de irregularitate: unde consolunt, & bene præfati Doctores, ut cum quis petat dispensari, aut absolui ab irregularitate, vel Censura, addat Clausulam, & de omni alia Censura, aut irregularitate oblitus, vel incognita, quia si deinde alicuius irregularitatis, aut Censuræ meminerit, non tenetur superiorum postea adire, licet teneatur confiteri peccatum oblitum; generalis enim dispensatio extenditur ad obliu. Quæ doctrina diligenter notanda est.

Primo, pro eligentibus sibi Confessorem auctoritate Apostolica, ut se faciant absolui quantum extenditur eorum auctoritas; alias oporteret recurrere ad eum, qui posset de iure absolueret, vel dispensare.

Secundo pro Religiosis, qui in Visitationibus, & Capitulis a suis Prælati absoluntur a Censuris, vel dispensantur in irregularitatibus; Quia cum prædicta venerint ad me-

moriam, vel notitiam, iam consistere non tenentur, nisi quo ad peccata, si qua interfuerit, quæ tamen iam non sūt reseruata.

Tertio, pro eisdem quoad casus reseruatos, quia si super his dant seculi licentiam confitendi alteri, non sunt amplius ei reseruati, nisi alia peccata de nouo committantur.

Quarto, pro iisdem, si tempore Iubilæi data sit facultas dispensandi generaliter in irregularitatibus reseruatis, post elapso tempore per confessarium dispensari in obliuiscis, & absolui a reseruatis obliuiscis, quasi iam hic casus non sit amplius reseruatus.

10 Quantum dubium est, An irregularitas tollatur tacite, sine vllis verbis? Exempli gratia, An Episcopus concedendo literas dimissorias, vel facultatem ut quis ordines recipiat, eo ipso tacite dispense in irregularitatibus, a quibus ipse dispensare potest. Item an ordinando aliquem eo ipso dispense in irregularitatibus, in quibus ipse dispensare potest. Item an promouendo irregulares ad beneficium, eo ipso dispense. Item an Prælati Regularium mittendo subditos ad Episcopum, ut ab eo recipiant ordines, eo ipso dispense in illis irregularitatibus, in quibus ipse dispensare potest. In hac re duæ sunt Doctorum sententiæ.

Prima est assentium eo ipso dispensare, sic S. Anton. 3. par. tit. 29. de irregularitate, cap. 6. §. vlt. Syluest. in verbo dispensatio, quest. 15. & citat Archid. & idem Syluest. in verb. irregularitas, q. 28. vers. Tertio, Angelica, verbo irregularitas, num. 14. Maiol. lib. 5. ca. 51. num. 8. Polanc. in Directorio Confess. tract. de irreg. in fine. Medina, lib. 1. in struct. cap. 11. §. 12. & Henriquez lib. 14. cap. 17. §. 4. per præterea, de offic. deleg. Ratio est, quia concedens principale, censetur concedere omnia illa, sine quibus id fieri licite non potest. Item quia nemo præsumitur velle peccare. Si igitur Episcopus, vel Prælati Regularium potest dispensare videtur, dando facultatem ut quis ordines recipiat, quia alioquin peccaret, si non dispense. Intelligitur autem hæc opinio, quando Episcopus, vel Prælati sciens subditum esse irregularem, ordinat illum, aut mittit ad Episcopum ut ordinetur, aut saltem quando dando facultatem ut ordinetur, simul habet intentionem dispensandi cum eo in irregularitatibus, in quibus ipse dispensare potest.

Secunda opinio docet non eo ipso dispensare, sic Angelica, in verbo dispensatio, nu. 12. & Nauar. in Man. c. 25. nu. 74. vers. sed dubium est, ubi ait quod licet prima opinio fortassis locum habeat in foro conscientie, non tamen in terriori. Ratio istorum est: Quia communis est opinio Doctorum, quod dissimulatio in Papa vim habet dispensationis tacite, hoc est, si Papa sciens defectum, vel irregularitatem alicuius, & nihilominus eum ad ordines promouet, vel ei beneficium confert, eo ipso tacite dispense: In alijs verò Prælati inferioribus, dissimulatio nõ habet vim dispensationis, nisi causæ cognitione præmissa, hoc est, si sit Prælati Papa inferior, non eo ipso intelligitur dispensare ius commune, in quo alias posset, nisi exprimat causæ cognitionem, & dicat expressè *Dispensatecum*, ut colligi potest ex ijs, quæ tradunt gl. in c. 2. in verbo *Dispensatecum*, & Ioan. Andr. ibi, de schismat. & Innoc. in c. veniens, de illijs presb. quos citat, & sequitur Selua de benefic. par. 3. q. 10. num. 9. & Rebuff. in praxi benefic. par. 2. de dispensat. num. 15. ex Abbate & Calderino. In hac re vt veritas explicetur, & auctores inter se conciliantur, hæc dici possunt.

11 Primum est, Episcopus, seu Prælati dispensare tacite intelligitur in his irregularitatibus, in quibus ipse dispensare potest ex iure communi, eo ipso quod scienter aliquem irregularem ad ordines promouet, vel beneficia, vel eo ipso quod dat ei facultatem, ut promoueat. Ratio esse potest, quia cum iure communi possit dispensare, & non præsumitur velle peccare, tacite videtur dispensare, quicquid Nauar. contrarium sentiat.

Secundum est, Si irregularitates sint, in quibus iure communi Episcopus dispensare non potest, sed tantum ex privilegio, vel consuetudine, vel commissione, vel ex licentia Papæ, tunc probabile est, quod in foro conscientie dispense

fare

fare tacite intelligitur, eo ipso quod scienter promouet alium ad ordines, vel beneficia. ex Syluest. Maiolo. & Rebuffo. vbi supra, & fauere videtur Nauar. vbi supra,

13 Tertium est, in Episcopis, & alijs Prelatis inferioribus Papa quoad forum contentiosum non admittitur dispensatio tacita per solam dissimulationem factam, si non exprimitur in ea causa cognitio, & in hoc sensu arbitror locutus esse DD. secundae opinionis; in quo sensu veram esse censo differentiam inter Papam, & alios inferiores Prelatos, quod in Papa dissimulatio vni habeat dispensationis tacitae, sine expressione causae, etiam in foro contentioso: At vero in alijs Prelatis inferioribus vni illam non habet, cum isti sine causa dispensare non possint in iure communi, in quo conceditur illis cum causa dispensare posse; Papa vero potest; & ita iure puniri potest in foro contentioso tacite dispensatus ab Episcopo, vel Prelato sine causa expressione, si celebrat, quia in foro contentioso non admittitur tanquam dispensatus. Et quod de Episcopo diximus, etiam de Legatis a Sede Apostolica dicendum est, cum eadem in eis sit ratio, & hanc differentiam inter Papam, & alios inferiores tradunt Panor. in c. 2. num. 3. & 4. de Schismat. & Ioan. Andr. ibi, & Felin. in cap. praeterea, col. 3. de testib. & Inno. in cap. cum ad Monasterium, de statu monachor. Nauar. in Man. c. 23. nu. 7. 4. quam etiam probat Panormitan. Quia dispensatio definitur esse iuris communis relaxatio, facta cum causa cognitione ab habente potestatem dispensandi, vt dicit gloss. in cap. Requiritis. §. Nisi igitur, in verbo, vt plerisque, in q. 7. vnde si non precessit causa cognitio, non potest dici dispensatio, arguendo a definitione vocabuli, vnde inferior, vt ait Panormitan. etatur ad causa cognitionem premissendam, alia non est dispensatio; Princeps autem non attendit ad causa cognitionem premissendam, quia in Principe sufficit sola voluntas, vt Innoc. & Panor. notant.

14 Quartum est, Haec omnia quae dicta sunt, procedere quando scienter ordinat, aut ad ordinandum mittit eum quem irregularem nouit, vel litteras dimissorias concedat, si enim ignorabat talem defectum, tunc ex omni opinione, non censetur cum eo dispensare.

15 Quintum est, Praedicta omnia solum intelliguntur ante factum, id est, ante ordinis collationem; si quidem certum, & indubitatum est apud omnes, quod post ordines iam collatos, vel beneficium collatum irregulari status scientia, & tolerantia, siue dissimulatio in superiori non inducit effectum dispensationis: Exempli gratia, si aliquis irregularis existens, siue ob defectum Natalium, vel aetatis, vel quemcumque alium defectum promotus sit, etiam si defectus tales sint, in quibus Episcopus dispensare potest, si ipse patiatur hunc ita promotum non canonice, coram se celebrare, ex hac praesentia, & tolerantia non inducitur tacita dispensatio, vt docent Innocen. & Host. in cap. veniens, de fil. presb. quos refert, ad sequitur gl. in Clem. final. in verbo approbare, de sent. excom. & Felin. in cap. praeterea, num. 6. 7. 8. & 9. de testib. & Simon. Maiol. lib. 5. c. 1. num. 8. Secus autem, si promotus praeter Canones scienter illiconferat beneficium, tunc enim tacite videtur dispensare, eo ipso quod promouet scienter illum ad beneficium, vel aliquam Ecclesiam, aut ordinem.

16 Sextum dubium est, An in hac materia de dispensatione valeat argumentum a maiori ad minus, vel de simili, ad simile, v. g. An si quis potest dispensare in maiori, eo ipso dispensare possit in minori, & an dispensatus in maiori, eo ipso intelligatur dispensatus in minori? Respondetur, valere, quando illud minus est annexum, vel inclusum in maiori tanquam pars illius, tunc enim dispensatus in maiori, intelligitur esse dispensatus in minoribus annexis, vel inclusis, & illis, quae sunt eiusdem rationis, vt dispensatus in maioribus beneficijs, etiam dispensatus censetur in minoribus; & dispensatus ad promotionem, aut usum superioris ordinis, censetur dispensatus ad inferiorem ordinem. Sic text. & Panorm. in c. per venerabilem, nu. 6. Quis filij sint legit. cum Apostilla sua, & cum in illis, §. illis vero, de praebend. lib. 6. Maiol. lib. 5. c. 51. num. 10. & citat Rotam in decisio. 43. in antiq. Henriquez lib. 14. c. 17. §. 6. in fine, qui citat Molin. lib. 4. de primogenit. c. 5. nu. 28. Secus

autem dicendum est in causis dissimilibus, & separatis, tunc enim non valebit argumentum a maiori ad minus, vt notant Ioan. Andr. in c. postulasti, de Rescript. & in addit. ad Specul. de leg. §. 2. & Borg. de dispensat. p. 2. tit. de interpret. dispensat. num. 17. & 24. & Maiol. vbi supra. Quia dispensare est in materia odiosa. Vnde irregularitas ex pluribus causis diuersis, & imparibus, v. g. ex homicidio, & ex violatione censurae Ecclesiasticae, si obtineat dispensati super maiori non propterea dispensatus censetur super causa minori.

17 Septimum dubium est, An sit aliqua praescripta forma verborum, sub qua irregularitas tolli debeat? Respondetur cum S. Anton. 3. par. tit. 29. de irreg. ca. 6. in fine, & Syluest. verbo irregularitas, q. 28. vers. Tertio, & Henriquez lib. 1. c. 17. §. 4. & communi DD. consensu nullam certam, & determinatam formam dispensandi in irregularitatibus reperiri, sed satis esse, si quibuscumque verbis utamur significationibus irregularitatem tolli, vt plurimum tamen & communiter docent auctores, vtendum esse hoc verbo, Dispensatio, ita ordinata & consueta forma est haec: Dispensatio super irregularitate, vel in irregularitatibus, quam contraxisti ob hanc, vel ob has causas; Quod intelligitur, quando res certa est, si enim dubium sit, an quis irregularitatem contraxerit, tunc sub conditione dicitur esse dispensatum in irregularitate, si forte inuenisti de hac, vel illam causam, vt praefati auctores tradunt.

18 Octauum dubium est, An in tollenda irregularitate, si utamur hoc verbo, Absolutio, et ab irregularitate, eo ipso lata sit irregularitas? Quae iam negantur, quia verbum absolutio dicitur solum de Peccatis Censurae, Penae, & Sententia, irregularitas autem nihil istorum est. Alij tamen docent, quod licet commune, & ordinatum verbum tollendi irregularitatem, sit hoc verbum, Dispensatio, nihilominus tamen, si quis utatur verbo, Absolutio, & habeat intentionem tollendi irregularitatem, vnde tollit illam, Quia irregularitas contracta ex delicto, est delictum, illa vero dicitur oritur ex defectu sine culpa, quantum non sit praesens, tamen impedimentum, & vinculum quoddam Canonice, quo quis impeditur & ligatus est, ne ad ordines promotus, & in illis ministrare. Corroborandum in hac se est, irregularitatem ex delicto contractam, per verbum Absolutio tolli posse; Illa vero quae ex defectu, siue culpa contractatur eum nec sic Penae, nec Censurae, nec Sententiae, nec Vinculum, sed tantum impedimentum, & vinculum, non proprie dicitur tolli per verbum Absolutio, sed proprie tollitur per verbum Dispensatio.

19 Nonum dubium est, An dispensatus in vna irregularitate ob vnam causam contractam, dispensatus maneat in ceteris irregularitatibus contractis ob alias causas? Respondetur, si dispensatio fiat in vna irregularitate cum capitulo, ne causa vna de se sit ratio, tunc dispensatio illa, ad alias irregularitates ex alijs causis contractas non extenditur. Potest enim quis in vna irregularitate dispensare, & non in alijs. Siquidem, potest Episcopus, aut alius habere facultatem dispensandi in quibusdam irregularitatibus, & non in alijs. Item potest quis ex multis defectibus, & causis esse impeditus ad ordines, & ad usum ordinum, & potest esse diuinus sub lato vno impedimento, & manere diuinus ex alijs impedimentis. Ex quo sequitur, vt si quis habeat multas irregularitates debeat dispensari in omnibus, & dispensans vtrando verbo Dispensatio, habere intentionem dispensandi, & tollendi omnes irregularitates, vt dispensatus censetur in omnibus.

20 Decimum dubium est, An dispensatus in vno, censetur dispensatus ad consecrationem? Respondetur ex gloss. in c. qui in Clero, in verbo Solemnibus, §. c. communiter receptum esse dispensatum ad consecrationem, v. g. dispensatus est quis vt habeat duas Ecclesias requirentes residentiam, eo ipso intelligitur dispensatus ad residendum in vna sola, & poterit in qua voluerit residere, vel nunc in ista, & in illa, si gl. in c. Non potest, in verbo, retinere, de praeb. lib. 6. Item, Episcopus dispensatus ne intra annum consecratus teneatur, intelligitur dispensatus vt non vacent eius beneficia vsque ad consecrationem, ex Panorm. in cap. cum in cunctis, §. cum vero, num. 9. de elec. Item, dispensatus est

adole.

adolescens sexdecim annorum, ut possit habere Ecclesiam curatam, intelligitur dispensatus ut non obligetur Sacerdotium recipere intra annum, faveat Panorm. in cap. At si Clerici, §. de adulterijs. nu. 8. & 22. de iudicijs.

22 *Decimum dubium est.* An irregularis dispensatus in irregularitate ad ordines recipiendos intelligatur dispensatus ad beneficium illis ordinibus copueniens? In hac re hæc multi dicenda videntur.

Primum est. Dispensatus ad ordines, non intelligitur dispensatus ad beneficia, quæ sunt Dignitates, vel Prælatu-
ra, ut colligitur ex cap. 1. de filijs presb. ubi illegitimus per ingressum religionis est dispensatus ad ordines, qui tamē ad Dignitates, & Prælaturas ordinis non dispensatur.

Secundum est. Illegitimus dispensatus a Papa ad ordines sacros non videtur eo ipso dispensatus ad beneficia parochialia, vel Curata, quia multi promouentur ad ordines sacros, & tamen non habent sufficientem literaturam ad beneficia Curata, Specul. in tit. de dispensat. §. iuxta, vers. contrahitur autem. Gemin. in cap. is qui, de filijs presb. li. 6. faveat Panorm. in litteras, num. 6. de filijs presb. & expressè Syluest. verbo beneficium, §. 3. q. 10. Maiol. lib. 1. cap. 9. nu. 1. & nos latius docuimus in materia de illegitimo-
rum dispensatione, c. 11. §. Sexto. vers. septimum. Quia dispensatio non trahitur ad consecutiva non necessaria eius, super quo dispensatur, hoc est, dispensatio non trahitur ad consecutiva eius super quo dispensatur, quando dispensatio imprimis effectum validum super actu, in quo dispensatur absque eo quod extendatur ad illud consecutivum, ex Gemin. & Syluest. cit. & Panorm. in c. At si Clerici, §. de adulterijs, nu. 22. de iudic. quomodo intelligitur, quod du-
bio præcedenti dictum est.

Tertium est. Dispensatus ad ordines intelligi videtur dispensatus ad beneficia simplicia, quæ conferri solent, & convenire Clerico, hoc, vel illo ordine minori initiato, quia beneficium simplex non videtur aliquid amplius exigere, quàm exigat ordo Clericalis, propter quem beneficium illud simplex conferri solet: vnde, si illegitimus ab Episcopo dispensatus sit ad ordines Minores, eo ipso dispen-
satus censetur ad beneficia simplicia conferri solita Clericis ordinibus minoribus initiatis; Archid. in c. presbytero-
rum, d. 56. gl. in c. si, in verbo, Sedis Apostolicæ, & ibi Panorm. de filijs presb. Maiol. lib. 1. c. 8. nu. 8.

23 *Vndecimum dubium est.* An irregularitas, præter tres prædictos modos quibus communiter tollitur, alijs remedijs, ac modis tolli possit? Respondentur posse, Siquidem aliqua irregularitas est, quæ solo temporis lapsu tollitur, sine vlla dispensatione, vel absolutione, vt, g. irregularitas proveniens ex defectu ætatis, solo temporis lapsu tollitur, cum quis legitimam secundum Canones ad ordines ætatem attingit, nisi ante legitimam ætatem delictum aliquod commiserit, propter quod aliam irregularitatem incurrit; vt si commisit delictum, & factus sit infamis; Itē si ante legitimam ætatem sacrum ordinem suscepit, & in illo commisit delictum; tunc enim eo ipso quod ordine sacro ante legitimam ætatem ordinatus est, mansit suspensus, & eo ipso quod celebravit, man sit irregularis per irregularitatem delicti contractam, quod suspensus celebravit; vnde tamen etiam ad ætatem legitimam perveniens, absolutione indiget a suspensione, etiam si non celebraverit, & præterea dispensatione indiget ab irregularitate, quam incurrit suspensus, antequam a suspensione absolueretur. Sic etiam
24 irregularitas ex infamia contracta ex temporis lapsu, vel loci mutatione, tolli potest; Si enim fuit infamia facti, sola loci mutatione non nunquam tollitur; qui enim in vna civitate contraxit infamiam facti, definit esse irregularis si alibi, & præsertim cum mutatione vitæ acquirat bonam famam: Immo etiam si in eodem loco maneat, si fuerit infamia facti solo lapsu temporis recuperari potest fama per

bona opera, apud bonos, & graues viros, sicut fuit de
25 perdita per factum proprium. Si verò fuit infamia iuris, vel iudicis, tolli potest si restituatur in integrum fama, per sententiam iudicis. Si enim in iudicium deducta sit infamia contra aliquem, vel per accusationem, vel per exceptionem, tunc quidem duo probari debent, nimirum, factum propter quod prætidetur irregularitas ex infamia iuris proveniens, & ipsum Ius scilicet, quod ex tali facto de iure nascitur irregularitas, quod si vnum istorum desit, absolvendus est accusatus. Vnde si non probetur factum, omnino absolui debet, nam ex facto ius oritur, l. Si ex plagijs, §. in clivo, ff. ad leg. Aquil. Quod si factum plene probetur, & tamen dubitetur de iure, an scilicet ex tali facto nascatur irregularitas, nisi hoc expresso iure probetur, absolvendus est etiam, quia in dubio iuris non iudicandus est irregularis, vt iniurio tractatus de irregularitate dictum est; qui enim alium petit declarari irregularem, adducere debet casum legis, vt scripsit Nicol. Dionysij de Perusio, in cap. is, qui de sent. ex comm. lib. 6.

26 *Ex quibus constat,* quomodo Episcopus, vel superior procedere debeat cum suis subditis, quando accusantur pro irregularibus, vel simpliciter ad ipsius notitiam venit, quod sint irregulares; curare enim debet, vt accusans irregularem illum probet, alioquin illum absolueret debet. Interim verò pendente probatione, quavis regulariter prohibendus non sit denunciatus in ordinibus susceptis ministrare, nisi accusatio esset de crimine enormi, & cum scandalo, quia tunc (secundum omnes) prohibere potest ne in terim in sacris ministret, vt notat Henriquez lib. 14. ca. 17. §. Tertio. in adnot. litera I. Nihilominus tamen poterit superior, si illi placuerit, ex officio sic denunciatum a diuinis suspendere, & a superiori promotione ulteriori impedire, donec constet de causa, & hoc etiam si delictum, de quo accusatur, vel denunciatur, non sit grauius, sed minus a dultorio, argum. cap. accedens, de purg. Canon. Henriquez ubi supra. & Maiol. lib. 5. cap. 5. num. 10. Potest enim iudex in huiusmodi causis animæ periculosis ab initio suspendere a Diuinis ipsum Reum, donec se purgauerit argum. c. ex tuatum, de purg. Canon. & tradit iudiciale Inquisitorum, in verbo Purgatio, §. 1. & est communis sententia Doctorum, & hoc totum fit ad maiorem cautelam, ne permittendo administrare in ordine, peccatum aliquod in administrando committat, cui quantum in se est, superior obuiare debet.

Sic etiam irregulares, quia sunt serui, vel matrimonio coniuncti, vel quia sunt ad rationia, vel Curiam secularem obligati, eo ipso quod ab his vinculis liberantur, manent habiles ad ordines sine vlla alia dispensatione, dummodo aliquam irregularitatem ex alia causa provenientem non contraxerint. Et qui morbo aliquo, aut defectu corporis laborauerit, si euadat sanus, & cessauerit defectus, post longi temporis probationem ad ordines admitti potest, Bernard. in c. cum inter Canonicos, & ibi Ioann. Andr. de elect. facit quod tradit glo. in cap. post translationem, in verbo cessante, de renunciat. & videtur fauere text. in ca. Neophytus, dist. 61. iuncta glo. in verbo Causa. Maiol. l. 28. §. cap. 5. nu. 15. & Henriquez lib. 14. cap. 17. §. 3. Sic etiam illegitimus ex facto securo sit legitimus, si parentes inter se matrimonium contrahant; aut si per Medicinam, vel per miraculum homini debilitato membris, aut mutilato restituar manus, aut aliud membrum, sine alia dispensatione ordines conferri possunt; & insimilia alia sunt exempla, quæ nimis longum esse refert, Hæc igitur de modis, quibus irregularitas omnino tollitur, dicta sufficiant: quæ omnia iudicio, & censuræ Sacrosanctæ Matris Ecclesiæ Romanæ, omni, qua par est, humilitate, & reuerentia submittimus.

Lays Deo, Beatissimæ Virgini Dei Genitrici Mariæ, Patriarchæ Sanctissimo Benedicto, & Diuo Gregorio
Fidelari. atque Anglorum Apostolo.

Main body of text on the left page, consisting of several columns of dense, handwritten script in a historical cursive hand.

Main body of text on the right page, consisting of several columns of dense, handwritten script in a historical cursive hand.

Vertical text on the far right edge of the page, likely from an adjacent page or a marginal list.